Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

J. Nicius Erythraeus.
(J. V. Rossi)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

~~Gheuvers~~
~~C 169~~

KW 224
C 10

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

JANI NICII ERYTHRÆI

EVDEMIÆ

Libri VIII.

ODIVM

VERITAS

PARIT.

Anno Chriſti Servatoris

CIƆ IƆC XXXVII.

Koninklijke Bibliotheek te 's Hage.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

HIERONYMO ALEANDRO JVNIORI.

HEri cum eſſem ocioſus domi, quo moleſtis cogitationibus, quibus ſæpe appetor, omnes ad me aditus obſtruerem, cepi in manus librum nuper à te editum, atque totum illud tempus, quod in ea lectione poſui, ita ad nullos curarum ſcopulos mentem offendi, ut ſi tutiſſima aliqua navi vectus placidiſſimum æquor excurrerem. Detinebat me præſertim abundantia doctrinæ atque varietas, liquidum ac profluens, & in nullas obſcuritatis ſalebras incidens orationis flumen & copia, in qua naturalis ineſt, non fucatus nitor. Etenim, ut ſæpius ex me audiſti, tua cum lego, eſſe mihi ſatis doctus videor. nam dicis plane quod intelligam. ſunt enim omnia in tuis ſcriptis aperta, dilucida, ac tuis moribus omnino ſimilia, qui nihil ſimulatum, nihil fictum obtendunt, ſed, quidquid tibi intus in animo latet, aperiunt ac proferunt. At, ſi quando in iſto-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

rum ſcripta incidi, qui nunc in Academiis, in ſcholis, dominantur ac volitant, deſpondeo animum, ac pœnitet me, quod navaverim operam litteris. etenim in ſingulis quibusque verſiculis hæreo, interdum verbum in illis nullum intelligo; quod tarditate ingenii mei, vel potius inſcitia, fieri arbitror. Atq; avocarem omnino animum ab his litteris, & ad alia ſtudia transferrem, niſi me veterũ ſcriptorum libri retinerent. Ad quos cum me converto, admirabili illa ac prope divina ſuavitate puritateque ſermonis recreatus, ſentio mihi animos addi. atque in eam opinionem adducor, ut ipſis etiam antiquis iſtorum orationem viſum iri obſcuram exiſtimem, ſi illorum ad aures ea veniſſet. Ac mihi quidem ſæpenumero in novos iſtos ſcriptores intuenti, quærendum eſſe viſum eſt, quid eſſet, quod homines in veterum lectione aſſuefacti, eorum, ut ita dicam, cantu ſuam non colorarent orationem? At eorum unus hunc mihi demum ex animo ſcrupulum evellit, qui interrogatus de hac ipſa re, inquit; Verba pura atque dilucida, ſententias apertas, & intelligentiæ cujuſvis obvias, à delicatis & elegantibus hujus ſæculi auribus reſpui; ab eisque infinitum quiddam expoſci;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

poſci; ſed infinitum iſtud nuſquam cum reperiatur, illud perſuadere conantur, in obſcuritate ſermonis ac ſententiarum tanquam aliquod myſterium involvi. Atqui judicium ſuum cum iſtorum auctoritate cõjunxerat amicus ille noſter, qui ſuis commentariis, regi, vel, ut Cicero inquit, deo Philoſophorum Platoni, an lucem, an tenebras attulit. cum illi carmen egregium nobilis cujuſdam poëtæ legiſſem, atque expectarem ut clamaret, Pulchre, bene, recte; non potuit melius; alia, quæ admiratio dictat. ecce tibi, mentum intorquet, atque, Luculentum eſt, inquit, hoc carmen, ſed nimis apertum ac dilucidum: quanto illud eſſet illuſtrius, ſi plurimum doctæ obſcuritatis includeret? Hoc reſponſo cerebroſus aliquis exarſiſſet, ac deriſori illi in os involaſſet. Quis unquam obſecro ex tenebris lucem expectet? quis perſpicuitatem ſermonis cuiquam vitio vortit? quis non eidē in orationis laudibus primas detulit? Prima, inquit Cicero, laus in oratione perſpicuitas. Eam vero Quintilianus modo primã, modo ſummam eloquentiæ virtutem appellat; nullamque vitioſiorem eſſe orationem affirmat, quam quæ egeat interprete; denique, Eſt, inquit, obſcurior, quo quiſque deterior.

Quid multis moror? poëma ceteroqui egregium, quod eſſet apertum atque dilucidum, non aliam ob cauſam in reprehenſionem hominis docti incurrit. At hic fortaſſe ex eo hominum numero erat, qui, ut eſt in ſacris litteris, lucem tenebras, & tenebras lucem appellant. Redeo *ad iſtos rerum magnificarum, admirabilium, infinitarum artifices ac magiſtros; qui, quo auribus infinita expectantium occurrant, verba propria, apta, ac rem explicantia tanquam ante pedes poſita, rejiciunt; abdita, abſtruſa, recondita, è tenebris evocant; quæ nemini unquam ſano venerunt in mentem, excogitant; eaque non circumveſtiunt verbis, ut poſſint intelligi, ſed ſæpiunt fumo atramentoque ne percipi queant. ſemper tumidi, ſemper inflati, alas pandunt, montium vertices appetunt, nubes & inania captant. qui, ut ceteris vitiis careant, vel hoc ipſo corrupti exiſtimandi ſunt, quòd tumidi. ut enim corpora, non robore, ſed valetudine inflantur; ita etiam oratio, non viribus, ſed morbo vitioque turgeſcit. Verùm his artibus ſeſe imperitis adoleſcentibus venditant, qui ea, quæ non intelligunt, admirantur & obſtupeſcunt. in quo Plautino illi coquo ſimiles inveniuntur, qui, ut ſe lenoni,*

cui

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

cui coctum ibat, commendaret, culpabat condimenta omnia, quibus alii coqui cœnas condiebant, ac nova & portentoſa condimẽtorum genera afferebat, cicilendrum, polindrum, macidem, cicimandrum, happalopſidem, cataractriam; quæ omnia non rerum certarum, ſed nugarum inaniſſimarum ſunt vocabula. ita etiam iſti, non item ut ceteri Latini ſcriptores, orationem ſuam condiunt; videlicet ſententiis acutis & gravibus, tranſlatis illuſtribus, & ratione ſumptis, verborum complexione tenera atque flexibili, ſed ſententiolis puerilibus ac prope ridiculis, tranſlatis immanibus ac furioſis, vi impetuque tanquam in alienam domum irrumpentibus, denique inextricabili verborum nexu, omnia perturbant ac miſcent. Sed cum in omni oratione eorum vanitas manifeſta eſt, tum maxime in exordiis ſe prodit. non enim Naturam ducẽ ſequuntur, quæ res maximas atq; admirabiles levioribus principiis prætexuit; ſed ſtatim ab initio montes tranſvolant, ſeque nubibus inferunt. nam minus altam & exaggeratam fore ipſorum orationem exiſtimant, niſi ſe univerſa profundat, atque ita repente in altum advolet, ut mentis aciem effugiat. Venit mihi in

mentem hoc loco Caſtii declamatoris, qui apud diſcipulos ſuos in ſchola reſponſurus orationi Ciceronis pro Milone, hoc utebatur principio: ſi Thrax eſſem, Fuſius eſſem, ſi pantomimus eſſem, Pantillus eſſem, ſi eques Meliſon. aderat ibi forte Seneca pater; qui, ut erat acri vir ingenio, & judicio ſingulari, non continuit bilem, ſed palam cunctis audientibus dixit, Si cloaca eſſes, magna eſſes. tum riſu omnes, qui aderant, emori; Caſtius obmuteſcere, ut qui Ciceroni reſponſurus erat, Senecæ quid reſponderet, non haberet. Illud in primis riducuIum, quod Seneca, nactus deinde in foro Caſtium, obtorto collo, ad omnes eum Prætores abſtraxit, & vario litium genere vexare joci cauſa cœpit. Verum cum, intervenientibus amicis ad ſpectaculum, & rogantibus, dixiſſet, moleſtum ſe ampliùs non futurum, ſi juraſſet diſertiorem eſſe Ciceronem quam ſe, nunquam, ut hoc faceret, vel joco vel ſerio effici potuit. Quid? putasne quod Seneca, ſi reviviſceret, hanc ab iſtis confeſſionem terroribus vel minis exprimeret? equidem arbitror, millies eos antea vitam amiſſuros, quam ſe Ciceroni poſtpoſituros. Vivit, etiam nunc vivit, ac ſine metu lapidum ſecurus ante omnium

ora

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

ora perambulat, qui, cum Ciceronis orationes ſummis laudibus efferrem, quaſi ſtomachans ait; Quid, malum, in orationibus illis tot laudibus dignum invenias? pueri hodie ita ſcribunt ut Cicero. At ego hunc hominem non in jus ad Prætorem per jocum vocarem, ſed, ſi regnum hic obtinerem, in vincula duci, atque ad triremim rapi juberem, ut remigum numerum augeret. Sed audi alterum, non minus flagitioſe inſanientem. Loquenti mihi de his ipſis Ciceronis orationibus apud unum de iſtis qui volunt omnia calamiſtris inurere; Sunt, inquit, Ciceronis ſcripta telæ cujuſdam inſtar ſimplicis ac nudæ, quibus ego varia ornamentorum genera, tanquam phrygium aliquod opus, inſuerem. Si adeo olim in rhetorem quendam exarſi, quod Manutium, Turſellinum, Bunellum, primæ notæ homines, ut nullius ingenii carpebat, ideo quia eorum ſcripta ornamentorum, ut ipſe ajebat, ſed, ut ego ſoleo dicere, ineptiarum nihil haberent; quo ſtomacho, qua iracundia me eſſe elatum in illum exiſtimas qui hoc eodem genere eloquentiæ parentem circumſcriberet? Quod ſi huic inornatus eſt Cicero, in quo omnes flores, omnes veneres, atque omnis elegantiæ nitor elucet, in cujus

labris multo verius, quam olim dictum eſt de Pericle, eloquentiæ dea ſeſſitavit; ornatusne Cæſar videbitur, cujus commentarii nudi exiſtimantur ac recti, omni ornatu orationis tanquam veſte detracta? At ſi ineptus, ſtultus, inſanus ſemper eſt habitus, qui eiſdem commentariis, præbitam ſibi potius, quam præreptam ſcribendi materiam exiſtimavit; videat ille, qui ornatiſſimas Ciceronis orationes, tanquam infulas ducit, in quibus pueriles aliquas delicias depingat, vel tanquam fores, vel parietes habet, quos elogiorum carbonibus impleat, ne in eorum ſtultorum numero ſit habendus, quorum tutela ex lege XII *tabularum ad agnatos & proximos abeat. Sed ego fortaſſe ſtultus, qui ea, quæ non intelligo, reprehendo, & inſcitiæ meæ culpam in abſtruſam atq; reconditam doctrinæ illorum vim varietatemque conjicio. Quamobrem redeo cum illis in gratiam, meque ad illorum ſapientiam prope nihil eſſe confiteor: verùm poſthac ab eorum libris abſtinebo, meque tecum vel cum iis oblectabo, qui volunt eſſe nobis, qui non ſumus eruditiſſimi, familiares. Sed venit mihi in mentem mittere ad te hoc breve opus, quod proximis æſtivis diebus, fallendi temporis cauſſa, ex qui-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

quibuſdam narrationibus olim à me ſcriptis, paucis quibuſdã additis, texui: in quo ſi non eadem, quæ in tuis ſcriptis, orationis copia ac nitor elucet, eadem ſaltem mens & conatus apparet. nam ſumma data eſt opera à me, ſi tamen aſſequi potui, ut orationis curſus pure ac dilucide, velut liquidus ac profluens amnis, nulla verborum inſolentia, nullaque obſcuritate tanquam cœno perfuſus, devolveretur. Sed ego inſanio, qui, dum me debeam exolvere, tibi arctius obſtringo. quantum enim ad id, quod tibi debeo, acceſſerit, ſi aliquid temporis in his percurrendis inſumpſeris? Fac me diligas, & valetudinem tuam publico litterarum bono cures diligenter.

LECTO-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

OPeræ precium me eſſe factu-rum exiſtimavi, ſi ab eis, qui ad hæc inſpicienda aggrediuntur, pauca quædam antea precer. Primum, ut perſuaſum ſibi eſſe velint, nullius à me hominis, quem quidem ego noverim, famam, hac narratione lacerari carpique; ſed eos tantum mores exponi, qui jam inde ab hominibus natis, omnium populorum judicio damnantur ac rejiciuntur. Deinde nullam Remp. earum, quæ nunc vigent, in hac civitate, quam ego deſcribo, derideri atque contemni; ſed improbis civibus ea vicia aſſignari: in quibus, qui mœnibus eiſdem continentur, præſertim labuntur & cadunt: ad eum finem, ut, prope in conſpectum adducta deformitate ſua, contemplantibus odium ingenerent. Poſtremo, qui

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

qui hæc attigerint, pro comperto habeant velim, in hac ſcriptione nihil tam mihi fuiſſe propoſitum, quam voluptatem aliquam legentibus quærere. nam, qui ab iis ſe maxime vitiis abſtinent, quæ in aliis reprehendent, erit cauſa cur latenter ac feſtinantius prodeant, virtutibus longius: qui vero eorum aliquibus ſe eſſe affines intelligent, deformitate eorundẽ commoti, dabunt operam, Deo juvante, ut ab eiſdem emergant, & ad honeſtatis terminos, unde receſſerunt, quam primum regrediantur.

ARGY-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

ARGUMENTUM.

CUm Sejani conjuratio contra Tiberium *inita palam eſſet*, Flavius Vopiſcus Niger, *&* Paulus *Æmilius* Verus, *ejuſdem conjurationis conſcii, veriti ne indicarentur, ſtatuunt fuga ſibi conſulere. quamobrem conſcenſo navigio, quod in Africam ſolvebat, poſt longam ac proſperam navigationem, adverſa tempeſtate abrepti, ab eaque diu multumque exagitati, in unam ex inſulis* Mauritaniæ, Eudemia *nomine, aliis etiam Mauris incognitam, abſtrahuntur; ubi, naufragi & incerti vagantes, à* Gallonio *cive* Romano, *qui quinquennium ante eodem tempeſtate delatus fuerat, excipiuntur, & partim ab eo, partim ſuis ipſi oculis, de eorum hominum moribus multa percipiunt.*

JANI

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

JANI NICII ERYTHRÆI

EVDEMIA.

LIBER I.

IAM Sejani conjuratio palam illuxerat, & Tiberii crudelis animus in omne genus feritatis eruperat, cum ego Flavius Vopiſcus Niger, & mecum Paulus Æmilius Verus, qui in ejuſdem conjurationis ſocietate, tanquam in equo Trojano, includebamur, veriti ejus ſævitiam, noctu clam navim, quæ in Africam ſolvebat, aſcendimus, ut inde in remotiſſimas orbis terræ partes transferremur, ubi neque Tiberii, neque Vilis nomen audiretur. Sed votis noſtris fortuna, largius etiam quam optabamus, occurrit. Nam cum aliquandiu tranquillo placidoque mari vecti eſſemus, decimo poſt die, ſævo & implacabili uti cœpimus. Etenim ſubito inhorruit, atque erumpentibus undique ventis ita deſævit,

ut

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

ut aliquot poſt menſes, naufragos nos & pene perditos, armamentis fere omnibus amiſſis, in longinquas & incertas regiones abſtraxerit. Itaque ſarcinulis noſtris collectis, in quibus erant gemmæ complures, atque auri magna vis, in terram deſcendimus. Ac primo vaſtæ regiones occurrunt, deſertæ; nulla in illis arbor, nullum ædificium, nullum culti ſoli veſtigium. tum aperuere ſe campi virenti gramine læti, omnique florum varietate veſtiti; liquores amnium perlucidi; lacus limpidiſſimi, dulcibus aquis paſſim manantibus decurrentibusque collecti. colles amœniſſimi, vitibus arboribusque conſiti; quorum unus, paulo eminentior ceteris, impoſitas ſublimi vertice ferebat ædes, modicas illas quidem, ſed lepide factas atque venuſte; ante quas formoſiſſima morus, depellendi æſtus cauſa, ramos late fundebat. Quem locum domino ad quietem animi & delectationem quæſitum eſſe docebat inſcriptio ædibus præfixa.

Formoſi colles, Bacchi ſuprema voluptas,
Et jucunda oculis, arva beata meis,
Fœcundæ valles, ſemperq; virentia prata,
Qua vaga muſcoſis diffugit unda jugis:

Hoc

Hoc date pro votis, ut mens oblita malorũ,
Ocia pacatis degat amica locis:
Elyſios vobis jam ſic non præferet agros,
Notaque felici flumina ducta ſolo.

Loci amœnitas, & laſſitudo, feſſos ad requiem vocabat; ſed fames, & cupiditas cognoſcendi, quo cœlo tegeremur, quodque hominum genus ea loca teneret, progredi longius cogebat. Sed vix millia repſimus tria, cum nova rerum facies ſe offert; loca horrida, inculta, vepribus ac ſpinis obſita; ſpeluncæ in incredibilem altitudinem depreſſæ; aditus aſperi ac peranguſti, modo aſcenſus, modo deſcenſus, atque in præcipitia. Sed hæc quoque incommoda evadimus, & in æquatam agri planiciem devenimus; rurſus flores lectiſſimi, aquæ perennes, arbores procerrimæ ac viridiſſimæ, & in ſumma ejus agri planicie horti perpetua macerie concluſi conſpiciuntur. In quorum aditu hoc hexaſtichō capitalibus litteris affabre inſculptum perlegimus.

Præcipites inter, quas nunc Lucania mõtes
Delicias nutrit, viſere quiſquis amas,
Ne loca præruptis mirere horrentia ſaxis,
Et ſterilem denſo robore feſſus humum:

Ad

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

Ad nova tantarum ſiquidem miracula rerum
Debuerant faciles non patuiſſe viæ.

Et quia loci cultus & elegantia ſpem dabat, brevi affuturum, qui nos certos faceret, quo ſub cælo, aut quibus in regionibus animam duceremus; membra longo itinere defatigata in herba projecimus, ſub umbra, quam multæ atque proceræ ulmi, ad opacandum eum locum patulis diffuſæ ramis, efficiebant. Nec ſpes fefellit. nam haud ita multo poſt, magno cum ſtrepitu, peſſula ingentia foribus hortorum obdita removeri ſentimus: atque ecce tibi nobis ſeſe in conſpectum dat vir quidam, peregrino ſane cultu, ſed facie urbana, planeque Romani generis propria. Qui ſimul ut nos vidit, ſuſpexit in cælum, &, Grates, inquit, tibi ago, ſumme ſol, vobisque reliquis, cælites, quod ego præter omnem ſpem conſpicor in his regionibus nobiliſſimos adoleſcẽtes populares meos. Sed quisnam caſus vos huc detulit? facite me quamprimum ut ſciam. nam conſilio, atque etiam re, & operâ juvero. Tiberii, inquam, ſævitia, & Sejani conjuratio, nuper admodum detecta, cujus conſcientiâ ambo devincti tenemur; nos in fugam impulit,

pulit, ac tempeſtas in hæc loca projecit. Quid audio? inquit ille: Sejanus conjuravit in Cæſarem? at me Sejanus olim intimum conſiliis ſuis habuit, cupiditatum ſuarum adminiſtrum ducemque præfecit: ego ſum ille Gallonius, qui, ut ſaltem fama noviſtis, comitate facetiisque eram omnibus carus; ſed, urbis pertæſus, Olyſipponem migrare ſtatueram, ibique apud hoſpitem meum, quidquid reliquum erat, vitæ traducere. Itaque abhinc quinquennium, convaſatis rebus cariſſimis, ac poëtarum, oratorum, hiſtoricorumque fere omnium voluminibus in unum coactis, navem conſcendi, ſed non mihi minus quam vobis Neptunus impoſuit. nam placide primum dorſo exceptum tulit: tum velut equus acer & indomitus cœpit concuſſare, ac me velle dejicere: denique omnes cæleſtes maritimosq; terrores diu perpeſſum in hoc litus ejecit, non magis vobis, quam mihi ignotũ. Sed pro re nata, cecidit mihi ſane res non infeliciter. non enim deferri quoquam poteram, ubi vellem eſſe libentius quam in hac inſula. nam inveni hic homines voluptuarios multos, ac gutturi deditos, &, quod rem continet, præter nonnulla vocabula Græca, omnes

Latine

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

Latine loquentes. Etenim, qua tempeſtate Scipionem Africanum, in Africam trajicientem, cum adverſa tempeſtate conflictatũ eſſe Cælius enarrat, ajunt, duas Romanorum militum triremes, vi ventorum à ceteris avulſas, fuiſſe in hoc litus abſtractas. Sed milites in terram egreſſos, incolæ hujus inſulæ benigne & humaniter exceperunt; ac primũ hoſpicio, tum affinitate ſibi junxerunt; poſtremo eorum ſermone aſſuefacti, vernacula lingua paulatim omiſſa, Latine loqui cœperunt. At fuere præclara ingenia, quæ cum ſe ad ſcribendum cõtuliſſent, egregia ac præclara multa, tum ſoluta oratione, tum verſibus ediderunt, ac tum maxime, cum meo adventu Virgilii, Ciceronis, Saluſtii, Cæſaris & aliorum hujus notę auctorum, ſcripta aſpiciendi poteſtas acceſſit; quos auctores hodie nemo eſt, quin habeat, quin legat, quin imitetur, præter paucos ineptos. Atq; hæc una eſt ex inſulis Mauritaniæ, Eudemia nomine. Sed interea, dum regionis hujus mores & ſtatum vobis expono, reficite vos quæſo eſca & potione, quorum maxime indigetis. Statimque afferri juſſit farcimina aliquot, caſeum bubulum, veterem ac recentem, panes ſiligineos, fruſta carnis

carnis vitulinæ aſſæ, capones ſemeſos, præterea vina vetuſta ac generoſa. Ille vero, dum nos ſic ſtrati in herba diſcumbimus, Ita, inquit, ut occœpi dicere, poſtquam me Neptunus tres menſes integros in ventre habuit, demum in has regiones evomuit. Ubi dynaſtæ ad quindecim ſummo cũ honore & auctoritate rem gerunt. qui capiunt ſibi ſortito quotannis Regem unum, qui ceteris præſit, & ſummam imperii teneat harum regionum. Dynaſtæ vero, quod dixi, ſi, antea quam in eum ordinem cooptentur, uxores habeant, cum illis in ſumma rerum omnium abundantia ætatem agunt; ſin autem illis careant, nihil eſt, quod de uxore ducenda amplius cogitent: immo, qui ſunt ejuſmodi, ſi in eo magiſtratu fœminæ notitiam habuiſſe comperiantur, in magnam apud omnes infamiam incurrunt. neq; eſt, quod putẽt, ſua ſe poſſe flagitia occultare; ea enim, cum non humili obſcuroque ſed edito & illuſtri admittantur, omnium ſtatim oculis patent. Itaque, qui ejus honoris ſunt cupidi, ſummæ ſibi continentiæ legem indicunt, in omni victu cultũque fines modeſtię non tranſeunt, non rhedis auratis utuntur, non circumpedes ſericatos circa ſe

ha-

habent; pecunias, quas ex ſuis ſacerdotiis redigunt, in uſus pauperum conferunt; conciones quotidie ad Populum habent, quibus Popularium vitia acriter inſectantur; ac præſertim iis perſuadere conantur, non una cum corporibus animos hominum interire, ſed eſſe æternos, ac ſupereſſe aliquid poſt mortem quod ad ipſos pertineat; neque tricipitem apud Inferos Cerberum, Cocyti fremitum, tranſvectionem Acherontis, mento ſummam aquam attingentem ſiti enectum Tantalum, illudque, quod Siſyphus verſat, ſaxum, inexorabiles judices Minoëm & Rhadamanthum, fabulas aniles eſſe ac poëtarum pictorumq; portenta, ſed certa atque graviſſima apud Inferos improbis conſtituta ſupplicia. Atque interdum accidit, ut, quos genus hoc vitæ præter modum delectaverit, poſt mortem in Deorum numerum referant, eiſque templa, aras, flamines inſtituant, paſſimque ab omnibus ad eorum aras vota nuncupentur, victimæ cædantur, juramenta concipiantur. Sed quamvis hic apud eos honos longe maximus habeatur, adeo ut ſupra addi nihil poſſit; attamen ſi quis eum promerere ſtudeat, huic homini pauci deos propitios,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

pitios, plerique iratos putant. nam præſtare ajunt multo, unum diem in ſummis voluptatibus eſſe, quam multa ſæcula in hominum memoria vigere. Longe alia eſt eorum ratio, qui ſunt uxoribus præditi. iis enim, diis hominibusque omnibus approbantibus, licitum eſt, ſuo arbitratu vivere, voluptatibus indulgere, lõge ſumptibus progredi: iis permiſſum videtur, ut ex pecuniis, quas ex pinguibus ſacerdotiis, quibus præditi ſunt, colligunt, uxoribus in redimiculum præbeant, in collum, in crines; ut eiſdem domos ac villas in urbium modũ ædificent, Attalicis periſtromatis ornẽt, ſupellectile aurea inſtituant; (nam argentea apud eos eviluit;) rhedis ſerico conſtratis, multoque interlitis auro, equos precioſiſſimos addant, ſericis item atque auratis ephippiis ornatos. Denique perſuaſum eſt omnibus, in uxores eorum, quos vel meritum, vel ambitio, vel fortuna, vel caſus in id dignitatis faſtigium evexiſſet, omnem regalis opulentiæ cultum convenire, quo una cum maritis fruantur. Sed omnes ſimul Dynaſtæ, tum cœlibes, tum ii, quibus ſunt uxores & liberi, de omnibus cõtroverſiis publicis una cum Rege conſtituunt, ſacrificia procu-

rant,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

rant, ſacerdotia inter ſe diviſa habent; ingentes eorum reditus, quorum magnam partem in ſuos uſus transferunt, ad victimas coëmendas, quibus Iovi, Minervæ Apollini ac ceteris Diis ſacrificent, atque ad miniſtros cōplures alendos, conferunt. Hic cum paululum interquieviſſet, Paulus Æmilius, redintegratis viribus, Dii, inquit, dent tibi quæ vis; nunquam eſca una bene de me meruit magis, quam prandium, quod mihi dediſti. Sed illud nobis expedi; Quisnam eſt hortorum iſtorum dominus, qui, ut inſcriptio fronti affixa pollicetur, ſunt octavum Mundi miraculum? Tum ille; Non hos modo, inquit, hortos, ſed etiam circūjectos hortis campos ille poſſidet, cui ego meas operas locavi. Hic eſt Dynaſta Pluſius, copiis, auctoritate, atque opibus ceterorum facile princeps. hic artis coquinariæ, cujus peritiſſimus habeor, in primis ſtudioſus, quia bonas cœnas & prandia concinno, univerſæ familiæ quaſi habenas mihi tradidit. itaque ſum promus, condus, atrienſis, prægustator, carpus. nam quæ apud vos ſervulorum ſunt munera, hic liberis atque nobilibus mandantur. ego cocis, ego cellariis impero; ego contumaces, ac minus frequen-

frequentes, mercedis, vel diariorum parte aliqua multo, neq; quiſquam mutire aut hiſcere audet. Tum, Tu igitur, inquit Æmilius, ſi tibi eſt ocium, & ſi dominus nevult, duc nos quantum poteſt in hortos iſtos; cupimus hercle eos aſpicere. Ut lubet, inquit ille. nam & ego ocioſus ſum; & domino nihil gratius poteſt accidere; quem in ſumma rerum omnium abundantia non ſolum luxuria, ſed etiam luxuriæ fama delectat. At ego de auro ſolicitus, quod ferebamus, Quæſo, inquam, Galloni, locum aliquem tutum inveni, ubi has ſarcinas deponamus, quas in humeris uſque à mari geſtavimus. Bono animo eſte, inquit ille; hoc ad me recipio. Sumtasq; in manus; Hui tam graves has, quæſo? ait; ac pueris, quos ſecum habebat, portandas tradidit. Facta igitur poteſtate introëundi, primum in æquam & quadratam agri planiciem venimus, multis arborum, florum, herbarumque partitionibus ornatam & diſtinctam; in cujus medio fons nitet ingenti magnitudine atque admirabili opere factus: totum opus ab inferiori parte quadrilaterum eſt, à ſuperiori rotundum. Ab inferiori per quatuor ſcalarum ordines ex æquo diſtinctos ad ſu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

periorem aſcenditur. Ubi magna ex baſi plurimis ſuccincta monſtris inter leones quatuor totidemque gigantes è marmore ingens vis aquarum erumpit, & in ſubjectum defluit lacum; refunditurque per multa leonum capita, cancellis ibi circumductis affixa, in ſubjecta receptacula; & inde per occultos meatus ad alia leonum capita fertur, alteris cancellis paulo infra perductis hærẽtia, ut iterum refluat. At verò pars inferior ob quatuor eos aditus, unde in ſuperiorem aditur, quatuor etiam in partes ſciſſa atque diſtracta relinquitur, quarum unaquæque pelagi cujuſdam imaginem refert, tam prope ad ſimilitudinem veri, ut, infra breve ejuſdem ſpacium, æquoris immenſitatem agnoſcere, in liquidi fontis nitore ſimilem placido mari colorem aſpicere videaris. Ad hæc, ſingulæ in ſingulis pelagis naves, ex malis & antemnis tenuem ac ſimilẽ velis humorem extendentes, cum tritonibus ternis buccina aquam fundentibus, tanto artificio confictæ verſantur, ut naves non immobiles ſtare, ſed totis pelagis ferri, nec tritones buccina aquam ſpargere, ſed inflare ſonum leniter dicas. Prætereo obeliſcos, vaſa ex topho, ceteraque ornamenta,

ta, quibus omnes undique cancelli extrema omnium lacuum ora cinguntur. Nam alia longe admirabilia parvis & uſitatis in rebus oculos immorari nō ſinunt. Etenim in ſumma ejus ſoli planicie binæ ædes excitantur, forma, magnitudine, cultu geminæ atque ſimillimæ. non alias magis regalis opulentiæ cultus exornat; depictæ porticus clariſſima toto orbe terrarū maria & villas exponunt; impoſitæ ædibus pręſtegæ circumjectos late campos & colles oſtendunt; hic laquearia, hic cameræ extantibus ac prominentibus figuris interlitis auro conſpicuæ, hic picturæ ſummorum artificum manu elaboratæ, hic lecti pulcherrime ſtrati, hic conopea, hic ſtragula veſtis, hic denique quidquid Regum uſitatas delicias faſtidientium in aulis luxuries invenit. Media inter ambas ædes tellus molliter in theatri formam attollitur; opinor, ut inde excitata tanti operis admiratione Natura tanquam artis ludos aſpiciat. Per id theatrum, duplici ſcalarum ordine, multisque præterea aliis tranſverſis, ſed in unum exitum coëuntibus viis, in aream lapideis in aditu cancellis inſtructam aſcenditur. Hic oculi, qui rebus à ſe antea viſis nihil fieri poſſe perfe-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

ctius exiſtimaverant, nova atque improviſa re percuſſi, judicium ſuum contemnere incipiunt. Poſitæ in medio platani, non magis ad umbram hoſpitalem conſociandam, quam ad conciliandam ſua ſibi proceritate ingentem admirationem, ramos extendunt. Hinc & illinc ambulacra ſuis extenta porticibus, ex duplici columnarum ſerie, non ita latum, ſed gratum villarum amœnitatem perſequentibus diverſorium præbent. Sed, magno veſcendi ſtudio incenſis nobis, ingens pulſantis ſtrepitus ab oſtio veniens excipitur. miſſus à Gallonio, qui inſpiceret, quisnam homo ita fores illas impeteret, refert, veniſſe à Dynaſta Bibulo nuncium, qui eum opere maximo evocaret. Intromiſſus in hæc verba loquitur; Summus Bacchi præſes ac Dynaſta Bibulus, herus meus, jubet, niſi ſuam gratiam negligis, jam ut ad ſeſe venias. cupere enim, ait, coram tecum de rebus graviſſimis agere. Tum Gallonius, ſane commotus, & majorem aliquam eſſe cauſam ejus feſtinationis ſuſpicatus, Nuncia, inquit, domino tuo, jam ibi me adfuturum; & in nos intuens, Nihil, ait, à me faciendum eſt prius, quam ut hujus imperiis obediam. Hic eſt enim magnus ille Bibulus

bulus, qui ampliſſimo munere præditus, magnam apud omnes retinet auctoritatem. Vos me audacter ſequimini. licebit enim, hac præſertim occaſione oblata, Vrbis formoſiſſimæ ſpeciem, atque horum hominum vultus ac mores agnoſcere. Sed ne peregrinus habitus, omnium in ſe oculos attrahat, neque cogat quoſcunque adire, appellare, quid velitis, quid veneritis, qui ſitis, cujatis, unde ſitis; veſtes quas habetis, deponite, & induite alias, quas vobis præbebo, hujus regionis proprias. Cui ego, Amice, inquam, ſuades; age ut lubet: duc quo vis; haud ſane uſquam à pedibus abſcedemus tuis. Mutata igitur veſte, horam circiter diei undecimam, urbem magnificentiſſimam intramus: forum ampliſſimum & elegantiſſimum, baſilicis, templis, porticibus ſeptum adimus. In cujus ſummo clepſydra aſpiciebatur, cum hoc epigrammate:

Vt petit ima gravis clepſydra cõditus humor,
Sic cadit æthereo miſſus ab axe dies.
Heu properata nimis maturæ fata ſenectæ,
Si fugiunt anni more cadentis aquæ.
Si vix orta ætas eſt, cum ſua funera ſentit,
Quod datur exiguum tempus, abibit iners?

 Sola

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

Sola manet Virtus rapidis immobilis annis,
Cæteranativo pondere preſſa ruunt.

Et quia anni fervidiſſimum tempus erat, credo aucupandi frigoris cauſa, multi viri nobiles, multique etiam, qui veſpere vivunt ſuo, celeberrimas urbis vias, largifluos fontes, latiſſimas plateas, equis rhedisque vecti reptabant. Sed oculos in primis noſtros, quorundam ad ſe ſplendor attraxit, qui, rhedis multo fulgentibus auro oſtroque delati, quacunque pergerent, turbare ac permiſcere omnia videbantur. nam eorum circumpedes turbam ſubmovere; equos, aſinos, carros, obviam venientes expellere; præterea cunctos tanquam Diis de Cælo delapſis illis aſſurgere, decedere, capita aperire, in genua procumbere, equos, ac rhedas ſiſtere. Quod cum nosGallonius eo ſplendore quaſi perſtrictos aſpiceret, Nolite mirari, inquit; hi ſunt Dynaſtæ illi, quos dixi. videtisne ut iis honor habeatur, tanquam præſentibus Diis? Vah! inquam; qui cultus? quæ luxuries? at Romæ nemo ſenator, nemo Conſul, ac ne Tiberius quidem rerum dominus, hujus opulentiæ luxu decoratur. nam ille in omni cultu vix civilem modum excedit.

cedit. Hoc interim ſpacio ad ædes magni illius viri venimus, veſtibulum & ambulacrum ante ædes luculentum aſpicimus, intramus latius, ac primo pedem intro in periſtylium ferimus. In cujus ſummo fons erat eo dynaſta dignus; Bacchi ſimulacrum, factum è marmore cado inſidens, mejere videbatur in lacũ ſibi ſubjectum, eratque magna in baſi grandibus litteris inciſum hoc epigramma.

Impoſitũ lacui magno qui cernis Iacchum
Mejere, ſed liquido rore replere lacum,
Digna velit Baccho largiri munera, poſce,
Pro gelidaq; unda fervida muſta dare.
Tum pateat veſica illi, nec calculus obſit,
Semper ut expulſa vina bibãtur aqua.

Gallonius rogat unum ex familiaribus, ut domino renunciet, ſe ejus vocatu accitum adeſſe; proinde imperet ſi quid velit. Reſpondet ille, omnes tunc ad eum aditus intercluſos eſſe. nam pſittacis, luſciniis, felibus, ſimiis, canibus, quos ſemper circa ſe habet, quosque plus oculis ſuis diligit, cœnam dabat, ac ſuis ipſe manibus cibum præbebat. Cui Gallonius, Fac, inquit, ſciat, me adeſſe; cetera nihil moror. Interea dum ille it, reditque, complura parietibus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

epitaphia, hinc & illinc affixa , conſpicio. rogo quid ſibi velint. reſpõdet mihi unus; Hæc ſunt epitaphia felium & canum defunctorum , quos dominus in deliciis habuit, quosque ipſe multis cum lacrimis ſupremo mandavit officio. At ego in pugillaribus, quos ſemper mecum fero, cœpi ea deſcribere.

Epitaphium Felis nomine Nicoloſa.

Si quæris, Nicoloſa fui, non improba felis;
Cui tulit immeritam ſumpta lacerta necem.
Molliter erubui moriens incumbere lecto,
Languida vel duro fundere mẽbra ſolo.
Pugnavique diu , morti non cedere nixa.
Sed fruſtra; heu tandem perfida plus potuit.
Sic mihi perque domos, perq; ardua tecta (vagari
Semper, & æternũ vivere poſſe datur.
At vos depictas ſquallẽtia terga lacertas,
Lurida in apricis inſequar umbra locis.

Epitaphium Ruſpoli Catelli.

Ergo tibi inviſæ ruperunt ſtamina Parcæ,
Ruſpole, amor domini deliciæque tui.
Non ita ſydereos violavit Lesbia ocellos

Paſ-

Paſſeris extincti, triſtia fata gemens,
Vt potuit lacrymis temerare cadentibus ora,
Cũ daret ille tuas munera ad inferias.
Sed valeant luctus. nam te non cæca tulerunt
Tartara, ſed cæli lucida ſigna tenent,
Vt, canis arenti depulſo ſidere poſthac,
Mitius æſtates ſub tua jura fluant.

Cæperam aliud alterius felis epitaphium deſcribere, cum Gallonius accerſitur. accurrimus, ſcalas aſcendimus, introducimur in eam diætam, ubi vir ille princeps epulabatur, in lecto eburneos pedes habente, ac purpura auroque conſtrato, obſeſſus undique felium & catellorum turba; quorum alius inſiſtebat illi in humero, alius in collo, alius cibum petebat, alius uncipedibus bolum è manibus eripiebat; alius latrabat, alius placide accubans domini miſericordias expectabat. At ille, ubi nos veniſſe animadvertit, Gallonium intuens, Scin, inquit, quamobrem huc te accerſiri juſſi? Non equidem, inquit ille; ſed, imperiis tuis obſequens, huc me conjeci, & expecto quid velis. Ego dicam tibi, inquit ille. Vidi hodie dum ocioſus per urbem vector, in feneſtra privatæ domus ad

Veſtæ, ludere cercopithecos duos, quibus nihil dixerim me vidiſſe in vita venuſtius. fac mihi eos dono, precario, vel, ſi fieri aliter non poteſt, precio abducas. neq; operi, neq; ſumptui parcas. nã ardeo cupiditate incredibili eos habẽdi. Scio, quos dicas, inquit Gallonius. mox imperium tuum exequar: &, quamquam eorum dominus ita ſit verſutus & callidus, ut dolis capi difficulter poſſit; tamen, quo tibi animum expleam, fingam, inveniam; comminiſcar rationem, qua os illi pulchre ſit ſublitum. Magnifice, inquit Bibulus, polliceris. at pol benefacta me hortantur tua, ut remunerer te grato aliquo munere: ſed multa non poſſum; & pauca pudet dare. Credo, ait Gallonius; ita veſtra eſt benignitas. Abi igitur, inquit ille; ac rem ſtrenuus age. Eſtne aliquid aliud, replicavit Gallonius, quod tibi mea ars efficere hoc poſſit amplius? Recte, ait. Itaque diſcedimus, ad oſtium devenimus; atque ibi hominem ſqualidũ, ægrum, inter manus delatum, in geſtatoria ſella collocari videmus; quem ubi Gallonius aſpexit, continuo, Quid iſtuc, inquit, rei eſt? ô mi Agroſtes? (id illi erat nomen.) unde hic pallor in vultu? unde hæc in membris infirmitas? Quoniam

miſer

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

miſer febri quotidiana laboro; & male metuo, niſi quis me Deus reſpiciat, ut ex hoc morbo convaleſcam, vel ſaltem ne multos menſes eodem implicatus detinear. Æſculapium & ſalutem, inquit Gallonius, ne quid ſit hujus, oro. bono animo es; mox febris abſcedet, ita ſupercilium ſalit. Sed unde tantus hic repente morbus invaſit? & quo nunc æger deferreris? nonne, quæ tibi ſunt opus, defert hic princeps, qui tanta caritate feras etiam beſtias amplectitur? Reſpondet ille; Cauſam morbi ſuſtinet perpetuus ſcribendi, vigilandi, & hac illac concurſandi labor, dum huic inſervio: at nunc, quia per ægritudinem nulli eidem eſſe uſui poſſum, in noſocomium proximo Æſculapii fano conjunctum deferor. Hem, quo redactus ſum miſer! Dum ſic queritur, ecce tibi in tempore advenit adoleſcens, Foſſio nomine, collecto pallio, ſudans, anhelus; &, Facinus indignum! exclamat. itane vir longe doctiſſimus, ſcriptor egregius, poëta ſummus, optimis atque ſanctiſſimis moribus præditus, in noſocomio publico tanquam unus aliquis ex popello morietur? iſtud igitur immortalitate dignum ingenium, iſta virtus, iſta probitas, iis auxiliis indigebit,

bit, quibus inquinatiſſimi perditiſſimique homines ſæpe abundant? ergo te viri illi principes, quos longa conſuetudine uſuque devinctos habes, ita fœde ac turpiter deſerunt? Sed, ut illi tantum in ſe dedecus attrahant, ego tamen meum erga virum optimum ſtudium, operam, officium deſiderari non patiar. Ite, agite, deferte eum in domum meam; ego tecto recipiam, ego in meo cubiculo, atque adeo in meo lectulo collocabo; ego exquiſitos tota Vrbe medicos cogam, neque quidquam patiar illi deeſſe, quod ad levandam ægritudinem proſit. His actis, pedes proſecutus eſt eum, geſtatores identidem admonens ut pedetentim irent ac ſedato niſu, ne ſucuſſu morbus eidem efficeretur amplior. Nos vero, quia id diei tempus erat, ad ædes Gallonii cum ipſo contendimus. nam paulo ante, ut ad ſe in hoſpitium diverteremus, impetraverat. Jamque aberamus ab his propius, cum ab Hermagora quodam, nuper inter dynaſtas adlecto, litteræ eidem redduntur in hæc verba. Hermagoras Gallonio ſalutem. Ampliſſimus dignitatis gradus, quem nuper aſcendi, poſtulat, ut domum & familiam ita uxori meæ mihique amplam & ornatam inſti-

tuam,

tuam, uti me dignum eſt, & perſona quam gero. Verum, quia abſum ab Vrbe, cogor hanc illi provinciam demandare, cui maximam rerum mearum fidem habeam, cuique meam in primis exiſtimationem caram fore arbitrer. Quamobrem peto à te, pro noſtra amicitia, ut negocium ſuſcipias, atque ædes mihi laxas magnificaſque conducas; ac præſertim eum familiarium numerum cogas, qui meæ dignitati conveniat. Quod autem ad hominum genus attinet, ut meam ſententiam noris; cupio homines formoſos, elegantes, ac bene veſtitos: neque refert, ſi ſint impuri & inhoneſti; dummodo ſint apti. atque etiam ea te cura libero, ut ex doctis ac litteratis viris unum aut alterum ſeligas, qui ſit mihi ab epiſtolis & à cognitionibus. nam quidquid huic generi hominum datur, diſperit totum. hodie enim quivis vel amanuenſis vel leguleius recte ſatisfacere his muneribus poteſt. Illud in primis memineris, ut cocum mihi ſolum pręter alios quæras, quique mortuis etiam coquere, quod placeat, poſſit. Atque, in eo omnes induſtriæ diligentiæque tuæ nervos contendas, velim. Da operam ut valeas. His litteris perlectis, Gallonius me intuens,

Qua-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

Qualis tibi, inquit, videtur hæc indoles? Egregia ſane, inquio, atque præclara; neque boni quidquam eſt, quod ab ea ſperari non poſſit. Sed dum magni illius viri ſapientiam admiramur, qui in uno coco eodemque optimo tantum ponat eſſe ornamenti univerſæ familiæ; incautum me, neque animadvertentem, pene rheda oppreſſit. ſed neſcio quis brachio prehenſum in alteram partem abſtraxit, periculoque ſurripuit. Sed ubi me ex timore collegi, quæro, quisnam eſſet ille tam potēs, qui rheda obvios obtereret? Tum Gallonius arridens, Erras, inquit; non marem ſed fœminam ea rheda circumvehit; hæc eſt Paſicompſa, Dynaſtæ uxor, nobilis mulier ac nota; genere atque forma, præterea libidine atque luxuria, ſimilis Saluſtianæ Semproniæ. nam à teneris, ut ajunt, unguiculis, laſcivos amores ac vetitos, honeſtis permiſſiſque præpoſuit. itaque eximium ſemper aliquem habuit, cui clam virum ſe tota permitteret. nunc autem, viro orbata, genio multo magis indulget. nam quantum illi ætas detrahit formæ, tantundem libidinis addit. & quia ob formam immutatã, non facile in amore invenit qui cum ipſa faciant mutuum,
ſuis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

ſuis copiis, quæ ſunt amplæ, aliquot filios-familias patre parco ac tenaci devinctos habet. atq; in præſentia neſcio cujus adoleſcentis inopiam ſuſtentat, cujus medium ad Ianum omnis fracta res eſt. Eſt tamen non nemo, qui calcitret, reſpuat, neq; putet ejus dona eſſe tanti; ut de quodam adoleſcente narratur, cui non ceſſat miſſitare litteras miſere ſcriptas. quibus ita demum ille reſcripſit. (nam apud me habeo earum litterarum exemplum.)

Cleobulus Paſicompſæ, plorare, & male rem gerere.

Improba maturo cũ ſis jam proxima fato,
Flebilibusque rogis;
Quid totis rabido correpta furore medullis
Me violenta petis?
Qualis in herboſis furiata libidine cãpis
Torva juvenca bovem,
Incaſſum precibus facilẽ, vel flectere durũ
Imperiis properas.
Nam lõgo putidã ſæclo nõ faſtus amantũ
Blanditiæque decent: (culinæ
Vſque colum, & lanæ imbellis, nigræque
Munera, verſat anus:
Illic in fumo, ollam inter felemq́ʒ, fabellas
Ingenioſa refert.

Nixi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

Nixibus at crebris effœta, remitte puellis
Mollibus & pueris *(ras:*
Et citharas dulces, choreasq; fideſq; cano-
Tu tibi ſume malum.

Perlectis his litteris, uſque adeo elata eſt ira, ut ſine ulla dubitatione inſanire omnibus ac furere videretur, minitari abſenti Cleobulo, vociferari, lacrymas non tenere. ſed ille nihilo magis ejus lacrymis vel minis movetur quam ſi ſit codex aut ſilex. His dictis, Gallonii ædes ingredimur; ibique omnibus in rebus liberaliter accepti, divertimus, jucundi ſermonis anſam, Paſicompſæ ira luxuriaque præbente. Nam P. Æmilius, Exprobratio, inquit, ſenectutis mulieri bilem in naſum impellit. muliere impura nihil contumacius. quæ ſemel pudicitiam & pudorem ab ſe dimiſit, nunquam, pol, ne quadrigis quidem albis, adipiſcitur poſtea. quo Ceres & Bacchus immigrarunt, inde pudicitia, dimiſſis manibus, evolat. mulier, libidine incenſa, mare eſt, quod nullis neque fluminibus, neque rivis expletur. æſtus luxuriæ, ut ignis, non ſuppeditandis, ſed ſubtrahendis libidinis alimentis extinguitur. mulierum inſatiabilitas, poteſt quidem admiſſarios plures ad languorem dare, non tamen

modum

modum ſibi ſtatuere. ſi, genere ac divitiis ferox, libido deſæviat, nullis neque juris, neque legum, neque exiſtimationis repagulis inhibetur; omnia ſibi licere, nihil eſſe nefas exiſtimat. ſermones, objurgationes, & monita ſunt lapides impudicæ, quæ illi cerebrum excutiant, non bonam mentem injiciant. ut miſer eſt homo, qui libidini ſervit! qui in catenis ſunt, ſi poſſint, vincula rumpunt; qui amori obtemperant, graviores ſemper ipſi ſibi compedes indunt. pudicitiæ cum deformitate corporis ſæpe convenit; cum forma fœdus raro contingit. quæ pudicitiam adhuc intra honeſtatis ſepta concludit, caveat, ne evolet: nam captivæ avis eſt ſimilis, quæ, patentem caveam nacta, effugit, nec poſtea prehenditur. unicum mulieris ornamentum eſt caſtitas, quæ ſi amittitur, nihil in ea reſidet quod precium aliquod habeat. quiſquis ex muliere, caſtitatis decore everſa, boni aliquid colligere ſtudet, nudo veſtimenta detrahere poſtulat. Hæc, pleraque his ſimilia, locutus P. Æmilius, lecto ſeſe commiſit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

LIB. II.

ET longa maris tempeſtate jactatos, & itinere ſuperioris diei defatigatos, tam arctus ſomnus excepit, ut non antea diſſolverit, quam orta lux omnia compleret. ſed tandem expergefactos, & cubile egreſſos, Gallonius invitat in hortos cujuſdam Dynaſtæ, qui, ut ille narrabat, ex ſummis vitæ ac fortunæ ſordibus ad ingentes divitias perveniſſet; Nam accepi, inquit, detineri ibi ægrum adoleſcentem mihi cariſſimum; cupioque, niſi aliter vobis videatur, eum inviſere. Sed non pigebit vos illuc veniſſe. nulli enim ſunt horti in his regionibus, quos magis viſendos dicatis. Cumque nos non nolle dixiſſemus, ſecum una perreximus. Atque inter eundum, quæſivimus de Gallonio, cur, ſi omnes Mauri atri eſſent, ibi fere omnes albi naſcerentur? Qui reſpondit. primum, eam inſulam longo intervallo à ceteris Mauris eſſe disjunctam. tum, mulieres eas, poſtquam ſe cum Romanis miſcuiſſent, patribus ſimiles liberos genuiſſe. Inter hæc, atque alia, duorum millium paſſuum viam emenſi, ad hortos pervenimus; pulſamus

oſtium,

oſtium, aperitur, intramus: atque, ubi ea pulchritudo recens ad oculos meos pervenit, nõ horti neſcio qui, ſed cœlum ipſum, atque adeo ipſa Jovis regia, mihi patefieri viſa eſt. Nam foribus apertis, operis univerſi forma tota ſimul ſe obtulit, & in conſpectu propoſuit. quæ forma tantam habet pulchritudinem, ut nulla ſpecies ne excogitari quidem poſſit ornatior. etenim æquata agri planicies, quæ adeuntibus prima ſe objicit, ambulacris ſepta compluribus, præclaris diſtincta fontibus, ac variis amœna floribus, præfert in ſummo theatrum, multis ſcalarum ordinibus, nativo è marmore inſtructum atque compoſitum; & ex ſingulis ſcalis plures tum ebullientes, tum effluentes aquæ, velut aſpicientium turba ad fontem in media cavea poſitũ ſpectare, & placido murmure tanquam fauſtis acclamationibus operi plaudere videntur. Hinc & illinc à theatro lapideis ſcalis in novum artis miraculum ſcanditur. Æqua & quadrata planicies complures diſpoſitas in quincuncem arbores ſuſtinet, ſepitque locum maceries regia lauro contecta. platani incredibili proceritate principẽ in medio locum obtinent: infra earum faſtigium humiliores

multæ

multæ ab utraque parte arbores ſubſunt, iis quidem proceritate diſſimiles, ſed dignitate ac præſtantia ſimillimæ, ſiquidem regiæ lauri ſunt omnes prope ad miraculum pulchræ: in medio, ſub procerrimis illis platanis, menſa marmorea pedum fere ſexaginta in longitudinem, & quindecim in latitudinem patens extenditur, quam à ſummo ad extremum, relicto hinc & illinc commodo ad cœnandum ſpacio, plures leniter erumpentes atque in ſe redeuntes aquæ interſecant, gratum convivis liquorem & frigus præbentes. nam voluptatem poſitus in conſpectu fons affert, ipſi etiam arti admirabilis. etenim Triton factus è lapide ſedet eques in cancro, admotoque ad os cornu inflare ſonum videtur; diceres eum audire, tantam artificii ſubtilitas fidem mendacio facit, niſi hunc ab auribus errorem quinque late manantes ex cornu rivi depellerent. tum inter cancri brachia ſuffectura flumini vel magno aquæ vis pellitur in cõcham, refunditurq; ab eadem per ſulcos ipſi hærentes in lacum ſibi ſubjectum, rejicientẽ & ipſum per multo plures ſulcos aquam in alterum infra ſe poſitum longe majorem lacum; qui ſaturatus aquis, ſuperioris exem-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

exemplo, quod ſupereſt, totum regerit ante pedes, terra excipiendum. poſtremo hinc & illinc ab hoc lacu duo fluminum ſimulacra permagna ad eum implendum tanquam auxiliares aquas ex urnis emittunt, nec ſine præmio filicis, muſci, capilli Veneris, aliæque herbeſcentis viriditatis, quam circa ea ſubjectus elicit humor. Iam vero locus egregius, & in primis amœnus, qui non prætereuntis velocitatem, ſed contemplantis tarditatem & moram deſiderat, poſcere videbatur, ut eſſet, ubi moraturus hoſpes conſiſtere ac deambulare tutus à ſolis injuria poſſet. Itaque ab utroque fontis latere columnæ excitatæ complures, porticus duas effingunt, quas, tecti loco, plures vitium propagines ita undique ambientibus ramis atq; invicem complicatis integunt, ut vix in denſam umbrã penetrare ſolis radius poſſit. Nunquam oculi hac ſpecie & pulchritudine capti ſatiarentur, nuſquam aliquid melius ac perfectius quærerent, niſi duplex ſcalarum ordo, poſt fontem, quem dixi, in trianguli formam extructus, diu delectatos, neque tamen ſatiatos, eo illos vocaret, ubi extremos artis conatus aſpicerent. Primum cancelli ſcalis præfixi, præclari

ad

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

ad aſpectum & certis ex locis aquas ebullientes, fontem, quem præ ſe habent, ornant, atque augent. Tum locus, in quem aſcenditur, rebus magnis & admirabilibus plenus. Hic ars, ſibi ipſi æmula, à ſe ipſa vincitur; hic Natura artis æmulæ ſuæ conatibus favet. nam aquas, quibus illa res admirabiles præſtat, majore vi copiaque ſuppeditat; hic nemora non temere exnata, ſed ordine poſita, latiore campo excurrunt; hic avium caveæ, columnis exædificatæ, nemora ipſa ambiunt & continent. In aditu veſtibuloque ſpecioſiſſimi hujus loci, declivi quodam ſolo, catena jacet è lapide, per quam aqua ad cancrum, de quo antea diximus, influit; tanto artificio, ut, contortæ convolutæque in plures circulos aquæ, annulos aſſimulare; tanto ſtrepitu, ut propter vim, impetumque quo defluunt, catenarum ſimilem ſonitum edere videantur. hæc autem catena longiore tractu perducta demum ita cancri brachiis adnectitur, ut eum colligare conſtringereq;, ne commovere ſe poſſit, exiſtimes. Ingentes paulo ſupra eam catenam fornices è lignea materia facti, proſequentibus eos ederis ambitioſiſſimis, attolluntur, in regiæ molis ſimilitudinem;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

qui fornices inter ædiculas quatuor faſtigiatas amplam & anguſtam ſine faſtigio ædem includunt; cujus medium fons tenet, ſepulcralibus monumentis non longe diſſimilis, ab imo latus atque rotundus, anguſtus & acuminatus in ſummo, acumen efficiente aqua egrediente ſurſum è patera. Ut totum hoc opus ad regum maximorum delicias, non autem ad ejus libidines factum videatur, qui ceteris ſpecimen eſſe jubetur. His igitur oculis diligenter à nobis perluſtratis, villam ingredimur, amplam illam quidem & rebus omnibus inſtructam, ſed quæ nihil ad hortos. Ubi in amœno lucidoque conclavi, ſerico, ſub conopeo, jacebat adoleſcens, magis corruptus deliciis, quam fatigatus aliquo morbo. Cui Gallonius, Quid hoc inquit, morbi eſt? Febris, reſpondet. Caruiſtine illa heri, Gallonius repetit, vel nudius tertius? cœnaviſtine? Cum hæc maxime loqueretur, mulier adoleſcens, paſſis crinibus, cubiculum intrat, capite parietes verberat; clamat, Me miſeram, quid video? cur ægritudinem iſtam, quæ te macerat, in me transferre non queo? quid me fiat ſi quid humanitus tibi contingat? Ille ſane commotus, Ne te crucia, inquit, ne mihi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

mihi ad morbum hoc etiam. aſpectus tuus omnem vim morbi diripiet. Et, quo flendi ac lamentandi pauſam faceret, opiparum illi prandium parari, ac dona plurima congeri juſſit. Nos, mulieris pietatem admirati, magnum atque ſpectatum egregii cujuſdam amoris exemplum inſpexiſſe teſtamur; ac de eo, qui cubiculi fores tuebatur, exquirimus, quid ea ad illum ægrum mulier attineat? num ſoror, num uxor ſit, num affinis, vel cognata? Qui, Nihil horum ea eſt, ait; ſed meretrix eſt in primis ſubdola, blanda, fraudulenta, avara, Nanna nomine; quacum ille menſes abhinc quatuor ſtupri conſuetudinem habet, atque adeo apud hoc cœnum amoris clavo fixus inhæret, ut nullis amicorum neque admonitionibus, neque precibus extrahi queat; & niſi ad rationis terminos, unde longius abiit, ſe propere redigat, quantum intelligo, omnis ejus res, brevi, meretriciam in domum exulatum abibit. Et quo melius hujus meretricis ingenium moresque noſcatis, accipite doctũ ejus dolum, in quo ſuperioribus menſibus mercator quidam adhæſit. Hic amabat eam perdite; ac, ne cum quoquam alio eſſet, magna mercede in concubi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

natu ſibi conjunxerat: ſed quantum illi miſero ardoris faciebat amor, tantum etiam algoris zelotypia conflabat. Meretrix cata, quæ illum hamum voraſſe cognoſceret, ut omnes faciunt, quæ ſe amari intelligunt, nihil tam laborabat, quam ut miſerum eum haberet, & in primis ut ad ſeſe cum anima, ejus habentiam averteret. Atque ad eam rem uſa eſt hoc adoleſcente, cui ſervio; qui amore ipſius captus aliquot jam dies ejus ædes obambulabat, quemque pejus angue mercator horrebat. nam eſt in primis ſcitulus, mundulus, atque venuſtulus. Cœpit igitur illa adoleſcentis formam laudare, cincinnos efferre; ille miſer uri, & cultro, quem ſub ſago contexerat, minitari, ſi adoleſcenti obnoxia fieret. Ubi meretrix hominem umbraticum, magis timidam inter viros mulierculam, quam fortem inter mulieres virum, cultrum habere animadvertit, hæreditatem ſibi obveniſſe exiſtimavit, ac Crœſum, inquit, divitiis ſupero, ſi eum in me cultrum ille ſemel educat. Itaque mittit adoleſcenti qui dicat, ut proxima concubia nocte domum ad ſe veniat, ac ſine ullo metu januam feriat. Veſper adeſt: mercator, re bene geſta, domum me-

retricis venit, cœnat, decumbit, cum ea
litigat; queritur, quod adoleſcentem ſeſe
plus diligat: illa contra negare, ſed frigi-
de; interdum ſuſpiciones injicere: ille ſto-
machari, atque ira vehementius efferri:
cum ecce tibi commodum adoleſcens ad
januam adeſt; pulſat: ille, ſuſpicione of-
fenſus & inſidias metuens, è lecto ſe eji-
cit, ad feneſtram advolat, &, Quis, inquit,
odioſus, hoc noctis, foribus iſtis inſultat?
Ego ſum, inquit adoleſcens. aperi actu-
tum. Mercator, Cognito adoleſcente, tum
quidem omnem violentiam è pectore ex-
promit; atque, Hinc abire ni properas,
ait, ferere. Et magis quo ſe iratum oſten-
deret, quam damnum vel malum datu-
rus, diſtricto cultro in Nannam incurrit.
At illa, tanquam prædivinans quid futu-
rum eſſet, dum ille in feneſtra foribus in-
juriam factam queritur, furtim è lecto de-
ſiluerat, ac rubrica in eum uſum quæſita
dexteram impleverat. Venit ergo ille a-
menti ſimilis, clamans, Itane, peſſima? an-
te meos oculos amatorculum mihi tuum
adducis? Unaque opera femur illi dexte-
rum & brachium lato cultro percuſſit. Illi-
co illa dolis inſiſtens, admota ad os ma-
nu, rubrica illud infecit, & ſimul, Obſecro,
popu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

populares vicini, veſtram fidem; ſubvenite, ferte inopi auxilium; malus hic mihi faciem feriit. quid agam? quo me vertam? audebone poſthac ita deformis cuiquam in conſpectum prodire? non faciam; lethum mihi conſciſcam. Hic etiam ab ancilla clamor extollitur, accurrunt vicini, januam effringunt, quærunt quid ſit? Clamor utrinque, undique concurſus. Ille miſer, qui ſibi eſſet conſcius, nullum à ſe vulnus inflictum mulieri, primo mirari, quod ſanguis efflueret, tum, ſibi metuens, fuga ſalutem quærere, ac, noctis beneficio occultatus, in ædes cujuſdam Dynaſtæ tanquam in aram confugere. Ubi poſtea, in ocio rem agitanti, non ſatis liquebat, quomodo illud à ſe vulnus exiſſet. Et ſecum, Ego, quod ſcio, latus illi & brachium, non etiam faciem verberavi, &, quod rem continet, non cæſim, ſed gladii planicie. unde ergo vulnus habet? At ſimulat. at hiſce ego oculis vidi. fit veriſimile. nam non ſemper it manus quo ea dirigitur, quamvis ſit ad feriendum certa: tum ego iratus eram; ira cæca eſt, ſenſus adimit, mentem eripit. Quid igitur fiet? Dum in hac cogitatione curaque verſatur, & ſimul altercantibus libidinibus tremit oſſa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

pavore, ſtatuit per amicos interpretes, eam ſibi placare, hoc eſt, argento mollire, & pecuniæ non parcere. Itaque allegat ad eam idoneos cum mandatis homines, qui quidem mulierem adeunt: at mala, quo doli procederent, unguentis ſibi faciem inunxerat, faſciisque obligaverat. Illi pedetentim primum mulierem aggrediuntur, rerum viciſſitudines memorant; laudant eos, qui ſimultates, occaſione oblata, dimittunt. Non eſt paſſa mulier eos pergere atque inſequi longius; ſed continuo exclamat, Abite, abite; nihil mihi de iſtis factis; jam faxo, apud omnes magiſtratus nomen ejus erit; jam illum perdam, ſi vivam, qui me in perpetuum infamem ſtigmate in os impoſito fecit. ego illi ut parcam? ut placeo, mori me malim. Ah, ne ſævi tantopere; inquiunt illi. res eſt ejuſmodi, in qua caſus dominatus ſit magis, quam ratio Ergo, excepit mulier, hoc prætor dijudicabit, cui dilucide expedivisse me arbitror. Ubi illi hanc viam obſeptam vident, alia aggrediuntur, Vide, inquiunt; mercator liberalis eſt, ac fugitans litium: quid tibi vis dari in manum, ut totam hanc cauſam poſtulatumque dimittas? Illa modo negare, rem tantam decidi

pecu-

pecunia poſſe; modo, cum illi magis inſtarent, inſanire, & intolerabilia petere. denique, ne longum faciam, ægre ab ea impetratum eſt, ut minis quinquaginta ſibi ſatisfieri pateretur. quæ diſſoluta ſunt ſtatim. Sed neque illa deciſione contenta fuit; voluit etiam magis hominem affecare. itaque mittit ad eum, qui dicat, in ejus manu eſſe, eam ſibi ab ore infamiam, quam ipſe impoſuiſſet, eripere. medicum eſſe quendam Campanum genere, qui omnium vulnerum notas medicamentis abſtergeret; ſed opus eſſe argento, quinque præſentibus minis. quod ſi feciſſet, ſe in amore & gratia cum ipſa futurum. Hic erat circulator quidam, nimis graphicus ſycophanta, ad artes nugatorias circumlatorum primus. Ille miſer, qui Nannæ deſiderium ferre non poſſet, ne paſſus eſt quidem ſe exorari; ſed ſine ulla mora illud dinumeravit argentum. quod cum ea nugator partitus eſt ſtatim. Verum, quia mercator curationi intererat, hęc vafro illi ad decipiendum ratio erat. fidem ex teſtudine detractam meretrici ubi vulnus aſſimulabatur, inuſſerat; quæ alte ibidem inhærendo ſulcum cicatrici non abſimilem fecerat. hunc ſulcum, præſente mercatore,
 unge-

ungebat, obligabatq; diligentiſſime: clam eo fide illa iterum obſtringebat; ſed quotidie remiſſius. quo fiebat ut paulatim deleri videretur. Quid opus eſt verbis? vix dies octo interceſſerant, cum plane omnis evanuit. Jam emanarat in vulgus, inſigne in os Nannæ fuiſſe vulnus inflictum, cum ecce tibi de admirabili novi iſtius medici curatione percrebuit. Itaque tanti ad eum cicatrices habentium concurſus fiebant, ut reſiſti non poſſet. Non defuit occaſioni nugator; ſed properavit eripere. nam, ab omnibus illis arrhabonis nomine pecuniis acceptis, ſe præda referſit, & die quadam ante lucem, non conclamatis vaſis, caſtra commovit.

His peroratis, cœperat cubicularius ille alium ejus meretricis dolum exponere. ſed dicere aggreſſum interpellavit Gallonius. qui, exiens ab adoleſcente, Heus vos, inquit; properandum eſt mihi in ædes Pluſii, cui meas operas locavi. nam pene abiit hora, qua ibi me adeſſe oportebat, ut officium illud cui ſum conductus exequerer. tum invitavit me ejus tonſor ad prādium; rogavitque, ut quos mihi commodum eſſet vocarem; nam duabus umbris fore locum ajebat. itaque vos mecum adducam.

dele-

delectabit enim, facetos horum urbanorum mores, præſertim in conviviis agitandis, agnoſcere. Tui ſumus, inquio; duc quo lubet. Ne multa; In ædes magni illius viri venimus. Sciſcitatur Gallonius, quid rerum agat dominus? num jam evigilaverit? num ſurrexerit? Reſpondet unus; Iam diu ille ſurrexit. nam, ſimul ac, inquit, cælum illuxit, è lecto proſiluit: ac, tonſore accerſiri juſſo, duas apud illũ horas tranſmiſit; atque, raſitando, tergendo, pingendo, ita miſerum illum defatigavit, ut eum ad languorem, vel potius ad interitum, dederit: tonſore dimiſſo, in ſecretiore conclavi, ſe cum ſarcinatore concluſit; ſumptoque in manus circino, ſuo more experiebatur, num ſingula inter ſe puncta veſtibus acu præfixa ex æquo diſtarent, num thorax vel ſagum corpori eleganter hæreret; atque in hoc ſtudio alteræ duæ horæ fuere conſumptæ: nunc verò calcearium exercet; miſerum habet; clamat, corium, quo calcei conſtant, non eſſe molle atque flexibile, ſed durum ac rigidum; præterea calceos ipſos non eſſe habiles neque aptos ad pedes; iraſcitur, vociferatur; ſe Diis ſuis iratis natum eſſe queritur, cui nihil ex ſententia contingat. ſed

mox, ut ſpero, calceolarius etiam ex hoc laqueo jugulum eximet. nam Flamines vocari, tus & merum parari juſſit, quibus rem divinam Jovi optimo max. faciant. qua peracta, ut creditur, prandium inibit. Non malum eſt, inquit Gallonius, ut in procœtonem me conferam, ibiq; ejus imperium expectem. Nos igitur, à Gallonio introducti, unum ejus angulum petimus, & collo obſtipo, quæ dicebantur, quæque ibi fiebant, excipimus. Ac primum orta eſt inter eos quæſtio, quænam pullis gallinaceis æſtate, quæ hyeme curatio, quod condimentum aptius eſſet. nec minima erat inter eos contentio. nam aliud alii placebat. Tum ille, qui hos ſermones laceſſierat, contradicentibus cęteris, ficedulam turdo, & coturnicem faſiano anteponebat; omnesque certatim illudebant unum ex eo numero qui nullum in his rebus ſenſum habere videbatur; ac ſordidum eum & incultis moribus appellabant; imo ne hominum quidem numero dignum eſſe ajebant. Ab hoc ſermone ad carpendam lacerandamq; mulierum famam digrediuntur: atque, alias parum honeſte pudicitiam habere, criminari; alias conſciis maritis proſtituere formam ac vendere;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

dere; alias, forma egregia filias, his atque illis, non parva mercede, ſubjicere; multaque his addere, ac nomen etiam uniuſcujuſque mulieris dicere, quæ quia nullam earum notitiam habebam, oblitus ſum ſtatim. Erat hominum cultus elegantiſſimus, ſed parum virilis; neque fere ibi quiſquam erat, qui novas nuptas elegantia munditiisque non vinceret. Illud vero ridiculum, quod, cum duo inter ſe de amicula rixari cœpiſſent, eorum unus alterum, cõtumeliæ ſcilicet cauſa, hircum olidum, impurum, perfidioſum, obſcœnum appellavit; ille, quo ſe laceſſitus ulciſceretur, novas eidem contumelias ſtudebat ingerere; ſed cum maxime quæreret, nullum acrius maledictum invenire potuit, quàm ut illi objiceret, quod incultus, inornatus ac male tonſus incederet. quod cùm vehementer admirati eſſemus, audivimus poſtea, nullum apud eos haberi flagitium majus, quam tibialia, ligaminibus ſericis ad terram uſque productis non adſtringere, vel minimam in collari rugam admittere: nullum nefas grandius exiſtimari, quam perpeti, ut in coma vel barba pilus unus ceteris altior excreſcat, nec ſtatim novacula revocare quod petulantius ſeſe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

profuderit: nihil magis ſordidum cenſeri, quàm, menſem integrum, eodem uti amictu. Sed improviſus Pluſii advẽtus omnem illis iram ſedavit, & in tranquillo conſtituit. nam, qui velum allevabat, feſtive, Heus, vos, inquit; manus de tabula; magiſter adeſt. At ille, qui præeuntibus cęteris, per procętonem tranſiens, ad aram Iovis ſe confert, ſacrificanti adeſt, revertitur, prandium poſcit; Gallonius, ut omnibus rebus inſtructum ſit prandium, curat. quo expleto, revertitur ad nos; atque, Is, inquit, qui me invitavit ad prandium, juſſit ſterni lectos in hortis urbi propinquis, ad fontem large manantem. at mehercle capietis voluptatem ex loci aſpectu. nam & propter arborum viriditatem eſt longe amœnus, & propter vim decurrẽtium aquarũ frigidiſſimus. Ne multa; eo deducimur, locum intramus. Ubi tãtam aquarum vim cernimus, quantam uſpiam nos non vidiſſe meminimus. etenim non certis fontibus, ſed imbribus, non rivis, ſed fluminibus, locus totus exundat. Specus ſex, incertum natura vel ars in montis dorſo cavavit; ſed ita ut unis tribus alteri tres incumbant; aſperis ac rudibus tophis lepide & jucunde perhorridi. ab his tophis, tum

intra

intra tum extra ſpecus hærentibus, ac varia herbarum viriditate diffuſis, aquarum imbres magni vehementesq; procurrunt, qui tum ſpecus ipſos implent, tum latũ ante ſpecus ipſos lacum efficiunt: locum parietes, ab utroq; montis latere producti, in latitudinem quadrant; per quos horriduli, & ipſos ſaxis intectos, quo incultæ illi ſpecuum aſperitati reſpondeant, perpetui defluunt imbres; habentque poſt ſe inter diffuſa late nemora ſpecioſiſſima ambulacra. hic talis eſt ſonitus, qualem ex multis atque alte cadentibus aquis eſſe oporteat; talis ſpecies, quam fontes, nemora, ars denique & natura ipſa componant. In hoc tam amœno ac perfrigido loco, apud eum fontem ſpecioſiſſimum, ſtatutos lectos, & appoſitam menſam invenimus, ea epularum varietate conſtructam, qua extrui ſolet ab iis, qui amicos magnifice volunt accipere. Ecce autem, ex improviſo, ingens ad aures noſtras clamor ac ſtrepitus accidit. qui prandium dabat, convivas alios à ſe vocatos adeſſe narrabat. capita hominum numeravimus novem, attamen ex ſtrepitu, quo in eum locum irruperant, ſexcentos eſſe juraſſes. Hi ſimul ut apparuerunt, tanquam hoſtes capta urbe ſolent,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

lent, cunčta diripere, tuburcinari, vorare, œnophora exhaurire, & clamore omnia miſcere. ille, qui invitaverat, pene iraſci, clamare, ut manus lavarent, ut lectis ſe commendarent; atque ægre impetratum eſt, ut vellent accumbere. Tres erant lecti, & in ſingulis quaterni diſcumbimus; ſummus Gallonius; ac prope eum ego; tum Paulus Æmilius; infra, ceteri omnes. Hic tantum vini exhauſtum eſt, quantum una vindemia colligitur. qui ſtellas numerare poteſt, numerum etiam cyathorum inibit qui ſunt exhauſti. atque ab implendis tradendisque poculis viri ſunt quinque defeſſi. Sed inter clamores maximos, inter riſus effuſiſſimos, ſæpe ructus, ſæpius crepitus erumpebant; nulla alia vox exaudiebatur, niſi hæc, Bene mihi, bene vobis, bene Pluſio noſtro. Jam non in ventres, ſed in cloacas, ſed in barathra profundi vinum videbatur. Vix lauti quidquam in menſa apponebatur, cum direptum illud vidiſſes. Erat inter eos unus longe urbaniſſimus, qui cantharum, in quo potitabat, fruſtis eſculentis tanquam roſis coronabat; &, cum vino impleſſet, in ſe totum ingurgitabat. hic clamores edi, hic cachinnos tolli, & fauſtis acclamationibus

operi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

operi glorioſiſſimo plaudi. Productum erat prope ad veſperam convivium, nec bibendi modus ullus, nec ſatietas erat. Ecce autem adeſt à Pluſio ſervus, qui Gallonio nunciat, ut, relictis rebus omnibus, curriculo ad Prætorem tranſeat, eiq; Pluſidis verbis exponat, ut honoris ipſius gratia Toxillum è reis eximat, & quamprimum incolumem ad ſeſe remittat. Hic evictus, quod Hæreditatem Veneri relictam expilaſſet, quod falſos teſtes ſubornaſſet, ac multa alia nefaria feciſſet contra jus faſque, contruſus in carcerem fuerat. Itaque à reliquis convivis diſtrahimur, atq; ad tribunal Prætoris accedimus. Hic magnæ cuidam quæſtioni operam dabat.

Lictores mulierculam forma non mala, quam meretricem eſſe ajebant, in jus abſtraxerant, ejuſque operâ male ſe fuſtibus acceptos querebantur, ac, fidei faciendæ cauſa, brachia ac tergora plagis varia oſtentabant. Rogat Prætor, cui tantum animi ad audaciam fuerit, ut unius meretricis cauſa publicas perſonas tam inſigni affeciſſet injuria? Reſpondet unus, ceteris fortaſſe ad dicendum paratior; furem manifeſto deprehenſum rapiebamus in carcerem; qui, dum illac tranſimus, ubi

vene-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

venefica iſthæc inhabitat, ſeſe è vinculis eximit, manus noſtras effugit, atque in unam ejus vici domum irrumpit. nos inſequi; nec cum ſatis conſtaret quo ſe recepiſſet, ſingulas ejus viciniæ domos perquirere. Ne multa; ad ædes hujus meretricis venimus, fores pultamus; nemo reſpondet: calcibus impetimus; tantundem: effringimus; nihilo magis. ergo ſcalas aſcendimus, ac mulierem in lecto jacentem invenimus. Tum ego, Quid eſt, inquam, quod taces? cur es paſſa fores effringi? eratne ita magnum recludere? Illa in eodem ſilentio perſeverare. Tum ego, Vide, inquam, obſtinatum ad tacendum animum, ut ſeſe offirmat? propudium, jam aliquam ex te vocem ſaltem ingratiis eliciam. iratusque virgis graviter illi latus impello. Tum demum illa, dolore coacta, Heus, exclamat. Rem incredibilem; vix Heus dixerat, cum, imbris vel grandinis more, crebros nobis, in ſcapulas, in caput, in brachia, fuſtium ictus ſenſiſſes irruere; neque tamen fuſtes, neque aliquis, qui verberaret, conſpiciebatur. Nos, metu perterriti ac male multati, terga vertere, per ſcalas præcipites currere, pedibus ſalutem quærere. Interrogat Prætor,
quemad-

quemadmodum id factum eſſe arbitrentur. Reſpondent illi fidenter, ſe exiſtimare, id ſibi contigiſſe muliebribus veneficiis atque cantionibus: ac, Tibi, inquit, noſſe licet ab iſta, quam hujus rei teſtem adduximus; hæc, ut de facie conjiciebamus, ſcortum erat diobolare pagoq; polluctum. Ac, prætorem intuens, Si mihi, inquit, fides publica detur, rem omnem uti ſeſe habeat aperiam. Juſſa mulier à prætore, quæ ſciret, edicere, Nos, inquit, meretriculæ, ſi quando ab amatoribus noſtris deſerimur, ad eos revocandos, fruſtulum panis cum caſeo, certis quibuſdam precibus devotum, de feneſtra dejicimus: at, ſi canis atra voratum illud adveniat, impetritum inauguratumq; exiſtimamus eſſe, & mox eum, quem volumus, adfuturum. ſed interea dum ille veniat (niſi ſi quæ malam rem quærit) caveat oportet, ne verbum unum faxit. nam ſi mutire audeat, feret infortunium. Bona hæc mulier venit pridie ad me domum, querens, quod amatorculus ejus ſibi graviter eſſet infenſus, quod alium ad ſe virum, ipſo invito, recepiſſet, ac propterea amorem & dona alio tranſtuliſſet: orabat, rogabat, ut ſibi ſubvenirem, & rationem oſtenderem,

qua

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

qua eum poſſet ad ſeſe reducere. Ego ejus miſerta, ne eodem redigeretur unde orta eſt, nempe ad egeſtatis terminos, fruſtulum panis cum caſeo præcantatum porrigo, jubeoque ut deturbet in viam. Illa accipit, projicit; venit canis, devorat. tum fores claudit; in lecto ſe collocat, dum amator veniat, expectans. jamque rei nihil niſi eventus deerat. qui quidem facile ex ſententia contigiſſet, niſi, quæ cuncta miſcet, Fortuna prohibuiſſet. His dictis, obticuit. Tum prætor jubet vinctam dicere. Quæ audacter reſpondet; nunquam ſe vidiſſe cuiquam pulchrius ligna præberi, quam ſibi ac lictoribus præbita eſſent. Interrogat prætor, unde id factum exiſtimet. Reſpondet illa, ſe exiſtimare, deorum manium opera fuiſſe perfectũ. Tum, Tu igitur, inquit prætor, venefica es? Mulier ſubdola, atque ad malitiam inſtructa, Nihil, inquit, minus; quin miſere ſum veneficiis aliarum obnoxia. nam prope eſt annus, cum à Lemuribus exagitor, maleficæ cujuſdam invidia. ac ſæpe eſt, cum, verberibus ad necem affecta, pro mortua inter vicinarum manus efferor. His auditis, prætor vicinis in hanc rẽ teſtimonium denunciari jubet. qui ſtatim adeunt. ſed,

vici-

vicinitatis neceſſitudine, & ut à muliere gratiam inirent, eamque periculo damnationis eriperent, jurati, illud idem pro teſtimonio dicunt quod meretrix in defendendo reſponderat. Tum prætor à ſeveritate in miſericordiam verſus, mulierem, velut lymphatam ſeu ceritam, de conſilii ſententia abſolvit, de reis eximit, lictores abire in malam rem jubet. Conſilio dimiſſo, prætor ex aula, ubi cognitioni operam dabat, ſe ſubducit, & in cubiculum abdit. non enim apud eos, ita uti Romæ mos eſt, judicia publica exercentur in foro, ſed in ædibus magiſtratuum fiunt. Gallonius, ut introducatur ad eum, poſtulat. ſe enim habere, quæ Pluſii juſſu eidem exponat. Cubicûlarii, rem ad prætorem deferunt, qui, ut adeſſe à Pluſio nuncium accepit, continuo intromitti eum imperat, ſellas poſcit, ac ſedere Gallonium jubet. Ille, modeſtiæ ſcilicet cauſa, negare; prætor inſtare, neque ſe aliter eum auditurum dicere. Gallonius morem gerit; in ſella ſe collocat; &, quæ à Pluſio mandata habet, exponit. Quarum ſumma hæc erat; Ut reum illum, quem falſi & expilatæ hæreditatis criminibus accuſatum habebat in carcere, ſententiis judicum abſolven-

dum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

dum curet. hoc enim beneficio magnam ſe à Pluſio gratiam initurum. Reſpondet Prætor, reum illum eſſe ſcelerum caput; crimen manifeſtum, capitale, invidioſum; &, ſi juri legibusque ſit locus, jam pridem, inquit, in ſupplicium, in crucem, abreptum eum oportuit. ſed quoniam Pluſio ita ille eſt cordi, rationem inveniam, qua incolumis judicium effugiat. res veneris agitur; cui ſi quid adimitur, impune aufertur. dii boni ſunt, liberales; nec, affecti injuria, iraſci cuiquam ſciunt. In pauca ut conferam; impenſius etiam, quam exigebatur, promittit operam. &, quo ab hujus ſermonis triſtitia animus ad hilaritatem traduceretur, percontari cœpit ex Gallonio, quid rerum Pluſius ageret, quo genere voluptatis pomeridianas horas deciperet, quot cyathos biberet, quot uncias cantharus caperet in quo potitabat; atque alia, id genus, multa. quibus egregie Gallonius ſatisfecit. Sed, cum jam adveſperaſceret, diſceſſurus ſurrexit. quem Prætor, officii gratia, ad ſcalas uſq; perduxit, identidem admonens, ut ſuis verbis multam ſalutem Pluſio diceret. Qui demum, ita honorifice acceptus atque dimiſſus, lætus nobiſcum domum verſus iter arripuit. Sed ad

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

ad oſtium amico cuidam veteri occurrit; quem poſt mutuas ſalutationes rogavit quid ageret. qui inquit; Iræ ſunt inter Prætorem & Aſterium illum divitem: eo ut pacem conciliem. Quid audio? Gallonius ait. Aſterius ſcit iraſci? quem ego tam putabam tranquillum, quam eſt mare cum halcyonum fœturæ ſubſternitur. At pol Aſterius antiquum ſuum obtinet, reſpondit ille; ſed Prætor ſolus eſt in fermento, ac totus tumet. Da mihi operam; ridicula res eſt.

Habebat Aſterius apud centumviros controverſiam de re pecuniaria cum Robuſto Vrſaceo. Itaque eum vadatur. Continebat autem vadimonium, ut ad certam diem Vrſaceus in judicio ſe ſiſteret ad ſententiam judicum audiendam. Vrſaceus diem vadimonii obire cõtempſit. Quamobrem tanquam contumax condemnatur, ac ſecundum Aſterium ſententia profertur. Vrſaceus prætorem appellat. qui ſtatim judices perperam judicaſſe pronũciat ideo, quia Vrſaceus vadimonio ſuo promiſerat tantum ad eam diem ſe ſiſtere, non autem judicum ſententiam accipere; ad quam audiendam novo erat vadimonio compellendus. Sed, cum clamaret

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

ret Aſterius, ac verbis vadimonii vim fieri diceret, quæ erant, ut Vrſaceus ſeſiſteret ad audiendam judicum ſententiam; bonus prætor nullam ipſi fieri injuriam dicebat, quia verba illa *ad audiendam judicum ſententiam* non erant conjungenda cum verbo *ſe ſiſteret*, ſed ab eodem interpunctionibus ſeparanda. quamobrem cum per ſe ſumpta novam orationem efficerent, novum etiam vadimonium requirebant. Aſterius, hac tam inſigni injuria verberatus, ad ultionem decurrit, ac, paucis diebus poſt, ſcribit prætori epiſtolam in hæc verba. Peto à te, domine prætor, ut in craſtinum te mihi ſiſtas, ad cœnandum mecum. Prætor poſtridie ad horam adeſt. Cui Aſterius; Tibi, inquit, gratias ago, quod veneris; ſed cras cœna dabitur. Quid hoc eſt? ait ille. nonne promiſiſti in hunc diem? Non, ait. At poſſum, inquit Prætor, epiſtolam tuam proferre, in qua me hodie vocas ad cœnam. Cedo epiſtolam, ait ille. ac ſumptam in manus legit; ac, Nihil, ait, peccatum eſt à me, cum ita ſcripſi. nam poſt verba illa, *rogo te, ut domi meæ in craſtinum te ſiſtas mihi*, interpunxi, quia illa altera *ad cœnandum*, ſunt initium novæ orationis, atque alium diem indicant.

quamob-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

quamobrem debebas expectare novam invitationem. Prætor iratus, Itane, inquit, magiſtratus eluduntur? haud impune hoc auferes. Nulla, inquit Aſterius, à me tibi orta eſt injuria: à te ipſo hoc profectum eſt totum. ecce exemplar ſententiæ tuæ, ubi ita interpungendum eſſe decernis: at jura omnia clamant, ut, quod quisque juris in alterum ſtatuerit, eodem ipſe utatur. Prætor deluſus &, quod magis ipſum urebat, incœnatus domum revertitur. Riſimus inſulſum prætoris acumen. At ego, Tantane, inquam, eſt apud vos penuria virorum prudentium, ut neceſſe habeatis hæc tanta munera ejuſmodi pecudibus demandare? At ille, Non mirum eſt, ait. nam ſæpe in hac Republica non virtus & merita, ſed caſus & gratia, magiſtratus honoresque conciliat. unde, doctis & illuſtribus prætermiſſis, imperitis obſcurisque ejus regendæ poteſtas tribuitur. His actis, ille ad prætorem Aſterio conciliandum, nos ad ſtomachi frementis tumultus cibo ac potione ſedandos proceſſimus.

LIB.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

LIB. III.

IAM ſol oceano lætus emerſerat, ac terras exhilaraverat, toto cælo luce diffuſa, cum nunciatur Gallonio, juvenes ſtare ad januam duos quoſdam, qui eum magnopere evocarent. Prodiit ille, & nos una ſecum. Rogat, quid velint. At illi, Currendum eſt tibi, inquiunt in ædes Democriti amiciſſimi tui; curandumque, aut conſolando, aut conſilio, aut re, ut eam illi ægritudinem adimas, quæ miſere eum arripuit. nam neque cœnavit heri veſperi, nec proxima ſuperiore nocte potuit partem aliquam quietis accipere. rogatus, quid ægre ſibi ſit, non audet dicere, tantum ſuſpirat, illacrimat. tu fortaſſe, pro amicitia quæ inter vos eſt, poteris ex eo tantæ ægritudinis cauſas exculpere. Quibus Gallonius, Nunciate, inquit, Democrito, nos ibi mox adfuturos. Unaque opera tendere illac cœpimus. Sed placuit Gallonio, medicum arceſſere, & ſecum ad ægrotum adducere. Itaque venimus in ædes cujuſdam Ariſtarchi, qui, ut Gallonius narrabat, magnum in medicis nomen habebat; atq; eum oppreſſimus contem-

templantem in ſpeculo formam ſuam: ac ſimul, ut Gallonium aſpexit, Quid tibi, ait, hæc figura oris videtur? Pape, inquit, nimis lepida, nimisque nitida. Quid corpus hoc? Vide ut eſt ſolidum, leve, ſucci plenum: ecquæ eſt mulier digna ad hanc formam? Nulla, inquit Gallonius. Sed miſſa iſthæc face; & cauſam, quæ nos huc impulit, accipe. Venimus, ut te ad ægrotum adducamus, ex animi ægritudine pene confectum, atque illum ut ſanum facias. Perfacile iſtuc quidem eſt, reſpondet Ariſtarchus; ſed non eſt mihi ocium in præſentia; nam promiſi operas meas flamini magno Liberi patris, qui jam diu laborat ſtomachi vitio. Cui Gallonius, Si eſt ita, inquit, ut dicis, in publica commoda peccem, ſi tibi moleſtus ſim. vale. Poſtquam diſceſſimus, quærimus ex Gallonio, num ſanus ſit, necne, qui ad curãdum inſanum, eum adducendum curet, cujus caput Anticyris tribus ſanari vix poſſit? Arriſit Gallonius; ac, Stultitia, inquit, in qua iſte verſatur, ſane ridicula eſt atque faceta nam cum ſit forma adeo, ut vidiſtis, enormi & inhoneſta, ut monſtrum potius hominis dici poſſit, quam homo; attamen Adoni & Paridi præſtare prædicat formam ſuam,

omnes-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

omneſque ſe ultro ſectari mulieres memorat. itaque, ſenem ſe eſſe oblitus, nihil eorum, quæ ſunt adoleſcentium, à ſe alienum exiſtimat. etenim amat, potat, cantat, ſaltat: &, quod magis miremini, canus, varus, gibbus, bucculentus, breviculus, niger, fœtida anima cum ſit; in contentione amoris multis præclaris adoleſcentibus ſuperior evadit, non aliis armis inſtructus, niſi pecunia, quæ cum aliis bonis, quæ ſecum affert, genus largitur & formam. verum hæc nota ſtultitiæ, multarum maximarumque virtutum excuſatione defenditur. nam eſt philoſophus egregius, medicus, poëta, orator; & ſi ægrotum, quo properamus, inviſat, continuo morbi genus aperiat, curationẽ illi morbo aptam adhibeat. Dum hæc loquimur, ac ridemus, ægri illius domum venimus; intramus; videmus eum pallidum, mœſtum, & in acerrima cogitatione defixum. Rogat Gallonius, quid ſit attonitus, quidve pallidus? Quia, inquit, animi mœrore conficior novo, incredibili, acerbo. Rogat, num magnum aliquod facinus patraſſet, unde judicium pœnamque metueret? Negat. Quærit, num æs alienũ tam grande conflaſſet quod diſſolvi non poſſet?

Negat id quoque. Inſtat, num pro altero ſpopondiſſet; num incendio, naufragio, ruina rei familiaris damnum feciſſet? Nihil eſt horum; reſpondet. Cedo, inquit Gallonius, quid eſt, quod te ita miſerum habet? Illud, ait, quod mihi ſenectutem inſtare jam ſentio,&,quod eſt cõſequens, mortem eſſe in propinquo. hæc cura tam alte mihi in animo inſedit, ut extrahi nequeat; ita eum acriter urget, ut ſedari non poſſit. Tum Gallonius exclamat; Abi hinc, quo dignus es, cum iſta tua tam inſulſa ſtultitia. profecto ſi de omnibus ſtultis, qui ubique terrarum ſunt, rex fiat, nemo antecedat, credo, tibi. Nunc enimvero, excepit ille, adigis tu homo me ad inſaniam. tune inſanire vocas, incommoda ſenectutis expendere, neceſſitatem conſequentis mortis horrere? At Gallonius, Dic, inquit, mihi, quid ſolicitudine iſta, curaque, proficias? num te propterea ſenectuti mortique ſurripias? Ut te excrucies, torqueas, ut miſerorum miſerrimum facias, ne minimam quidem ſenectuti mortique moram injicies; quin etiam utramque maturiorem efficicies. Cur ergo gratis miſer eſſe vis? Quin tu ſolicitudinem iſtam, quæ te excruciat, omitte, & dona præſentis cape

 lætus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

lætus horæ. Quid poteſt eſſe mihi lætum, excepit ille, exitum meum cogitanti? Me miſerum, cum memini, jam jam fore cum ego propius ſim abfuturus à morte. Quid ſi te, inquit Gallonius, mors antea quam ſenectus oppreſſerit? cui enim eſt exploratum, ſe ad veſperam eſſe victurum? Ut libet, inquit ille. quin, ſi me audiet, jam veniet, atq; his angoribus animum exuet. O dignum, Gallonius exclamat, cui craſſæ compedes impingantur: quod metuis, cupis; quo ſolicitaris, inde finem ſolicitudinum ſperas. Primum hoc expedi; Utrum mortem in rebus bonis, an in malis ducis? Si in bonis; quid metuis? Si in malis; quid eandem finem malorum facis? Non poteſt ea res numerari in malis, quæ cetera etiam mala diſſolvat. Ita me Juppiter amat, ut tuarum miſeret fortunarum; &, quoniam tibi inſaniendum erat, aliquod ſaltem ſtultitiæ genus contigiſſet lætum, feſtivum, exhilaratum. ita enim & tibi lætitiam quæreres, & nobis ludos parares, non autem utriſque moleſtiam, ut nunc facis, afferres. Tum ille, Derides me? inquit. quid? tu ſolus ita es ſapiens, ut omni ſtultitia propemodum careas? erras; nulla eſt ſapientia tam magna, quæ omni prorſus admi-

admiſtione ſtultitiæ vacet. Cui Gallonius, Ut iſtuc, inquit, tibi concedam; jam meæ me ſtultitiæ, cujuſmodi ea ſit in qua nunc verſor, non pœnitet, cum alios nequiori, moleſtiori ſaltem genere ſtultitiæ, implicatos aſpiciam. at ſi pergis ineptus eſſe, non video, quis modus, aut quis finis, ſtultitiæ tuæ futurus ſit. etenim ægritudines alias, dies adimit; hæc, quæ de ætate prætereunte tibi ægritudo eſt, augeſcet quotidie magis; &, quantum tibi ad annos addetur, tantundem etiam ad iſtam tam ineptam moleſtiam acceſſerit. Tum ille, Sine, ait, me eſſe miſerum; neque præterquam, quas iſthæc ægritudo moleſtias habet, addas. Quoniam, inquit Gallonius, tibi moleſti intervenimus, geremus morem; abibimus. at moneo, ne me poſthac accerſiri jubeas. nam fruſtra juſſeris. ac, ſi miſeriis delectaris, deos oro, ut perpetuo ſis miſer. Nec plura locutus, ſe foras ejecit, atque ad demonſtranda nobis præcipua urbis loca convertit, ædes videlicet ſacras, theatra, porticus, fora, gymnaſia, domus privatas. Quarum una, ampla ſane atque magnifica, in fronte grandibus notis inciſa præferebat hæc verba:

Dominus domus, iis, quoram operam

ſibi conducit, præter mercedem, neque beneficium, neque gratiam, neque pecuniam largitur. hoc illis eſſe prædictũ vult, ne poſtea ſe fuiſſe deceptos querantur.

Tum ego; Laudo, inquam liberum & apertum ingenium hominis, qui neminem vana ſpe captum patitur apud ſe operam perdere. At, tum magis id dicas, inquit Gallonius, ſi ſcias quemadmodum ſervet, in eo quod promiſerit, fidem. ſed, quamquam totum ſe prodat, ut vides; attamen, ſi emanet in vulgus, deſiderari aliquem in ejus familia, incredibile memoratu eſt quam multi etiam locupletes ac domi nobiles eum locum quæſitum adveniant. adeo Dynaſtarum nomen hic ſanctum habetur, ut ſibi quiſq; honeſtum putet, ſine ulla ſpe ſeſe illis in ſervitutem dicare. verum, quem in hanc domum, ſive voluntas, ſive caſus impellit, huic omnes putant & fortunam, atque omnes res bonas eſſe adverſas. Hæc dicentem luctus & clamor ingens interpellavit; converſi vidimus ſcrutarium in foro Cupidinis ſcruta popello vendentem;

Qui miſer horriſonis implebat quæſtibus auras,
Dilacerans ſæva pectora nuda manu;
Filius, & triſti flebant cum fratre ſorores;
Latrabat tumida maxima voce canis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

Ipſe videbatur rurſum crudeliter ignem
Romulidum tectis ſuppoſuiſſe Nero;
Vel Danaum Dolopumve doli conſternere ferro
Pergama, & antiquas Laomedontis opes.
Tum commota nimis vicinia tota reclamat;
Currit, ut afflicto ſedula præſtet opem:
Atq; Vbi ſunt fures? ubi peßima turba latrones?
Inquit, quique tuam diripuere domum?
Quid miſero inveniunt tãtos cõflaſſe tumultus?
Quadrantem, furax quem puer abſtulerat.

Neque aderat uxor in turba lugentium. nam eam domi incluſam contineri ajebant cum inſtitore neſcio quo, quem, conſcio marito, ipſa ſibi cuſtodem corporis ſui & ſocium adjunxerat; idque propter neſcio quam timiditatem & inanes quoſdam metus, à quibus verebatur, ne, dum maritus in foro mercenariis vinclis conſtrictus erat, corriperetur. quamobrem nihil magis quam ſolitudinem horrebat. At inſtitor, ſcrutarii vocibus excitatus, ſane commotus eſt, atque, ægre à mulieris latere avulſus, accurrit in forum, ut contubernali ſuo, quemadmodum uxorem, ita facultates atque animam tueretur. Venit igitur, in turbam ſe inſerit, cauſam tumultus exquirit; reperit, quadrantem furto ſublatum totam illam turbam conflaſſe. Quamobrem, magna cura liberatus, detractam ſibi è crumena drachmam ſcru-

tario tradit. qui, lætus pro quadrante ſubrogatam ſibi drachmam fuiſſe, ad intermiſſa negocia ſe recipit; ille ad mulieris meticuloſæ cuſtodiam regreditur. Erat ex adverſo adoleſcens filius familias, mulieris ejuſdem amore deperditus, ſed patris parſimonia, & lex quinavicenaria, ut nihil eſſet quod daretur, id curaverant probe: reſtabat nihil aliud, niſi oculos paſcere, ſectari, in templa Deorum ducere, & reducere: neque tam erat ipſi moleſtum carere muliere, quam acerbum, alterum ea potiri; &, ſi daretur optio, vel totam optaſſet ætatem ſine illa vivere, quam pati eandem unum diem eſſe cum altero. Quocirca, ab amore ac zelotypia ſimul oppugnatus, rivalem ſuum apud ſcrutarium his verbis in ſuſpicionem adulterii conabatur adducere, odio ſuo pietatis præferens ſpeciem.

Quæ nova ſimplicitas hæc eſt, ridendave conjux.
Vxori mœchum conciliare ſuæ?
Nonne externa tuo cernis veſtigia lecto,
Cum reducem veſper te facit eſſe domi?
Hoc ait & rumor. Nõ ſentis murmura, & omnes
Converſos oculos in tua probra vides?
Quis tã ſtultus adeſt, vel tã ſine pectore amator.
Tempora qui fruſtra commoda abire ſinat?
Dum properat Cretem ventis dare vela ſecundis
Conjux, Tyndaridem Troicus hoſpes habet.

Si

Si facit egregia uxoris te forma timere,
Illam crede mihi; ſic bone tutus eris.
In longas poteris quamvis proficiſcier oras;
Iam non inſidias ſit timuiſſe tibi:
Ante meum potius caput hac cervice recedet,
Quam violet thalami fœdera caſta tui.
Non pudet excubias me cara ad limina ſemper
Ducere, non rixas inſeruiſſe piget,
Aſpera non hyemis incommoda ferre recuſo,
Non feſſum nuda ponere corpus humo:
Seu gelidus rapidis aquilonibus intonet æther,
Seu ſubitus multa decidat imber aqua.
Ipſe aderit lateri cuſtos mihi bellicus enſis,
Nec fiet longo cura labore minor:
Quaque feret greſſus, ſequar hanc, ſeu templa Deorum
Viſere, ſeu dicet velle redire domum.

Non eſt paſſus ſcrutarius plura eum loqui; ſed, Una, inquit, opera, duorum labori parcam; tui dicendi, mei auſcultandi. Tua iſthæc magnifica verba atq; promiſſa non pluris facio, quam plumas avium, papposque volantes. Etenim ne uno quidē nummo ditiorem mihi crumenam efficiunt: nihil mihi opus eſt eo, qui uxori meæ latus ab externis viris muniat. nam iſtorum defenſorum abunde eſt domi. ſed opus eſt eo, qui pecuniam & commeatum defenſoribus afferat. Atque, ut tu noris, ille, quem tu mihi inviſum facere properas, cum domum meam venit, non ſolus in-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

greditur, ſed commeant cum eo vel pecuniæ ſacculi, vel tritici acervi, vel carnaria, vel caſei, vel utres olivi. Itaque dum mihi ſic uſui eſt, illi maneat potius; tu aliam, quam tuearis, exquire. nam iſtiuſmodi cuſtodes tui ſimiles nihil moror. Atque eodem tempore quo adoleſcenti illuderet, terga obvertit. Tum Gallonius, Cenſeo, inquit, domum eamus. nam eſt in animo vos, à prandio, viri cujuſdam nobilis domum adducere, quo quintodecimo quoque die eruditi complures, tum exercendi, tum declarandi ingenii cauſa, conveniunt. Verum quod ad virum iſtum nobilem attinet, nolite exiſtimare, quidquam ipſo perfectius exiſtere, vel in corporis, vel in animi dotibus. nam puer, omnium ætatis ſuæ multo formoſiſſimus, doctorum hominum familiaritates expetiit, adeptas conſtantiſſime tenuit; & uſque adeo eorum exercitationibus deditus eſt, ut unum ex illis corpus, nomine Academiæ nuncupatum, cogendum conſtituendumque curaverit; &, quia nullum poteſt corpus ſine capite coalere, præfectus eſt illi unus, qui tamquam membris caput inhæreat: atque hodie ex vetere eorum inſtituto cõvenire frequentiſſimi debent

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

bent in ejus ædes. Ubi etiambinos ejus liberos videbitis, ætate, ingenio, ac forma præſtantes, ſed magis ſapientia ac probitate conſpicuos. non enim eos parens, ad hunc morem, qui nunc increbuit, ſed ad veterem diſciplinam, optimam, ſanctiſſimamque, inſtituit. quo fit, ut nullis iidem vitiis affines inveniantur quæ ſecum fert adoleſcentia, ſed omnis in eis eximia ac digna homine nobili doctrina laudetur, qui à gravioribus exercitationibus tanquam ab opere feriati, non tradunt ſe languori ac voluptatibus, ſed in hæc amœniſſima ſtudia, tanquam in hortos, & ad hanc animi remiſſionem liberaliſſimam, conferunt. Quo die hic litteratorum conventus convocatur, eorum unus, qui eas ſibi partes accepit, cathedram aſcendit, ac ceteris academicis, paulo infra ſedentibus, vel ſolutam orationem, vel carmen, vel ejuſmodi aliquid dignum eruditis auribus, profert. Tranſactis jam ejus partibus, princeps Academiæ à ſingulis Academicis vel odas, vel epigrammata, tanquam collectam, à convivis exigit; qui clara voce, quidquid nuper ingenio pepererunt, exponunt. Vos igitur his ſtudiis elegantiſſimis deditos illuc adducam, quo

aditus omnibus patet. Sed interea domi meæ ſedete tantiſper, dum redeam expectantes. nam promere, quæ opus ſunt, debeo Dynaſtæ meo, ut ſit paratum prandium; tum nos etiam de reliquiis prandebimus. Ille it. Redit. Sed in redeundo quidam ipſi notus occurrit, & lateri adhæſit, neque, cum domum jam perveniſſet, potuit eum à ſe divellere, ſed, pertinaciter hærens, Prandebo, inquit, apud te hodie. Gallonius, diſſimulans, Derides me, ait, ac ludis ludo tuo; diſpeream ſi ſim obſonatus ex tuis meritis. Ille, Nihil agis, inquit; vocata res eſt; hic ſim hodie, oportet. Ac eadem opera pallium poſuit, & gladium quo erat ſuccinctus, & ſoleas exuit, & accubitum ivit. Gallonius, ut contendere durum eſt cum victore, manus dat, cedit, atque, Ut lubet, inquit; ſed ita familiariter accipere, ut te huc veniſſe pœniteat. Ac, ne eum videretur invitus recepiſſe, frontem exprompſit, & ad hilaritatem animum dedit. Sed videre erat illius inhoneſtatem & aviditatem cibi, quemadmodum unumquodq;, quod erat belliſſimum, raperet, in os mitteret, voraret, ut ſe vino impleret. Poſtquam pranſus & appotus eſt probe, deducit pedes de

lecto,

lecto, ſoleas induit, pallium & gladium repetit, ac lateri humeroque componit, ſalutatoque Gallonio diſceſſit. Eo egreſſo, variis ſermonibus pomeridianum illud tempus fefellimus. Sed ego, admiratus hominis impudentiam ac voracitatem, me continere non potui, quin quærerem de Gallonio, quid illic hominis eſſet, qui tanta vi expugnatum aliena prandia veniret. Qui, ait, ex hoc eodem eſt oppido, eidemque Dynaſtæ, cui ego, operas ſuas locavit. Sed ejuſmodi homines, qui verſantur in aulis, ſi ex facie atque ex ornatu corporis æſtimes, tibi videbũtur eſſe quantivis precii; ſi ex cenſu, caſſa nuce inaniores invenies. ego magis miſericordia, quam aliqua vi adductus, hoc à me prandium extorqueri ſum paſſus. nam fortaſſe miſero nihil erat domi quod eſſet. Sed quoniam ſatis quievimus, abeamus, cenſeo, quo nos ituros conſtituimus. Ac brevi anfractu in illius viri nobilis domum pervenimus. erat enim ſita in ea urbis parte, quæ colitur & habitatur frequentiſſime, quaque certis horis ultro citroq; commeare animi cauſa omnis fere nobilitas ſolet. In ædium fronte, domini earum nomen grandibus litteris erat inciſum, LV-

CIVS

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

CIVS MINVCIVS SINISTER. Adeuntibus fons in medio viridarii elegantiſſimi poſitus objiciebatur. Pegaſus, factus è marmore, Phœbo Muſisque circundatus, pede terram feriens, magnam vim aquarum in altum excitabat. in cujus baſi legebatur hoc epigramma in honorem domini ab Arido academico factum.

Hic, ubi dulce ſonat cygnorum cantibus æther,
Atque Helicona novum Lucius inſtituit,
Conſpicuum late fontem ſalientibus undis
Durus Pegaſei ſuſcitat unguis equi;
Vt ſit ubi dominum tollatis in æthera, Muſæ,
Et teſtudinea, Phœbe ſuperbe, lira,
Quilibet inſolito premeretur pondere, veſtræ,
Phœbe & Pierides, hoc erat artis opus.

Poſtquam ea amœnitate ac pulchritudine ſatis oculos pavimus, venimus in aulam tabulis pictis undique ornatam ac refertam. In quibus primum tutelaris Academiæ deus colebatur. Tum in altera tabula multis Virgo voluminibus inſidens conſpiciebatur; in cujus dextera tuba hærebat, ſimiæque demortuæ duæ jacebant ad pedes. in virgine, Academia referebatur; in ſimiis autem extinctis, academiæ itidem duæ ſignificabantur, quæ ad æmulationem illius infelicibus ortæ auſpiciis brevi perierant. Ab utraque parte, duorum illu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

illuſtrium Academicorum imagines ad vivum expreſſæ pendebant. quorum alter, Bellino nomine, inſignem eclogam edidit, quæ hodie ab omnibus legitur; alter vero, Thalaſſicus appellatus, multa optimorum verſuum volumina ſcripſit, & in his fabulam Adonidis egregio poëmate cecinit. Erant autem omnes hæ tabulæ inaurata corona veſtitæ. Supra ſuggeſtum, Academicis dicturis extructum, ad quod duplici ſcalarum ordine aſcenditur, inſigne Academiæ, Arpinatis pictoris nobiliſſimi manu depictum, inhæret. Reliquos parietes ſingulorum Academicorum inſignia veſtiunt atque ornant. Sunt autem inſignia apud eos ſimilitudines quædam, quibus unuſquiſque utilitatem, quam ex academicis exercitationibus percipit, addito aliquo brevi dicto, exponere atque oculis pene ipſis ſubjicere conatur: at erant ita apta, ita venuſta, ut eorum cognitione nequaquam animum ſatiare atque oculos explere poſſemus. Sed quia audiendi gratia concurſus fiebant, veriti, ne, dum ocioſi ſpectamus, ſedilia complerentur, ſeſſum ivimus. Ubi oculos in ſe noſtros macilentus quidam ac natu grandis attraxit; qui, hac atque illac concurſans, hunc rogabat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

ut accederet, illi in aurem loquebatur, alium ducebat ſeſſum, alii obviam ibat, neque ullam partem quietis accipiebat. Quæro, quiſnam ſit ille adeo negocioſus, adeo irrequietus, qui nuſquam conſiſtat? Reſpondet Gallonius, illum eſſe Salvium Tifernatem quendam, Lucii Minucii contubernalem; cujus ſolicitudini, diligentiæq; Academiæ univerſæ pondus incumbat: uno verbo, eum eſſe Academiæ τὰ πάντα; ejuſque in primis ſtudium laudari in eo, quod litteratos omnes inquirat, agnoſcat, amicitia comprehēdat, obſequio tueatur, officiis beneficiisq; omnibus ſibi devinciat. quamobrem dum aliena negocia curat, ſua negligit, prope ad egeſtatem redactus eſt. ſed conſtans eſt omnium opinio, hanc hodie Academiam ſtare opera ac diligentia quam præſtat. ille enim crebro academici uniuſcujuſque domum ſalutandi gratia venire, ille eos in hunc locum ducere, domū reducere; ille ſolus perficere, ut huic cœtui litteratorum numerus, neq; frequentia deſideretur. Hæc Gallonio fabulante, ex improviſo Salvius adeſt, ac cuidam, fuſca facie nigroque capillo, Cumino nomine, qui tabellas, quas habebat in manibus, attente legebat, Quid tibi, in-

quit,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

quit, videtur hæc oratio, qua Obtuſus noſter Nihil laudavit? Elegans, inquit ille, atque venuſta. Sed veniſſe hoc illi in mentem gaudeo, præſertim mea cauſſa. nam antea ferebam moleſte, quod nihili homo haberer, ac propterea dabam operam ſedulo ut aliquid eſſem. nunc vero cum tantum in eo, quid nihil ſit, ponatur eſſe ſoliditatis & ornamentorum, jam mei non me pœnitet, imo plane nihil eſſe delectat. Verum ſi Obtuſo daretur optio eligendi utrum vellet, neſcio an mallet eſſe nihil quam Cæſar. Sed obſecro, cedo mihi ſtylum. nam volo in his ipſis tabellis, in ima cera, aliquot verſiculis hanc illi ſententiam exponere.

Cominus Obtuſo ſalutem.

Ingemui quondam, traxique per ora ruborem,
Cum me forte aliquis dixerat eſſe nihil.
Nunc, Obtuſe, Nihil cum ſic tua pagina laudet,
Nec doleo, nec me diſpudet eſſe nihil.
Sed peream, ſi, cum vel Caſar, vel nihil eſſe
Poßis, malueris funditus eſſe nihil.

His ſcriptis, tradidit tabellas Salvio. quas ille ſolita ſua feſtinatione Obtuſo deferendas reddendasque curavit. Nos vero magna cupido inceſſerat uniuſcujuſque cognoſcendi. Itaque voluimus ſcire quid hic Comi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

Cominus hominis eſſet. Atque reſponſum eſt, eum eſſe virum Græcis & Latinis litteris doctum, atque ita Græce loqui, ut nullam noſſe aliam linguam videretur. Atque eramus plura de eo audituri, niſi effuſiſſimi quidam riſus editi ab iis, qui nobis aſſidebant, curioſitatem noſtram alio avocaſſent. at ii Philoſophi cujuſdam ex eo numero ingenium & acumen irridebant, qui inveniſſet, denſa omnia ac ſolida corpora eſſe perlucida; idque hac ratione conaretur oſtendere. manum ſuam dexteram hinc & illinc ſupra lęvam agebat, tanta celeritate, ut breve illud tempus, quo dextera excurrẽs lævam obtegeret, aciem effugeret, ac propterea læva ſemper cerni videretur. At ille, ſive hoc diſſimulans, ſive non animadvertens, rationem concludebat hoc modo. Nonne mea hęc dextera eſt corpus denſum ac ſolidum? at ſic impulſa & agitata ſæpius lævam contegit, neque tamen oculis eripit. ſunt igitur omnia ſolida ac denſa perſpicua. Non intelligebat, dexteræ agitationem oculis, ut dicebamus illudere; quæ ſi ſupra lævam immobilis ſtaret, ita eam obduceret, ut cerni non poſſet. Docebat præterea, terram eſſe fluidam, atq; in ea animantia omnia velut

piſces

piſces moveri. Quid enim aliud, ajebat, ſunt illa corpuſcula, quæ per ſolis radios aquarum more decurrunt, niſi terræ particulæ? ſola igitur terra hæc inferiora occupat, quæque moventur omnia complectitur. Verum non audiemus hæc ab eo qui mox dicturus eſt. nam ſemper aliquid affert ingenio perfectum, atque elaboratum induſtria, ac præſertim judicio limatum. hic eſt ille Hiero Voluſius in primis doctus, humani ac divini juris peritus, Græcis & Latinis litteris, denique omni eruditionis genere excultus; qui plura & egregia volumina, tum ſoluta oratione, tum verſibus edidit; neque, quamvis egregius, ad honores aſcendit; id quod ſæpe in hac Republica optimo cuique contingit. Hæc atq; alia de illo audiebamus, cum interim ipſe compareret in cathedra. Erat facie honeſta, ſed macie ac pallore, ex ſtudiorum labore, nonnihil obducta, &, quia oculis minus utebatur, ocular iorum præſidio munita; quæ illi res auctoritatem magis quam deformitatem addebat. Cœpit igitur culicem laudare, ea eruditione & eloquentia, ſententiis adeo concinnis, adeo venuſtis, ut omnium conſenſu ſit judicatum, nihil ex eo loco auditum eſſe magis
abſo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

abſolutum, magisque perfectum. qui poſtquam peroravit, deſcendit, ac ſeſſum inter alios abiit. At Princeps Academiæ (qui erat adoleſcens rufus, genere ſummo, ingenio maximo, quiq; curſum ſuum tranſcucurrerat. nam qua ætate alii de ineundo ſtudiorum curriculo cogitant, ipſe eorum metam attigerat) hic igitur, adoleſcens tam nobilis cœpit ſigillatim unumquemque rogare, ut, ſi quid novi carminis haberent, in medium afferrent. Ac primus omnium rogatur Pluſius Accipiter. hic capillo erat albo, ſed ingenio & comitate neutiquam ſenex. nam dicebatur eſſe cavillator facetus, hilaris, jucundus, comis & amico amicus, ac poëta in primis ſuavis, argutus, ac lepidus. hic, inquam, clara & ſuavi voce recitavit hoc hexaſticum, quod ad virginem ſcripſerat, cui melimela muneri miſerat.

Purpureis conſperſa notis melimela rubemus,
Et diſtenta gravi levia melle ſumus.
At ſimul exiguo perfuncta ſeneſcimus ævo;
It rubor à nobis fœdaque ruga venit.
Sic criſpanda manes venient tibi fata ſenectæ,
Et tibi pulchra genis purpura, virgo, cadet.

Et quia mos eſt illius academiæ, repetere quæ dicuntur, ut, ſi quid primo intellectum eſt minus, iterum prolatum rectius

perci-

percipiatur; ideo ſatis mihi fuit ocii ad excipiendum ea quæ dicebantur. Secundo loco juſſus eſt dicere Nicobulus Aridus. qui Claudium Magium mortuum, magna apud eos homines fama ac nomine, quique olim Academiam illam princeps rexerat, laudavit, hoc carmine, in quo acute, ut mihi videtur, alluſit ad inſigne Academiæ, quod fons erat eximius, in cujus humore perlucido complures cygni natabant. &, quia cœperat ita ſubmiſſe ab initio dicere, ut vix à proximis exaudiretur, Pluſius, ſua ſolita feſtivitate, Dic, inquit, Nicobule, clarius, ut, qui in ultima aula ſedent, exaudiant. qui obtemperans ait:

Navigat Elyſium placido dum Magius amne,
Et fugit evictos nobilis umbra rogos,
Turba frequens paſſim viridantibus abdita ſilvis
Proſilit, & totis emicat alta jugis:
Neſcia ſed quali properaret navita mundo,
Quæritat unde novum cymba referret onus.
Aſt ubi Bellinum veteri dare plura ſodali
Oſcula, & amplexu nectere colla videt:
Fontibus ex iſtis tantum fluxiſſe decorem
Comperit, atque illis enituiſſe locis.
Protinus ingeminat plauſus, feſtiſque choreis
Miſta refert blandis talia dicta modis.
Scilicet ille humor ſi tales educat umbras,
Hoc erit æthereo clarius arce nemus.

Nicobulo tacente, Fabullus Leonatus, ſpon-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

ſponte ſua, nec expectato Principis juſſu, Hoc, ait, epigramma Nicobuli revocavit mihi in memoriam odam, qua ego ejus, quem meminit, Bellini poëtæ clariſſimi mortem deflevi. hanc ego, niſi aliter vobis videatur, exponam. Ut lubet, inquit Princeps. quidquid enim attuleris, proderit. Qui ſic orſus eſt dicere.

Quantus heu terris abiit relictis
Splendor! heu quanto fremit aura luctu!
Occidit Bellinus, amor, voluptas,
Curaque Phœbi.
Ætheris vaſtas penetravit oras,
Sicut & velox petit ignis alta,
Et recurvatum celeris ſagitta
Præterit arcum.
Stridet ut nervum fugiente telo
Fulminis ritu laceratus aër,
Morte Bellini repetentis aſtra
Sic gemit Orbis.
Ille ſed Divum numero Iovisque
Inſitus, fertur rapido ſonantis
Impetu cæli, oceanoque ſerus
Mergitur alto.
Et trahens albos nova ſtella crines,
Monſtrat ut juſtis operata Divis
Inter æternos Generoſa Virtus
Fulgeat ignes.
Hunc Venus pulchro rutilans nitore,
Hunc ſibi gaudet ſociare Phœbus,
Et ſimul noctis reparare, juncto
Lumine, damna.

Frondi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

Frondibus textas ederæ coronas,
Delphica & lauro, viridique myrto
Nectite, & magni date thura ſacram
Vatis ad aram.
Dulce teſtudo reſonare carmen
Docta, quod ripis remoretur amnes,
Evolet, dum par fidicen reſurgat,
Cominus aſtris.

Aſſidebat Fabullo Lepidus Gallutius Siniſter, Lucii Siniſtri ædium illarum domini filius, paucis diebus ante, ob ingenii celeritatem, & eruditionis copiam, celerius quam per leges Academiæ liceret, in eum numerum cooptatus; atque erant omnes vehementer cupidi ejus ingenii ſpeculam aliquam deguſtandi: ſed ille, vel pudore liberali adductus, vel quod verebatur tot hominum eruditorum judicia ſubire, rogatus ut aliquid diceret recuſabat. ſed tandem ab amicis exoratus, Aliquot, inquit, verſiculos proferam, quos mihi ſuperioribus diebus, cum eſſem ruri, ſum paſſus excidere. excitabat enim me & loci amœnitas, & cæli ſalubritas, ac diei ſerenitas, ut anni tempus lepidiſſimum laudarem.

Iam nunc feſtivo reſonet mea fiſtula cantu
Delicias teneras, & læti gaudia veris;
Hic, ubi rura ſuos pandunt lætiſſima vultus,
Collesque & campi, quos aura beata favoni
Aſpirans, niveo rutiloque exornat amictu.

O decus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

O decus eximium, ſplendor nitidiſſimus anni,
Ver, quo purpureo collucent arva colore,
Floribus atque ſuis ſtellata decentibus audet
Sidereo tellus forma contendere cælo,
Candida quos inter calathos imitata renident
Lilia, narciſſique, & purpurei amaranthi,
Et molles violæ, quas ſuavis pallor amantum
Inficit, & vario rerum natura colore
Veſtit. namque albent, ſpeciem ducuntq; cruoris.
At roſa virgineo gremium ſuffuſa rubore,
Tum pudibunda comas viridi abſcondiſſe galero,
Tum revocare cupit roſeos è limine vultus;
Virgineasque inter reſidens fulgere papillas,
Vel niveo pueri mirantis pollice carpi.
Hæc laſciva ſinum pandit; poſt languida florem
Excutit è gremio, nativo murice tinctum,
Ac viridans campo gramen depingit aprico.
Sed volucrum tenui modulatũ gutture carmen
Vt curas abigit triſtes, atque ocia reddit!
Sirenes nemorum pictæ, placidæque volucres,
Innocuo pavidas rapitis quæ carmine mentes,
Et mala demerſas ſecuro gurgite lethes
Cogitis abluere invictas, animoque ſoluto
Ducere ſolicitæ jucunda oblivia vitæ.
Quo ſemper veſtris reſonent mea rura querelis,
Hinc omnes abeant laquei, cumq; aucupe viſcũ.
Nec minus inviſas avertunt pectore curas
Cecropiæ volucres, tenui placidoque ſuſurro
Vel thyma carpentes, vel cerea tecta locantes.
Iamne tuos taceam tantos oblitus honores,
Lene ſuſurrantis celeſtis anhelitus auræ?
Vt ferit uſque meas veniens dulciſſimus aures
Spiritus iſte tuus? quot naribus afflat odores?
Nam per odoriferos colles, nabathæaque rura,
Dulcia percurrens ereptaque floribus ultro
Munera

Munera grata refert, medio mihi lenis in æſtu.
Aura, mane, tantumque meo da mitis agello,
Vt circũ hæc volites frondoſa cacumina ſemper;
Quo glacie ac rigidis niteant viduata pruinis;
Nec deſint apibus flores, nec amica coronis
Vel roſa, vel vivax apium, violæque, vel alba
Lilia, velque ipſa nive candidiora liguſtra;
Sive ferox urat ſitientes ſirius agros,
Sive nives imbresque trahant cum murmure (cœlum.

Placuit omnibus adoleſcentis indoles ad poëſim; atque ea fuit opinio, dulcem illam atque decoctam, & tanquam de muſto ac lacu fervidam eloquentiam, annorum decurſu multo mitiorem ac ſuaviorem fore. Poſt hunc Liberalis recitavit hæc duo epigrammata.

Dum tua turgidulas impellunt lumina gẽmas,
Igne ferox valido pectora torret Amor.
Quid mirum, duplices ſi tunc radiata per auras
Emittunt ignes, & magis uda micant?
Sic tenui toties rutiloque infecta vapore
Cernimus ardentes ſidera ferre faces.

Hic cum paulum tacuiſſet, Laudavi, inquit, lacrymas alterius: nunc meas conquerar.

Et mea perpetuis torrentur pectora flammis,
Vdaque largifluo lumina rore madent.
Num poſſunt liquidos oculi deducere fontes,
Et ſimul ardentes mittere corda rogos?
Cur rapidos lacrymarum imber non comprimit ignes,
Vel ſaltem irriguas non bibit ignis aquas?

Non

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

Non mirum; crudelis Amor contraria nectit,
Atque imbrem facibus miſcet & imbre faces.

Vir hic apud eos homines habetur poëta tragicus, atque ejus ſcriptiones grande quiddam ſonare, & tanquam claſſicum canere dicuntur; ſed ex epigrammatibus, quæ attulit, conjecimus, habere eundem ſuavitatis non minus. Secutus eſt Sabellus, qui, Provocor, inquit, à Lepido Siniſtro, ut carmen alterum recitem, quo proximis Kal. Maii ejus menſis amœnitatem laudavi.

Feſtivi menſis, feſtæ venere kalendæ,
Labentisque anni gloria Majus adeſt.
Ecce tibi roſeo perfuſus lumine Titan,
Luce refert nitidos & ſine nube dies;
Cultaque odoratis depicta coloribus arva
Lilia cum violis ad nova ſerta parant.
Cernuntur teneræ per compita longa puellæ
Ferre ſinu niveas purpureasque roſas,
Et ſimul extructas cumulantes frondibus aras
Vndique ſublata poſcere dona manu.
Cur non ſic totus decoratur floribus annus?
Cur æſtas urit? cur fera ſævit hiems?
Sed tibi vere novo reparantur gaudia rurſum,
Et redit arboribus graminibusque decor.
At nobis ſimul ac melior deſluxerit ætas,
Omnis abeſt rigidis flosque decusque genis.

Laudaverunt omnes genus illud ſcribendi lætum, exhilaratum, amœnum; ac ſenſimus nos, qui audiebamus, in hilaritatem impelli.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

impelli. At Sextilius Ligur, qui ingenio, eruditione, doctrina ferebatur in primis, quique, ut ajebant, præter libros optimorum epigrammatum, & luculentas orationes, in tabulam Cebetis doctiſſimos commentarios ediderat, Duo, ait, præclara ingenia, quæ ante me dixerunt, Veris divitias & præmia ſuis verſibus extulerunt: at ego, qui tanto autumnum veri præſtare intelligo quanto pluris ſunt fructus quam flores & frondes, cum eo magis mihi arbitror rem eſſe. accedit, quod ætas mea propius abeſt ab autumno. quamobrem poma Punica, quorum illud tempus eſt ferax, conatus ſum his verſibus laudare.

Impiger extremos currit mercator ad Indos,
Et mare gemmiferum ſindere claſſe parat,
Vt, quos dant lapides Indi Tyriique colores,
Evehat in pompas, ô nova nupta, tuas!
Hæc ſi purpureos imitantia grana pyropos
Murice vel gemmis ſplendidiora nitent;
Quin ſolis illinc oculis alimenta petuntur,
Inſuper hinc roſeum nectar & ora trahunt.

Poſtea juſſus eſt dicere juvenis; nomen non memini; in quo præſertim indoles mirifica inerat ad poëſim, quique, ſtans pede in uno, centum poſſet verſus effundere. hic, Neſcio, inquit, utrum ſit optabilius, ingenio an divitiis præſtare; præſer-

tim in his moribus, & in hac civitate, ubi divitibus ſolis præmia, voluptates, honores, & gaudia contingunt: verum ego amico cuidam meo, fortunato homini ac nobili, qui tarditatem ſterilitatemque ingenii ſui, præſertim in verſibus ſcribendis, querebatur, mihiq; ſe invidere diceret, cui ad verſiculos faciendos Natura ipſa tanta, ut dicebat, adjumenta tribuiſſet, hoc epigramma conſcripſi.

Sudas, palles, contremis, & moribundus anhelas;
Scribis ut averſo carmina pauca Deo.
Stulte, quid infernas properas nunc ire ſub umbras,
Fortunæ facies cum tibi grata nitet?
Illa tibi nummos, & culti jugera campi,
At mihi verſiculos fundere poſſe dedit.
Quod ſi plus juſta quereris mihi parte relictum,
Vt rata ſint ſuperis hæc mea vota roga.
Nempe, quibus tumidus graderis, mihi dona reſignent;
Te vena faciant uberiore frui.

Janus erat quidam in eo numero cognomento Thorio, quique in eo conventu offuſcatus appellabatur; cui veterum numiſmatum, & inſcriptionum notitiæ, omnium cõceſſu primæ dabantur. & quamvis ſummam doctrinæ & eruditionis laudem paucis concederet; ſale tamen facetiisque facile omnes ſuperabat. hic ſumme expectabatur ab omnibus, ut diceret.

ſemper

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

ſemper enim venuſtum aliquod & facetum afferebat. Qui tandem appellatus à Principe, Deplorabo, inquit, hoc carmine, adverſam Cæſaris amici mei fortunam; cui annos nato duos ſupra triginta in ſulcis rugoſi illius menti nullus adhuc potuit pilus radices immittere.

Sex Cæſar luſtris binos adjunxerat annos,
Et nondum barba cinxerat ora levi,
Nec dare ceſſabat medicata liquamina mento
Sedulus, & votis ſolicitare Deos.
Quod tandem faciles Dii conceſſere roganti,
Rugoſæque pilis obriguere genæ.
Verum dum gaudet barbato incedere vultu,
Et ſic formoſum ſe putat eſſe virum,
Neſcio quo fato, tanto quæ parta labore
Barba fuit miſero, non bene firma cadit.
Scilicet hæc ſuperis eſt inconſtantia magnis!
Tam parva eripiunt munera tam ſubito!

Hic ſimul omnes cachinnos extollere, ac eodem tempore Latini ſermonis puritatem elegantiamque, quam illud epigramma preferebat, efferre. Erat ibi forte Quæſitor Euganeus quidam, ſumma auctoritate ac ſenectute; cujus, in ædibus Gallonii ſcripta quædam aſpexeram. quæ ita mihi placuerant, ut non facile quidquam me vidiſſe faterer quod magis incorruptam illam Virgiliani ſæculi ſcribendi rationem conſervaret. De quo palam omnes

loquebantur, debuiſſe illum jampridem ad ſummum dignitatis faſtigium aſcendere, ſi eſſet locus probitati ac bonis artibus. Itaque vehementer aures arrexeram, cupiebam enim eas voce illa erudita & digna Romanis auribus, oblectare. Sed ea ſpe prorſus excidi. nam ea ætate & auctoritate præditum virum omnes in parentis loco habent; ac bene & præclare ſecum agi exiſtimant, ſi interdum ad academicas illas exercitationes, & in illum eruditorum conventum non gravetur accedere. Sed lenivit deſiderium noſtrū adoleſcens nobilis, Tyrrhenus nomine; cujus majores religioſiſſimi mortales, iidemque locupletiſſimi; quippe qui modio ac trimodio nummos metiti eſſent; ſacella elegantiſſima, ædesque magnificentiſſimas, in ea urbe excitaverant. hic præſtantiſſimum ingenium ſuum contulerat ad ſummam juris civilis ſcientiam, & juriſconſulto doctiſſimo ſe in diſciplinam tradiderat; cujus artibus & exercitationibus ita deditus eſt, ut tamen, cum eſt ocium, præſertim rebus prolatis, verſus componat, ea ſermonis puritate elegantiaque præditos ut admirationem faciant, eo urbanitatis colore conſperſos ut Romanis etiam hominibus

poſſint

poſſint imponere, ac perſuadere, ſe idem cum ipſis natale ſolum habere. Rogatus igitur ut diceret, recitavit hoc epigramma de Cupidine & Apolline ſub quercu dormiente.

Dum ſomnus placidis Phœbum circũvolat alis,
Et tegit umbriferis quercus opaca comis,
Vicina properans vidit de rupe Cupido,
Qui juſsit celeres ſegnius ire pedes;
Ac, Solem video, dixit, recubare ſub umbra,
Quæq; diem retegunt lumina, nocte premi.

Erant in eo eruditorum numero quidam immiſti, à quibus nullum penſum exigebatur, ſed præteribantur immunes. cujus rei cauſam exquirentibus nobis, reſpondit unus, illos eſſe ex vetere Academia, neque ullis legibus ad recitandum obſtringi. Sed cum pergeremus interrogare, quo ex genere hominum vetus Academia conſtaret, Ex optimo, inquit, genere, ac feſtiviſſimo. Ut enim ceteræ res, ita etiam hæc Academia, à parvis initiis orta ad hanc amplitudinem, quam videtis, excrevit. etenim ab initio aliquot tantum adoleſcentes coïere in hanc domum per Dionyſia, ut comœdiis agendis requiem ſibi ac voluptatem exquirerent; & ſunt iſti, qui taciti inter alios ſedent. neque mos iſte exolevit, ſed viget nunc etiam. nec ad has

comœdias, ut leges eorum ſunt, quiſquam, niſi ſuffragiis, admittitur. &, ſi uno puncto minus tulerit, quamvis ſit Dynaſta, quamvis Rex ipſe, repellitur ac rejicitur. nuptis tantum nobilibus earumque viris ſimul, liber ad eas aditus patet. non enim putant indecorum ac turpe fœminis primariis ætate ac forma præſtātibus riſum movere. Erat in hoc numero quidam honeſta facie, capillo candido, ac veſte ad talos demiſſa, Ibero nomine; qui cum de more præteriretur, ſurrexit, ac, Nolim, inquit, videri in comœdiis tantum agendis ſatisfacere; cupio etiam in verſibus faciendis probari vobis induſtriam meam: atque oſtendam hoc epigrāmate rationem tuendæ per æſtatem valetudinis. Erecti ſunt omnium animi ad audiendum. Qui ſic inſit:

Æſtate ut valeas tota, nec ſæva Leonis
Veſani poſſit ſtella nocere tibi,
Os nigro ſemper madeat gelidoque lyæo,
Et jaceant ſicco cetera membra loco.

Riſus eſt commotus, & ſimul amœnum hominis ingenium cunctorum approbatione laudatum. De hoc audiebamus, eſſe neminē in illo nobiliſſimo actorum grege, qui militem glorioſum ad veritatem pro-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

propius exprimeret. hunc propter ejus ſuavitatem ab omnibus diligi; hunc in conventibus amicorum, in conviviis, in compotationibus principem eſſe. Reſtabat Micrus à Piſauro, qui fere ſemper poſtremus rogabatur. huic nemo voce, nemo ingenii celeritate præſtabat, nemo erat in laceſſendo reſpondendoque acutior, nemo in omni genere ſermonis lepore ac feſtivitate conditior. præterea erat illi ſcribendi genus magnificum, enucleatum, dulce; ſententiæ ſplendidæ & acutæ. Hic cum paratus ad dicendum veniſſet, noluit in quorundam ineptiis hærere; qui, cum multo ipſi malint dicere, quam alii audire, recuſando excuſandoq; diem conſumunt: ſed libera ingenuaque fiducia ſic ait:

Dum pius Æneas flammis torretur Amoris,
Quas bibit ex oculis, dulcis Eliſa, tuis,
Mene, ait, incolumem miſere incendia Troiæ,
Vt Carthago novis ureret alta rogis?
Heu diſpar morior! potuit tunc addere famam
Mors mihi; nunc miſero vita decusque perit.

Cogitabam aliud etiam vobis carmen recitare, quo Philippi copiarum noſtrarum Præfecti conjugem nuper extinctam, loquentem induco. verum ſatietati aurium veſtrarum potius occurrendum, quam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

aliis eas verſibus onerandas cenſeo. quamobrem in præſentia ſuperſedebo; illudque in aliud dicendi tempus rejiciam. Sed omnes ſe ſtatim velle audire dixerunt; Qui, ſolita alacritate, ſic inquit:

Vt mea perpetuum celebretur fama per ævum,
Spargitur hic lacrymis carminibusque lapis.
Sunt hæc grata quidē cineri pia munera noſtro;
Attamen illa magis gloria ſumma placet,
Quod tibi conjugio fuerim ſociata, Philippe,
Luminibusque ipſis carior atque anima.
Hoc mihi longa dabit ſecuræ tempora vitæ;
Vnus eris titulis firma columna meis.
Verſibus indigeant aliæ; mihi laudis abunde eſt,
Quod tali dicor nupta fuiſſe viro.

Silentium, quo fuit exceptum hoc carmen, & cunctorum approbatio, non mediocriter placuiſſe illud, oſtendit. ſed cum jam nemo videretur ſupereſſe, qui diceret, diſcedendi cauſa omnes ſurrexerunt. At Hiero Voluſius, qui ita copioſe culicem laudaverat, manu ſilentium indixit, ac, Nolim, inquit, videri veniſſe aſymbolus in hunc locum, vel potius in hoc litterarium quaſi convivium, ubi à tot litteratis viris, tanquam à convivis, collectæ ſunt exactæ. quamobrem ego etiam, in commune, aliquod conferam; ac recitabo Iambum, quo Urſati, Virtutis & honoris Antiſtitis, nuper extincti, immaturum mortem

tem deflevi; qui erat, ut ſcitis, exemplum innocentiæ virtutumque omnium.

Præceps in improbum nefas ſemper ruit
Non æqua mens mortalium:
Nec juſſa legum comprimunt minacium;
Nec ſæva lictorum manus
Peccare conantem ſecuribus tenet;
Nec dicta juſtis præmia
Ad fulgidum Virtutis excitant decus.
Sic recta, quæ ſunt odimus.
Quæ laus tibi, decusque quantum ſæculis,
Vrſate, reſtat omnibus,
Quem nec virens ætatis ac florens decor,
Nec purpuræ clarus nitor,
Virtutis arcta perculit de ſemita,
Traxitque ſegne in ocium?
Miramur atra te quod abſtulit dies,
Citoque merſit funere!
At rara res non longa dat ſpectacula
De ſe, ſed interit brevi:
Tu ætatis haud probæ, velut miraculum,
Præcox in aſtra diffugis.

Hæc cum dixiſſet, conclamatum eſt ilicet. Itaque, facta poteſtate abeundi conſurgimus; relictaque academicorum corona, quæ obviam Hieroni proceſſerat, eidemque doctiſſimam illam culicis laudationem gratulabatur, una cum reliqua turba diſcedimus. At domus illius limen egreſſi, longum agmen impuberum puerorum aſpicimus, qui nudis pedibus atque

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

oculis humi defixis bini incedebant, ac neſcio quod carmen flebili voce atque demiſſa canebant. hos magnus itidem puellarum numerus conſequebatur, ad eundem fere modum concinentium. Quod ſane admirãtibus nobis, inquit Gallonius; Alexander, Daphnes & Apollinis præſes, ac Dynaſta clariſſimus, ſextum jam diem decumbit in lecto, gravi periculoſoque morbo implicitus: atque, ut audivi, dum vos attentius dicta Academicorum excipitis, paucis abhinc horis, morbus illi amplior eſt factus; ita ut medici prope deſperent. at hi pueri puellæque, quæ ejus miſericordia ſuſtentantur, ad omnia Deorum pulvinaria Æſculapium orant, ut ſit propitius. & ſane magnum hæc Civitas damnum immaturo ejus interitu faciet, quo nemo eſt qui ſumptu ac magnificentia longius prodeat. His dictis, quia non multum ad ſolis occaſum temporis ſupererat, pedetentim ac placide domum regredimur. Ubi nos primo cœnæ, tum lecto tradidimus.

Sed circa ſecundam noctis vigiliam expergiſcimur, querulis lamentantium vocibus excitati, quæ totam viciniam impleverant. Quamobrem exterriti conſurgimus,

mus, capita ex feneſtra proferimus, eaſque lamentationes ex noſocomio Gallonii ædibus proximo venire comperimus. nullæ aliæ voces exaudiebantur, niſi illæ, Hei mihi, hei mihi! crucior, diſrumpor; lien, hepar, inteſtina omnia ſeditionẽ faciunt, eruptionem parant. Erat noſocomium illud omnium ejus urbis maximum ac celeberrimum; ibique ad ægrotos procurandos magnus mercenariorum numerus conductus alebatur; quibus Magiſtri auctoritate & nomine imperabat ſenex quidam, ut dicebatur, præparcus & durus, qui nulli rei ita ſtudebat ut parſimoniæ; verum nullum in ea re neque judicium, neque modum adhibebat; nam interdum, ut minam lucrifaceret, talentum magnum perdebat. At Gallonius, ſive captus miſericordia laborantium mercenariorum, ſive vitio gẽtis humanæ avidus cognoſcendi quid eſſet, Quid ſi adeamus, inquit, & laborantibus ſuccurramus? Cenſeo, ait Æmilius. Atque una omnes, ſuccincti gladiis, miſeris in auxilium properamus. Sed, noſocomium ingreſſi, perreptamus uſque illud omne, ad cœnationem, ad penum, ad tabernam aromatariam, quo non? neque quiſquam occurrebat. unum in vale-

tudi-

tudinario medicum cucurbitulas ægrotanti æneas applicantem offendimus, eidemq; cruorem ex cute ſecuri ducentem. Poſtremo cum fieret obviam nemo, ſecuti querentium ſonitum latrinam intramus; ubi totam familiam ventris neceſſitate compulſam coiſſe cõperimus. Erant in eo loco ſtercorariæ ſellæ plus quindecim, omnesque ad unam ab exonerantibus ventrem obſeſſæ. Sed, qui poſtremi accurrerant, rogabant primos, ut ſurgerent, ut locum darent: alii, iracundiores, ſe iis in gremium alvum educturos, minabantur: alii ad vim confugiebant, ac ſellarum obſeſſores loco movere nitebantur: omnesque ſtrepitu obſcœno ſimul atque odore locum implebant. Rogamus unum, qui ſurrexerat, unde natum eſſet, quod omnes una atque eadem hora citata alvus exerceret? Reſpondet, ſe id vino tribuere, quod in proxima cœna bibiſſent. Etenim magiſter noſocomii, homo parcus ac tenax, cum fæcis magnam vim pluribus ex doliis collectam projici nollet, conſultavit cum cellario quemadmodum eam potantibus nobis obtruderet. Ille, ut à Magiſtro gratiam iniret, Concinnabo tibi, inquit, ex hac fæce vinum ita purum,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

ita liquidum, ita ſimul mordax & lene, ut, qui deguſtet, non modo non aſpernetur, verum etiam avariter in ſe illud ingurgitet. In pauca ut conferam, fæcem illam diligenter collectam, multa vappa diluit, additisq; ovorum vitellis, ſulphure ac magna præſertim aluminis copia totam eliquat, ac pro vino hauriendam exhibet. Vix horæ quatuor interceſſerant ab ejus epotatione, cum cœpit ſingulis nobis alvus effluere, atque acerbiſſimis doloribus diſtrahi. Hæc audientes, in eum plane riſum effundebamur ut prope ilia diſrumperentur. Sed Gallonius bono eum animo eſſe juſſit. ſe enim ſperare, vinum illud ipſis medicæ potionis loco futurum, quæ lethales morbos averteret, quos peſtilens anni tempus induxiſſet. Statimque diſcedimus, lectum repetimus, redormimus.

LIBER IV.

POſtero die maturius multo quã pridie ſurreximus, ut reliquas ejus urbis regiones oculis luſtraremus. Sed jam emanarat in vulgus, Dynaſtam Alexandrum, ea nocte, inte-

interiiſſe. Itaque plena erant omnia mœroris ac luctus; omnisque ætatis atq; ordinis hominum ad ejus ædes, viſendi gratia, concurſus fiebant. Sed inter eos, qui ibant & redibant, dynaſta unus alteri dynaſtæ occurrit; atque illico ambo conſiſtunt; inter ſe amiciſſime ſalutant; uterque alteri ſancte affirmat, nihil eo ſibi jucũdius quidquam neque carius eſſe: tum pollicetur ſtudium ſuum & operam ſine ulla exceptione aut laboris, aut occupationis, aut temporis; atque inſuper addit, nihil fore ita arduum, ita difficile, quod pro eo ſuſceptum ſibi facile & jucundum non ſit futurum. Hic Gallonius cachinnos extulit. Ego, admirans, quæſivi de illo, quid rideret? Qui, Rideo, inquit, quia non facile eſt invenire duos mortales, majore inter ſe odio diſſidentes, quam iſti ſint. vide ut mali diſſimulant, ut ſe amplectuntur, ut pollicentur operas mutuas. alio hic more ac Romæ vivitur, ubi indictæ & apertæ inimicitiæ magis exercentur quam tacitæ & occultæ. hic eſt frons omnium familiaris, multorum animus iratus, iracundiæ occultæ, blanditiæ apertæ. Ac dicturus erat plura de illorum hominum moribus, niſi clamor ingens interpellaſſet. Quam-

obrem converſi magnam puerorum aliorumque catervam aſpicimus, qui ſibilis ac vocibus ſenem unum ſectabantur, pallidum, ſqualidum, ac pene ab inferis reducem. Clamabat unus; Heus tu? quid apud inferos agitur? ſuntne ibi popinæ, caupones? num ibi eſtur ac bibitur? Vociferabatur alter; Cur te noluit Orcus ad ſe recipere? fortaſſe ut eſſet qui pueris in ludum ire recuſantibus metum incuteret! rogo te num tibi Pluto apodixim defunctoriam reddidit? Alii; Utinam dynaſtæ Alexandro, quem modo Pluto ſurripuit, hoc quaſi poſtliminio ad nos redire contigeret! at hoc eſt optare, quam ſperare facilius. ô factum male! hic, quem æquum erat in tenebris eſſe, ad aſpiciendum ſolem revocatur; ille, qui, ob ſummum vitæ ſplēdorem, clariſſimum patriæ ſuæ lumen extiterat, communis lucis uſura privatur. At nos, rei totius ignari, ſciſcitamur, quænam hæc fabula ſit. Eorum unus, qui in jaciendis ridiculis ceteris argutior videbatur, Audite, inquit, rem ridiculam. Hic qui tanto comitatu domum reducitur, elatus eſt pro mortuo, vivusque in conditorio depoſitus; ubi ſine cibo triduum jacuit. Quibus auditis, horruimus, ac majore etiam exarſi-

mus

mus cupiditate audiendi. Qui fecit huic noſtræ cupiditati ſatis; Sed antequam, inquit, ad rem aggrediar, neceſſe eſt, ut, quid hic hominis ſit, vobis aperiam. Hoc, quem nunc videtis placidum, demiſſum, quietum, non eſt turculentior quiſquam, neque flagitiis onuſtior; quamvis, deflexu ætatis, non parum de ſolita ſua ferocitate & impotentia remiſerit. nam antea, ſupra quam dici poteſt, erat intemperans, iracundus, ebrioſus, elatus, popino, manu & lingua promptus, in nocturnis bacchationibus princeps, in cædendis, verberandisque hominibus dux aliis & magiſter, in excitanda turba ac ſeditione movēda prope ſingularis, in diris vero execrationibus nulla de cauſa in deos immortales jaciendis cuivis lōge ſuperior. At ſi ex factis præſertim judicare de hominum ingeniis licet, vel ex hoc uno ejus facinore, quo loco ac numero habendus ſit, exiſtimate. Cum juvenis ad Pultiphagos veniſſet, homines barbaros atque à noſtris moribus ſane remotos, in quodam eorum pago deprehenſus, interrogatusque quiſnam eſſet; Malum, inquit, quod vobis dii dent magnum & maturum, nebulones, ſycophantæ, latrones: quid ea res ad vos attinet? ite hinc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

in maximam malam crucem. Barbari tametſi non intelligerent, quæ ab eo dicerentur, tamen ex habitu oris, ex oculorum conjectu, ex vi, qua ſe eximere ex illorum vinculis conabatur, rati ſibi ab eo maledici, ſtatuunt de communi ſententia eidem caput uno ictu præcidere. At videte imperterritum hominis animum. cum inter ipſorũ tela verſaretur, cum ad mortem raperetur, cum etiam collo ſuo ferrum imminere, cum ſe vulnerari ſentiret; Agite, clamabat, impuri, latrones, carnifices; vos ego ulciſcar probe, ſi vivam. Verum cum eorum unus, qui hoc ſibi ſumpſerat, ut uno ictu ſecuris caput illi à cervice repelleret, id, quod conatus erat, non perfeciſſet, graviter in collo vulneratum & ad terram abjectum reliquit. At ille, quod robuſtiſſima valetudine eſt, ex eo vulnere brevi convaluit. Tanta igitur accepta injuria, homo iracundus de referenda hominibus ſacrilegis gratia ſedulo cogitare, in varias cogitationes animum rapere, nullam partem quietis accipere. Sed cum jam pulchre omnia in corde inſtructa conſilia haberet, alacris caſtra movit, atque ad ſuos hoſtes ire perrexit. Genus animadverſionis cognoſcite; & ſimul admira-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

miramini, tantum in uno homine fuiſſe animi ad audaciam. Nocte quadam intempeſta uſus opportunitate ventorum, ſubjecto paucis quibuſdam caſis igne, totum fere illum pagũ antea incendit, quam quiſquam animadvertere aut animum recipere poſſet. ipſe autem noctis beneficio occultatus in hanc urbem incolumis venit. ubi primum à dynaſta Palladio in numerum ſuorum circumpedum receptus eſt; tum ab aliis deinceps dynaſtis pluribus. Sed demum homo inconſtans ac levis, aulicam vitam pertæſus, ad uxorem habendam animum appulit. ne multa; Muliercula quadam ducta, locat Virginibus Veſtalibus operas ſuas. Scitis cujuſmodi ſit mulierum genus, varium, moroſum, ſuperſtitioſum, difficile. Ita eum bonæ illæ Virgines exercebant, ut ne minimum quidem tempus, quietum eſſe paterentur: neque hibernis menſibus dies aliquis tam magna ac turbulenta tempeſtate erat, quin bis eundem in hortos Placidianos, qui millia quatuor abſunt ab Urbe, ad dynaſtã, in cujus patrocinio latent, ire compellerent. Quapropter, multorum menſium morbo ex frigore & labore contracto, deniq;, medicorum ſententia, deſperare

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

rare de ſalute ſua jubetur. Ille ridere ac medicos inſanire dicere. ſe enim tum ipſis, tum liberis ſuis ſuperſtitem fore. At, dum his vocibus dicta medicorum eludit, linqui animo viſus eſt, atque intercluſus ſpiritus ita arte meare, ut omnem plane ſenſum effugeret. Omnia, quæ ſolent eſſe in mortuis, ſigna aderant, pallor oris, corporis totius rigor, nullus ſenſus. Ergo, tanquam mortuo, funus curatur ab uxore. cui nihil lōgius videbatur, quam dum cadaver illud domo efferretur. nam ſæpe, ob impotentiam viri, non ſolum appellabatur ſuperbius, verum etiam pulſabatur acerbius. tamen, ne in ſermonem hominum vituperationemque veniret, non ſolum lacrimis, ſed etiam ſumptu, ut pauperculæ mulieris facultates ferunt, opinione ſua extinctum ſupremo mandavit officio. Advocatis igitur Libitinariis, mortuus effertur, in conditorio collocatur, oſtium conditorii præcluditur. Vix dies unus interceſſerat, ab eo die ex quo fuerat ſepultura affectus, cum intercluſa anima ad vitæ officia rediit; experrectusque, non una amplius nocte ſe cum uxore ſua cubaſſe exiſtimavit; elatoque paululum capite, veniens ab oſtio conditorii, non bene præ-

cluſi, tenue neſcio quod lumen accepit, ac, leviter cubito recens ibi poſitum mulieris cujuſdam cadaver impellens, Heus, inquit, Milphidippa, (nam id uxori ipſius eſt nomen,) ſurge, atque aperi feneſtram. Cui nihil Milphidippa reſpondit. Tum iterum, Heus, inquit, erisne hodie evigilatura? jam hora ſumendæ potionis à medico indicta præteriit. Sed ſurdo fabulam narrabat. Quamobrem commotus, Quid eſt hoc? ait. numne ad mortuos loquor? At fœminam vide; antea, cum valebam, ſemper ante lucem experrecta mihi ſomnum excutiebat; nunc, cum nihil opus eſt ſomno, in eo tota defigitur. Sed cum lectulus ille ſolito ſibi durior videretur, conatus eſt in alterum latus procumbere. ubi alterum hominis mortui cadaver offendit. quod quempiam uxoris ſuæ mœchum eſſe ſuſpicatus, Facinus indignum! exclamat. peſſima iſta mihi ante oculos, atque adeo in eundem lectum, amatorem ſuum adduxit; quid faceret, ſi me extinctum ſepulchrum aliquod tegeret? & quo me turpius irrideat, ſimulat dormire. Elatusque iracundia, Mox, inquit, experiar, an ſuſcitare te poſſim. Arreptoque altero ejus crure, cœpit eam hac illac impellere.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

Sed vix crus illud in manus ſumpſit, cum à reliquo corpore totum avellit atq; diſtraxit. quo facto, teterrimi odoris fœditate percuſſus, plane vehementer exhorruit: quocirca manibus explorans quærensque quæ circa ſe eſſent diligentius, neq; aliud niſi tabularum fruſta atque oſſa mortuorum attingens, tum demum agnovit, quorum conſederit arvis. atque, O me miſerum! inquit. ſepultus ſum vivus. aperite aliquis conditorium iſtud actutum.

Sed miſer ignaras nequidquam hæc dixit ad auras,
Quæ nullas audire queunt nec reddere voces.

Verum, ſive deus aliquis eum reſpexit, ſive caſus adjuvit, in diebus paucis, quibus hæc acta ſunt, bajulus quidam moritur, atque in illud idem conditorium infertur: ſed, aperto à veſpillonibus oſtio, clamare, qui intus erat, cœpit, Afferte mihi prandium. nam tertium jam diem ſine alimento traho. Ad quam vocem exterriti tum veſpillones, tum libitinarii, tum pollinctores, abjectis cereis, relictoque cadavere, fugæ quantum poteſt ſeſe mandarunt. Non ceſſabat ille majore vocis impetu, ut inde extraheretur, clamare, atque, Ubinam gentium, inquit, ſumus?

Quod

Quod genus hoc hominum, quæ gens tam barbara morem
Exercet? vivi prohibentur munere lucis?

Vel miſer hic bajulus fortaſſe invitavit ſeſe in popina pluſculum: quamobrem in ſomnum delapſus, antea quam crapulam exhalavit, pro mortuo ad ſepulcrum abſtrahitur. At illi, ubi paululum à timore animum receperunt, revertuntur, & cum eo, tanquam cum infernis monſtris prodigiisque, loquuntur. Quibus ille, Luditis me, inquit; ego vivo & eſurio. Et cuncta ordine narravit. Qui, habita dicenti fide, extractum inde, & cibo ac potione refectum, domum ad uxorem reducunt. quæ utrum majore admiratione vel odio corripienda ſit, in incerto eſt. nam, illuc iſſe virum rata, unde negant redire quemquam, alium ex ſententia ſua ſponſum ſibi delegerat. Hic locus erat interpellandi: Quam, inquam, illa cuperet, ut eodem modo mortuorum hic funera curarentur quo Romæ curantur? ubi eorum corpora ardentem in rogum conjiciuntur. non ædepol nunc illa poſt funus virum ſuum domum redeuntem aſpiceret. Credo, ait, ſi hic mos iſte vigeret, ipſa rogum incendiſſet, ac ſuis virum manibus in ignem intuliſſet:

tuliſſet:

tuliſſet: tum, quo omni plane metu ſolveretur, collectos cineres in profluentem aliquem conjeciſſet. atque, quod ejus eſt in virum odium, audire eam videor ſe macerare, invenuſtã dicere, ac tantum ferundis miſeriis natam queri. Tum ego, Si, inquam, apud vos mortui reviviſcunt, jam nemo ſit, quin malit hic pauper vivere, quam alibi regnum obtinere. equidem, quod ad me attinet, non uſpiam velim vitam exigere. Qui ait, hoc iis tantum contingere, qui Cocytum nondum tranſmiſerint. nam, qui alteram ejus amnis ripam attigerint, una cum ſpe redeundi, ſimul cogi omnẽ hujus lucis memoriam amittere. His actis, illum cum riſu dimiſimus: nos ad perluſtranda cetera urbis loca perreximus. Sed tandem defeſſi ambulando, & quia diei fervidiſſimum tempus cœperat, domum revertimur. Ubi ocioſi, quid ageremus non habebamus. nam neque prandii tempus advenerat, neque prius Gallonio poteſtas diſcumbendi dabatur, quam dynaſtæ ipſius confectũ eſſet prandium, menſæque ſublatæ. Itaque minus nobis moleſtas antemeridianas illas horas elapſuras exiſtimavimus, ſi eas cum Gallonio in illius dynaſtę aula traduxiſſemus,
ubi

ubi facile multa ſeſe oculis, atque auribus objeciſſent, quæ nos cum voluptate aliqua detinerent. Eo igitur imus, procœtonem intramus, in unum ejus angulum ſoli ſecedimus. At boni illi familiares, more ſuo, conſumendi ocii cauſa, ad feriendam uniuſcujusq; exiſtimationem linguæ gladios exeruerant. Ac primum notæ cujuſdam mulieris famam lacerare cœperunt. tum alteri ſpectatæ ſanctitatis viro inveteratam illam probitatis ac fidei opinionem abrogare aggreſſi ſunt. Erat unus ex illis referens memoriter omnium ejus urbis meretricum nomina; atque earum multitudine, quæ erat innumerabilis, ac memoriæ vi, quæ erat incredibilis, Cyrus videbatur, qui luſtraret exercitum, ac ſuo quemq; militem nomine appellaret. Alter convivatorem ſordidum diris devovebat, quod ſturnũ pro turdo, vaccinam pro vitula ipſi in prandium appoſuiſſet. Sed poſtquam non erat quem amplius læderent, defeſſi maledicendo, in dynaſtam Alexandrum ſermonem contulerunt; quem omnium medicorum opinione maturius extinctum affirmabant; præſertim cum neque ætate confecta, atque inſuper robuſta corporis firmitate eſſet. Tum quærebant,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

rebant, quemnã Rex ampliſſimo illi muneri, quo fungebatur, ſuffecturus eſſet ex iis, qui tantæ ſpei imminebant? atq; unuſquiſque, prout ejus ſtudium ex amicitia, vel ſpe aliqua utilitatis flagrabat, alium alii anteponebat. Sed, dum ſermones cædunt, comparet unus in procœtone honeſta facie, ſed oculis in terram demiſſis; quem ſtatim omnes adeunt, ambiunt, circumſtant, & honorem neſcio quem nuper adeptum gratulantur. atque unus præ ceteris amore in eum ac benevolentia prope dilabi ac diffluere videbatur, adeo ut interdum collacrimaret, interdum hæſitaret, tanquam ſi verba ad declarandam amoris magnitudinem apta non ſuppeterẽt. Gallonius mirari, ac ſudario riſum compeſcere. qui tandem, ad nos accedens, Non poteſt, inquit, dici, quos iſti mihi cachinnos extorqueant. videtis eum, cui tot gratulationes habentur? hic paucis diebus ante apud noſtrum dynaſtam, multum auctoritate & gratia valebat, adeo ut ejus conſilio & auctoritate domi omnia adminiſtrarentur. quæ illi res magnam invidiam concitavit, multorumque paravit inſidias. quas ille animadvertens, ſatius eſſe duxit ſponte loco decedere, quam cum igno-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

minia moveri. verum, ne tam honorem depoſuiſſe, quam permutaſſe videretur, impetravit à dynaſta in beneficio & gratia aliam provinciam, in ſpeciem quidem honeſtam atque magnificam, ſed, re ipſa, totam nugatoriam ac levem. venit igitur miſer, ut dynaſtæ gratias agat. ſed movet mihi riſum in primis ille, qui ita docte ſimulatione benevolentię odium ſuum obtendit. nam hoc homine nemo eſt illi capitalior neque infeſtior inimicus. atq; ejus præſertim opera inductus ac depravatus eſt dynaſta invidia atque obtrectatione commodi ac laudis ejuſdem. vide, obſecro, ut malus ſimulat, ut blanditur ſubdole, ut frigidam malitioſe ſuffundit. Interea proſilit unus in medium, atque, Eſt mihi, inquit, in cubiculo œnophorum vini præſtantiſſimi frigidiſſimique, quo nullum hac æſtate dixerim me guſtaſſe ſuavius. flos vini eſt, Liberi lepos, atque una opera palatum vellit ac mulcet. Opportune, ait alter. nam ex quo ſurrexi, nondum villi quidquam exhauſi; &, quod diei tempus ſit, vides. Mihi quoque, ſubdidit alius, ſiccæ ſiti fauces arent; quas niſi propero vino conſpergere, in pulverem abeant. Apprehenſaque Gallonii dextera, Sitim, inquit,

ſeda-

ſedatum eamus. Etenim te ea etiam enectum aſpicio; & ſimul experiamur an vera ſint, Iſte, quæ memorat. Gallonius morem gerit; ſequitur, & nos una quoque. Itaq; omnes in cubiculum illius irruunt, œnophoro vim afferunt, atque uno pene hauſtu omnem animam intercipiunt. Erat ibi olla ad ignem appoſita agninis carnibus plena, nondum ſatis excoctis. has eorum unus ex aula diripit, in patinam infert, atq; etiam tum fervidas aufert in ventrem. alter fruſtulatim panem in patina ſecat, ſupra jus injicit, caſeum minute conciſum aſpergit, piper addit, devorat. At ille, qui vinum laudaverat, facti pœnitens, quia prandium ſuum diripi videbat, Quandoquidem, inquit, rogum incendimus, cur non etiam hunc diem ferme ad umbilicum mortuum in eo comburimus, ac læti prandemus? Sic agamus, inquit ille qui panem ex jure vorabat; Jubeat unuſquiſque afferri quæ ſibi in prandium paraverat, & in commune conferri. Placuit omnibus ratio. At, Ego commeatum, inquit Gallonius, ſpondeo, quod ſatis ſit mihi atque iſtis duobus hoſpitibus meis. Affert interea rumor, dynaſtam prandium poſcere. Ad quam vocem Gallonius exci-

olla

tatus accurrit; quæque opus ſunt, parat; neque ita multo poſt revertitur, plenus reliquiarum. Etenim dynaſta, quia crudior erat, nihil præter juſculum deguſtaverat, cetera intacta reliquerat. Quo viſo mirabiliter ſunt animi convivarum recreati, & unuſquisque deos rogabat, ut, quoties ſibi cum Gallonio diſcumbendum eſſet, dynaſta crudus exiſteret. His dictis, omnes cum riſu ſoleas ponunt, lectos inſcendunt. Qui riſus duplicatur interventu cujuſdam litterati, quem pridie inter academicos illos me vidiſſe memineram. hunc eſſe ajebant philoſophum ſummum, oratorem egregium, quique auderet in conventu poſcere qua de re quisque vellet audire. Sed hominem voluptarium & conviviis flagitiisque deditum: conclamant omnes, ut adeat, ſoleas exuat, diſcumbat. Qui non patitur diu ſe rogari, ſed ſtatim aſcendit, ac ſummus accumbit. Itaq; hilariter eſtur, bibitur. Sed, ubi ſaburrati recte ſunt omnes, inducitur ſermo de mulieribus ejus civitatis, quas, paucis exceptis, criminibus avaritiæ impudicitiæque coarguunt. At ego, ne mutus viderer, Ex omnibus, inquam, orbis terræ matronis nullas arbitror Romanis caſtitate pudicitiaque anteire:

teire: plenæ ſunt omnes hiſtoriæ, plena antiquitatis memoria. Tum Philoſophus ille, qui hos ſermones laceſſiverat, Tu mihi videris, inquit, in hiſtoriis Romanorum ſane rudis atque hoſpes, qui non legiſti, quid Saluſtius, Romanæ princeps hiſtoriæ, de Fulvia, de Sempronia, ac de multis ejus ævi mulieribus ſcriptum reliquerit. vel, ſi hæc non noris, ne ad aures quidem tuas pervenere quæ ſuper ea re Horatius Romanæ fidicen lyræ cecinerit? cujus ego verſus poſſum tibi recitare memoriter.

Motus doceri gaudet Ionicos
Matura virgo, & fingitur artubus
Iam nunc, & inceſtos amores
De tenero meditatur ungui.
Mox juniores quærit adulteros
Inter mariti vina, neque eligit
Cui donet impermiſſa raptim
Gaudia, luminibus remotis.
Sed juſſa coram non ſine conſcio
Surgit marito, ſeu vocat inſtitor,
Seu navis Hiſpanæ magiſter,
Dedecorum precioſus emptor.

Potuitne magis diſerte projectos mulierum Romanarum ad omnẽ libidinem & intemperantiam mores exprimere? Tum ego, deprehenſus, quemadmodum me expedirem non inveniebam. ſed, quo aliquid reſponderem, Quid ais, inquam, de

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

Lucretia? nonne omnium pudicarum coryphæa dici jure optimo poteſt; quæ Tarquinii injuriam ita in ſe graviter animadvertit? quid potuit facere elegantius mulier cupida exiſtimationis bonæ, quam ereptæ ſibi pudicitiæ dolorem voluntaria morte teſtari? tanquam ſi nulla ea vita ſit, quæ à pudicitia ſpiritum non ducat. Longe alia mea eſt opinio de Lucretia, inquit ille, atque ea, quæ in animis omnium inveteravit. ego enim nullam illi virtutem, nullam continentiæ laudem aſſigno. nam à Tarquinio oppreſſa, vel conſenſit ſtupro, vel non. ſi conſenſit; immerito principem inter pudicas locum uſurpat. ſi non conſenſit; cur maluit violata ſibi necem afferre, quam intacta à Tarquinio necari? Fortaſſe inquies. quo ſe pudicitiamque ſuam exiſtimationi hominum vindicaret, nam ſi ſtatim Tarquinio jugulum prębuiſſet, ideo ab eo interempta putaretur, quod cum ſervo adulterium commiſiſſet. ergo erat aliquid, quod ſibi magis cordi eſſet, quam pudicitia, nempe hominum exiſtimatio. nam, ſi ſola Virtute duceretur, quæ, præter conſcientiam, nullius præterea teſtimonium deſiderat, quid de ſe homines loquerentur, non admodum laboraſſet:

boraſſet: at ſi ad intimum hujus facti cubile penetremus, ab hoc ſuſpicionis aditu, januaque patefacta, aliquod fortaſſe latens in eo crimen inveniemus. quomodo enim Tarquinius potuit, concubia nocte, penetrare in cubiculum mulieris, multis, ut fit veriſimile, peſſulis clauſum? quomodo cuſtodes mulieris fallere? cur à Tarquinio oppreſſa non exclamavit? ita enim familia tota accurriſſet, ac ſceleroſus ille vel incœpto deſtitiſſet, vel, ſi Lucretiam reluctantem enecaſſet, multos ſceleris ſui, multos pudicitiæ illius teſtes feciſſet. Nullum feciſſet finem dicendi Philoſophus multo Liberi flore completus, niſi exorta inter convivas turba dicentem interpellaſſet. Erat unus in iis, ut poſtea animadvertimus, ejus notæ hominum, qui cibum è flamma præripiunt. hic precibus extorſerat, ut in illum gregem admitteretur. ſed vix lectum conſcenderat, cum cœpit ad omnes patinas procaces manus extendere, atque lectiſſimos ex iis bolos excerpere, tanquam ſi ſibi ſoli prandium illud eſſet appoſitum. Ecce autem, primis eſcis aſſumptis, gallina Indica magno in catino porrecta ſuccenturiatur, iis condita condimentis, ut nidore ſuo non latentem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

modo famem evocaret, verum etiam demortuam excitaret. homo æquiſſimus, tanquam ſi de ea captus eſſet judex, accito puero, quem ſuis imperiis præſto habebat ad januam, indicta cauſa, obvoluto eam capite domum ſuam auferri in exilium jubet, atque antea ſe exulem inſons aſpexit quam poſſet de defenſione cogitare. quo viſo, ceteri convivæ mirari, inter ſe aſpicere, atque ad ejus impudentiam, ſine voce, ac ſine ullo ſenſu, hærere. ſed hilaritas, quæ præoccupaverat mentes, nullũ dabat iracundiæ locum, ſed omnes, diſſimulato dolore, in ſuſcepta feſtivitate perſeveravere. Jam convivium properabat ad exitũ, cum teſtuacea placenta, in repoſitorio collocata, tanquam in exodium prandii proponitur. Ut ille, qui gallinam Indicam, aliam capere civitatem juſſerat, advenientem eam aſpexit, fecit ingenium ſuum, atque illi miſeræ imperat, ut domum ſuam in exilium eat, ac veſtigiis iiſdem gallinam Indicam ſequatur. præſto adeſt puer, qui obtorta gula eam abripiat. Tum vero victa eſt convivarum patientia; & ſimul omnes, Enimvero hoc non eſt ferendum, exclamant. Sed cerebroſior unus, Nunquam hodie, me vivo, hæc placenta mutabit

tabit coloniam. Abreptamque ad ſe cœpit attrahere; ille retrahere, ac, vim ſibi fieri, dicere. Verum omnium minis perterritus, eorumque, qui ipſi aſſidebant, objurgationibus correptus, ſe demum ab incepto removit, & in cubitum repoſuit. Confecto prandio, unus ex convivis, cui alea vita erat, talos poſcit, ac Philoſophum in aleam provocat, Nos, cum ſomnus invaderet, ſurreximus, atq; in domum Gallonii perreximus. ubi pomeridianum illud tempus partim legendo, partim quieſcendo tranſmiſimus. Sed, cum jam calor remiſiſſet, Eundum eſt nobis, inquit Gallonius, in ædem Daphnes, quo uuiverſus hic populus hodie conveniet. nam inde nobiliſſimus ille dynaſta extinctus, magnificentiſſimo funere efferetur in ædem à ſe ædificatam, ut ſepulturæ mandetur. nam mos hic eſt, defunctos in ædibus deorum humare. At ego, Duc nos, inquam, eo. nam nihil eſt, quod magis viſendum exiſtimemus. Ne multa; domo egreſſi ad ædem Æſculapii venimus. quam magna refertam turba videmus. intramus; atque inter cereos quatuor poſitum adoleſcentis cadaver aſpicimus. Rogat Gallonius, quiſnam ſit ille mortuus? quidve illi ad eum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

concurſus velint? Reſpondetur, eum eſſe Philotam quendam, cujus amore duæ illæ mulieres adoleſcentes paucis diebus ante interiiſſent. nam eundem, earum intellecta morte, animum deſpondiſſe, ex eaque ægritudine in eo noſocomio vita migraſſe. Quæro ex Gallonio, quem ille Philotam, quas mulieres narret? Qui, Res, inquit, digna eſt auditu; ſed eam plane ita uti ſe habet explicare non poſſum. Ego, ait unus, vobis narrabo, ſi cauſa eſt cur audiatis; atque in verba conferam quam pauciſſima. At ego, Narra nobis, inquio; nec verbis parce. nam rem gratiſſimam feceris. Quamobrem ille ſic exorſus eſt.

In oppido quodam inſulæ, huic regno finitimæ, ubi Theridates rex ſumma cum laude juſtitiæ Rempublicam gerit, virgo erat nubilis, Olinda nomine, genere & copiis haud quidē ſummis, ſed vultu adeo eleganti, adeo venuſto, ut oculos in ſe omnium alliceret. ſed in primis Philotæ, ejus civitatis longe primi, ita ad ſe animum attraxit, ut vitam illi miſeram & inſuavem efficeret. Cum igitur amore ac mœrore miſer cōtabeſceret, fecit id quod cuivis veniſſet in mentem, ut parentem virginis ſocietate amicitiaque ſibi conjungeret.

geret. in quo fuit felix. nam totum hominem brevi poſſedit. Verum cum ejus domum ventitaret, atque oculis, vultu, voce denique ipſa, amorem virgini ſuum ſignificaret, parem in ea voluntatem ardoremque, id quod raro contingit, invenit. Itaque, uſi licentia, quam ejus regionis mos tribuit, non ceſſabant inter ſe amplexari oſcularique. Sed cum eorum oſcula modum excederent, cœperunt eſſe ſuſpecta parentibus Olindæ, cupidis in primis exiſtimationis bonæ. Quamobrem, ab homine nobili, atque id ætatis, pudicitiæ filiæ non parum metuentes, aliquo eam præſidio munire conſtituunt. Sed, cum nullum ſit tam firmum præſidium, quod non longa obſidione demum hoſtis expugnet, cõſuetudinem filiæ cum adoleſcente dirimere ſtatuunt, eumque domi ſuæ finibus, quantum poteſt, expellere. Ne multa; adoleſcentem adeunt; quid de ejus amore compertum habeant, edocent; oſtendunt, quam pernicioſum futurum ſit filiæ, ſi propter ipſum in ſermonem hominum veniat; orant, obſecrant, ne tantam illi infamiam creet, ſed ejus conſpectum, atque adeo totam illam domum effugiat. Reſpondet adoleſcens, nullum ſe voluiſſe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

virgini dedecus, nullam ipſis contumeliam imponere; jam inde ab initio conjugium animo concepiſſe; hac nuptiarum fiducia, multa ſibi perſuaſa habuiſſe. rogat, inſtat, ut eam uxorem ſibi deſpondeant. Illi, non æquam eſſe ſuam factionem cum factione illius, oſtendunt. ſe modicis opibus ac mediocri nobilitate eſſe; illum ſummis opibus ac ſummo genere natum. rem eſſe periculoſam, repente ab aſinis, ut dicitur, ad boves aſcendere. proinde aliam ſibi conditionem, alias nuptias quæreret. Poſtremo, cum magis exoraret, ita Philotas ab eis diſcedit, ut qui rem etiam atq; etiam cōſideraturos, & cum parentibus ipſius ſermocinaturos affirment. Non procraſtinant; Philotæ parentes adeunt, rem narrant. Illi gratias agunt; conſilium dant, ut Olindæ ſponſum quamprimum inveniant. Sunt omnes ejus regionis ad ſubita & repentina conſilia propenſi. Itaque parentes Olindæ ſtatim illi virum inveniunt, adoleſcentem quidem nobilem, ſed nihil ad Philotam. Nuptiæ ſtatim fiunt, aguntur omnia raptim atque turbate. Verum tam præceps conſilium adeo impendentem vim malorum ab Olindæ peſte non repulit, ut in eam etiam celerius

rius

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

rius attraxerit. Nam eo connubio mutuus ille inter Olindam & Philotam amor nihilo remiſſior eſt factus. atque omnibus horis Philotas ante ædes Olindæ conſpiciebatur, non ſine viciniæ atque adeo gravi ipſius viri offenſione. qui per amicos Philotam admonendum curavit, ut, niſi malam rem quæreret, eas regiones prorſus effugeret. Erat in Philota, ut in plerisque nobilium, contemptor animus & ſuperbia. ergo negligere, ac pergere; illac progredi. Hac inſolentia permotus vir Olindæ, die quadam, tranſeuntem eum, neque dum tale aliquid ſuſpicantem, lato gladio cædit, & in fugam conjicit. Nolite quærere, quantas hæc tam inſignis injuria homini iracundo & in primis elato faces admoverit. amenti ſimilis domum accurrit, gladium arripit, revertitur, inimicum ſuum etiam tum in oſtio ſtantem aggreditur, eundemque fortiſſime dimicantem ſub oculis ſuæ Olindæ tranſverberat. Res illico in judicium adducitur, adoleſcens tota inſula conquiritur; ſed ille jam evolarat, atque huc recta contenderat. At judex quæſtionis, impulſu affinium clamantium Olindam fuiſſe illi cædi caput, eam abripi & in carcerem condi imperat. ergo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

miſera è complexu parentum ad tribunal judicis, è geniali thoro, in carcerem rapitur. Sed vix intro in carcerem pedem tulit, cùm ad alterum eam ſaxum nova tempeſtas afflixit. Etenim non in miſericordiam modo prolapſus eſt cuſtodis carcerum animus, ſed amore vinctæ exarſit. ſcitis quam. Noctu ad mulierem adit; ut ſibi morigera ſit, rogat; eam ſe ducturum uxorem domum affirmat; dexteram in id, quod ſpondebat, obligandæ fidei cauſa, præbet. Reſpondet illa, non eſſe tum ei rei locum; neque decere miſeram, ſordidatam, in judicium capitis adductam, ac de vinculis dicere cauſam coactam, prope funeſtas nuptias facere; expectaret dum è vinculis eximeretur. His ſermonibus ægre ab ea homo ille repellitur. Sed, cum cupido magis inſtaret, ab amore ſeu potius à furore conſilium mutuatur. Equum comparat, zonam cum viatico ſumit, ſeque fugæ cum Olinda committit. Ubi in quandam ſilvam ventum eſt, cuſtos carceris, cui nihil longius videbatur quam dum in Olindæ complexum irrueret, ſimulata laſſitudine, ex equo deſcendit, ſeque in eam cupide rejicit. Illa eum à ſe repellere, neque adhuc ſe eſſe liberam dicere.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

cere. Ille orare ut ſibi ſubveniret, ut ferret morienti auxilium; multaque id genus addere; ſed nihil proficere. minari incipere; tantundem. Ubi eam videt nihilo magis minis quam precibus permoveri, ad vim confugit, atque extorquere ab ea coitum nititur. Illa repugnat, unguibus ac dentibus petit: Sed iniqua concertatio, quæ cum valentiore ſuſcipitur. Jam nulla ad reſiſtendum ratio ſupererat, jam prope erat ut ſuccumberet, cũ nova res victoriam illi certiſſimam attulit, & pudicitiam in tuto conſtituit. Dum luctat, animadvertit homini pugionem in zona pendere. Tum alacris, furtim eductum, ejus lateri, quantum poteſt, infigit; ſeque ita ambitioſiſſimis odioſi illius amplexibus expedit. Jam vero quid faciat? quid conſilii capiat? ſola eſt, mulier, adoleſcentula; nullus neque amicus, neque comes; loca aſpera, deſerta, devia. Non deſpondet animum, non abjicit; verum ad ſuperius, alterum virilis audacię facinus addit. Muliebre veſtimentum exuit, virile ex miſero illo detractum induit, marſupium eripit, equum conſcendit, atque amatorem ſuum, ubiubi ille ſit, invenire conſtituit. Sed ad tantum iter viaticata admodum æſtive erat. Etenim

non-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

nondum ex inſula pedem extulerat, cum pauxillulum illud nummorum, quod invenerat in marſupio, conſumpſerat, inſuper equum vendiderat. Quamobrem fuit illi neceſſe homini cuidam nobili operas ſuas pro ephebo locare. Ecce autem novas tricas, nova incommoda. Erat illi filia virgo nubilis, forma non mala. cujus ad oculos ſimul ac recens ephebi pulchritudo pervenit, tantum etiam cordi confecit ardoris quantum maximum capere pectus virginis poteſt. ſed illa nihil amabat; fumum atque umbram perſequebatur. At primo amorem ſuum ephebo oculis, vultu ſignificare. Olinda, in amoribus longe robuſtioribus occupata, non animadvertere. Tum illa, adoleſcentem exiſtimans in amore rudem ac tardum, voce exponere, quod vultu intelligeret minus, atque orare, ut ſibi ſuppetias laboranti ſufferret. Olinda, quæ ſibi eſſet conſcia auxilium quod expetebatur apud ſe non inveniri, riſu dicta virginis excipere. Illa, ſe illudi exiſtimans, Quid eſt, inquit, quod rides? num propterea tibi deridiculo ſum, quia pereo? ah ne ſævi tantopere. Tum Olinda, Ubi, inquit, me noveris, continuo omnis de me amor effluxerit, & amori odium

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

odium ſucceſſerit. Sed obſecro, ſi quid amas, ne patri, neq; cuiquam mortalium, indicium facias. mihi non magis virilis ſexus ineſt, quam matri tuæ, quam tibi. in manu tua eſt, quod minus credis, experiri. At, ſi, quid iſtuc ornati ſit, quæris, dicam; Amor me, & capitis periculum, in has veſtes conjecit, ac virum mentiri coëgit. Ac protinus, unde eſſet, quem amaret, quem occidiſſet, quo tenderet, cuncta ordine narravit. Poſtremo orare cœpit, ut auxilium ſibi nummarium, cujus eſſet in primis egens, afferret; hoc eſt, ut ſe viatico juvaret huc properantem. Quid? exiſtimatisne, eam, hac re tam inopinata percuſſam, ſpem vel amorem animo abjeciſſe? nihil minus; imo utrumque conſtantiſſime tenuit. credo, quod in fabulis legiſſet, vel ex aliqua anicula audiſſet, olim nonnullam ex fœmina in virũ fuiſſe conversam: exiſtimabat, idem illi, quam amabat, poſſe contingere. Sed attendite quo progrediatur. In Olindæ complexũ ruens, affirmat, ſe ſine ea nunquam unum diem eſſe victuram. Ecquæ mihi vita, inquit, expetenda eſt, ſi à te divellar? nulla quidem certe. bono animo es; mihi certum ac deliberatum eſt, tecum una proficiſci, eandemque

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

demque fortunam ſubire. Multa dixit Olinda, quo virginem de ſententia dejiceret; ſed laterem lavit. Quid multis moror? auro, argento, aliisque precioſis rebus convaſatis, poſtridie, cum parens rus iſſet, una cum Olinda huc verſus caſtra movit. Quo celeriter ſecundo anni tempore perveniunt, & ad cauponem ambæ divertunt. Licebat eas cernere virili cultu tota paſſim urbe pervagari, ac formæ præſtātia omnium ad ſe oculos rapere. Quam multos fuiſſe putatis qui eas ſub illo ornatu puellas eſſe contenderent? Sed ejus in primis facies enitebat, quæ amatorem ſuum quæritatum advenerat. Sed jam omnia odoranti inveſtigantique ſuboleverat, eum in hac urbe verſari. Quamobrem, hiſce leviter preſſis veſtigiis, eum ſecuta, tandem, proh dolor, invenit jam aliquot dies immerſum in ganeo meretrici cuidam operam dare. Ergo dolore amens, Itane, Philota, inquit, prorſus oblitus es mei? ergo fruſtra tantum laborem, tantam infamiam cepi? dum propter te patria carens impudicæ cujuſdam more perambulo; tu interea loci te oblectaſti, ac meretricios amores nuptiis præpoſuiſti? Illico deſpondet animum, morbumque

ex

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

ex ægritudine contrahit. Rem incredibilem; Ubi hæc ægra fit, continuo illa altera ægrotare incipit: huic morbus augeſcit; fit illi etiam amplior: poſtremo hæc moritur; mors itidem illam alteram occupat: ambarumque cadavera, eodem die, eodem funere, eodem feretro, in ædem Cupidinis, elata ſunt, atque una eademque ſepultura affecta, ut, quarum animos amor in vita junxiſſet, mors diſtrahere non potuiſſet, earum corpora unum atq; idem ſepulcrum haberet. Redeo ad Philotam, qui tantum mali inſciens dederat. Qui, ſimul ac certior eſt factus, (nam Olinda ferme jam moriens rem omnem narraverat,) continuo exanimatus ad ædes Olindæ contendit, commodum, cum ea jam efferretur; & fuſus in lacrymas, Ergo mea voluptas tibi mortis cauſa fui? nunquam me tantum à te amari intellexi. me miſerum, non potuiſſe me tali ingenio frui! ſed itidem de te ægritudo mihi vitam eripiet, præclarum è vita diſceſſum, ſi in tuo complexu animã efflare licuiſſet. Atque ibat, ut ſeſe in Olindæ cadaver abjiceret: ſed ægre retentus, demum inde pro mortuo in domum amici ac popularis cujuſdam ſui refertur. ſed, cum morbus augeſceret,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

geſceret, nec ſatis diligenter curari videretur, idem amicus in hoc noſocomium perferendum curavit, ubi viri nobiles apto in loco victu ac ceteris rebus quam commodiſſime habentur. verum, propter anni tempus grave, locum multitudine ægrotantium refertũ invenerunt. quamobrem tantiſper, dum aliquis convaleſceret, fuit eum neceſſe inter plebeculam collocare. homo nobiliſſimus, ac ſuæ civitatis primus, cum ſe inter fecem urbis conjectum vidiſſet, tanta vi ægritudinis oppreſſus eſt, ut illo ipſo die ſit mortuus. Hic fuit finis amantium. Itaque, ut videtis,

Durius in terris nihil eſt, quod vivat, amante;
Nec, modo ſi ſapias, quod minus eſſe velis.

Excierat nobis lacrymas funeſtus miſerorum amantiam caſus; atq; erat aliquid, quod volebam percontari; ſed præripuit eum mihi clamor puerorum, admonentium, appropinquare pompam funeris, quo dynaſta mortuus efferebatur. Ad quas voces ille accurrit, & nos etiam cupidos videndi ſecum attraxit. Erat totum illud agmen inſtructum hoc modo. Anteibant pueri puellæque, quarum magnus erat numerus, quas illius miſericordia ſuſtentabat. ſequebantur collegia varia, quæ in

ejus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

ejus tutela latebant. Hos excipiebant candidati complures, qui inflexa ad miſerabilem ſonum voce diis manibus flebile carmen atque funeſtum canebant. Tum ad cereos circiter quadringentos efferebatur dynaſtæ cadaver, in lecto purpura auroque conſtrato. Funus, honoris gratia, proſequebantur dynaſtæ ceteri, qui præeuntibus ipſorum familiaribus, ac præterea magno aſſectatorum numero, bini incedebant. Ordinabant agmen deſignatores non pauci, ſtipati lictoribus atratis. Quacunque funus pergeret, perſonabant viæ fletibus, percrepabat cælum ejuſmodi vocibus.

Nunc tempus lacrymas, nunc querimonias,
Et triſti gemitus fundere carmine;
Nunc tempus, nitida veſte recondita,
Atrum ſumere pallium.
Eheu præpropero funere concidit,
Sicut flos rapido turbine ſternitur,
Ille ingens Alexander, & inclytus
Qua ſol ſurgit & occidit.
Non ſic monte ſuper condita prominet
Vrbs, vel fax nitet, ut pectore candido
Illius, probitas, juſtitia, & fides
Fulſit, nudaque veritas.
O mors, docta prius falce recidere
Indignos obitu, & linquere peſſimos,
Tu tantos potuiſti fera cernere
Luctus illacrimabilis?

Nec

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

Nec te longa piorum agmina civium
Moverunt, querulis ſedula vocibus
Deplorantia, tolli ſibi opem ſuis
Fidam rebus in arduis?
Clamabant alii quis tunicas dabit,
Queis nudo fugiant frigora corpori?
Inſtabant viduæ, quis pueris patre
Orbis prandia dividet?

Hæc atque alia his ſimilia complura palam de eo prædicabat benevolens populus. Quamobrem omnium conſenſu tum eſt judicatum, homini ſæpenumero ad gloriam plus prodeſſe fortunam, quam laborem vel induſtriam; ſiquidem vir ille, qui tã fauſtis vulgi acclamationibus mortuus exciperetur, ſine multis litteris, nulla fere rerum geſtarum gloria, ſola opinione liberalitatis beneficentiæq; eum ſibi plauſum confeciſſet. Sed inter cetera illud etiam felicitati ipſius tribuebatur, quod in ſumma rerum omnium abundantia, nondum alteram fortunam expertus, exceſſiſſet è vita. Animadvertimus inter perpetuas publici luctus querimonias fratris filii laudes admiſceri. hunc vitæ integritate & elegantia, præterea optimarum artium ſtudiis, patrui dignitatem & gloriam anteceſſurum jactabant. Sed diei tempus admonebat ut de cœna cogitaremus. quocirca

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

circa Gallonius ſervum ſuum obſonatum miſit. Interim perductus eſt ad nos nauclerus quidam, qui perendie à prandio, ſi ventus operam dediſſet, explicaturus erat vela in inſulam, ut ajebat, amœniſſimam feraciſſimamque, cujus inſulæ cives eſſent homines quieti, hilares, jucundi, voluptarii. itaque de naulo cum illo convenimus. Poſtea abire cœpimus ad fontem ibi proximum, calorem diſcuſſuri qui membris inhæſerat: ſed quidam rheda vectus inhibuit. Qui magna voce inquit, O te ipſum, Galloni, volebam. quæſo, niſi negocium, paululum da mihi operam. etenim te convento opus eſt. Ut libet, inquit Gallonius. tuus ſum. At ille proxime ad Gallonium accedens, pauca illi quædam in aurem inſtillat, rogatque, ut dynaſtæ ſuo refundat. Poſtremo interrogat nos, unde veniamus? Reſpondet Gallonius, Ex æde Daphnes; quo duos iſtos adoleſcẽtes populares meos adduxi, homines nobiles ac litteris deditos, qui etiam heri, magna cum voluptate, academicis exercitationibus interfuerunt. Ille ad nos converſus, Quam vellem, inquit, ibi ante quindecim dies affuiſſetis. nam elegantibus ſane verbis oſtendi, ſolida omnia eſſe perſpicua, terræque elementum

mentum ab his inferioribus perductum, ad cælum uſque pertendere. Tum petiit à me, ſi quid in ea audiſſem elegans atque facetum. Qui, Multa, reſpondi. ſed in primis me mirabiliter delectaſſe Hieronis ingenium, quod ex culice, nihili beſtiola, tantam vim laudum eruiſſet. deinde egregiam Gallutii adoleſcentis indolem ad poëſim vehementer probaſſe. Fortaſſe illud, inquit, carmen recitavit, in quo veris laudes exponit. legi ego illud. nam ejus mihi parens oſtendit. Sed quemnam potiſſimum tibi viſus eſt imitari? Virgilium, arbitror, principem poëtarum. Iſtuc, ait, in eo mihi diſplicuit. & ſane doleo, celere atque ſublime optimi adoleſcentis ingenium apud Virgilii tarditatem humilitatemque religatum detineri, nec audere ſe altius attollere. Quid ais? inquio. tibine Virgilius ſerpere humi videtur? Tibi quoque idem videatur, ait, ubi mea perlegeris. Tum, Tu igitur, inquam, doctior, quam Virgilius? Doctior? inquit. quid eſt quod ais? ſane pudeat me Virgilianis ſimiles verſus efficere. &, ſi imperarem, ex omnibus eum bibliothecis amoverem, nullius ingenii minimæque doctrinæ auctorem. Audi quod ego de eodem argu-

mento

mento conſcripſi, atque aude Virgilianam inopiam cum mea beatiſſima rerum verborumque copia conferre.

Ver ubi conſtituit brumæ fera bella rigentis
Atque elementorum diras compeſcere rixas,
Ecce nitens alto veſtigia promit Olympo;
Quaque movet greſſus, manibus dat lilia plenis;
Atque Deæ nares zephyrus ſuſpendit odore;
Floribus ac viridi depicta tapetia fronde
Subſternit niveis fauſto cum murmure plantis.
Tunc elementa, Deæ venientis lumine, ponunt
Arma, ſuasque petunt, raptim, conterrita ſedes;
Inviſæque hyemis conclamant vaſa; phalanges,
Nec ſegnes audent æquo decernere Marte;
Sed nova diverſum comportant bella ſub axem:
Illa ſupercilio jaculatur fulmen amoris,
Deq; animis tumidas pugnantum diſcutit iras.
Ficta quibus falſæ ſuccedunt oſcula pacis
Atque amor hypocrita, ac junctim concordia mendax,
Quam fera poſt hyemis tempeſtas verbere pellat
Frigoris, expulſum revocans in regna furorem.
Interea riſus proſcribit nubila cæli:
Fulmina nec rigido nec ſpicula grandinis arcu
Funditat ira Noti; ſed divitis aura Favoni
Prægnantis gremium telluris mollibus implet
Guttarum gemmis rutilans, ſpargitque decore.
Aſt ubi læta parit funditque puerpera flores,
Ipſa laboranti Lucinæ munia præſtat.
Poſt luſtrat, ſolio reſidens regina nitenti,
Agmina plantarum totis ſibi ſubdita terris.
Deſtinat atque igni, renuit quæ ferre tributum
Germinis, & fructus Naturæ ſolvere neſcit.
Continuo accurrunt omnes in veſte virenti;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

Atque hæc omniferam feſtinans curva reductis
Signat humum manibus; caput hæc ad ſidera tollit
Velatum ramis, & nubibus oſcula figit.
Candidus ut niveis ſe veſtibus inferat, amnis
Ad puri remeans elementi jura nitorem
Induit, in totum peregrina fæce ſolutus.
Ecce cohors florum vaga prodit ut oſcula donet
Grata Deæ manibus, forma quos præterit omnes
Alma roſa, in vultu geſtans inſigne pudoris.
Sed, dum pulchra ruunt proni ad veſtigia Veris
Sirenes nemorum, Cythariſtæ ruris amœni
Vinula diffundunt arguto gutture paßim
Carmina, quæ ſitiens avide dum perbibit auris,
Ebria languidulo decumbit victa ſopore.

Dic, bona fide; acceperene unquam aures tuæ quidquam perfectius hoc carmine? ſive ſpiritus magnificentia, ſive figuris ſententiisque, cum validis tum etiam brevibus atque vibrantibus? vide ut in ſenſus influit, ut delectat, ut ſententiarum numerus prope numerum verborum exæquat! Ego primus elegans hoc ſcribendi genus inveni, in medium protuli, in morem induxi; ego hanc viam aperui, luſtravi, meis veſtigiis impreſſi: quæ qui voluerit perſequi, ad nominis æternitatem ſine errore perveniet. Sume igitur hoc carmen meo chirographo ſcriptum, illudq; tibi ad poëſim magiſtrum adopta. Dum accipio, & gratias

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

gratias ago, Quid ſi, inquit Gallonius, ejus epiſtolas legeres? profectò, ex Pythagoræ ſententia, diceres, immigraſſe in eum animum Ciceronis, vel ejuſdem eloquentiam hæreditate ad eum perveniſſe. His auditis, ſane commotus eſt totus, ac, Facis mihi, inquit, injuriam. nam pluris eſt una aut altera ſcriptionis cujuſvis meæ linea, quam centum Ciceronis epiſtolæ. Quid eſt, dii boni, in eo oratore, niſi incitatus verborum curſus, ac ſine ſanguine ac nervis flacceſcens oratio. Plura dicturum in Ciceronem, rediens à funere Alexandri dynaſta quidam inhibuit; qui rheda exceptum ab oculis noſtris abduxit. Quæro poſtea ex Gallonio, num ſit aliquis cui eo homine eſſet opus ſalvo. Quamobrem? rogat. Quia, inquam, inſanit. Nec mora; ad fontem ibi large manantem accedimus. Ubi oppreſſi ſumus à philoſopho illo, qui in prandio mulieres fere omnes impudicitia notaverat. Quo perſpecto, innuit nobis Gallonius, ut regrederemur, atque odium illud effugeremus. Sed antevertit conſilium noſtrum Philoſophi ſagacitas. nam me prehenſum pallio retinuit, &, Quo, inquit, properas? Mane, obſecro. nam cupio perpetuum amicitiæ fœ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

dus tecum inire, quem hodie, ex diſputatione habita, non alienum à litteris comperi. Arreptaque mihi manu, Cum noveris, inquit, nos, cunctis hominibus doctis antepones. nam ſi juratus meliorem rhetorem vel doctiorem philoſophum quæreres, præter me non alium adduceres. ita ego ſum magiſter ſolus præter ceteros. etenim non item diſcipulos doceo, ut alii doctores faciunt, qui eos, quos erudiunt, conſeneſcere in ſcholis jubent; ſed longe breviore methodo ac via ad ſummum Philoſophiæ culmẽ adduco. ego primus hanc viam inveni, &, ſi non piget calcare, me tibi in ea comitem ducemque profiteor. Sed non prius tibi dabitur hinc abeundi poteſtas, quam aliquod ingenii mei ſpecimen capias. Et, quoniam cum hiſtoricis & oratoribus tibi magis rem eſſe animadverti, quam cum alterius artis magiſtris; Rhetoricæ totius formam in tabulis expreſſam dabo, quibus, in memoria tanquam in pariete defixis, unico aſpectu omnia ſeſe offerent quæ in ea arte traduntur. Parce ſodes, inquit Gallonius; ne te defatiges; neque præterquam, quas ipſe calor moleſtias habet, adjicias. Nunquam perficies, ait ille, quin hujus ſtudiis conſu-

lam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

lam hodie. Ego, quoniam aliter fieri non poterat, porrecto jugulo, me illi conficiendum trado. Ergo incipit. In prima tabula Rhetorices definitio primum explicatur; quæ eſt, Facultas videndi quid in unaquaque re ſit perſuaſibile. Deinde ejus officium oſtenditur; quod eſt, Dicere apposite ad perſuadendum. Tertio cauſæ ejuſdem explicantur. Primũ efficiens. Quæ conſtat inventione atque doctrina. Inventio eſt notatio & animadverſio naturæ. Quæ natura nihil eſt aliud niſi innata ingenii aptitudo ad dicendum. Doctrina vero artem & exercitationem includit. Et eſt ars, præceptio, methodũ dicendi præſtans. Exercitatio, aſſiduus uſus conſuetudoque dicendi. Deinde finis; qui eſt, Perſuadere dictione. Tertio materia; quæ eſt hypotheſis ſeu cauſa. quæ definitur, eſſe rei alicujus implicita circumſtantiis quæſtio. Poſtremo hæc tabula triplici genere cauſarum deſcripto concluditur; videlicet demonſtrativo, judiciali, ac deliberativo. Demonſtrativum rei laudem vel vituperationem continet; nempe amplificationem rerum bonarum vel malarum, quas rei ineſſe contendimus. ejus finis eſt honeſtas vel turpido. ſcopus, delectatio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

auditorum. tempus, præſens. Judiciale poſitum eſt in controverſia; atque habet in ſe intentionem cum defenſione. ejus finis eſt, juſtum & injuſtum. ſcopus, vel modus, judicis clementia aut ſævitia. tempus, præteritum. Præterea judicia omnia vel ſunt criminis, vel controverſiæ. Criminis oratio duplex: categoria; quæ crimen objicit: apologia; quæ diluit. Controverſiæ itidem oratio duplex: petitio; qua aliquid poſtulatur: recuſatio; qua deberi negatur. Sequitur genus deliberativum. quod poſitum in cōſultatione habet in ſe dictionem ſententiæ. ejus finis eſt, utile & inutile. ſcopus, deliberantis ſpes, metus. tempus, futurum. partes, ſuaſio, quæ, quid faciendum ſit, docet; & recuſatio, quæ contrarium defendit. Hæc igitur eſt prima tabula. in qua Rhetorices conſtitutio non minus ad veritatem exprimitur, quam ſi eſſet Apellis vel Zeuxidis manu depicta. Convertite nunc animum ad alteram tabulam, quæ partes & officia oratoris pene oculis ſubjicit. Tum vero victa eſt Gallonii patientia, ac, Mane, inquit, cogito te perendie ad cœnam invitare; ibi ociosius cupio tabulas, quas narras, aſpicere. nam earum pulchritudo ad contemplandum non
brevem

brevem aliquam moram, ſed longũ tempus efflagitat; quod dies jam plane demortuus denegat; & tu ſcis occupationes meas. Philoſophus audito cœnæ nomine, frontem exprompſit, hilarique voce, Ego quoque, ait, idem cenſeo. ego domi tuæ, magno iſtius cum lucro, ingenii mei divitias proferam; atque eadem opera, quæ dixi, quæq; dicturus ſum, aliquot in chartulis, velut in tabulis, deſcripta proponam. &, ſi mihi iſte ad diſcendum ſe tradiderit, unico fere menſe, Logicæ, Phyſicæ, Metaphyſicæque notitiam, non nævo aliquo aut crepundiis, ſed corpore omni percipiet. earum ille imagines pluribus in tabulis deſcriptas, ſi cubiculi ſui parietibus affixerit, quaſi pinacothecam quandam inſtruxerit, longe iis elegantiorem, in quibus Polydæti, Zeuxidis, Protogenis, & Parrhaſii manus adorantur. Ego, collaudata illius doctrina, Gallonium abeuntem ſubſequor. Qui inquit, Niſi de cœna mentio eſſet injecta, nunquam hodie hirudo iſta nos dimiſiſſet. Sed vidiſtine, obſecro, hominem magis ineptum, qui quocunque in loco, quoſcumque inter homines libitum ſit, de rebus graviſſimis argutiſſime diſputet? Ego tot delirantium ſomniis

enectus,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

enectus, Quæſo, inquam, Galloni, amoveamus nos hinc ocius, ne alius quiſpiam ſtultus odio ſuo nos plane conficiat. nam diis iratis noſtris huc venimus. Tace ſis, inepte, inquit Gallonius; tanquam ſi Romæ hujus generis ſtultorum multo majorem numerum invenire non liceat! Vera dicis, inquam; neque aliud quidquam habeo quod dicam, niſi, quod nemo ſine vitiis naſcitur, ac cum perfectis non vivitur. Hæc atque alia commemorantes, domum nos tandem recepimus. Ubi eum ſervum, quem Gallonius in macellum præmiſerat, nō ſolum obſonatu rediiſſe, verum etiam coxiſſe cœnam invenimus. Qua hilare comeſa, poſt multos varioſque ſermones, lecto nos dedimus, totoſque quieti ſomnoque in auroram uſque tradidimus.

LIBER V.

POſtridie mane, cum neceſſitas nulla urgeret mature ſurgendi, in multam lucē ſomnum produximus. Sed cum diei tempus, atque hiri latrantes, cibum expoſcerent; ſubuculam, thoracem, femoralia, ac tibi-

tibialia popoſcimus. Quibus indutis, Cogito, inquit Gallonius, poſtquam meus dynaſta à menſa ſurrexerit, ducere vos in buleuterium. delectabit enim, ſigna pulcherrima ex ære, vel marmore, tabulas pictas, ſummorum artificum manu confectas, aſpicere. nam commune hoc, ad ſenatus habendos, ad magiſtratus creandos alendosque, ædes ampliſſimas habet, multis ejuſmodi rebus refertas. Ibi Poliarchi (id enim magiſtratui illi nomen eſt) cauſas eorum cognoſcunt ac judicant qui in id forum conveniunt. nam olim, antequam hæc Reſpublica in poteſtate ac moderatione dynaſtarũ verteretur, ad Populi arbitrium judiciumque ſumma omnium rerum conſiliorumque redibat;in eo ſumma poteſtas, ſumma auctoritas erat. ſed poſt attritas civilibus diſcordiis opes, cum ſe dynaſtis permiſiſſet, ne omnino ſpoliatus imperio videretur, rerum quarundam adminiſtrationem ſibi retinuit: videlicet dat operam ut ab emptionibus ac venditionibus, eduliorum præſertim, fraudes amoveantur; nimirum ut eadem ad menſuram ponduſve reſpondeant. itaque Poliarchi ſingulis fere rebus precia conſtituunt; numerum vel pondus aſſignant;&,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

ſi quod eſt admiſſum facinus, ſi res pluris vendita, ſi ſit ejus ponderi, videlicet aſſi, uncia vel ſextans ereptus, iidem diſcernunt, multas pœnasque conſtituunt. atqui ad perquirendas fraudes certos quoſdam conſtitutos habent, qui quotidie mane lanienas, thermopholia, ac fora circumeunt; &, quoſcunque carnes, vina, piſces, ſuccidiam vel quid ejuſmodi ferentes offendunt, ſiſtunt; rogant, unde emerint, quanti; ac ſtatera, quam ad eum uſum ferunt, examinant, vel hemina metiuntur: ac, ſi res emptas ad menſuram ponduſve non reſpondere comperiunt, venditorem cogunt id quod fraudaverit reddere; ejuſque nomen ad Poliarchos deferunt; qui, habita deferentibus fide, abſque alia probatione, reum vel pecunia multant, vel aliqua corporis pœna coërcent. quamobrem olim id muneris optimo cuique locupletiſſimoque dabatur, quo ejus teſtimonio credi poſſet, neque eſſet aliqua acceptæ pecuniæ ſuſpicio: ſed ita nunc mos viget, ut fere egentiſſimus quiſque ab iis, qui ſummam habent auctoritatem in hac Republica, in hunc locum attrahatur. quo fit, ut fures manifeſtarii, fractis legum ac judiciorum laqueis, quibus obſtricti tenentur,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

nentur, parva ſæpe pecunia meritas pœnas effugiant. Tum ego; Nihil eſt, ô Galloni, (ut etiam pro Paulo reſpondeam,) quod malimus ſpectare, quã buleuterium iſtud quod loqueris. Mox, inquit ille, faciam cupiditati veſtræ ſatis. eamus. Sed vix domo pedem efferimus, cum aſpicimus, honeſta facie atque eleganti veſtitu hominem domi cujuſdam fores impellere. Cui mulier de feneſtra, Quis, inquit, has fores pepulit? Ego ſum; reſpondet. aperite aliquis, ſi vultis. Tum illa, Opportune advenis, here; non habemus domi olus in prandium; eme, niſi moleſtum eſt, obolo. At ille, Recte admones. ego afferam. facite ut paratum ſit prandium cũ venero. Fiet, here; inquit illa. i ergo cum diis benevolentibus. Quam lepide, inquit Gallonius, ancilla herum ab ædibus arcuit? Sed, ni piget hic paulum conſiſtere, ludos aſpicietis longe pulcherrimos. Habitat in his ædibus mulier formoſa, & ætate integra, uxor ejus qui olus miſſus eſt emere. Hæc, conſcio marito, cum publicano locuplete rem habet. ſed quo eum faciat arietem Phryxi, & uſque ad vivam cutem auro detondeat, perſuaſit ipſi, ſe clam viro morigeram eſſe. nam, Si paululum, inquit, hoc illi ſuboleat,

leat,illico omnes perimus. tibi certe illud eveniat, quod mœchis ſolet; quia ille eſt homo iracundus, violentus,ferus. Sed,revera, nulla eſt ovis tam placida quam ille eſt hircus, neque qui magis in uxoris poteſtate verſetur. Attamen, quo metui videatur, placuit inter ipſos, ut, ſi domum rediens, ſigno dato, intus eſſe mœchum accipiat, ſimulatione aliqua à foribus tantiſper abſcedat, dum ſeſe foras ille proripiat. Vix ea Gallonius dixerat, cum ecce tibi foris crepuit, ac mœchum evomuit. Dixin? inquit Gallonius. quid vobis videtur? At, ſi eſſet ocium manendi hic, nec alio vocarer, ut ſcitis, videretis advolantes huc bajulos cum ſportis; coctum olido hirco prandium ferentes. Et ſane ferax eſt hæc tellus ejuſmodi hominum, nec mirum ſi eorum numerus fere in immenſum excreverit. nã eſt hic quæſtus multo nunc uberrimus. ille enim divitias, voluptates, honores parit, ille ſummorum hominum voluntates & ſtudia conciliat. quamobrem,cui viro paulo liberaliori forma uxor evenit, ſi venalem eam habeat,manipulatim ad eum munigeruli, cum auro, veſte, atque omnibus ad neceſſarium uſum, accurrunt. Verum ideo hæc ars præ ceteris pollet,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

pollet, quia, ut diximus, divitiæ in honore ſunt, paupertas probro ducitur; ocium ac luxus expetitur, labor ac modeſtia defugitur. Sed maritorum non unum eſt genus. nam alii, non diſſimulanter & tacite, ſed palam & aperte, ſunt improbi; &, dummodo præſto ſit, quod edant, vel potent, ſuo arbitratu, quotidie, quid homines de ſe loquantur, nauci non faciunt. aliis paulo honeſtioribus quamvis idem propoſitum ſit atque illis, nempe ſupra ſuas vires edere ac veſtitui indulgere; attamen volunt exiſtimari ſe id neſcire quod ſciunt, ac non videre quod vident: ſed, quo liberior mœchis ſuas ad uxores aditus pateat, ſæpe rus itant: interdum menſes integros patria domoque carent: nec parum ſæpe contingit, ut ab aliquo ex potentioribus, qui paulo ſolutiore animo eorum uxores ſecum habere expetit, vel triremi vel oppido præficiantur, ut illi non ſolum abſint domo, cum navigant vel oppido præſunt, ſed etiam libenter, cum honore ac beneficio abſint; cum autem redeunt, hilare ac feſtive ab uxoribus excipiuntur, amplexibus implicantur; profert alia purpuram, aurum, torquem; oſtendit alia conopea, ſtragulam veſtem,

ebur-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

eburneos lectos; aperit alia penum, cellam vinariam, granaria; frumentum oſtentat, quod annum illum familiæ ſit ſatis; ac, Vide, inquit, quid mihi mater, quid ſoror die natali meo tradiderit; quid mihi cognatus, affinis, Quinquatriis, Compitalibus, Circenſibus miſerit. Boni viri credunt, gaudent; neque altius rem eſſe indagandam exiſtimant. Ajunt etiam, hanc tam ingẽtem meretricum multitudinem immanes illos ſumptus peperiſſe qui nunc fiunt. Nonne vides, ut quævis mulier ancillarum gregem ſecum ducat? ut reginæ in morem aurata ac veſtita incedat? imo cum unus aut alter ſufficere earum ſumptibus nequeat, plures amatores habere coguntur, atque inter eos partiri provinciam, hoc modo, ut ille in redimiculum præbeat, ille in collum, ille in crines, ille in cellam, ille in menſam. Dum hæc Gallonius narrat, ædes dynaſtæ præterimus imprudentes. quod cum ſentimus, regredimur rurſum; intramus, commodum cum ille ſterni ſibi lectos ab architriclino jubet. nec mora; Gallonius culinam intrat, dapes inſtruit, ornat, in menſam infert; dynaſta manus lavat, decumbit, prandet; pranſus ſurgit, ſeque in cubiculum abdit.

Nos

Nos ad buleuterium recta contendimus; ac Poliarchos offendimus, pro tribunali ſedentes, juri dicundo operam dare. Circumſtabant eos cetarii, caupones, coqui, fartores, cupedinarii, piſcatores, aucupes. horum tantus erat numerus, ut, niſi cancelli interjecti defenderent, Poliarchos opprimerent. odor, qui ab illis teter afflabat, locum implebat. clamor item, ab eiſdem veniens, concitato mari ſimilis videbatur. Aliud alius orabat. mihi multam ne irroget. me de reis eximat. clamabat alius, Circumvenior, Poliarchi, niſi ſubvenitis. hic falſum indicium detulit. alius veterem cum Poliarcho amicitiam commemorabat. ille nummos numerabat. alius deum atque hominum fidem implorabat. Sed, cum ſatis diſceptatum eſſet, quia dies ille, dies erat curiæ, & maximis de rebus atque graviſſimis ſenatus erat habendus, conclamatum eſt, Ilicet. hac præconis voce cohibiti litigatores cuncti diſcedunt. Poliarchi deſcendunt, atque expectati veniunt in curiam, quo jam buleutæ (ita enim ſenatores vocant) frequentes convenerant. Illis ingredientibus, honorifice à cunctis aſſurgitur. Sed Gallonium in primis cupido invaſerat cognoſcendi, quæ

tanta

tanta res eo die ſenatum extra ordinem cogeret? Eſtne, inquit, hoſtis ad portas? Cui reſponſum eſt, ſtatuendum eſſe ſalſis muriaticis precium, quorum plenam navem biduo ante ad litus illud fortuna detuliſſet. deinde, decernendum eſſe quot pira vel pruna vendenda ſint obolo. Poſtquam igitur conſedere buleutæ, unus ex Poliarchis, qui ætate ceteris antecedebat, facit mentionem, placere ſtatui, ſi Patribus conſcriptis videatur, ne ſalſamentorum libra carius nummo vendatur. vilitatem eorum annonæ declarat; iniquitatem cetariorum exponit, qui ea, quæ viliſſime emerent, cariſſime venderent. Erat ſumma voluntas ſenatus, ut fieret ſenatusconſultum in Poliarchi verba. Itaque ſententiæ dicebantur, cum cetarii minoris aſſe & ſemiſſe ſalſamentorum libram emiſſent, placere, non pluris eam nummo licere ab ipſis revendi. Eo die tranſigi nihil potuit, quod & id temporis erat, & improbi illi invenerant homines, qui dicendo tempus conſumerent. Dimiſſo ſenatu, dum etiam tum Poliarchi inter ſe colloquuntur, accurrit unus, qui corrũpi prandium nunciat; ac monet, ut venire accubitum properent; diem eſſe ad umbilicum

cum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

cum dimidiatum mortuum. Jus orat, inquit unus ex Poliarchis; eamus. Et, dum feſtinat, inſpicit in turba Gallonium; vocat, atque, Heus tu, inquit, hodie apud nos ſis volo, & tecum iſti quos ducis. Benigne, ait Gallonius. Et ſimul occupationes varias excuſat. Cui ille, Nugas agis, reſpondet. nam, ſi mutire audes, te pro poteſtate vinciri, & in carcerem condi jubebo. Tum Gallonius arridens, atque in nos intuens, Mos gerundus eſt, ait, niſi in cuſtodiam abripi malumus. At ego, Semper, inquam, triclinium carceri, epulas catenis anteponerem: tu tamen age, ut lubet. Ego quoque ſatius eſſe cenſeo, inquit Gallonius, vinculis eſcariis ad menſam plenam deligari, quam in carcere craſſas compedes ferre. Præeuntem igitur ſequimur; & in conclave perducimur amplum, lucidum, pulcherrime laqueatum, peripetaſmatis ſtratum, ornatum ſignis lepide eleganterque diſpoſitis. erat in medio triclinium ample magnificeque conſtratum. erat præterea abacus ſeorſim expoſita; nullum in ea vas fictile; omnia erant argentea, pollubra, gutti, patinæ, vaſa vinaria, ſalina, pocula. Occurrunt ſervi complures, ſimili veſtitu, ex purpura auroque

contecti;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

conteсti;piſtes eos vocant; qui aquam nivatam manibus tradunt. Lavamus;ac juſſi lectos aſcendimus: ſummi, Poliarchi;nos, imi decumbimus; ceteri convivæ in medio. Continuo epulis menſa completur; feruntur aves, farcimina, piſces, glandia, denique quidquid anni tempus luxuriæ ſuppeditat. Vix cœptum eſt fieri prandio funus,cum Poliarchus natu grandior,quaſi ſtomachans, Mihi,inquit, ſiti fauces lippiunt; nimis diu ſiccus hic jaceo. ferte aliquis poculum: properate. Accurrunt; afferunt. Quod ubi labris admovit, Pape, inquit, non vinum hoc, ſed Jovis eſt poculum. unde, obſecro, prodiit? quis illud deus ex cælitum menſis ad nos demiſit? Reſpondit puer, qui miniſtraverat; Fuit hodie vobis muneri miſſum. A quo? inquit. quis eſt tam potens cum munere hoc? Hic eſt, ait, ille caupo, qui delapſus eſt in illam fraudem tam ſceleratam, ut miſtum pro mero divenderet. Et vir hic tantus ob tam levem noxam perdendus eſt, inquit Poliarchus, & non potius ſervandus, qui tam præclaras potiones concinnat, quæ prorogare vitam hominibus poſſint? equidem ſi perpetua hæc felicitas eſſet, ſperarem, hoc vino vel ducentos an-

nos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

nos me poſſe vivere. Et ſimul calices majores poſcit, allatos circumferri juſſit. Erat prope me Iberus ille academicus, homo, ut diximus, urbanus ac facetus. qui dum ingurgitat in ſe merum illud faucibus plenis, nec laudandi finem facit, pars ſiluri, quam antepoſitam habebat in lance, dimiſſis manibus, avolavit commutavitque coloniam. quod ille in ſe reverſus piſtium dolis, ita ut erat, factum exiſtimans, Plagigerum genus hominum, clamat; ubinam gentium ſumus? inter Lacedæmoniosne, an Cilices? reddite quod ſurripuiſtis; referte meam mihi partem ſiluri. Convivæ ridere; Poliarchi amicum tollere, &, ne quam turbam efficeret, ſuas eidem partes contribuere. Ille quieſcere, atque iram in tranquillo conſtituere. verum, quoties erat bibendum, quod alternis pene bolis fiebat, contra fures patinarios hac ſe ratione munibat; altera manu cantharum corripiebat, altera patinam harpagabat. & ſane non erat opus minore apparatu adverſus tot alitum præſentes inſidias: vigilandum erat, in cuſtodia manendum: nam vix lepidum aliquod obſonium apponebatur, cum è conſpectu abibat; vix oculus vel manus à patina diſcedebat, cum mil-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

milvus vel accipiter aliquis avertebat obſonium; ut diceres, ibi non prandium, ſed Hecatæ ſacrum fieri. Poſt hæc accedunt ſymphoniaci decem, & incipiunt tibiis ſcitiſſime canere. Percrepabat conclave illud totum ſuaviſſimæ cantu ſymphoniæ, neque aures meæ antehac dulcius quidquam acceperant. Sed Iberus, cui de ſiluro manus aclita erat, Obtundunt, inquit, nos iſti; jam diu poculum poſco, neque quiſquam audit. amoveantur hinc, obſecro; nihil opus eſt cantu. Vera narras, inquiunt Poliarchi. Fugite hinc ab oculis, ac pro tibiis amphoras ſumite; neque vento, ut adhuc feciſtis, ſed vino, ambas ſtrenue buccas inflate. Non ita celeriter terra deorſum, vel ſurſum flamma, contendit, ut illi lagenas invadunt, rapiunt, in ſeſe invergunt, vel potius in barathrum fundunt. Illis è conſpectu ſublatis, rogavit Iberus ille, num caupo, qui tam bonum vinum dediſſet, ſæpius delinqueret? Sæpiſſime, inquiunt Poliarchi. ſed non magis accipiter vel milvus rete, in quod induit ſeſe, diſrumpit, quam iſte judicia omnia legeſve perfringit. nec, ſi maxime condemnare eum placeat, id nobis per dynaſtas licet, quorum magnam partem munere aliquo

ſibi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

ſibi devinxit. nam aliis cellam vinariam inſtruit, aliis præbet quotidie quod potent. itaque, cum eſt opus, pro illius incolumitate atque ſalute, non ſecus ac pro ipſorum gloria, fortunis, ac fama, decertant. Sed ejus improbitas nobis quoq; uſui eſt. ſemper enim aliquid ab eo corradimus, vel pecuniam, vel vinum, vel delicatum ſaltem obſonium. Erat Græculus quidam in illis, naufragio, itidem ut nos, illuc appulſus; qui, cum vinum ebibiſſet, reliquum ſic è poculo ejiciebat ut id reſonaret: quod Iberus ferens indigne, Videturne tibi, inquit, hoc vinum dignum quod ejiciatur? tum ego ad elidendum in pavimentis ſonum ex vino relinquerem, cum lora aliqua vel vappa mihi eſſet ingratiis potanda: at ſuaviſſimi hujus vini ne guttam quidem patiar deperire. Atque una opera ingentem pateram implet, eamque vini meri, ita ut matre erat natum, exhaurit: qua epota, quidquid eidem villi adhæſerat, cœpit lingua delingere. quamobrem totum illud convivium redundavit hilaritate & joco. Quo confecto, accedit œconomus ad Poliarchos, oratque, ut, niſi moleſtum eſſet, paululum ſibi operam darent; habere ſe res non parvi momenti,

quas ipſos ſcire quamprimum expediat. Juſſus, quæ vellet, nobis præſentibus dicere, narrat, nullum fere reliquum eſſe in culina peniculum, quo ollæ patinæque abſtergantur. nam partim uſu conſumptos, partim, quod uncti eſſent, à muribus fuiſſe corroſos. proinde argentum enumerent, quo novos coëmat. Reſpondent illi, majorem eſſe rem hanc, quam ut ipſi de ea ſtatuerent. nam decernere, ut pecunia ex ærario depromatur, non ad ipſos, ſed ad ſenatum univerſum ſpectare. ſe tamen, honoris ipſius gratia, ſenatum quamprimum convocaturos, atque operam daturos, ut rei tam neceſſariæ, quanta maxima poteſt celeritate, obviam eatur. His actis, ſuum quisque in cubiculum requietis cauſa ſe contulit: nos ad tabulas pictas, & ſigna pulcherrima aſpicienda, oculos animumque convertimus; &, quia nulla aſpiciendi ſatietas erat, quatuor fere horas in eorum contemplatione cõſumpſimus. Sed, inclinato in veſperam die, diſceſſimus. Inter eundum ſciſcitamur à Gallonio, cur invitatus ad prandium tam opiparum non continuo accurriſſet, ſed vi ac minis prope attrahi maluiſſet. Quia, inquit, pudebat me conſpici cum talibus

viris accumbere. Quid? aio; nonne honeſtus eſt ille honoris locus? Eſt, inquit, honeſtus; ſed interdum non ſunt honeſti qui in eum aſcendunt. nam hodie ſtatuarii, pictores, ſarcinatores, ac, ſi diis placet, mediaſtini, gratia vel precio ereptum eum adveniunt. Quamobrem ex nobilibus, præter paucos, qui bonis elaverunt, vix quiſquam invenitur qui magiſtratum hunc petat: imo ſæpe multi ultro oblatum ſibi recuſant.

Inter hæc Aridus academicus nobis occurrit. conſiſtimus. Rogat ille Gallonium, unde veniat? quo tendat? Reſpondet, Modo ex buleuterio diſceſſimus. Quid, ait, negotii tibi fuit in buleuterio? veniſtine eo advocatus cuiquam, vel cauponi vel cupedinario? Minime, inquit; ſed prandimus ibi invitati atque adeo coacti ab Euclione Poliarcho Megadoris filio, ejus qui fullonicam fecit. Audio, inquit. Sed bene vobis fuit vino ac lepidis victibus? Sic, ait Gallonius, ut mihi nunquam in vita fuerit melius. Gaudeo, inquit Aridus, ſi quid tibi evenit boni. Sed tu quo te agis? ait Gallonius. Neſcio, inquit Aridus, neque quo eam, neque quid agam. vix potui me divellere à quodam, qui lateri meo inhæ-

ſerat,

ſerat, nec me volebat amittere. Exibam ex delubro Apollinis, quo frequenter orandi cauſa venio; atque fit mihi obviam quidam ſenex bene veſtitus, ac ſalvere me jubet; ſalutanti mutuam ſalutationem reddo. At ille, Quamvis antehac, inquit, non ſis uſus amicitia mea, nec fortaſſe me noveris; attamen jampridem te ob tuas virtutes colo, & amicum habere expeto. Ego gratias ago; neque in hac mea mediocritate ingenii fortunæque quidquam eſſe affirmo, quod ille miretur atque ſuſpiciat: neque tamen audebam interrogare quis eſſet? At ille, Si me noveris, inquit, noveris ſane hominem probum, & in primis cupidum exiſtimationis bonæ. non enim invenies mei loci atque ordinis alterum, boni nominis æque ſtudioſum, quique uxorem ac liberos habeat pudicitiæ fama clariores. Atqui ſcias, prius proditurum me meam vitam, prius pecuniam omnem, quam vel levem aliquam in exiſtimationẽ meam labem admittam. nam quid mihi opus eſt vita, quid opibus & divitiis, parte aliqua exiſtimationis amiſſa? præterea octavo quoque die, puro me flumine abluo, & diis agnam ſacrifico. Sed meas cõturbat rationes filius, minus mihi obſe-

obſequens, quam parenti par eſt. hic paucos ante dies rivalem ſuum cominus gladio transfixit, orcoque tranſmiſit; ideo nunc exulat. ſed intra breve tempus reſtituetur; ita ille mihi promiſit qui rerum potitur. Sed, quamvis in iram pronus, præſtat tamen forma ac virtutum multarum laude. etenim annos natus non amplius viginti, à capillis uſque ad ungues totus luculentus eſt atque feſtivus. in ludo gladiatorio, in arte equitandi, neminem metuit una ætate qui ſit. præterea cantat quod Apollo etiam invideat. Tum ego, Hui, inquam, puerum elegantem narras. ô felicem matrem, quæ talem peperit! Sed quod illi dicam eſſe puero nomen? Puſillo Pleuræ, inquit. At ego, Eſtne, obſecro, maritus? Iſtuc dii prohibeant; inquit. nam hercle etiam hoc unum deeſſet ſolicitudinibus, quibus ille me onerat. ſed eſt illi ſoror, quæ nupta eſt cum adoleſcente in primis lepido ac viris principibus caro. hæc, præter formam de cujus elegantia ad aures tuas perveniſſe veriſimile eſt, ita ſcite fidibus canit, ita ad fidium cantum ſuaviſſimam vocem accõmodat, ut Iovem etiam poſſit de cælo deducere. quamobrem tanti ad eam audiendam principum virorum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

concurſus fiunt, ut, cum eorum amplitudinem & numerum domus mea non caperet, fuerit mihi neceſſe ædes longe laxiores in celeberrima urbis parte conducere; atque heri minas octo pro ſemeſtris habitationis mercede perſolvi. nec mirum, ſi omnes ita avidas ad eam aures afferant. Jam pridem non eſt audita. modo enim ab Anthimo rege revenimus, qui nos, ad nuptias ſororis ſuæ maximis præmiis accitos, menſes apud ſe continuos octo detinuit. Hanc diligo, quæ mihi morigera eſt, ac deos metuit; hanc curo unam, quæ me curat nitidiuſcule, veſtit, ornat. Sed, quo pacto res ipſius, quæ paupercula eſt, tot ſumptus ſufferat, non eſſe arbitror boni parentis exquirere. His auditis, vix tandem intelligo, hunc eſſe Pleuræ notiſſimæ meretricis patrem; ac, pudore ſupra quam dici poteſt metuque correptus, ne conſpicerer ire cum illo in via, multa excuſando, ementiendoque, ab ejus latere me tandem evelli, atque illam infamiam effugi.

En vobis, inquit Gallonius, alterum genus hircorum, quod eram oblitus. id cum ſit turpiſſimum, ſimulatione honeſtatis ac ſanctimoniæ, opinioni hominum ſe commendare

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

mendare nititur. Sed iſtius impudentia eo eſt intolerabilior, quod rei apertiſſimæ clariſſimæque tenebras offundere conatur, ac contendere, mero meridie tenebras eſſe. Nam, quod ait, filiam ſuam à Rege Anthimo accerſitam ad nuptias, aperte mentitur. illuc enim perducta eſt ab adoleſcente, qui eam uſurariam habet. ſed, ob flagitia, & turbas quas effecit, ejus regni finibus, quantum eſt, pulſa ſe recepit in patriam.

Sed de his hactenus, inquit Aridus. Nihilne allatum eſt ad vos de fuga Lyconis trapezitæ? Nihil, inquit Gallonius. Sed quid audio? Lyco trapezita fecit id quod ſervi improbi ſolent? Quod ſi verum eſt, profecto decẽ minæ, quas heri apud eum depoſui, periere. Bono animo es, inquit Aridus; hoc infortunium eſt tibi commune cum multis. nam heri non ceſſavit à mane ad veſperam uſque argentum ad ſe allatum accipere; omnibus acceptum referre; nemini expẽſum ferre; iis, qui tranſmiſſæ pecuniæ ſyngraphas afferebant, varias occupationes excuſare, atque ut poſtridie reverterentur orare. quamobrem expletus pecunia, concubia nocte, fugam arripuit, vel potius occultavit ſe in ædibus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

alicujus potentis, cujus præſidio ſeptus pecunias, quas ſurripuit, in tuto conſtituat. Sed ex multis, qui ad hunc ſcopulum offenderunt, fuere virgines honeſtæ complures ac viduæ; quæ, ut dotes ſuas, unicũ pudicitiæ ac ſolitudinis ſuæ præſidium, à domeſticis furibus conſervarent, prædoni huic argentario ultro diripiendas detulerunt. O peſſimum hominem, & cruce ac ſuſpendio dignum. atqui eſſet optandum, ut Harpacis, qui proximis annis decoctoribus nomen dedit, ſimilis inveniretur. non enim peſſime cum creditoribus ageretur. Tum ego, Quis eſt iſte Harpax? Hic eſt pannarius notiſſimus, ait, qui tabernam pannariam ad imum Janum habuit, ibique juventutem ſuam exercuit. verum ante quatuor annos, laboris fortaſſe pertæſum, libido ingens invaſit decoquendi, ſalvis imo etiam florentibus rebus ſuis. neque enim illi navis naufragio, neque merces incendio perierant, nec extraordinarii ſumptus æs alienum grande conflaverant; imo contra, ſemper omnia ex ſententia proceſſerant, ac vita ipſa duriter ac parce producta pecuniam opeſque congeſſerant. Num tibi parſimoniæ illius argumentum dari aliquod poſtulas? accipe.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

cipe. Opiſtographa non abjiciebat, ſed diligenter collecta, ad epiſtolas, quas ipſe aliis mitteret, amiciendas conſervabat. funiculos, quibus epiſtolarum ſibi miſſarum faſciculi obligabantur, non incidebat, ſed ſolvebat, & in alios uſus convertebat. ſexcenta ſunt, quæ memorem, ſi ſit ocium. At hic mortalis, ita parce parcus, die quodam à prādio accerſit ad ſeſe ſororis ſuæ filium, quem domi ſecum alebat: oſtendit illi, quam pulchrum ſit divitiis affluere: fidem, probitatem, bonam famam, eſſe rerum inaniſſimarum vocabula; neque enim adhuc bonam hanc exiſtimationem & famam ſe eſſe uſum pro nummis apud piſtorem & lanium; neque vidiſſe unquam, hoc precio aves, piſces, & cupedia in macello coëmi; ſed præſenti pecunia: ſatis labori, ſatis induſtriæ à ſe traditum eſſe; nunc anteactos labores, & tractari mollius annos, aliud vitæ genus expoſcere, nempe lepidum, liberale, amœnum, confertum voluptatibus: ſed non poſſe rem ipſorum, quæ non ita magna ſit, tot ſumptibus ſuppeditare: ſtatuiſſe ſe petere auxilium ab alienis pecuniis; hoc eſt, decreviſſe ſe locupletare cum alterius damno. ac, Beati erimus, inquit, ſi argentum, quod

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

debetur, non reddimus. Tu interea, dum pomeridianum hoc tempus quieti ſomnoq; concedo, curriculo hinc ad quæſtorem excurre; ab eoque, ſimulato rerum noſtrarum naufragio ac ruina, precibus, lacrymis diploma vel juſſum extorque, quo caveatur, ne creditorum quiſquam moleſtus ſit nobis. de reliquo mihi curæ erit. ſudabunt, ſi dii volent. neque erit difficile impetrare quod cupimus, cum apud quæſtorem plurimum gratia valeamus. furtum erit manifeſtum, invidioſum, turpe, ſat ſcio; præterea una in tota civitate fabula erimus: ſed quid mea? numne in manu mea eſt quid vulgus loquatur? His dictis, ocioſus ab animo, totum ſomno ſe tradit. Ille ad imperata facienda digreditur, quæſtorem adit; quemadmodum Harpax bonis elaverit, narrat, creditorum ſævitiam extimeſcat: ac ſimulationem illam malus, & lacrymis & vultus confuſione, conveſtit: poſtremo, ut avunculo ſuppetias ferat, exorat. Ille habita dicenti fide, ac miſericordia commotus, plus etiam quam expetebatur attribuit. Re bene geſta, ovans domum revertitur, avunculum adhuc ſtertentem offendit. neque voluit dormientem excitare; ſed, diplomate ad

cervi-

cervical ejus appoſito, cubiculo egreditur. Harpax experrectus, dum etiam tum pandiculans oſcitatur, fit ut chartam illam ſibi ad caput appoſitam naſo diverberet. ſumptam in manus, inſpicit, legit; ac præ gaudio, Sum dives, exclamat. ac ſororis filio, qui ad eam vocem accurrerat, Macte, inquit, virtute juvenis; pulchre, ſtrenue, lepide: nunc noſter es; laudo; dignus es, pro hac inſigni tua in avunculum pietate, qui meis facultatibus pariter mecum utaris, aut etiam amplius. Nec mora; tabernam veſtiariam, ut mos eſt decoctorum, occludit, ac pro decoctore ſe gerit. Spargitur interea rumor, Harpacem decoxiſſe. mirum, novum, incredibile omnibus videri, eum, qui quatuor horas ante opibus & exiſtimatione valuiſſet, puncto temporis, his omnibus everſum concidiſſe. At creditores non ſibi deſunt; ad Prætorem accurrunt. rem narrant. ut in carcerem detrudatur orant, impetrant; lictores domum Harpacis advolant, irruunt, impetum in eum faciunt, vincula injiciunt. Ille quæſtoris diploma lictoribus in os objicit, impetum adimit, audaciam eripit, atque, ultro deriſos, una cum creditoribus in malam rem ire compellit. Creditores, ubi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

hanc rem eſſe occiſam vident, univerſi conveniunt; queruntur, conſultant; quid optimum factu ſit quærunt. ſed omnia cō-ſilia frigent; quid agant, non inveniunt. Sed, dum ita æſtuant, procedit in medium unus qui erat in conſilio, clam ab iſto ſummiſſus, quique magnam pecuniæ rationem ſe cum eo habere aſſimulabat; ac, Si licet, inquit, loqui, quod ſentio, ego darem operam, ut, ſi fieri poſſet, ad aliquam cum eo pactionem conditionemque venirem. nam quamvis multa apud eum bona reperiantur, attamen magnam eorum partem, dotis nomine, ſibi mater vendicat, magnam etiam ſororis filius, quorum ſinguli tum magnitudine pecuniæ, tum temporis intervallo unicuiq; noſtrum antecedunt. Inventus eſt nemo, qui non cum eo tranſigendum putaret. ſatius enim eſſe ajebant, partem aliquam crediti quam totū amittere. & ſimul iſti negocium dant, ut hominem adeat, cauſam creditorum ſuſcipiat, & quam minimo poteſt detrimento rem cum eo decidat. Poſtridie revertitur; vix Harpacem eo à ſe perductum narrat, ut ſingulis creditoribus intra biennium dimidium ejus, quod debet, exolvat: illud à ſe extortum, & quidē ſumma cum

vi,

vi, ut ejus, quod promitteret, prædes matrem ac ſororis filium daret. Clamant omnes, Audaciam! impudentiam! quid enim excogitari impudẽtius poteſt, quam velle dimidiam crediti partem ſibi remitti, & ad id, quod ſupereſt, enumerandum biennium expoſcere? Tum ille, qui retulerat, Agite, inquit, ut lubet. matris ac ſororis filii creditum totas ejus facultates exhaurit ſane. quod ad me attinet, mihi certum ac deliberatum eſt cum illo tranſigere. At miſeri creditores, poſtquam ira deferbuit, inter ſacrum ſaxumque ſe poſitos eſſe intelligentes, ſtatuunt, de communi ſententia, fortunæ cedere, atque id, quod dabatur, accipere. Decretum fit in verba illius qui rem propoſuerat; ac ſcribendo ad unum omnes interſunt. Harpax, tanta repente pecunia locupletatus, ad clivum Jani, amœno atque ab arbitris remoto loco, ædes magnificas, ac viridarium illis adjunctum, magna mercede, conducit; rhedam & familiam comparat; ornat quotidie laute magnificeque convivium; &, quo aliqua ſe ſimulatione exiſtimationi hominum vindicet, ut non ſuo, ſed fortunæ vitio naufragium bonorum feciſſe videatur, templa deorum immortalium

frequentat; ad omnia eorum pulvinaria, poſitis genibus, orat: ſed cum

> Iane pater *clare, clare cum dixit* Apollo,
> *Labra movet, metuens audiri; Pulchra Laverna,*
> *Da mihi fallere, da ſanctum juſtumque videri;*
> *Noctem peccatis, & fraudibus objice nubem.*

Hæc cum Aridus dixiſſet, ſilentium eſt conſecutum. Sed paulo poſt Gallonius, tanquam ab aliquo ſomno excitatus, ſive dolore naufragæ, vel potius peſſundatæ pecuniæ, percuſſus, ſive iracundia elatus, Fures, inquit, iſti, & prædones manifeſtarii, ſi meo arbitratu liceat, omnes pendeant. Sed quonam meo fato fieri dicam, ut nemo abhinc triennium conturbaverit, quin meas etiam fortunas perturbaverit? nonne Pleuſides ille, qui ante duos annos argentariam fecit, mihi etiam impoſuit? nam minas quatuor abſtulit. At me non fefellit, inquit Aridus. nam faciem cum aſpiceres, nonne ipſum caput & ſupercilia olere crucem & clamitare furcas videbantur? At fecit eleganter, excepit Gallonius. nam prius quam pecunias cujuſquā attingeret, clam omnes in publicas tabulas referendum curavit, nihil ſibi eſſe in terris ubi in ſuo pedem poneret, ſed ad patruum amitamque quæ ſua putarentur,

rentur, omnia ſpectare. tum cœpit ab omnibus pecunias accipere, permutare. poſtremo, refertus pecunia, in proximum huic inſulæ regnum, ad expugnandas aliorum pecunias, caſtra commovit. nam audio, novam ibi argentariam, hoc eſt, novam prædandi rationem inſtituiſſe. Sed cur non etiam, inquit Aridus, huic narras Septimi Pleuræ furtum, omnium quæ memoravimus improbiſſimum? fortaſſe, quia immunis ab eo diſceſſeris, neque una cum aliis fueris detonſus. Non ædepol, Gallonius ait, in mentem venerat. nam tantus eſt iſtorum furum numerus, ut non ſit mirum, ſi mihi nonneminem eorum, multitudo ſubducat. Sed quæſo, narra tu illi. ira enim, qua efferor, pene mihi mentem extorquet. Tum Aridus, Libenter, inquit.

Hic Septimus, quem dicimus, argentariam, quam multos annos fecerat, ex improviſo diſſolvit; atq; imperat filio, quem malicioſe emancipaverat, ut novam argentariam inſtituat; & pecunias, quas in nominibus habebat, quæ erant maxime, ac debebantur ab iis qui tunc ſolvēdo non erant, à ſe coëmat. Ille, uti erat imperatum, facit; ac novus trapezita pecunias ab

omnibus

omnibus accipit, patrique deinceps, pro nominibus emptis, ſolutionis jure dinumerat. At pater poſtquam illam rei familiaris lacunam expleviſſe viſus eſt ſatis, filium appellat, ac, Satis, inquit, fili, officio noſtro fecimus, ſatis rei familiari noſtræ proſpeximus, ſatis Lavernam propitiam habuimus.ęgre enim ferebam prope conturbaſſe rem noſtram, debitorum improbitate. nunc autem, cum eam in ſuam rationem revertiſſe jam videam,æquum arbitror, ut pecuniis miſerorum innocentium parcamus:nam,quemadmodum eos laudo,qui dant operam rei ſuæ,etiam cum alterius injuria; ita eos odi, qui cupiditate longius prodeunt, nec finem prædandi conſtituunt. Quamobrem facias, cenſeo, quod vulgus argentariorum ſolet, ut fuga rem ſolvas,hoc eſt, tantiſper te in aliquam dynaſtæ cujuſpiam domum abdas, dum ego creditoribus tuis aliqua deciſione faciam ſatis. Neq; minus meæ partes erunt, perficere ut quamprimum tibi prodire in publicum liceat. Non moratur,ſed ſtatim ſummittit aliquot, qui ſpargant in vulgus, filium decoxiſſe. Ad hanc vocem creditores accurrunt, Septimi domum obſident, bona deſcribunt, tabulas obſignant. Fit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

obviam illis Septimus, &, Quid, inquit, domi meæ vobis debetur? Jam ſcies, inquiunt. ambula in jus. Ille non invitus ſequitur; venit ad prætorem; oſtendit, nihil eam rem ad ſe pertinere; filium emancipatum ſuas res ipſum agere: Ergo liber dimittitur; illi triſtes abſcedunt. Verum pater amantiſſimus, memor polliciti ſui, de filio reducendo cum creditoribus agit. Quibus convocatis, ejuſmodi conditionem affert, qua miſeris crediti major pars deperibat. Illi, qui eas pecunias in conclamatis haberent, pauxillulum, quod deferebatur, tanquam de cælo demiſſum arripiunt. Verum felicitates fere nunquam ſolæ contingunt, ſed nexæ copulatæque inter ſeſe proveniunt. nam qui ita fuerat felix in furando, obtinuit etiam, ut mala illa nomina quæ filio divenderat, bona evaderent; ab eiſque totum, quod ſibi debebatur, exigeret; multumque deprecantibus nonnullis, ac bonam copiam ejurantibus, ne unius quidem aſſis gratiam faceret. Unus adhuc ſcrupulus adoleſcentem cupidum exiſtimationis bonæ torquebat, videlicet infamia turpitudoque, qua ſeſe conſtrinxerat. ac, Poterone poſthac, ajebat, ora civium aſpicere, aut populo huic

os

os meum oſtendere? Cui pater, Tace, inquit, ſtulte; pecunia hic, non fama, reſpicitur: dum ea integra ſit, ſi qua famæ labes inſedit, facile eluitur. Sed ſtatim filius, Arbitror, inquit, ô pater, me rationem inveniſſe recuperandæ exiſtimationis amiſſæ. Eſt hic Philoſophus, ex Stoicorum diſciplina, magna apud omnes exiſtimatione ac nomine, qui feſtis diebus, in concionibus, quas habet ad populum, luxuriam & avaritiam noſtrorum hominum inſectatur; cum omnes tanquam de cælo delapſum intuentur. hunc ego ſectari conſtituo, & arctiſſima mihi familiaritate conjungere. ita enim facile, quod deliquerim, in ejus probitate occultabo. Placet patri ratio. Itaque ſe illi Philoſopho applicat, ejus lateri hæret, concionanti aſſidet, pallium ſervat, linteum, quo ſudorem abſtergat, defert. Sed, dum vult occultare ſe, prodit; dum nititur infamiæ vulnera ſanare, exulcerat. magis enim homines in hac tam putida ſimulatione ſtomachantur, ac offenduntur. Hæc Aridus verbis acerrime perſequens, ocularibus ex theca detractis, naſoque adhibitis, in ſummam plateam aciem intendit. Quo etiam Gallonius intuens, Ecce, inquit, Salvium Typhernatem,

tem, cum Lepido Gallutio Siniſtro, Minutii filio. hunc Lepidum Aridus ſtatim laudabit atq; extemporalibus verſibus ad ſtudium virtutis impellet. Neque Gallonius aberravit. nam Aridus advorſum Lepido veniens ſic orſus eſt:

Pieridum lux alma, vale, generoſa Siniſtra
Progenies ſtirpis, qua non præſtantior ulla,
Seu pietate virum, numero ſeu certet avorum.
Te ſalvere jubet longo gravis Aridus avo,
Sed gravior vaſto veteris ſub pondere culpa,
Quæ ſurſum nitentem animũ compellit ad ima.
Scilicet aßiduus peccandi contulit uſus,
Vt tenues miſero ſubſint in prælia vires,
Si ferat arma furens vitiorum cominus agmen.
At tibi cana ſenum, teneris mens hæret in annis.
Atque tenax probitatis amor, laudumq; cupido.
Sed quem pulchra ſuo ſapientia nectare paſcit,
Quid mirum falſo nequeat ſi ludere fuco,
Vel turpi maculare luto maleſana voluptas?
Macte animo, macte ingenio, ſic ardua magni
Amphitruoniadæ virtus laudata niteſcit.
Ille iter anguſtum laxo, præruptaque ſaxa
Floribus & campis potiora putavit amœnis.
Hoc eſt; poſthabuit rigido damnata labori
Ocia, & ancipiti plumoſa cubilia bello.
Hinc ſuperans dirã proſtravit cominus hydrum.
Notaque fatali portenta labore ſubegit.
Nẽpe domat validisq; ligat fera monſtra catenis;
Nec generoſa putat quidquã inſuperabile virtus.
Tuq; etiam ingenuas centũ, puer, aptus ad artes,
Argilla quidvis imitabere flexilis uda,
Si cultura frequens menti non deſit opima.

Eia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

Eia age, ne ceſſes. nam quæ tibi gaudia ſurgent,
Ardua dum feriet volucris tua gloria pennis
Aëra præpetibus, teque altis inſeret aſtris?
Præterea, quæ dira cohors, quæ ſæva malorum
Agmina prætereant, toto quæ pectore triſtes
Diffugiant curæ, dum ſic ea ſpernis & horres,
Quæ lacerant animũ ſtimulis ardentibus ægrũ,
Inficiuntque notis lacrimarum fonte luendis?
O ſi demenſæ metiri tempora vitæ
Sit mihi fas iterum, quam non ego ſegnis, ut ante,
Molliter exactæ repararem damna juventæ,
Ad tua commiſſum repetens veſtigia curſum?
Sed cum non redeat defluxi temporis ætas;
Reſtat, inoffenſo cernam te pergere greſſu
Per pulchras artes ad celſæ culmina laudis;
Immiſtusque tuo turbæ quæ pendet ab ore
Effuſos hilari reddam tibi pectore plauſus;
Vel ſi docta chorus Muſarum carmina dictet,
Vel ſi ſuſpiciant oculi te mille loquentem,
Vel ſi patronum cauſis ſibi quisquis adoptet.
Dic patri interea multam fratrique ſalutem.
Sed quo longa patri contingant gaudia de te,
Aurea fila neat Lacheſis, nec divite lana
Ceſſet honoratam digitis producere vitam,
Ille prius longos quam Neſtoris impleat annos.

Non ceſſaſſet uſque ad noctem verſus effundere, niſi Gallutius, qui fortaſſe aliquo properabat, ſalvere juſſum reliquiſſet. Unde converſus ad Gallonium, Doleo, inquit, me tibi attuliſſe nuncium non ita jucundum. Imo gratias habeo, ait Gallonius, quod ejus me participem feceris.

Reſtat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

Reſtat mihi rogandus dynaſta meus, ut mittat Prætori, qui dicat, ut honoris ſui gratia, in cauſa Lyconis, nulla mihi fiat injuria. non enim dubito quin pro opera, quã illi fideliter navo, patrocinium meum ſit arrepturus.

Sed diſcedentes remoratur Iberus ille, qui in Academia rationem tuendæ per æſtatẽ valetudinis quatuor verſiculis comprehenderat, quique revertebatur ex buleuterio, ubi à Poliarchis, præter prandium, merendam etiam exegerat. Ego non invitus reſtiti. eram enim cupidus hominis ſuaviſſimi deguſtandi. At eum videmus pediſſequos atratos poſt ſe duos habere. Rogat Aridus, quemnam lugeat mortuum? num fratrem? num ſororem? num amitam? num materteram? At ille, Me, inquit, lugeo extinctum. Quid ais? ſanusne es? inquit Aridus. ſi ad iſtam rationem ſunt omnes mortui, mortem nihil moror. Reſpõdet; Ego dicam tibi. Neminem habeo, neque cognatum, neque affinem, qui mihi mortuo funus faciat, neque mea cauſa ſibi familiæve ſuæ filum atrum imponat. Ergo illud officium, quo cariturus ſum mortuus, ipſe mihi ex parte vivens impertio. Imo ſi ſcias ubi mihi ſepulcrum facien-

faciendum locaverim, laudes. Fortaſſe, inquit Aridus, in æde Apollinis, Minervæ, vel Martis? Minime; ait ille: ſed Ad murum urbis, in ea parte, ubi paululum ille inclinat atque propendet; qui locus Ad murum obliquum appellatur. nam arbitror me inveniſſe rationem à nemine adhuc excogitatam, qua meum nomen futuris omnibus ſæculis in hominum ore defigam, vel ſaltem vivacior quam Ennius volitem per ora virum. nam ibi, ut ſcis, malleo haſtato ac pila lignea luditur: erit itaque ſaxum illud meum perpetuus ſcopus, ſignumque ubi ludentes colliment; perpetuoq; audientur hæc verba, Dirigamus pilam ad ſaxum Iberi. neque multi dies intercedent, cum locus ille, commutato nomine, ſaxum Iberi vocabitur. atque paucos hic habeo verſiculos, quos ſaxo illi incidendos locem. Obſecro, inquit Aridus, niſi moleſtum eſt, perlege. nunquam enim propagandi nominis cauſa elegantius quidquam me audiſſe confiteor. Tum Iberus, Nihil poſſum tibi roganti negare.

Hic ſitus ille jacet, qui nomine dictus Iberus
Tempora militiæ floridiora dedit.
Poſt, aulæ totos ter denos contulit annos,
Cum largas mendax polliceretur opes.
Sed vix emunctã nummis recreare crumenam,
Vel

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

Vel ſicco potuit pellere ab ore famem.
Nunc, ubi propendet declivi vertice murus,
Malleo ac è ligno luditur uſque pila,
Mortuus æternum ſperat per ſæcula nomen,
Si ſtet pro ſigno, quod pila miſſa petat.

Riſimus omnes elegans & amœnum hominis ingenium. Sed ille, Miſſa iſthæc, inquit, faciamus. Cras volo, Aride, prædiolum tuum inviſere. præpara mihi jentaculum, vel potius menſam pollucibilem extrue. ſed cave in primis, ne aliquam mihi vappam apponas; ſed vinum invenias, quod ſit ſuaviſſimum. niſi tibi vites præcidi, & caput male multari poſtulas. Tum Aridus ridens, Placide; inquit. non nunc hic fabula datur, ubi tu glorioſum ac ferocem militem agas. ac, medicinam quandam ingreſſus, ſcripſit amico cuidam ſuo hanc epiſtolam.

Cras mecum ruri conviva recumbet Iberus,
Integer ac validus, cui bona vina placent.
Hæc dare ſi nequeo, tumidus mala multa Lavernæ
Ingerit & capiti non numeranda meo.
Quod ni quadrantal vini mihi miſeris, olim
Quo repuli febrim, peſtiferamque ſitim,
Hujus jam rabies maleſana refringet Iberi
Et ruri vites, & mihi fuſte caput.

Hac epiſtola perlecta, actisque Arido gratiis diſcedimus, & cum Gallonio ad ejus dynaſtæ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

dynaſtæ ædes recta via contendimus. Gallonius, ſine mora ad dynaſtam introducitur. Sed paulo poſt triſtis egreditur. Quæro, quid triſtis ſit? Nihil; reſpondet. Sed, conjectis in cælum oculis, O quinquennium, inquit, apud iſtum male contritum! Dii, facite, ut ejus opis nunquam indigeam. Rogo iterum, quid ſibi evenerit? Incipit; Poſtquam abeo intro, ſolum eum deambulantem invenio. Qui ad conſpectum meum ſubſtitit, expectans quid vellem. Narro, quemadmodum Lyco os mihi ſubleverit. Oro, ut me per nuncium Prætori commendet. Eripit mihi ille orationem, ac, prominenti rictu contractoque ſupercilio, Sanusne, inquit, es, qui hæc poſtules? neſcis mihi religionem ineſſe? Vel jus tecum facit; vel non. ſi tecum eſt; nihil tibi mea opus eſt commendatione; facile à prætore æquiſſimo quod juſtum eſt impetrabis. ſi tibi jus adverſatur, mene idoneum cenſes, qui vim legibus afferam, quiq; judicum religionem mea commendatione pervertam? Ego bilem non continui; ſed, Quam pridem, inquam, hæc te inceſſit religio? non eras adeo religioſus, cum Toxillum hominem impurum atque ſacrilegum ita commendabas, ut non poſſes

poſſes vehementius. Ille iratus, Vide, ait, arrogantiam hominis & impudentiam. non prægustatorem mihi conduxi, ſed dominum & magiſtrum. Commendavi illum, quia mihi libuit: nunc non libet. Quid hoc? audiſtin'? an nondum etiam ne hoc quidem. His auditis, non expectandum cenſui, dum fuſtem ſumeret, ac me plagis contunderet. Quid? inquam ego: idne triſtis es? tantane tibi amicorum penuria eſt, ut nunquam ſit auxilium, niſi in hoc uno? Nulla apud nos vilior eſt, inquit, annona, quam hominum officioſorum. nam ſunt dynaſtæ omnes in hanc rem ad ambitionem uſq; propenſi. Verum id cauſæ meæ adverſarium eſt maxime. putabit enim prætor, me, fracta apud dynaſtam meum navi, adventiciæ neſcio cujus commendationis tabulam arripuiſſe. quamobrem cum hac ſuſpicione non modo ille me ad voti mei ſucceſſum, tanquam ad litus, non impellet, verum etiam exortæ tempeſtati exagitandum exorbendumq; concedet. Tum ego, Quid facias? muſſitandæ ſunt principum virorum injuriæ; & dolor tuus, ex hac repulſa conceptus, donariis leniendus, quibus ab eo quotidie compleris. Derides, inquit Gallonius, tu

me?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

me? genium meum iratum habeam, ſi toto hoc quinquennio, quo hujus diaria rodo, ex illius donariis, nummo uno aureo ſum factus locupletior. at, ſi illum audiſſes, cum conduceret operas meas, continuo juraſſes, omnes ejus facultates, ac divitias, futuras mecum cum ipſo communes: ita promiſſa largiter extendebat. ac memini in primis, eſſe pollicitum, O Galloni, modo aliquid inveni, in quo mea tibi gratia prodeſſe aut opera poſſit; in ea re faciam, ut meam in te voluntatem ſtudiumq; cognoſcas. nunc autem quo promiſſa ſpectaverint, vides. Hic ego, correptus furore poëtico, extemporale hoc carmen effudi.

Quid dominũ tumidæ contundis verbere linguæ,
Quod tibi promiſſam ferre negarit opem?
Non jure irriſum ſic te indignaris in uno;
Cum tot deludant decipiantque dolis.
Spem mentitur ager, cælum tibi ſæpe ſerenum
Impoſuit, fregit portus & ipſe fidem.
Aut ſimul hæc odiis durus complectere: vel, ſi
Nolis, cur uni, parcere inepte negas?

Sed hæc hactenus. Nolo, ait Gallonius, inhumanitas cujuſquam mihi hilaritatem meam, & cænæ curam eripiat. obſonatum eamus; &, quo intelligatis, nullam cujuſquam injuriam poſſe meum mihi morem

excu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

excutere, volo vos hoc veſpere unctius quam antea nitidiusque accipere. Itaque progreſſi in forum, polimenta agnina, pullos, piſces, ac ſcitamenta plura coëmimus, redimus, cænamus, ac cœnati cubitum imus. At Gallonio ira, ex ingrato heri ſui animo excitata, ſomnum avertebat; atque has idèntidem ab eo voces eliciebat: Quam multa in ſervitute iniqua expetunt? Opulento homine, eodemque iniquo, nihil eſt deterius; ingrato nihil impenſius. Populo nihil pernicioſius, quam Princeps munificus malis, avarus probis. Virtus ibi corruit, ubi, ſi quid recte cuipiam facias, perit. Semper virtutis præmia apud improbos erunt, ſi iis, quibus ea ſunt in manu, nulla ſit fides. Qui ſervit ingrato, piſcatur in aëre, ac rete jaculo apros in mari venatur. Sereni hyeme cæli, & æſtate nubilis inſtar eſt dives, qui large pauperi blandus eſt verbis. neutri enim fides habenda. nam mutantur extemplo. Nequit ibi durare vir probus, ubi malevolentes ſunt, quique bonis invideant. Potentiorum animis nihil obſcurius: advertunt graviter, quæ non cenſeas: iram ferunt, cum pacem credas: malevolentiam, cum amorem exiſtimes. At P. Æmilius,
dor-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

dormiendi quam philoſophandi cupidior, Quid tu, inquit, cum iſtis tuis ſapientibus dictis? aut tace, aut dormi. nihil eſt opus lamentationibus ubi ad lapides loqueris. iniqua eſt concertatio, quæ cum valentiore ſuſcipitur. indigna digna ſunt habenda quę faciunt heri. irritat crabrones, qui opulento faciem obvertit. ſtultitia eſt, ei te eſſe iratum, cujus poteſtas plus poteſt. non decet ſuperbum eſſe eum, qui eget alterius. Immo, excepit Gallonius, ſis confidens oportet, ſi de te meruit bene. Miſeria eſt, intelligere, eſſe ingrata alteri, quæ benefeceris. Improbus eſt homo, qui beneficium ſcit ſumere, non autem reddere: perfidus, qui dives eſt lingua, inops opere, ſubleſtus fide. Malefactorem eſt amitti ſatius, quam beneficum deſeri. Exprobratio beneficiorũ, ſubjecit Æmilius, non mutat ingratum, ſed deteriorem facit; non mitigat, ſed incendit; non ſanat, ſed exulcerat. Animum compone, ſi ſapis: animus æquus, de recto nunquam ſtatu dejicitur. Summa virtus eſt, ſi uſus veniat, ferre fortiter malum: virtus præmium eſt optimum: virtus anteit rebus omnibus: virtus omnia in ſe habet. Omnia adſunt bona quem penes eſt virtus. Jam, inquit Gal-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

Gallonius, philoſophatum eſt ſatis. Agam ut potero; quoniam nō licet ut queo. Diisne adverſer? Titanum inſaniæ ſubſcribam? Nam potentioribus obſiſtere, eſt gigantum more bellare cum diis. Sed, priuſquam ſomnus obrepat, licetne alterum hominis iſtius factum exponere; in quo ſunt omnia, ut mihi videtur, peccata; ſuperbiæ, crudelitatis, avaritiæ? Modo breviter, ait Æmilius. nam quod noctis tempus ſit vides. Non accuſabis, inquit Gallonius. brevior ero, quam eſt pomilio. Eſt inter honorarios iſtius familiares Nicius quidam Rufus, honeſto loco natus, ac litteris deditus; præterea ita Fortunæ bonis inſtructus, ut nihil cujuſquam indigeat; qui ante annos quindecim magnis pollicitationibus attractus eſt ab iſto in ſuam familiam, ut ipſi eſſet à ſtudiis. nam pudere eum cœperat, omnia fere in ipſo pecudis ſimiliora eſſe quam hominis. Itaque cupiebat eruditi cujuſpiam opera à brutorum ſimilitudine, quantum poterat, abſtrahi. At Rufus, cui nulla in re cum aulicis convenit, noluit eſſe una in unis ædibus; ſed alias conduxit, à tergo illis annexas; ac, dynaſta ſciente, perfodit parietem, qua eſſet commeatus per culinam ad ipſum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

nam, cum ejus domus, quæ inſtar urbis habet, longe introrſus pertineat, ac fere ab omni parte innumeris privatis ædificiis contineatur; non niſi longo viarum ambitu ad ejus aditum perveniri potuiſſet: quod Rufo perincommodum cecidiſſet; hyeme præſertim; quo tempore, ſingulis fere noctibus, multas apud dominum horas tranſmittit. Sed ferme in menſibus paucis, quibus hæc acta ſunt, lodicula, trita, lacera, quæ in iſtius barbari hominis ſupellectili numerabatur, coco ſurripitur. Quod ubi reſcivit, exiſtimans, ab eo commeatu illud furtum egreſſum, ira percitus, perfoſſum parietem jubet ſine mora reſtitui. Itaque honeſto homini, ac nitidiuſcule à puero domi ſuæ habito, quinquennium fere totum, fuit neceſſe, quotidie, intempeſta nocte, ac ſæpe tempeſtate perfrigida, imbribus maximis, ſub jove puro, lõgis viarum anfractibus ſe domum recipere. qui nulla conditione tantam in ſe contumeliam atq; contemptum ſuſcepiſſet, niſi in tam maledica civitate inconſtantis hominis famam pertimuiſſet. Sed cenſeo quieſcamus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

LIBER VI.

POſtquam aurora illuxit, lecto ſurreximus: &, cum abeundi tempus inſtaret, profectionem adornare inſtituimus. Itaque lineas veſtes ac laneas emimus. ad hæc, ne eodem ac remiges vino uti, ac nautico pane ſemper veſci nobis eſſet neceſſe, vina optima, ſiligineos panes, pernam, laridum, ſumen, farcimina, atque alia id genus edulia congeſſimus. relinquebatur zona pene inanis à pecunia. Re adeo iter habentibus neceſſaria, hæc quoque data eſt opera à nobis, ut impleretur. Quocirca ſmaragdos, chryſolitos, adamantes, margaritas, & alias ejuſmodi gemmas, quas Roma detuleramus, habere venales cœpimus. Quibus inſpectis, Gallonius, Meæ, inquit, erunt partes, efficere, ut quanti plurimi iſthæc vendatis. nam eorum precia, quæ Romæ fortaſſe ob eorum numerum jacent, hic ad ſummum hominum luxuria cupiditasq; perduxit. etenim tota hæc inſula, ut vino, oleo, tritico, auro, & argento abundet, ab his tamen deliciis ſane nuda eſt & vacua. & raro huc mercatores commeant cum ejuſmodi mercibus. Sed

opus eſt conciliatore aliquo, qui emptorem adducat. At ego dabo vobis interceſſorem, quo omnes ad ejuſmodi venditiones utuntur. Sed properato opus eſt, ut eum domi opprimamus. Nos dicto audientes, addimus gradum. Sed properantes Aridi academici ſervus offendit, ac, Salvere te, inquit, jubeo, Galloni. Quo te agis? quid ſibi vult iſta tua tam præpropera feſtinatio? Ad ædes, inquit, Zanchæ vicini tui (id enim proxenetæ *illi* erat nomen) me confero; ita nunc ſubito objectum eſt mihi negocium, ut eo convento opus ſit. At volo te, ait, itineris hujus laborem lucri facere. non eſt domi. At, ſi tantopere conventum eum expetis, quid meream, ſi oſtendero, ubi parvulo labore, nullo errore reperias? Cedo, inquit Gallonius, ubi ſit; neque occupatis moram injicias. Reliqui eum nuper, ait, in officina Natalicii aurificis, ad medium Janum. Sed rectius feceris, ſi placide ambulaveris, neque te ob hanc cauſam ruperis. nam illum audivi, cum diceret, ſe multas horas ibi futurum, Pamphilo operam daturum, qui uxorem duxit. Quid ais? inquit Gallonius. Pamphilus uxorem duxit? Certe, ait ille. Et, quod magis mireris, fabri lignarii filiam
in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

in matrimonio ſibi conjunxit. Sed rem omnem ex ipſo comperies. nam palam omnibus narrat. Habeo tibi, inquit Gallonius, magnas gratias. Sed quo iter eſt tibi cum his tabellis quas geſtas? Defero eas, ait, ad Therſippum dynaſtam, quem herus meus invitat in villam quam habet in agro qui Cinnus vocatur. At licet eas tibi legere ſi velis. ſunt enim verſibus ſcriptæ; neque præterea arcanum aliquod continent. Libenter, inquit Gallonius. Acceptasque mihi tradidit. Quas attente dum perlego, Æmilius in pugillaribus, quæ habebat ad manum, excripſit.

Therſippe, & ſtudiis, & meritis potens,
Inceſſanti adhibe vim ſapientiæ,
Ac, te reſpiciens, qua ſtrepitantibus
Humet Cinnus aquis, impiger advola.
Quid curis animum ſolvere parcimus?
Vt geſtit volucris, functa laboribus,
Silvarum in viridi ludere vertice;
Sic conſtricta diu mens volitare amat,
Non implexa operum nexibus arduis.
Illic non lapide alta extruitur domus;
Non auro paries, non laquear nitet:
Sed parva atque habilis temporibus caſa
Subſidit, viguit cum probitas magis.
Te virtus facilem reddidit; & potes
Æquus delicias ferre potentium,
Deſpectamque inopum pauperiem pati.

Has ego litteras, ſemel iterumque perle-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

ctas, reddidi ſervo qui tradiderat. Qui, valere juſſus, perſecutus eſt iter quod ſuſceperat. Nos pedetentim ac placide, ex illius conſilio, petere Janum cœpimus. Sed, in eundo, libuit mihi percontari ex Gallonio, quid hominis hic Therſippus eſſet? num litteratus, cui docti homines ſcriberent? num ruris amator, qui villarum amœnitates perſequeretur? Atqui, inquit Gallonius, hic eſt vir, ſuo judicio valde ſapiens, ſed, aliorum exiſtimatione, non ſtultus. præſtat ingenio, notitia antiquitatis, juris Civilis ſcientia. verum hæc ille majora multo exiſtimat eſſe, quam quanta in ipſo exiſtant. nam facie, vultu, admirando irridendoque, perſuadere conatur, in ejus labris eloquentiæ deam hærere, atque in ipſius pectore Juriſprudentiam, tanquam in arce, regnare. attamen litteratis juris, qui honoris eum cauſa ſectantur, præbet ſe benevolum, & amantem: ſed ejus hæc in illos voluntas tantum intra verba concluditur, ac raro, vel nunquam, ad facta digreditur; & vix unus aut alter invenitur, qui ejus auctoritate vel gratia ad divitias honoresque pervenerit. Sed eccum, ipſus adeſt, atque ille eſt quem geſtatoria incluſum ſella deferri videtis. Erat

æſtas

æſtas ſumma, calores maximi; & tamen ſella ferebatur, ita ab omni parte clauſa, ut nihil eſſet ad omnes cujuſvis auræ vel levis incurſus magis munitum ac tectum; ſolum ad accipiendam lucem binæ hinc & illinc & in fronte feneſtellæ, cryſtallis tamen obductæ, patebant; ipſe vero multis ſibi caput velis devinxerat, ac pallio corpus diligenter involverat. Nos exquiſitam hominis diligentiam in frigore propulſando mirati, ac prope medium Ianum emenſi, eo loci devenimus ubi proxeneta ille dictus eſt eſſe; atque eum invenimus, medium inter duos ſedentem, cachinnos effuſiſſimos edere. Prior occupat Gallonius, ac ſalvere eum jubet; gemmas explicat, atque, emptorem ut inveniat, rogat. Ille in manus ſumit, inſpicit, laudat, &, Commodiorem, ait, hominem & adventum non vidi. nam hodie inſtruendus eſt mihi Pamphilo mundus muliebris, quem mittat uxori quam duxit. Audivi, inquit Gallonius, ac miratus ſum, adoleſcētem, adeo locupletem ac nobilem, ad eam humilitatem deſcendiſſe, ut fabri lignarii filiam pro uxore velit habere. tantane hodie conditionum penuria laboratur? Ita, inquit Zancha, ſeſe res habet; fieri aliter non

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

potuit; vis eum coëgit. At quæ vis, ait Gallonius, cogit, ut quam nolis accipias? Res eſt ridicula, inquit ille, ac modo iſtis narrare occeperam. Repete, niſi moleſtum eſt, ait Gallonius. nam geſtio audire. Date igitur operam, inquit. Sed conantem dicere juvenis antevertit, qui, ex improviſo, erumpens, his Natalicium dictis aggreditur. Quid, obſecro, mulieris mihi in matrimonium dediſti? qua muliere nulla alia eſt flagitioſior ac nequior. modo pene eam cum adoleſcente neſcio quo caput limantem oppreſſi. At ſi mihi poſt hunc diem aliquid tale ſuboleat, faxo foris vidua te patrem ſuum inviſat. Qua re Natalicius non mediocriter perturbatus inquit; Adeone mirũ tibi videtur, ſi intemperanter mulier adoleſcens facit? paucas quippe invenias, quas adoleſcentiæ æſtus in has delicias ac blandimenta non abſtrahat. non poſſunt hæc ab adoleſcentia ſejungi; quæ etiam ſimul cum ea defloreſcunt ac deſinunt. interea ſine ut det aliquid temporis ad ludum ætatis. Sed, quantum audio, matriſſat. nam, quæ mater ejus, uxor mea, luſit ad hunc modum, potuerunt populo viritim diſpertiri: nunc autem, ætate confecta, ita eſt aliena ab his nugis, ut

nulla ſit æq; caſtior ac melior materfamilias. Adoleſcens nihilo hac reſpōſione placatior factus, neſcio quid muſſans, pedem retulit. Quo abeunte, ſic orſus eſt Zancha.

Eſt in hac urbe Baldoccius quidam, ad Forum Apollinis faber lignarius, fide, ac ſimplicitate magis ad veterē illorum hominum famam, quam ad eum morem qui nunc increbuit, referendus: neque, quod in eo reprehendas, quidquam invenias, præter ſtudium vini, quo adeo tenetur, ut horam abire nullam ſinat, in qua, ut ipſe loquitur, non heminam ſaltem vini inteſtinis aſpergat: ceterum nihil in eo ſimulatum, nihil fictum; contra nuda & aperta ſunt omnia. Vnde fit, ut opportunus injuriæ habeatur. ſiquidem, cum omnibus ſua conſilia credere, fidem habere, depoſitum nullo teſte reddere ſolitus ſit, à veteratore aliquo circumventus, ſæpe decipitur. Hic habet in matrimonio Antinam popularem ſuam, non magis vitæ ſocietate, quam morum ſimilitudine ſibi conjunctam. nihilo enim eſt ſuo viro acutior, nihilo ad cavendum inſtructior. quę affinitatibus conciliandis, mundis muliebribus æſtimandis, novis nuptis ornandis ſectandisque locat operas ſuas. quo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

fit, ut fere eam ſemper domo abeſſe contingat. Hæc unicam ex Baldoccio ſuo filiam habet, Tenſa nomine, omnibus quidem gratiis venuſtiorem, ſed improbitate atque nequitia veteratori cuivis facile parem. nam ſupra quam credi poſſit, eſt cata, confidens, audax, fallax, loquax; habet os, linguam, perfidiam, malitiam; ſimulare ac diſſimulare omnia parata; inficias ire, ac jurejurando ſuo vincere, ut nec vidiſſent homines quæ viderant, neque feciſſent ea quæ fecerant. Hanc, ita ut deformavi, plenæ maturitatis virginem, parens uterque, foras abiens, id quod minime opus erat, ſuperioribus menſibus ſolam domi relinquebat; ſatis à prædatoribus corporis fore tutam pater exiſtimans, ſi tabernulæ ſuæ oſtio, digiti unius craſſitudine, perticam tranſverſam objeciſſet. Sed, tãta hæc, tamq; munita præſidia, contra hoſtium inſidias haud ſatis tuta fuiſſe, res ipſa oſtendit. nam Pamphilo, adoleſcenti, ut noſti, longe lepidiſſimo, pervia fuere. Ergo proximis Saturnalibus, cum Baldoccius ſolito maturius domo migraſſet, ut amici cujuſdam ſui vina deguſtaret, nudatum propugnatoribus vallum hoſtis ingreditur; commiſſoque prælio, præda potitur.
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

potitur. Quid multa? dum Baldoccius amplis & profundis cantharis potitans hilarem ſumit diem, amatores ad ebrietatem uſque ſeſe voluptatibus explent: neque eo tantum die ſuo obſecuti ſunt animo; ſed deinceps diebus omnibus, qua hora Baldoccius, communito, ita ut dixi, oſtio, in popina aliqua Libero operam dabat: ut non alias tutior intra ea caſtra aditus eſſet, quam cum eſſent vallo munita. Verum kalend. Maii, Baldoccio & Antina domo egreſſis, dum liberius genio amatores indulgent, prope factum eſt, ut manifeſto in flagitio deprehenderentur. Nam, cum adveſperaſceret, neque aliqua ludendi ſatietas eſſet, ex improviſo parentes Tenſæ domum adveniunt. Quamobrem magnus adoleſcentem metus invadit. Cui puella, nihil exterrita, Ne pave, inquit; mox tibi fugæ rationem expeditam dabo. unum mihi dolet, quod voluntate mea celerius abſtrahimur. A planicie recta ſurſum aſcēdendo, in ſolariolum pervenitur, quod ad dexteram cubiculum habet adjunctum, ad ſiniſtram in culinam exit. ubi tunc temporis tritici ingens ſaccus continebatur. quo illa cultello diſſuto, amplam tritico ad egrediendum feneſtram aperuit, &,

clamore

clamore ſublato, Subvenite, inquit; ſaccus à muribus corroſus frumentum omne diffundit. Ac, dum parentes accurrunt, feſtinant, ac fugiens triticum quaſillis excipiunt, adoleſcens vaſa collegit & caſtra commovit. At Tenſa minus eam voluptatem faciens, quæ cum periculo metuque conjungeretur, cogitare ſecum ipſamet cœpit, quanam ratione eam puram ſine timoris cujuſquam fæce perciperet. Et, in regionem ſuarum aſtutiarum ingreſſa, contra parentum ſimplicitatem dolos inſtruxit, atque, ut eſt in excogitando inveniendoque acuta, paucis diebus poſt cum ad ſe Pamphilus veniſſet, ſuamque ex eo voluptatem expleſſet, reverſis ſub veſperam parentibus, mœſtam ſe atque exanimatam oſtendit. Interrogata quid eſſet, non audebat dicere, ſed pro verbis lacrimarum vim dabat. Verum aliquando, coacta, dixit, eſſe quoſdam Lemures, qui humana forma atque figura domos virginum celebrarent atque eas miſere deperirent. unum ergo iſtorum Lemurum à ſe viſum, forma adeo liberali, adeo venuſta, ut nihil ſupra. Cui mater, Quid audio? inquit. vide ne id timor oculis perſuaſerit. Sed Tenſa, Erras, mater, nunquam hilariore

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

riore animo fui quam cum eum aſpexi. Tum Antina, Bono, inquit, animo es; atque iſtam ægritudinem, quæ te macerat, amove. mihi enim ſpes eſt, poſthac nunquam tuis iſtam oculis larvam occurſuram. Ah neſcis, mater, inquit Tenſa, quam alte ea mihi hæreat in animo. His dictis, ad ea, quibus maxime indigebat, hoc eſt, ad cibum quietemque ſe contulit. Poſtridie revertitur Pamphilus novus dæmon, ſed ex eo genere quos incubos vocant. Qui, ut ſe ad parentes mulieris conciliaret, inaures & torquem novo opere factum Tenſæ reliquit. quæ ipſa lætanti animo parentibus ſuis oſtendit. illi in manus ſumere, contemplari, laudare, & tanquam ex Vulcani officina profecta mirari; jamq; ſe adigi ſentiebant, ut tam elegantem ac tam liberalem dæmonem abſentem diligerent. Sed dona perpetuando aſſecutus eſt Pamphilus, ut nihil eiſdem ſe carius exiſteret. Antina, ut mos eſt mulierum, ardebat cupiditate incredibili ejus lemuris conſpiciendi. ſed paululum timore perterrebatur. verum, tum frequentibus Pamphili donis, tum filiæ oratione confirmata, quæ de ejus forma ac venuſtate mira narrabat, ſuis eum oculis videre conſti-

tuit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

tuit. Eſt, ut probe noſti, Pamphilus annos natus undeviginti, capillo ſubcriſpo, nigris oculis, candidiſque genis leviter rubore ſuffuſis; ne tenue quidem barbæ veſtigium inhæret; præterea veſtitu ornatuque corporis, prout ejus opes ferunt, quæ ſunt ſatis amplæ, ſemper excultus. Quamobrem ſimul ut Antinæ pervenit ad oculos, Hui, quam eſt elegans! inquit. ubi ſunt, qui totum iſtud genus Lemurum forma eſſe horribili prædicant? jam pol, ſi ad iſtam faciem ſunt omnes, nihil moror, quo minus quantum eſt ubique Lemurum meam in domum immigret, ne ſemper cadaveroſam Baldoccii mei faciem neceſſe habeam aſpicere. Sed jam Baldoccius rem apud vicinos omnem divulgaverat, de amoribus Lemurum, de ipſorum donis; mirosque de ſua ſtultitia ludos ſermonesque præbebat. Interrogatus an dæmon hic cornibus præditus eſſet, Quid, malum, inquit, vobis venit in mentem cogitare iſtuc de eo quo non facile quidquam dixerim me vidiſſe in vita venuſtius? At hoc ridiculum eſt, inquit alter, quod, cum ipſe cornibus careat, te cornutiſſimum faciat. At te magnus perdat Juppiter, inquit Baldoccius, qui umbras aëre ventoq; con-

flatas

flatas humano more concumbere exiſtimas. Quid ſi, excepit alter, ventus hic maſculus filiæ tuæ ventrem impleverit? quid dicturus es? Alii, quos Baldoccii ſtultitiæ miſerebat, pro amicitia & vicinitate eum, ut magnam infamiam fugeret, admonebant, & ſycophantam illum domo fuſte quantum poteſt ejiceret. Hos ille ex invidentia loqui dicebat. è re enim ſua eſſe, ut non unus modo, ſed mille etiam Lemures domum ſuam incolerent. Tum, Tu igitur, inquit unus, ob leve neſcio quod lucrum tantum in exiſtimatione tua damnum accipias? at vide, ne, ubi filiam dare nuptum voles, hæc mala illi umbra plurimum obſit. neſcis quantum fama ad conciliandas nuptias valeat? Cui Baldoccius, Tace, inquit, inepte; non tu nunc mores hominum vides?

Quojuſmodi hic cum fama facile nubitur?
Dum dos ſit, nullum vitium vitio vortitur.

Quid opus eſt verbis? Baldoccio perſuaſum erat, poſſe antea aſinos volaticos eſſe, quam ullum ſibi filiæque ſuæ dedecus ab umbris, quæ aëre ventoque conſtarent, inferri. Sed opinionem ſuam fefellit eventus. nam aër ille in humorem craſſum carnoſumque conflatus, Tenſæ præter modum

dum ventrem inflavit. Ac primo perſuaſit parentibus, non in viſceribus, ſed in cute morbum hærere, atque aqua inter cutem laborare ſe dixit. Tum, cum partus inſtaret, matri veram morbi cauſam aperuit. ſed ejus culpam non ad dæmonem illum familiarem ſuum, nec ad virum aliquem, ſed ad ſomnium quoddã referebat. menſes enim abhinc ſeptem ſe meminiſſe ſomniare, ab adoleſcente quodam comprimi, atque ab ea die paulatim ventrem intumeſcendo ad eam altitudinem excreviſſe. Antina, tametſi ſtulta eſt, ac mater, non continuo huic fabulæ aſſenſionem adhibuit; ſed, ut quemque vel medicum vel amicum occurrerat, ſtatim, num virgo abſque ullo concubitu prægnans fieri poſſet, interrogabat. Cui alius aliud reſpondebat. Erat tamen nonnemo, qui diceret, nũ, quod vigilans filia paſſa eſſet, ſomnio tribueretur? Cui illa, Cave, inquit, iſtuc de filia mea tibi veniat in mentem, qua ne columba quidem ulla eſt purior nec ſanctior. Tum ille, Quaſi columbæ, ait, parere non ſoleant! Ne multa; tantiſper Antina ſuſpenſo incertoque fuit animo, donec columbum columbam ineuntem intuetur. nam, cum ad rimulas oſtii, quid in-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

tus geritur, aucupat, videt id, quod jam pridem, niſi ſtulta eſſet, intelligere potuiſſet; ac tum demum, quo ex Orco Erinnys illa prodiiſſet, animadvertit. Itaq; dolore amens, clamores tollere, popularium fidem implorare, impuriſſimũ ſycophantam, familiæ ſuæ peſtem, corruptorem filiæ, manu tenere ſe dicere. Hic vicini omnes accurrere: adoleſcentem objurgare, qui tam impudenter honeſtos homines luderet, & virgini ingenuæ vitium afferret: ad hæc minas addere; carcerem & prætorem objicere, qui ejus ſupplició inuſtam optimis viris infamiæ notam elueret. Scitis quam parvo momento adoleſcentis animus huc illuc impellitur. Sed Pamphilum non tam illorum minę, quam Tenſæ amor conſuetudoque, movebat; cui amori, niſi proſpectum interea eſſet, diſſidium, diſtractio, vaſtitas imminebat. Qua re permotus adoleſcens, locuples ac domi ſuæ nobilis, eo deſcendit ut fabri lignarii filiam ſibi in matrimonium dari depoſceret. Quam ſtatim Baloccius eidem ſpopondit. Sed videre videor jam diem illum quo adoleſcentem hujus matrimonii pœniteat. At non erit illi difficile, inquit Gallonius, ab eo diſcedere cum volet,

atque

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

atque alteram genere, copiis, & exiſtimatione ſibi parem adjungere. Quod ego admirans, Audieram, inquam, matrimonia hic eſſe perpetua, ac tantum morte diſſolvi. qua igitur via hoc nefas aggredietur? Ea, inquit, quæ multorum jam trita itineribus patet, quamque Antiphila nuper inivit. nempe, ſi teſtibus planum faciat, eas nuptias non rite, nec legibus, ſed vi, metuque fuiſſe conjunctas. nam prætor vim factam reſtituit. Quid audio? Natalitius ait; Antiphila vidua eſt, viro ſuperſtite? ea, inquam, Antiphila, quæ demophonti aromatario nupſerat? Ea ipſa, inquit Gallonius. Etenim, cum, ſæpius in adulterio deprehenſa, à viro verberaretur, quadriennio poſt, quam in viri manum convenit, commenta eſt, matrimonium illud metu fuiſſe coactum: ideoque diſſolvendum dirimendumque curaſſe: quod ſtatim perfectum eſt, ſcribæ cujuſdam operâ. Cujus ſane ordinis ad hæc atque alia nefaria perpetranda improbiſſimis hominibus plurimum prodeſt audacia. Sed tanta nos voluptate affecerant docti Tenſæ doli, & ad decipiendum tam ſcite inſtructa in corde conſilia; ut exclamarem, Pluris eſt, ô Zancha, tua iſthæc lepida atque jucunda

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

cunda narratio, quam gemmæ, quibus nobis opus eſt venditis. Si ita, inquit Zancha, tibi videtur, cedo gemmas: atque illud inſuper redde, quo minoris ſunt gemmæ. Sed vos arbitror ludere, neque huc logos emptum tanto precio veniſſe. Sequimini igitur me. Manuque prehenſos duxit in forum, juſſitque numerari nobis à trapezita tria talenta magna argenti. Nos læti, quod mercimonium noſtrum tam lepide proceſſiſſet, ac referti pecunia, domum regredimur.

Sed redeuntes in turbam incidimus. Nam dynaſta Orius, qui erat etiam ſacerdos Cereris, ſacra eidem facturus in ejus fanum ſolemni ritu prodibat. Præcedebat familia ejuſdem tota, & in ea alii honeſti viri complures, qui eum honoris gratia ſectabantur. Proximi veniebant miniſtri. quorum alius urceum, alius pateram, alius acerram plenam turis ferebat. Hos ſequebatur flamen amictus læna; &, quacunque iter faceret, dabant illi viam nobiles atque plebeii; aperiebant capita, & procumbebant in genua. In his, qui de via ſeceſſerant, agnovimus aliquot, qui triduo ante in illo eruditorum conventu magnam ingenii laudem erant adepti. Ipſe vero fla-

men

men erectus ac celſus nemini ſe dabat, omnes æque deſpiciebat. Erat inter plebeculam, quæ ad viſendum accurrerat, tunicatus unus, cum caſtula ſcortea, præcinctus zona, ad quam ferramēta multa pendebant, videlicet malleus, forceps, ſcalprum, ſacculus plenus clavorum. Hunc Flamen, ita ut erat ornatus, ad ſe vocat, ſibi comitem addit: interrogat, quid rerum agat? ut valeat? num equo, quem ipſi curandum locaverat, dolores pedum remiſiſſent? num aliqua ſalutis ſpes eſſet? Quod ego vehementer admirans, Cur hic, inquam, Galloni, vir ſummus, tantoque ſacerdotio præditus, quo tempore, pontificiis inſignibus ornatus, rei omnium graviſſimæ daturus eſt operam, tot honeſtis viris cōtemptis ac ſpretis, pannoſum hunc eligit, quicum eat in via ac ſermones inſtituat? Quæ tam inter ſe diſtant, quam Pontifex & faber ferrarius? Quid tam alienum ac diſcrepans, quam læna pontificis & fabri ferramenta? Equidem nequeo ſatis mirari rationem iſtius. Inepta mehercle eſt, inquit Gallonius, & ſtulta. Sed quid facias? hic, ut ex ornatu potes conjicere, equos ſoleis induit. Sed eo more hic vivitur, ut principibus viris longe ſit carior

equus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

equus vel ſimia, vel aliqua alia nihili beſtia, quam quidquid eſt ubique litteratorum hominum & honeſtorum. nam, ſi eorum aliquis æger in lecto decumbat, neque quiſquam inviſit, neque ſignificatione aliqua ejus ſibi ſalutem cordi eſſe declarat. at, ſi equo pes doleat, ecce ſubito clamores, querelæ: quicunq; equos calceant evocantur, vota pro ejus ſalute nuncupantur, inviſuntur; operæ, ſumptui, labori non parcitur. Hoc ideo fit, quia homines probi, doctique, nullo ſunt honore vel numero; beſtiæ in precio habentur. Poſſum illud addere, quod in hac Republica omnia ea munera, quæ debentur induſtriæ, amicitiæ traduntur & gratiæ. nam ſi, verbi cauſa, eligendus ſit aliquis ab epiſtolis, vel à cognitionibus, non continuo ille conducitur qui ſit eloquentiſſimus ac doctiſſimus; illum conducunt potius quem amicus commendet, vel utilitas uſusque ſuadeat. Quo fit, ut iſtorum epiſtolæ ac judicia, id quod minime ipſi laborant, ab iis irrideantur apud quos hæc ſtudia vigent. Tum ego ſtomachans, Eamus, inquam, domum, ac jentaculo nos reficiamus. pudet enim diutius in hac urbe verſari, quæ pejor eſt ea quam fugimus. Venimus igitur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

tur domum, menſulam appoſitam invenimus; decumbimus. Paulo poſt adeſt à nauclero nuncius; qui magnopere ejus verbis nos admonet, ut, ſi ituri ſumus, eamus; ventum operam dare, ac nos ſolos eſſe in mora. Quamobrem conſurgimus, veſtes acceptas à Gallonio deponimus, noſtras induimus, & cum eo ad portum una contendimus, navem conſcendimus; & Gallonium, ſemel iterumque complexi, donatum torque, annuloque cum gemma, relinquimus.

Sed vix Gallonius abierat, cum adeſt pictor quidam, quem Ballionem vocabant, atque opere petit maximo, ut navi nobiſcum una tollatur cum muliere, quam uxorem eſſe ſuam ajebat. Navarchus, qui eum noſſet, quique ejus artificio delectaretur, quamvis plena navi, non reſpuit; & ſimul, Quid, inquit, audio de uxore? nonne iſthæc eſt Nice, vulgare ſcortum? ecquando tibi eſſe cœpit uxor? Dicam, ait Ballio. Erat mihi cum iſthac commercium una cum aliis pluribus. ſed decem abhinc dies, cum ab ea noctem emiſſem, neſcio quis deus fuit mihi auctor, ut à meretricio quæſtu abductã in matrimonio mihi locarem: atque, eadem nocte, una cum ſuis rebus,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

meam domum abduxi: eademque opera ædes illas locandas inſcripſi. Poſtridie mane veniunt amatores. Venit primum Callidius frumentarius. qui ædes videt inanes & inſcriptas. quærit, rogat ex iis quibus teſtibus has compedes indui; (nam, re vera, nihil aliud eſt uxor, niſi vinculum merum;) ac comperit, eam mihi nupſiſſe: Ædepol, inquit ille, ſi ita eſt, tritici decem modii, quos dedi ut hæ mihi fores in hunc annum paterent; ad mariti granarium tranſierunt. Venit Creopolis lanius. qui carnariis duobus grandibus ſe circumductum queritur. Adeſt Thermopota caupo. qui item per hanc rationem vinum, quod eſſet mulieri hunc annum, ſatis ſibi ereptum fuiſſe deplorat. Accurrit Harpax decoctor; ac minis quindecim, ex iis pecuniis quas à creditoribus abraſerat, ſe fuiſſe tactum indignatur. Properant etiam alii mercatores; quorũ ſingulis ſuam illa operam, mercede accepta, locaverat; omnesque tanquam furi manifeſtarię faciunt abſenti convicium. Itaq; paucis diebus poſt, in jus ad Prætorem veniunt; univerſi impetum in eam faciunt; ſinguli eidem litem intendunt. Sed, cum tam multis non poſſet obſiſti, neque illa è re ſua eſſe exiſti-

maret,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

maret, quod ſemel in ſe ingurgitaſſet, evomere; ſtatuit tanquam oppida hoſtilia eos habere, hoc eſt, direptos everſoſque relinquere, atque in Geryonis Regnum mecum una tranſmittere. Feciſtis eleganter, inquit nauclerus; neque aliter factum oportuit. Ædepol, poſſunt illi Præficas conducere, quæ pecuniæ, quam repetunt, næniam canant.

Erat in eadem navi fœnerator, domi ſuæ nobilis. qui ex ipſa importunitate atque moleſtia natus videbatur, adeo erat importunus ac moleſtus. Hic, tanquam ſi in amatoribus Nicæ ipſe eſſet expilatus ac deceptus, continuo, ore amariſſimo, cœpit inclementiſſima, tum in Nicem, tum in totam meretricum nationem, dicta dicere, &, Quid mirum eſt, ait, ſi perfide, ſi maliciose, ſi nequiter, ſi avare mulier meretrix facit, cui vita eſt, alterum fallere, ac blandiciis, & illecebris, bonis patriis evertere? Eſt meretrix tanquam immenſa quędam vorago & gurges vitiorum. eſt meretrix calamitas, quæ prædiorum fructus intercipit. eſt ſcopulus, ad quem adoleſcentium præſertim fortunæ, fama, ſalus offēdit ac frangitur. eſt profundum, quod fundos ædesque arripit, haurit, devorat.

Eſt

Eſt mare acerrimum, quod nunquam datis ſatiatur, neque expletur. immo mare haud æque eſt avidum, ut meretrix. nam in mare quod influit, occulte relabitur, ut iterum refluat: at in domum meretricis quod intrat, continuo diſperit, neque uſpiam apparet. Vultin' experiri? projicite iſtam in mare: hujus contactu ſtatim mare aquis, tanquam bonis, elaverit; iſta illis ſeſe ditaverit: mare exhauſtum, evaſerit; iſthæc, nondum expleta, aliquid etiam amplius hiaverit. Non tulit Ballio inſolentiam hominis atque faſtidium. Ecquid tibi, ait, à muliere iſta debetur? ecquid tibi venit in mentem non recte in illam dicere? qui alterum incuſat probri, eum ipſum ſe intueri oportet. Tanquam non iſthæc, quæ loqueris, & multo etiam majora, in fœneratorem conveniant! Si illæ ſunt avidæ; vos eſtis hiantes: ſi illæ procaces; vos perjurioſi: ſi illæ teterrimæ; vos ſacerrimi: ſi illæ ſunt gurgites; vos eſtis barathra: ſi illæ ſunt mare, vos eſtis orcus, qui cuncta in ſe congerit, nec quidquã regerit. Quod autem, quidquid illis datur, non appareat, edaciſſimæ veſtræ pecuniæ perficiunt, quæ, intolerabili à vobis mercede locatæ, quidquid attingunt, devorant. nam ubi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

miſeris ætas, morbus, vel aliquid ejuſmodi, quæſtui modum facit, aurum & argentum, quod amatores congeſſerant, ad vos advolat, pignori opponitur: ſed, cum immaniſſimi illius fœnoris ſolvendi facultas non ſuppetat, pro fœnore, & pro ſorte, quod eſt allatum, abripitur, & in veſtrum profundiſſimum barathrum, nunquam inde emerſurum, immergitur. Itaque, ſi meretrix eſt mare; vos eſtis vorago, quæ mare ipſum abſorbet: ſi illa eſt pernicies adoleſcentium; vos eſtis lues quæ æque utriſque infeſta deſævit. Non pertulit homo elatus & iracundus has tanquam verborum faces, quas ipſi Ballio admovit; ſed graviter exarſit, ac ſuperbiſſimas acerbiſſimasque in eum contumelias effudit. At Ballio, qui nihil hominem metueret, una cum uxore, conatus eſt in os ſeni involare: ſed nos non permiſimus. Verum nihil ægrius eſt factum, quam ut ab inſolentiſſimo illo fœneratore manus abſtinerentur.

Sed, ſublatis diſcordiis, conſecuta eſt hilaritas jocusque. Nam pictorem illum navarchus rogavit, ne gravaretur exponere, de peregrina neſcio qua, quemadmodum res ſeſe habuiſſet. Qui ſtatim, Cum veniſſem, inquit, Aſpim, ab oppidi illius

domino conductus, ut ambulacri cujuſdam parietes picturis veſtirem, acceſſit eodem Lyus, notiſſimus Cynicus, ſummus rerum humanarum contemptor, ac vitiorum inſectator acerrimus. Qui cœpit crebras ad cives conciones habere, ac loqui liberius de eorum improbitate atque nequitia. At cum oppidi dominus, ejus ſe objurgationibus in primis expeti intelligeret, lectica impoſitum, ditionis ſuæ finibus ejiciendum eum curavit. Verum ita illinc diſceſſit, ut magnam ſanctitatis innocentiæq; de ſe opinionem apud omnes relinqueret. At poſtridie oppidum illud intrat peregrina virgo, Veſtalis habitu: non ex genere earum, quæ communium parietum ſeptis incluſæ, ſeorſum à reliqua turba ævuum agunt: ſed ex illarum numero, quæ libere, qua lubet, incedunt; quo nimirum oſtendant, poſſe etiam inter virorum cœtus caſtitatem & ceteros laudabiles mores coli. Huic Virgini Minervæ ſigillum, ex ære, tanquam crepundia, in collo pendebat. Unde apud omnes magnam de ſe caſtitatis opinionem concitabat. Quam etiam majorem faciebat ex eo, quod ſe ſororem eſſe Lyi ſimulabat, atque clariſſimas orbis terrarum peregri-

 nationes

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

nationes ſuſcepiſſe narrabat. Etenim, ſe veniſſe, ajebat, ad Cererem Ennenſem, ad Apollinem Delphicum, ad Dianam Epheſiam, ad Jovem Ammonium, Dodonæum, denique nullum eſſe locum aliqua deorum immortalium religione præditum, quem non ipſa adiiſſet, luſtraſſet, venerata eſſet. Itaque, tum pro eo, quod Philoſophus ille magno erat apud omnes honore ac nomine, tum etiam ob tam inſignes ab ipſa obitas peregrinationes, quarum notitiam non aliam habemus præter eam, quam ex Latinis monumentis accepimus, fiebat, ut ſumme ab omnibus expeteretur, ac certamen eſſet inter mulieres nobiles, quænam earum prior hoſpitio illam acciperet, convivam ſibi adhiberet, ſuum in cubiculum, atque adeo ſuum in lectum, dormitum adduceret. putabant enim, ex virginei illius corporis contrectatione ſibi etiam poſſe ſanctitatis ejuſdem quidpiam hærere. Quid verbis opus eſt? ſummæ cujuſdam gloriæ inſtar habebatur, ſaltem una ſemel nocte cum illa concubuiſſe, ut etiam, quibus id minus contigiſſet, de hoc falſo gloriarentur. &, quod magis miremini, inter Veſtalium ſepta, ſumma cum earum Antiſtitis volun-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

tate, intromiſſa, aliquot ibi noctes exegit. Sed tãdem, memor aliarum urbium, quarum etiam mulieribus caſtiſſimi ſui corporis copiam fieri æquum eſſe exiſtimabat, cœpit profectionem ornare. Hinc mulierum earum lamentationes, hinc fletus exorti; quæ mulieres, multo quam par erat celerius, illud ſibi ſolatium eripi querebantur. etenim jucundiſſima illius conſuetudine nequaquam ſe eſſe ſatiatas clamabant. Sed earum querimoniis aures obſtruxit, ſeque in proximum oppidum contulit, Baſilico nomine. Ubi vidua quædam primaria portarum cuſtodibus in mandatis dederat, ut, ſi quam mulierem, peregrini habitus, pedem intro ferentem aſpexiſſent, continuo ad ſe domum adducerent. Hæc, genere, copiis & exiſtimatione ſuorũ civium facile princeps, aliquot diſpoſita domi ſuæ cubilia habebat, ubi peregrinis mulieribus hoſpitium præbendum, pedes abluendos, cœnam dandam, lectos ſternendos, curabat. Hoc igitur novum ſanctitatis prodigium ſimul aſpectum & ad viduam deductum eſt. Vbi, cum cognationem, qua Lyo tam arcte implicabatur, & clariſſimas illas à ſe obitas peregrinationes frequẽter in ore haberet, perducta

eſt in conſpectum ac colloquium piiſſimæ illius fœminæ. Quæ adeo caſtimonia ſanctiſſimisq; illius ſermonibus delectata eſt, ut noctu, excluſa ancillula, quæ in ſuppedaneo apud ejus pedes lecto cubitabat, peregrinam introduxerit, atque in illo eodem ancillari lectulo collocaverit. At bona peregrina, mediam circiter noctem, cum ex ſcreatu ab oculis viduæ ſomnum abeſſe cognoviſſet, cœpit, dentium ſe invicem verberantium fragore, ſummũ corporis totius horrorem aſſimulare; &, interrogata quid eſſet, ſe ſubita correptam febri lethale totis artubus frigus concepiſſe reſpondit. At vidua, miſericordia capta, ſuum in lectulum venire eam juſſit, ſecumq; ſtragulum, & ceteras veſtes, quibus tegeretur, afferre. Quæ non eſt paſſa ſe iterum rogari, ſed confeſtim, dicto audiens, viduæ lectum inſcendit. Sed illam non ita multo poſt ſopor rurſum invaſit. Rem miram, extemplo ſanctiſſima illa peregrina, ex pudica virgine in ſalacem virum converſa, tanquam admiſſarius quidam equus, conatus eſt dormientem inire. At illa, eo conatu experrecta, Quid eſt hoc? ait. Cui novus hic vir, Recte, inquit. pone metum. ego, ut me tibi indicem,

vir ſum, qui hoc ornatu urbes circumeo, ut mulieribus, libidine incenſis, ſed propinquorum vel exiſtimationis metu in officio retentis, ſine cujuſquam offenſione animum expleam. Quid putatis lectiſſimam fœminam in eas anguſtias comprehenſam egiſſe? quid conſilii cœpiſſe? num fortaſſe animum deſpondiſſe, vel, quod cuivis ineptæ veniſſet in mentem, clamores extuliſſe, vel popularium fidem imploraſſe, unde concurſus vicinorum fierent? Nihil horum. ſed hilari fronte, Bene agis, inquit. dii tibi multa dent bona pro hac in noſtrum genus miſericordia. Sed non te pigeat hic pauliſper manere, dum corpus abluam. jam diu enim factum eſt poſtquam non lavi. neque enim olim, niſi lauta ſolita eram viro operam dare. Atque eadem opera ancillam quantum poteſt hinc abigam, ne quid perſentiſcat, vel indicium faciat. Tum revertar ad te, ut occaſionem tam lepidam mihi in ſinum delatam arripiam. Ac, lecto deſiliens, ancillam convenit, admonet, ut unum ex familiaribus excitet, qui, ſubucula ac ſoleis tantum indutus, ne ceteras veſtes ſumendo tempus terat, curriculo ad prætorem ſe conferat; eumque ſuis verbis oret, ut

lictorum ad ſe cohortem mittat; rem eſſe flagitioſam, turpem, ac dignam cui quam primum obviam eatur. Ille advolat, rem narrat; prætor non procraſtinat, ire lictores jubet. qui veniunt, ac ſycophantam illum comprehendunt, vinciunt, in carcerem abſtrahunt. Ne multis morer; quæſtione habita, poſt triduum, pannoſi habitu, ad ſupplicium datur, hoc eſt, homini ſuſpendio vita eripitur. Cujus facti rumor cum ad nos permanaſſet, ego, quo certior fierem, clam Baſilicum uſque me contuli. unde reverſus Aſpim, ut quemque eorum aſpexeram, quorum uxores gloriabantur ſe dignas fuiſſe habitas quæ vim illam ſanctitatis atque pudoris lecto exciperent, oſcularentur, contrectarent, continuo ajebam, O te felicem, in cujus domum boni tantum contigit immigrare. ille negare factum: ego inſtare factum. ſed ideo id eum inficiari, ne mihi invidiam faceret. Atque, in eadem diſſimulatione perſeverans, nullius rei me tam pœnitere affirmabam, quam quod ejus imaginis formam non in pluribus tabulis deſcripſiſſem, eaſque venales habuiſſem: Nam pro numero emptorum, ajebam, ac pro veſtra in belliſſimam illam virginem pietate, totum

tum hunc annum opus mihi non defuiſſet: quamobrem brevi ad magnas pecunias perveniſſem. Ne multa; omnino nemo inveniebatur qui ſycophantam illum pedem intro in ſuam domum tuliſſe, confiteretur. Non magis attente, quam hilariter, lepidum ſycophantæ illius commentum acceptum eſt, quod invenerat, ut mulierum, quæ ubique ſunt gentium, potiretur: fuitque non nemo, qui felicitatem illam homini invidiſſet, ſi eidem diuturniorem eam eſſe licuiſſet.

LIBER VII.

IAM valido, quemque maxime optaveramus, vento, in altum delati, placido tranquilloque mari adeo delectabamur, ut, quemadmodum de Achivorum exercitu Pacuvius inquit, læti piſcium laſciviam intueremur: cum ſubito, adverſa coorta tempeſtate, eundem in locum rejecti ſumus unde diſceſſeramus. ſed Neptunum arbitror fluctus commoviſſe maritimos, quod certi cujuſdam ſenis, Ligurino nomine, qui nobiſcum una vehebatur, faſti-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

dium inſolentiamq; perferre non poſſet. Huic, ſupra quam dici poteſt, moroſo atq; difficili omnia exhibebant negocium; volatus avium, auræ ſibilus, remigum laborantium in reddenda anima ſonitus; quibus etiam minitatus eſt crucem, ſi ita reſpiraſſent ut aliquis ejus ad aures ſonus veniret. Toto illo navigio una cum ſervo proſecutus eſt culicem, qui dormienti ſibi in aurem inſuſurraverat. Multa alia prætereo, ne ſim longior, quibus odium illud propemodum nos enecavit. Nobis igitur, ita ut dixi, in litus expulſis, ægre impetratum eſt à navarcho ut liceret Gallonium inviſere. nam ſe velle, ajebat, ſimul ac contrarius ille ventus conſediſſet, navim ſolvere, neque diem poſterum expectare. propterea properaremus redire. Quamobrem ſine ulla mora ad ædes Gallonii venimus per angiportum, quod ad eas recta ferebat. Qui, ut nos aſpexit, majorem aliquam eſſe cauſam reverſionis noſtræ exiſtimavit; ac, dimiſſo Pluſio Accipitre, de quo ſupra commemoravimus, ejus reverſionis cauſam efflagitat. Nos exortã tempeſtatem, & ſimul odioſam Ligurini importunitatem exponimus; ac, Si, inquam, iterum cum eo navigãdum ſit nobis, nihil

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

eſt opus carnifice qui animam adimat; ſatis eam nobis ſuo ille odio præripiet antequam portum conſpicere valeamus. Ne miremini, inquit Gallonius; æque ille eſt terra marique omnibus, quibuscum vivit, odioſus. atque, ut ſciatis, vicinia, in qua nuper habitabat, vota fecit, pro illius abitu, vel potius interitu. nam gallos gallinaceos, quotquot circa ædes ipſius erant, capiendos interficiendosque curavit, eo, quod interdiu ſibi aliud agenti aures obtunderent. præterea inſignem canem, qui ob ejus feſtivitatem ab omnibus diligebatur, quique latratu fures arcebat, catapulta è catapultario emiſſa dilaceravit, cauſatus, quod ipſi volenti quieſcere ſomnos abigeret, ſed re vera, quod ſit odioſus, ſævus, truculentus, immanis. Quid? nonne multis perſecutus eſt noctibus noctuam, quæ occentabat feneſtram cubiculi, in quo jacebat, quod oſcinem eam eſſe avem diceret, eique, cui concineret, ſemper aliquid triſte prædiceret? itaque, poſt multos labores, inſidiis exceptam obtruncavit; ejuſque caput haſtæ præfixum, trophæi loco impoſtum ſuis ædibus habuit. At nihil ineſt in hoc homine, ut ſciatis, præter corporis proceritatem, generis ſplendorem,

ſum-

ſummamque ſuperbiam. Erat olim etiam dives; ſed nuper in mari bonis elavit. itaque nunc trioboli homo eſt, vel potius nihili beſtia. Sed abeat, naviget; deos oro, ut perpetuum hoc illi ſit iter. Arbitror, me Pluſium Accipitrem Offuſcato reconciliaſſe. Quid? aio. erantne inter eos inimicitiæ? Maximæ, inquit, & capitales. Sunt in ſuburbanis iſtis arenariæ complures tortuoſæ, ac labyrintheis flexibus & erroribus ſimiles. in eas abavi horum hominum, religioſiſſimi mortales, cum palam non liceret, furtim ad ſacra Cereri Liberoque facienda conveniebant; eorumque religionis non pauca etiam num in his locis veſtigia cernuntur. Eſt antiquitatum iſtarum ſtudioſus Offuſcatus, ut noſtis; qui ſæpius, omiſſis ceteris curis, ſe abdit ſub terras, ac dies noctesque integras in perluſtrandis locis illis religioſiſſimis cum voluptate traducit. Pluſius, qui potando, edendo, ſcorta ducendo, rem perdidit, quique cupiat aliquid invenire, ſi poſſit, quo vitæ priori reddatur, ſibi perſuaſerat, magnæ cujuſpiam utilitatis gratia Offuſcatum loca iſta humi depreſſa celebrare, hoc eſt, theſauris defodiendis operam dare, & magicis eam ad rem artibus uti. itaque ad

maximas

maximas ſe poſſe divitias pervenire exiſtimavit, ſi in ſocietatem ab eo reciperetur. Nec ſibi defuit. nam, die quodam, inventum ſeducit, abreptaque manu, Dic, obſecro, inquit, quid tibi negocii eſt ſub terra? cur ætatem exigis in arenariis? At ille, Quid putas? delectat me religioſos majorum noſtrorum ritus pernoſcere. At Pluſius, Tace, inquit; quaſi nos inter nos nunc primum noverimus, nunquam te tam religioſum agnoſci. immo theſauris defodiendis te locupletas. Tum Offuſcatus; Quid tibi venit in mentem ſuſpicari, veteribus illis fuiſſe theſauros? quibus probitas erat pro opulentia, pietas pro divitiis. Nihil agis, inquit Pluſius. non ſum adeo in noſtris annalibus hoſpes ac rudis, ut non legerim, ſanctiſſimos illos homines ſcyphis aureis diis libaſſe, & ad nocturna orgia argenteis candelabris præfixos cereos habuiſſe. Proinde, pro noſtra amicitia, me tibi ſocium adſcribito. geſtio enim mihi aliquas pulcherrimi hujus operis partes adſciſcere. Offuſcatus, cognita Pluſii vanitate, lepidos ſibi ludos ad omnem voluptatem & ocium eſſe oblatos exiſtimavit, neque ulla ratione dimittendos cenſuit. Ac primo cœpit eum rogare, obſe-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

obſecrare,ne ſe proderet. capital enim facere, qui magicas artes colat. Itaque, Si me, inquit, diligis, ſi mea tibi ſalus cordi eſt, quod ſcis, neſcis, &, quod vides, non vides. Quod autem petis, ut te in ſocietatem recipiam, non meæ ſunt iſtæ partes, ſed ad Stylium amicũ noſtrum pertinent. qui abeſt hinc millia paſſuum circiter centum. ſed honoris tui gratia perficiam, ut minus horis tribus totum hoc iter conficiat, & ad Jani quadrifrontis templum adveniat. Et gaudeo mehercle hanc à te mihi occaſionem fuiſſe oblatam. volo enim par illi referre, cujus olim cantionibus ferme horis quinque in hanc urbem ex patria ſum extractus. O iſtuc ſi dederis, Pluſius exclamat, magnus profecto vir es. Obſecro, Offuſcatus ait, compeſce vocem, ne clama; abi domum; & cura te, ut, cum eſt opus, ſis mihi præſto ad Janum; ego cum clavo laminali illic adero. Hic eſt clavus quidam æneus perantiquus, in Aridi muſeo nuper ab eo conſpectus. qui, quoniam characteres quoſdam & notas habet impreſſas, viſus eſt in primis ad eludendum Pluſium idoneus magicæ artis cupidum. Interea Offuſcatus ad Stylii ædes accurrit, qui pridie ejus diei è patria redierat;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

rat; Pluſii ſtultitiam enarrat; quemadmodum ludos eum fieri velit, exponit. Convenit inter eos, ut Stylius hora ejus diei undecima ocreatus, tanquam ſi tum primum urbem ingrederetur, ante ædem Jani quadrifrontis appareat, atque Offuſcatum increpet, quod ſe minus horis tribus in urbem extraxiſſet. Pluſius maturius, quam erat imperatum domum ad Offuſcatum venit; urget, inſtat, ut eant; nihil ſibi videri longius, quam dum ex veteri aliquo ſepulcro aulam auri plenam effodiat. Itaque eunt, veniunt. Offuſcatus in æde Jani, in dextero ad lævam angulo, clavum laminalem ſolemnibus quibuſdam verbis à ſe nuper inventis humi defigit: tum ſchedulam laneo funiculo alligatam ad Pluſii collum appẽdit; in qua inſcriptæ erant litteræ, duo PP. duo CC. & unum R. Quærentibus nobis, quibus fabula narrabatur, id quid eſſet, dixit Offuſcatus, *Pluſius perdidit cerebrum cum re.* Hanc illi ſchedulam imperavit ut ſibi nunquam adimeret, ſed perpetuo eam ſineret tanquam crepundia in collo pendere, ſi vellet caput à Lemuribus ſalvum domum referre. Tum incipiunt deambulare. Multiſque ſpatiis jam factis, ecce tibi Stylius adeſt. Prior

Pluſius

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

Pluſius eum aſpicit; atque illico lætus exclamat, Venit. Eunt illi obviam, reditum gratulantur, ſalvum eum eſſe jubent, ad cœnam vocant. At Stylius commoto ſimilis, Itane, Offuſcate? inquit. ſed ludis me ludo meo: jam non eſt quod tibi ſuccenſeam; ego quoque te olim ad eundem ludificatus ſum modum. Quæ cum ab eo dicerentur, Pluſius Offuſcato accedens, ſummiſſe, O virum ſummum, ajebat, atque præſtantem! ô ſingularem hominem, ac prope divinum! Sed poſt mutuas ſalutationes omnes ſimul ſeſe Stylio comites addunt. Sed, cum videt Pluſius in via, ubi quiſque Stylium aſpiciat, ire eidem obviam, ac veniſſe eum ſalvum gaudere, obſtupeſcere; Offuſcato latus fodere, & in aurem, O virum maximum! dicere. Offuſcatus, id ſe moleſte aſſimulans ferre, Parce, inquit, voci; nec me eas perditum. Tum Pluſius, Ne time; egone, ait, ut capitis hominem mihi amiciſſimum, & tali virtute præditum, perdam? me ſatius eſt mori. Ne longum faciam, adeo Pluſius hæc ſibi vera eſſe perſuaſerat, ut Crœſi divitias cum theſauris ſibi à Manibus commõſtrandis non permutaſſet. Sed, qua homo garrulitate eſt, non potuit ſe continere, quin rem to-
tam

tam amico cuidam ſuo aperiret, qui Stylium optime noſſet, eundemque pridie ejus diei, quo Pluſius hæc à ſe viſa narrabat, conſpicatus fuiſſet. Atque ille continuo homini data eſſe verba intellexit; cœpitque eum acriter objurgare, quod id ætatis homo, eoque ingenii acumine præditus, duobus adoleſcentibus ſe irridendum præbuiſſet, ac, ſi pergeret credere, prope eſſe, ut ipſum lapidibus pueri inſectarentur. Quod ubi audivit, adeo vehementer exarſit; ut propemodum ex ore flammas evomeret; ac ſicam rapere, minitari abſenti Offuſcato; ſeque vel medio eum in foro obtruncaturũ, aſſerere. Ego, ad eum placandum interpres datus, vix orſus eram loqui de conditionibus pacis, cum mihi orationem eripuit, ac, Tace, inquit. egone ut redeam cum illo in gratiam? dii me perdant, ſi mihi erit amicus. jam apud me teſſeram fregit. abeat, quærat alium, quem ludat. Ego cum hanc viam obſeptam viderem, cœpi alia eum aggredi, ac, Vide, inquam, tua iſthæc pertinacia te potius, quam inimicum perdit. ah neſcis quantam tibi potationem, ſaturitatem, & gaudium eripias? nam promiſit, ſi te ſibi placarem, opiparam ſe tibi

cœnam

cœnam hodie in qua velles popina daturum. Neque hæc me ratio fefellit. nam vix popinæ cœnæque mentio injecta eſt, cum homo, alieni cupidus cibi, & in primis popino, benigne gratiam fecit ne iratus eſſet, & quo vellem ſe deſcenſurum ſpopondit. Sed properandum eſt mihi ad Thaumantium bibliopolam. In cujus tabernam litterati fere omnes ſæpe conveniunt. eo enim vẽturus dicitur inſignis philoſophus, quem vos non noſtis; cui ſingulare ingenium, ſumma humanarum divinarumque rerum ſcientia, præterea dicendi vis egregia, ac memoria plane prodigioſa, Teratis cognomen invenit; jamque ab omnibus Teras appellatur. hic bibliopolis imperat, nec, abſque illius permiſſu, aliquod ſcriptorum genus edi, aut venale haberi, aut importari in hanc urbem poteſt. Eo illum rogatum, ut amico huic meo, quem videtis, inſignis cujuſdam voluminis edendi poteſtatem faciat. Et, quoniam taberna illa propius abeſt à portu, non arbitror à rationibus veſtris alienum, vos illuc venire; quo, cum nunciatum fuerit navim ſolvi, nihil in vobis ſit moræ. Tum amicus ille, qui erat librum editurus, Quoniam, inquit Pluſii mentio facta eſt, volo, ſi non

ſit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

ſit odio, vobis exponere, quemadmodum illi nuper à duobus Sycophantis manus addita ſit de pauculis aureis nūmis, quos unicum egeſtatis ſuæ præſidium ad extremos ſibi caſus reſervaverat. Hi Sycophantæ, quos dixi, forma inſignem puerum nacti, primum corporis obſequio ſibi devinxerant; tum quæſtus ſui gratia ad omnes Sycophātias & dolos probe formaverant. Hunc in triviis atque plateis præire jubebant; præeuntem furtim ipſi ſubſequebantur. Puer, ita uti erat edoctus, ut quemquam offenderat, quem, de facie, à puerorum concubitu non abhorrere exiſtimaret, ita ſalvere eum jubebat: rogabatque, ut aliquem ſibi oſtenderet, qui ſe in ſervitutem reciperet: etenim, domi ſuæ nobilem, patris ſævitia eo redactum eſſe, ut patriam fugeret, ſummaque cum inopia conflictaretur; & jam diem unum ſine cibo agere. Ille, tum miſericordia, tum pueri ſpecie captus, ſequi ſe illum jubebat; ac ſimul ac cum eo domum intraverat, introrumpebant illi etiam. quorum adventu puer, ut erat præceptum, ligulas ſolvebat, ſibique femoralia ad pedes ire ſinebat. Tum illi, clamore ſublato, Itane, ajebant tu fratrem noſtrum natu minimum

mum ad nequitiam trahis? Evocate huc aliquis lictores, qui vinctum hunc ad tresviros trahant. (nam pueris liberis commiſceri nefas hic grande habetur.) Alter vero, Quid eſt opus, ajebat, lictoribus? egomet lictorum, ego judicis, ego carnificis partes ſuſcipiam, & corruptorem hunc, ut par eſt, obtruncabo. Tum viciſſim converſus ad puerum, patria quadam ſeveritate, Non te pudet, ajebat, tam inſignem generi noſtro notam inurere? cedo, quid te ad hanc turpitudinem adigit? num fames? at non ſuppetit tibi domi noſtræ affatim quod edas ac bibas? abi domum, maſtigia; niſi tibi dorſum virgis deſpoliavero, Jovem quæſo ut mihi ſit ſemper iratus. At ille miſer, inter ſacrum & ſaxum poſitus, quo judicium vel mortem effugeret, cogebatur ſe pecunia redimere. Hoc rete capti ſunt multi, ſed unus in primis, ex inſigni Philoſophorum familia, quem non eſt neceſſe nominare. Hic malacum pallium, veſtem lineam, ac multos præterea nummos aureos paſſus eſt ſibi auferri, quo ſe tricis illis impeditum expediret. Alter vero, ceteroqui vir bonus ac prudens, ſed pueri illecebris in hanc fraudem inductus, non ſolũ coactus eſt in præ-

ſentia

ſentia nummos dare, verum etiam ſančte affirmare, ut, niſi vellet indicari, quoties ab ipſis conſpiceretur, quod de induſtria fiebat fere quotidie, toties ſenas ſe eiſdem drachmas ad pedes projecturum. Pluſius igitur, qua eſt in his rebus cupiditate, (nam ſæpe à matre & ab uxore deprehenſus in puero, ſandaliis eſt male multatus,) tanquam famelicus piſcis ex hac naſſa cibum petitum accurrit. quem illi eodem modo circumventum omni auro, quod habebat, diſpoliarunt. Inter hæc ad Thaumantis tabernam pervenimus. Ac multos ibi videmus diſpoſitis in ſellis ſedere. Quos inter unus, corpore paululum obeſo, magno capite, capillo flavo, ore rubicundo, verſus neſcio quos alteri, qui ipſi aſſidebat, recitabat. Fuſco huic eſſe nomen ajebant, qui nuper Heroidarum quarundam epiſtolas Ovidii ad exemplum ediderat. Alii duo inter ſe de quodam adoleſcente, Puſillo Cæſari nomine, tabe paulo ante conſumpto, commemorabant: quem, ingenii magnitudine, rerum maximarum ſcientia, atque omnis elegantia doctrinæ, cum altero neſcio quo conferebant; qui itidem ad miraculum doctus curſum ſuum tranſcucurrerat, &, paulo ſupra hanc ætatem,

in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

in ipſo ætatis flore deceſſerat. Sedebat etiam inter eos Uranius quidam. cui ſumma ab omnibus pingendi laus tribuebatur; ac præſertim artis delineandi primæ omnium conceſſu deferebantur. neque inter litteratos illos verſabatur ut pictor, ſed ut litteris præditus. nã eum eſſe aſtrologum, mathematicum, poëtam, atque ingenii acumine & inventione non multis modo ſuorum æqualium, ſed ſuperioris etiam ætatis anteire cõſtabat. quanquam, ex invidentia, nonnemo ejus laudibus conaretur detrahere. Ad hunc allatæ ſunt ab Arido litteræ. in quibus ille de Merlini cujuſdam ſenis injuria querebatur, qui, neque rogatus, neque coactus, ſed ſponte ſua, acetum pro flore vini veteris miſerat. Hunc eſſe ajebant ſenem odioſum, malum, moleſtum, avarum, contumelioſum, ſtercoreum, quiq; femoralia urina ac ſtercore imbuta quotidie domum ad uxorem referret. Has ille litteras, clara voce atque diſtincta ſemel atque iterum legit. quo factum eſt, ut etiam ediſcerem, ac, ne exciderent, meum in codicem referrem.

Pictorum lux alma, vale: cui carmina Phœbus
Dulcis & Vraniæ nomina clara dedit.
Vt modo Merlinus ludos me fecerit, audi,
Putidus ille, malus, decrepitusque ſenex.

Fit

Fit mihi Ianiculi ſupremo in vertice collis
Obvius, & tremula talia voce refert.
Eſt mihi, ſi neſcis, vinum, quod vincere nectar
Poßit, & ætherea ducere ab arce Iovem.
Ac rogat, inſtat, clamat, ne ſua dona recuſem,
Hauriam & è plenis limpida muſta cadis.
Torrebat caſu miſere ſitis aſpera fauces,
Improbus immerito cum mihi verba dabat.
Nullas necto moras, vacuam ſed mitto lagenam,
Quam plenam larga reddidit ille manu.
Toxica, crede mihi, non vina fuere; nec ullum
Tetrius in terris arbitror eſſe merum.
Namque, putans vinum vacuis cōmittere venis,
Atque avidam ſicco pellere ab ore ſitim:
Horrendum ſubito talos it frigus ad imos,
Et prope, præcluſo gutture, vita fugit.
Hoc tamen ipſa domus reficit ſe pallida potu
Merlini, hunc dulci præficit ambroſiæ.
Quæris, tam rigido cur gaudeat uxor aceto,
Et ſoror, & famulus, filius, atque nepos?
Scilicet hoc miſeri firmant munimine pectus,
Inteſtina gravi ne vomat ore foras.
Hic ſimul ac muccis & olenti ſtercore fœdus,
Naribus & ſtomacho dira venena refert.

His lectis, riſus eſt ab omnibus ſublatus. Tum alter; Audite, inquit, aliam comici ac ſtulti hujus ſenis ineptiam, vel flagitium potius, ſupplicio dignum. Cum paucis ab hinc diebus in procœtone Bibuli dynaſtæ una cum aliis multis verſaretur, dum ad eum intromitteretur expectans; lepida ac liberali forma adoleſcētem aſpexit. hunc,

reli-

relictis ceteris, petit, aggreditur; rogat, quid rerum agat, ut valeat, ut crebro ſcortetur; nunc ei rei tempus eſſe: admonet ut meminerit non ſemper eam ſibi, quæ nunc eſſet, ętatulam fore. Reſpondet adoleſcens, ſe quidem à morbo valere; ſed ægrum eſſe à crumena: propterea ſcortum fere nullum attingere. Hoc igitur, Merlinus ait, te voluptate iſta omnium maxima prohibet? Bono animo es; inveni quod ames; de reliquo meæ erunt partes perficere tibi ne deſit argentum. Ego quoque adoleſcens fui, ſcio quid ſit rumpi tentigine, & nummis carere. Propterea æquior ſum in adoleſcentes judex. Cura, inquit adoleſcens, ut ſit quod dem. nam arbitror me inveniſſe quod placeat. eſt hic in proximo ſcortillum non illepidum, nec illiberale, ad quod animum jam pridem adjeci: ſed negat illa facere mecũ mutuum, cui ne teruncium quidem ſciat eſſe, ipſi quod dem. id tibi, ſi lubet, ubi erit ocium, oſtendam. Vel jam eſt ocium, Merlinus ait. eamus. geſtio argentum quamprimum tibi depromere. Eunt igitur una ſimul, & ad domum cujuſdam meretricis perveniunt; pulſant fores: meretrix aperit; intrant: adoleſcens coitum rogat, illa mer-

cedem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

cedem poſtulat, Merlinus ſpondet. qui interea dum puer ſcortũ intus accumbit, pro foribus ſervat, & ex vetere crumena tres extrahit drachmas; quas deinde ſcorto perſolvit. eas mulier triſtis accepit: nam ex Merlini locupletis hominis liberalitate lõge majora expectabat. Verum, cum fere quotidie adoleſcens cum tribus ad eam drachmis accederet, neque ulla mercedis acceſſio fieret, diutius dolorem diſſimulare non potuit, ac, Me pol, inquit, ut video, diobolare ſcortum arbitramini, quod tam parvo conducitis. nunc autem, ut meam ſententiam ſciatis, tibi, adoleſcens, edico, niſi ad quotidianas ternæ alteræ coaccedant drachmæ, huc pedem intro non feres. Tum Merlinus, ſtomachans, Propudium populi, dic, inquit, quantum temporis iſthæc tibi opera præripit, adoleſcentulo quam locas? ſane adeo eſt pauxillulum, vix ut queat æſtimari pecunia; ne dum male drachmis tribus compenſatum queraris. tanquam ſi ignorem eandem te operam nummo ſolere aliis addicere: vel ſi ſit cara meretricum annona! nil hodie eſt vilius. alio igitur ibimus: eoque lucrum iſtud, quod negligis, transferetur; tu vero egebis. Nemo fuit ex eo conventu, qui

hanc olidi & capularis ſenis in filiosfamilias ſub patre parco & duro liberalitatem & miſericordiam cum riſu non audiret. Sed, cum unus effuſiores ceteris cachinnos extolleret, injecit aliis curam quærendi quid eſſet quod rideret? Qui rogatus, Famulus ille, inquit, qui ab Arido litteras attulit, revocavit mihi in memoriam ridiculum ejus facinus, quo non facile quidquam dixerim me legiſſe vel audiviſſe jucundius. Quo tempore vafer ille Rufo tabellioni, qui poſtea decoxit, navabat operam famulus, drachmas ab eo denas in dies ſingulos accipiebat, quibus obſonaret. Sed, cum die quodam cum drachmis decem obſonatum, ut conſueverat, iſſet, vidit in medio foro hominem, qui, Prætoris permiſſu, plenam ſortibus urnam habebat. cui, qui Fortunam experiri cuperet, tres drachmas numerabat, & ſortem unam educebat. Itaque magna eum cupido inceſſit Fortunæ periclitandæ; atque drachmis tribus, ex iis, quibus domino emere obſonium debebat, perſolutis, fortunam invocat. at fit, ut ſortem beneficiariam educat; quæ videlicet pollubrum illi argenteum cum gutto dabat, minis decem æſtimatum. at ille, pollubro guttoque

que relicto, minas pro eis novem accepit. nam, cui pecunia quam ſors magis placebat, ejus precium decuma detracta perſolvebatur. Precio igitur accepto, reliquum nummorum, quibus emere obſonium debebat, in proxima popina profudit, neque domum redire curavit. Rufus, cum multas horas expectaſſet, & jam meridies appeteret, neque ille appareret, iratus, quod impranſo ille ſibi dies eſſet tranſigendus, mandat lictoribus, ut inventum eum abripiant, & in carcerem abſtrahant. At ille ex pecunia, quam ex ſorte redegerat, precioſas ſibi veſtes à chorago conducit; ac circumpedes duos varia indutos veſte ſequi ſe jubet; atque ita ornatus, baſilice magnificeque ante officium Rufi ſe infert. Sed ſimul aſpectus & cognitus eſt, Rufoque demonſtratus. Qui ſurgens, recta ad eum properat. ille contra pariter fert gradum, confert pedem, ac ſalvere Rufum jubet. A quo interrogatus quid illud ornati eſſet, reſpondet, ab homine ſibi propinquo hæreditatem, ad talenta videlicet quadraginta magna, obveniſſe. itaque, pro re, nitorem ſumere, & gloriam pro copia. Rufus, cujus res tendere ad ruinam cœperant, in ſpem for-

tunæ melioris erectus, tacitus intra ſe, Dii, inquit, me reſpiciunt, ſi vera hic memorat. ſed oportet ita eſſe. nam quid illi veniat in mentem, hoc fingere; ubi nihil eſt lucri, me fallere? Quamobrem credit, novas ſpes ſumit: nec jam facit convicium, ut ſervo; ſed habet honorem ut domino. it illi comes exterior in via: domi ſuæ hoſpitium præbet: &, quoniam precioſa ipſi ſupellex nulla erat, ſtragulam veſtem ſericam, & conopêum item ſericum, non parva mercede conducit. At, ubi blandiciis atque muneribus ſatis eum delinitum putat, talenta quatuor poſcit mutua; quæ propediem eidem ſe numeraturum promittit. Homo liberaliſſimus, Quid ais, inquit, quatuor? decem roga. nam geſtio promittere. quæ, cum tibi erit commodum, reddes. Rufus, ex lætitia vix ſui compos, lætari, ac diis gratias agere, quod rebus ſuis deſperatis ac perditis tam præſens auxilium obtuliſſent. & quo magis obnoxium ſibi hominem redderet, ac de decem talentis fidem ſervare compelleret, argentum fœnori ſumit, quinquaginta videlicet minas; ex eiſque ornat ample magnificeque convivium. dynaſtam Eugenium, tunc temporis opibus & gratia florẽtem, cujus patro-

patrocinio ſe tuebatur, ad cœnam vocat: convivales ludos exhibet: comœdos, qui mimum agant, adducit. Licebat nebulonem illum cernere dynaſtæ ampliſſimo proximum accumbere, aſſidere, crebro aliquid in aurem dicere, tanquam ſi eſſet par illi ſplendore, dignitate, potentia. ea pecuniæ vis ineſt. Quid verbis opus eſt? minus quinque diebus quinquaginta illæ minæ dilapſæ ſunt totæ. At nugator ille, cum aliquot jam dies ad Rufi menſam uberem ac plenam, ſua ex ſententia, ſe ſaburraſſet, celocem alio direxit; &, die quodam, à prandio ſatur abiit è domo. veſper adeſt; non redit: unus, alter, tertius dies abit; nihilo magis. Rufus, qui jam explorata ac domi condita decem illa talenta ſibi eſſe exiſtimabat, neq; uno nummo paſſus eſſet à ſe auferri ſi quis emptor veniſſet, animum prorſus abjicere, conqueri, ac lamentari fortunas ſuas; ſua ſibi ſtultitia, quia hominem non aſſervaſſet, decem talenta fuiſſe erepta dicere. Sed octavum poſt diem, cum in officio ſuo teſtium quorundam juratorum dicta exciperet, ecce tibi homo ſolus, pannoſus, ac ſordidus, adeſt. agnoſcitur, ac Rufo in interrogandis teſtibus occupato ſtatim

oſtenditur. qui, relictis rebus omnibus, deſilit ex ſcamno, atque hominem rogat, ubi ſint circumpedes varia veſte induti, ubi precioſa femoralia, ubi ſericum amiculum. ea ille chorago, qui locaverat, ut par erat, reddidiſſe reſpondit. & ſimul de pecunia, quæ ex beneficiaria ipſi ſorte obvenerat, ocioſe ac lente narravit: nunc vero redire, ut ſolita mercede ſuas ipſi operas locet. Falſa ſunt igitur, inquit Rufus, quæ de quadraginta talentis, ex propinqui morte ad te perventis, commemoraſti? Tam vera ſunt, inquit nugator, quam verum eſt, ſolem media nocte lucere, vel mortuos vivere. Cur igitur, Rufus ait, ſimulaſti? Quia, inquit, volui per hanc rationem experiri, qualis ſit vita nobilium ac beatorum. atque equidem ſuavem ac jucundam eam eſſe comperio. vah! quantum ineſt in ea boni! divitem me eſſe natum oportuit. nam ſcirem bene eſſe, atque animo obſequi. Rufus iratus, homini in os involat, ac plus quingentos colaphos ac pugnos infregit. At ille pulſanti, os ultro objecit. Sed, poſtquam Rufum clamando verberandoque ad languorem datum videt, Age, inquit, omittamus nugas; quin jubes me domum ire, quæque

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

opus ſunt mihi depromi, tibi ut ſit paratum prandium? Rufus, ſentiens dum eum ferit plus ſibi nocere, deſtitit, ac, Qui verberat, inquit, lapidem, perdit manum. Tum, placatior eidem factus, claves tradit, & nummos, quibus obſonatum eat. Delectati ſunt omnes mirum in modum hoc hominis facto; atq; eum nugatorem lepidum, & ſycophantam graphicum ſtatuerunt eſſe. Jam omnes conticuerant, cum pictor Uranius, Quoniam, inquit, cecidit mihi peropportune, ut in hunc eruditorum hominum conventum venirem, legam vobis, ſi placet, Phalæcium breve carmen Bibuli magni Liberi patris antiſtitis juſſu à me nuper effectum, quo columba, quæ fuerat homini in deliciis, in ejus oſculis & amplexibus mortua laudatur. Cumque omnes ſe non nolle dixiſſent, Sub hac, inquit, conditione legam, ut, ſi quid in eo titubatum fuerit, indicetis, vel corrigatis potius. debet enim grandibus litteris marmorea in tabula incidi, ac parieti, una cum aliis epitaphiis, quæ ibi cernuntur, affigi.

O factum male, nequiterque, ſæva
Mors, quæ quidquid adeſt ubique amœnum,
Pulchrumque, ore petit voraciore.
Caram ſic rapuit mihi columbam,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

Olim ut peſſima Lesbiæ Catulli
Dulcem paſſerem ademit, & nitentes
Infecit lacrimis genas miſellis.
Heu quo me dolor abripit gementem?
Et quid facta queror rapacis orci?
Non ille id voluit nefas, nec ipſam
Ditis regna tenent tenebricoſa;
Verum pulchra Venus ſuo venuſtam
Gaudet nunc dare currui columbam.

Conclamatum eſt, Pulchre, recte, bene. Tum rogatus eſt quidam, cui multæ, ut dicebatur, inerant facetiæ, multusque in jocando lepos, cuique cor erat acre aceto, ut laceſſitus non ferret injuriam, rogatus eſt, inquam, ut carmen recitaret, quod in Tigellum decoctorem ſcripſerat. Recitabo, inquit ille; modo vobis moleſtus ne ſim. Nobis, inquiunt, qui te id ipſum rogavimus? Tum ille; Ultus ſum, inquit, hoc carmine, execrandam peſſimi illius decoctoris avaritiam, qui creditores ſuos, ut noſtis, ex creditoribus Hercules fecit. nam decumam eis partem dedit, ſibi novem abſtulit; atque, pecuniis undique ereptis confertus, recuſavit una cum aliis vicinis ſuis pauculos ad comœdiam coëmendam nummos conferre.

Cum binos ſcenæ nummos conferre Tigellus
Difficili vultu ſævitiaque negat,
Miraris, tam parcus homo, cur turpiter olim,

Naufragus ad Ianum fregerit unde ratem?
Erras; nil paſſus damni eſt, ſed maxima falſo
Sub decoctoris nomine furta facit.
Nam cui debebat centum ſextertia, dixit,
Vel te ſuſpendas, vel tibi ſume decem.
Nec tamen eſt auſus quiſquam mutire; ſed ultro
Illius in leges creditor omnis abit.
Quid facias, ſtrictus ſupra ſi pendeat enſis?
Victori ſupplex non dabis ipſe manus?
Nonne facis lucri, quidquid tibi latro relinquit?
Ipſam demum animam non ſua dona putas?
Non tum civis erat nobis, ſed latro Tigellus;
Quæ non ſurripuit, dona fuiſſe putat.

Vix poſtremam horum verſuum ſyllabam recitaverat, cum unus intervenit, qui, Venio, inquit, à foro; ubi Coſchini Iudicis prudentiam, juſtitiam, æquitatemque ſupra modum ſum admiratus. Etenim illi ejus judicio de re privata interfui, quo nec gravius, neque ſeverius, neque æquius ullum Rhadamas vel Minos ipſe feciſſet. Neque expectavit dum rogaretur; ſed, attentis omnium animis, ſic orſus eſt.

Mulier vidua minas ſeptuaginta exegerat, quas vicino cuidam ſuo, in mercimoniis quibuſdam coëmẽdis occupato, multis ab eo precibus rogata, mutuas dederat, quas ille quartum poſt menſem ſe eidem renumeraturum promiſerat, & ſyngrapham ſcripſerat, qua mulieri, ut affir-

mabat, cautum erat. Verum, cum ejus pecuniæ dies non adveniſſet ſolum, ſed multos jam dies præteriiſſet, neque pecuniæ reddendæ mentionem plus faceret, quam ſi nunquam accepiſſet; cœpit eam mulier efflagitare. Ille, Dabo mox; poſt paulo: redito cras. nunc non eſt ocium, dicere, ac diem ex die ducere. At, ubi ſe mulier duci diutius videt, hominem aggreditur, &, Quoniam à te ludibrio, inquit, habeor, pecuniam creditam lege judicioque repoſcam. Tum ille iratus, Age, inquit, ut lubet; nihil à me tibi debetur. Itaque mulier curriculo in cujuſdam tabellionis officium venit, ubi ſcribæ aderant plures. Quorum uni rem narrat, & ſyngrapham tradit. Qua ille perlecta, riſus effudit; ac mulierem jubet eam ſociis oſtendere. qui effuſiſſimos itē cachinnos edidere. Quod mulier admirans, Quid, inquit, iſti ſibi volunt? quid rident? atqui, ſi ſedes, & quaſi regio ridiculi, deformitas eſt, non adeo me turpem agnoſco, ut rideri debeam. Ad pauca ut redeam, ad tabellionem mittitur. qui, re perſpecta, mulierem fuiſſe deceptam intellexit: Atqui noli, inquit, mirari, ſi rideris. tibi enim os ſublitum eſt pulchre. nam inficiator ille qui ſyngra-

pham

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

pham ſcripſit, nihil in eam intulit niſi ſæculare carmen Horatii, *Dianam teneræ dicite Virgines.* Tum mulier flere, lamentari, deum atque hominum fidem implorare. At tabellio, Parce, inquit, fletibus: potius Coſchinum judicem adi, qui, pro ſua auctoritate atque ſapientia, aliquid inveniet, quo nebulonis iſtius fraus detegatur. Mulier exanimata accurrit, & ad domum judicis venit, commodum cum ille, litigatoribus à præcone dimiſſis, è tribunali deſcenderet. accedit, injuriam ſibi factam expoſtulat; narrat, quemadmodum ab inficiatore illo pecunia dotali ſit everſa, quam illi mutuam dederat, ut mercimonium ex ea coëmeret; genus etiam mercimonii, in quo collocata fuiſſet, exponit; ſyngrapham affert, quam deceptor ille, cautionis loco, conſcripſerat. Judex, re cognita, mulierem ludos eſſe factam pro certo exiſtimavit; ac, ſane commotus, bonum eam animum habere jubet, & in proximum cubiculum tantiſper ſecedere, dum ludificatorem illum ad ſeſe arceſſat. Mittit igitur, qui eum vocent. Venientem humaniter excipit, ſeducit. rogat, quid rerum agat, ut valeat. ut merces, quam proxime coëmerat, lucro eum affeciſſet,

ciſſet, interrogat. qui, non male ſibi negocium ſub manus ſucceſſiſſe, reſpondit. rogat rurſum, num mutuum eam ad rem ſumptum mulieri reddidiſſet? reſpondit ille, ſe quidem mulierem noſſe; ſed neque illi, neque mortalium cuiquam, nummum ullum debere. tum judex, prolata in medium ſyngrapha, quæſivit, num chirographum ſuum agnoſceret? non eſt auſus negare: Sed, quonam, inquit, hoc ſpectat? Eo, ait Judex, ut minas ſeptuaginta ſtatim diſſolvas. nam, ſi cuivis alteri tecum res eſſet, eundem paterer legis præſcripto atque ordine agere, teq; judicio non antea damnarem quam legitima omnia conficerentur: ſed, quoniam cum Diana & Apolline omnis tecum res eſt, pedem ex hoc cubiculo non feres, niſi eiſdem, quod ſatis ſit, facias. Sed, cum ille clamaret, ſeque iniquo judicio opprimi diceret, Judex, Evocate, inquit, aliquis lictores, qui vinctum hunc abſtrahant, & ſanctiorem in carcerem condant: atq; una opera rhedæ equos adjungite; nam mihi Rex ſacrorum adeundus eſt, ac de improbiſſimo iſtius furto docendus. Tum ille, vinculorum metu adductus, & ſimul veritus iram Regis, ſi tam inſignis fraus illuſtraretur,

multis

multis cum precibus impetravit à Judice, ut liceret ſibi mulieri ſatisfacere; ac, miſſis qui pecuniam afferrent, eandem, cui debebatur, enumeravit.

Hæc cum dixiſſet, quidam ex eo conventu petiit alte ſuſpirium, atque, Utinam, inquit, talem ego judicem ſortitus eſſem, non equidem in optima mea cauſa judicis iniquiſſimi ſententia ſuccubuiſſem. Erat mihi lis & controverſia cum quodam Laurente de mutuo. Datus eſt mihi judex à Prætore Cratinus, judex nequam ac levis; juſſusque, ut, ſi pateret, Laurentem mutuam à me pecuniam accepiſſe, nec reſtitueret, condemnaret eum. Planum facio teſtibus, me eidem pecuniam enumeraviſſe; chirographũ etiam illius oſtendo. Judex, rem ſibi compertam eſſe, ac meridiana luce clariorem, fatetur: verum opere me orat maximo, ut ipſum mihi iniquum ejurem. Cui ego, Quid ais? inquam. iniquum mihi illum ejurem, quem mecum ſentire videam? non ædepol faciam. At ille, Ita dico quidem, ait; tu age ut lubet. Ego ſine metu ac ſine cura eſſe. quid enim dubitarem? res erat facilis; faciebant omnia mecum, jus, æquitas, judicis voluntas: cum ex improviſo nunciatur,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

tur, pronunciaſſe judicem, nihil mihi à Laurente deberi. Accurro; rogo, cur tam iniquam adverſus me ſententiam dixerit, quem toties in hac cauſa ſuperiorem eſſe affirmaſſet? Audite hominis impudētiam. Iure tibi, inquit, hoc accidit. quoties edixi, ut me tibi iniquum ejurares? Erras, ſi credis, velle me res meas florentes affligere, ut jacentes tuas extollam. At poſtea comperi ex iis, qui fuere conſcii, ea me iniquitate oneraſſe, ut ab homine potentiſſimo gratiam iniret qui majorem ipſi in modum adverſarii mei cauſam commendaſſet. Sed, cum judici maxime iraſcitur, factus eſt etiam commotior, repentino cujuſdam adventu, quem nuper neſcio quod volumen de illuſtribus ſui ævi ſcriptoribus edidiſſe ajebant: cui, Non te puduit, inquit, ad tot illuſtrium virorum numerum Jani culcitrarum concinnatoris nomen adſcribere? non fuit religio, plebeias idiotæ neſcio cujus cantilenas, quæ in popinis, in triviis, in ganeis cantitentur, vel in flabellis deſcribantur, cum tot egregiis præſtantium virorum operibus componere? fortaſſe, quia tibi culcitram gratis effecit, dignus viſus eſt, qui in doctorum hominum numerum veniat. Abi, meum nomen

men ex albo tuorum litteratorum erade: ego operis, quod edidi, exemplaria undique omnia conquiram, atque igni delenda committam: nam præſtat indocti & illiterati famam ſubire, quam una cum Iano ac ſui ſimilibus inter litteratos referri. Inter hæc exauditur foris clamor ſtrepitusque armorum. accurrimus, ac duos videmus diſtrictis gladiis unum appetere, à quo ſe fuiſſe pulſatos querebantur: ille vero, lancea ex proxima popina ſublata, ſe tueri. cui, dum pugnat, patinæ argenteæ duæ mappa involutæ, & ad zonam alligatæ, ſolvuntur, ac decidunt. Fit, ut caſu ſagittarius quidam ignotus illuc perveniat; qui voce puerorum excitatus eſt, ut ſagittis eorum audaciam reprimeret qui uni negocium faceſſerent. at ille, tanquam arcus intendēdi cauſa, ſeſe demittens, furtim è terra patinas ſuſtulit, atque, omnibus ad pugnam intentis, ſe una cum illis è turba ſubduxit; nec viſus eſt uſpiam. Pugna dirempta, placuit Gallonio & nobis ad portum accedere, ne, ſi ventus conſtitiſſet, navarcho in quæſtione eſſemus. Ergo imus. Sed nondum tempeſtivum ad navigandum mare invenimus. Quamobrem, hortatu Gallonii, proximā Cereris ædem ſubimus.

ſubimus. Ubi adoleſcens mulier, quam eſſe cerritam ajebant, adjurabatur. illa modo ſe humi ſternere, modo hac illac verſare, tum ejulatus edere, ſpumas agere, atque deliramenta ejuſmodi quamplurima facere. medicus, curationi præpoſitus, à ſeptem lemurum legionibus obtineri agitarique eam ajebat. quos lemures certis quibuſdam carminibus conabatur de corporis obſeſſi poſſeſſione depellere, Orcumque ire compellere. illi contra obniti, repugnare, reſiſtere: ſed demum, tanquam cantionum earum viribus impares, ſe victos fateri; verum tergiverſari, ac dieculam ad egrediendum poſcere. medicus negare, terrere minaciis; atque id unum inſtare, ut diſceſſionem facerent. qui demum, mulieris ore eruptione facta, egrediuntur: ac miſeræ, in exeundo, vomitum provocant; qui, neque atram bilem, nec flavam, nec ſimile quidquam effudit, ſed acus, ligulas, funiculos, capillos, unguium præſegmina, clavulos minutulos, &, quod incredibile memoratu eſt, digiti pollicis craſſitudine, ac palmari longitudine ferreum clavum. hęc medicus diligenter collecta edito in loco collocabat, populo aſpiciendi poteſtas ut eſſet. eaque mulieri,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

veneficæ cujuſdam opera, in melimelo voranda eſſe tradita; ac demum, vomitione excuſſa, unam tantum lemurum legionem ſecum traxiſſe narrabat: reliquas cum aliis ęque portentoſis rebus in ventre mulieris ſibi caſtra muniſſe: ſed fore propediem, ut illæ quoque ſuis ſocios veſtigiis proſequerentur, quæque adhuc venter intus prodigia concluderet, foras evomeret. Nos, rei novitate attonitis ſimiles, non ſatis intelligebamus, quomodo melimelum unum tam multas res capere, vel eas mulier prudens, ſciens, mandere, vorare, ac manſas anno poſt integras evomere potuiſſet. quomodo enim acuum clavulorumque acumina nihil gutturi, nihil ventri nocuerunt? Quid? clavum illum palmarem utrum minutiſſimas in partes dentibus diviſum atque confectum in ventrem abſtulit, an integrum voravit? ſi diviſum; unde ad ferrum comminuendum ea vis erat in dentibus? ſi integrum; quomodo non eſt ab eodem ſtrangulata? Sed hunc nobis ſcrupulum evellit unus, qui ſpectaculo aderat. qui quidem, Quam lepide, inquit, nebulo iſte ſe nobis dare verba putat? ut malus nos aſinos, plumbeos, ſtipites, non homines retur? tanquam ſi non

ſit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

ſit palam, unde portentoſa illa defluxerint! quod neque vos falleret, ſi ejus à manibus oculos nunquam dimoviſſetis. Etenim ea eſt præſtigiatoribus iſtis celeritas manuum, ut, niſi admodum attendas, oculorum aciem effugiat. Tum, Tu, inquam, nullas eſſe cerritas, vel fanaticas, vel lymphatas exiſtimas? Utinam, ait ille, dii facerent ne eſſent! ſed paucas admodum licet hoc morbo correptas invenire. nam hodie, ut quamque viri ſui odium cepit, & alterius cupiditas init, cujus potiundi facultas non ſuppetat, continuo ſe circumferri jubet pro cerrita. aliis ſimplicioribus ſi pes, ſi caput indoluit, ſi crus, ſi femur, ſi brachium intumuit, ſi bilis atra triſtes cogitationes induxit, ſtatim veteratores iſti, qui hoc ſe artificio tuentur, vel eodem ad ſuas libidines utuntur, hunc larvarum ac lemurum metum incutiunt, ac pecuniam auferunt, qua Hercules invocetur, vel Ceres placetur, vel olera aut alia ad ſuffitus faciendos emantur. alii, libidinoſi, ſumpta occaſione, ad mulierum familiaritates ſibi aditus muniunt; virgines ac matresfamilias ſæpe nobiles ſimulatione curationis attrectant, &, ſi fortuna, vel caſus conatus eorum adjuvet, etiam pudicitia

citia

citia denudant.itaque,per hanc rationem, amores difficillimos atque cariſſimos ſibi conficiunt,ſine ſumptu,ſine moleſtia,ſine diſpendio. Vera loquitur vir iſte, inquit alius, qui ſermonem hunc auribus legerat: &, quo magis iſtorum vobis improbitas teſtata ſit, exponam quod ego hiſcemet oculis vidi.

Quo tempore eram Regi Alectrio à cubiculo, (hic eſt Rex vaſtiſſimarum earum Regionum longe maximus, atque clariſſimus,) venerunt circumforanei ad nos aliquot, cum muliere, in quam multa lemurum millia confiuxiſſe jactabant: cœperuntque ſuggeſtum, in foro ſub regiæ domus feneſtras excitatum, aſcendere. atque ibidem mulier clamare, ejulare, hac illac ſe agere, in illorum brachia rejicere. illi retinere, Herculem invocare, Cererem, Apollinem, Jovem, ut eſſent propitii, orare. lemures injecto tantorum Numinum metu, ne tantulum quidem commoveri; ſed obſeſſo in corpore, tanquam in arce, majori ſe præſidio munire. mulier, tanquam ſi ipſius ore reſponſa lemures darent, vario linguarum genere uti;ad interrogata reſpondere: & in primis affirmare, nullum eorum lemurum ne latum quidem

quidem unguem ab ſe longius diſceſſurum, antequam ipſa Dianæ Daphnitæ ædem attingat; ipſam ſolam poſſe ipſis imperare ut exeant: at ſi Juppiter veniat, ac duodecim deos, plusquam in cęlo eſt deorum immortalium, ſecum adducat, ultro etiam irriſus ac deceptus abierit. Aberat ea ædes illinc decies centena millia paſſuum. Tum illi efficaciſſimis verbis populo miſericordiam commovere: mulieris inopiam afferre, cui ne paucululi quidem nummi, qui eſſent ad ejus diei cœnam ſatis, adeſſent, ne dum ſuis opibus tam longam peregrinationem ſuſciperet; proinde ad eorum opem confugere; orare ac deprecari, ut miſeræ ſubvenirent, zonam inſtruerent, ac viaticum ad iter ornarent. At populus ſane commotus miſereri, accurrere, ſtipem conferre. illi gratias agere, pietatem laudare; ac, ſe multa poſtridie, ac ceteris deinceps diebus, jucunda de cerrita illa daturos, polliceri; proinde ſolita cum ſtipe parati ad ſpectandum accederent. Rex, qui rem omnem ex feneſtra acceperat, me præſente, dat cuidam negocium, ut abeat, quærat, inveſtiget, unde, qui, cujus fortunæ, & profeſſionis ſint ii, qui cum populo egerant. Ille obtemperans

Mariæ Lauretanæ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

temperans currit, homines adipiſcitur, ſubſequitur clanculum; videtque, in hoſpitium ad cauponem divertere. ne multa; cauponam intrat; cubiculum, ubi cubent, obſervat; alterum eidem adjunctum ingreditur; & interea, dum illi abſunt, terebra ſatis latum in pariete, qui erat factus è tabulis gypſo circumlitis, foramen aperuit; atque inde cœpit venaturam oculis facere, & aucupium auribus. Illi revertuntur, cœnam poſcunt, atque, ut mos eſt earum gentium, tradunt ſe hilaritati jocisque; cantant, ſaltant, mulierem mediam arripiunt, ſternunt humi, amplexantur, attrectant. Poſthæc cœna venit, apponitur, accubitum itur, eſtur, bibitur; lætitiæ, hilaritati, ludiſque non parcitur. Sed, poſtquam vino epuliſque datum eſt ſatis, traduntur mulieri ediſcenda quæ poſtero die populo vendituri eſſent. & quamvis,

Si quid faciendũ eſt mulieri male ac malicioſe,
Ea ſibi immortalis memoria eſt, meminiſſe, &
ſempiterna:

attamen, quia metus erat, ſi quid titubatum eſſet, ne doli aperirentur, coacta eſt ſæpius dictata repetere. Tum cœptum eſt cogitari de ſomno. Duo erant lectuli ſeorſim

ſim poſiti, qui, eorum opera, junguntur, atque ex duobus unus efficitur. Illi ſimul omnes ſeſe commendant. His actis, ſpeculator à Rege miſſus, ſatis jam, ſatis rem eſſe claram exiſtimans, quærendi finem facit, atque abiit, ut Regi, quæ viderat, cuncta narraret. Qui Rex graviſus eſt ſe opinione ſua non fuiſſe deceptum. Itaque jubet omnes in carcerem condi, atque, habita quæſtione, quæ explorator viderat, ipſorum confeſſione proferri, & in publicas tabulas referri. qui, manifeſto deprehenſi, non ſunt auſi negare. Genus animadverſionis cognoſcite, & ſimul Regis prudentiam admiramini. Imperat his, ut palam in foro, atque ex eodem ſuggeſtu, quo populo fucum factum advenerant, palinodiam cantent, & tanquam cornices oculos cornicum effodiant. quod ſi recuſent facere, ſtatim in crucem agantur. Ac, ne ſaxis obruerentur, undique armatos diſpoſuit, qui vim populi impetumque repellerent. Illi, crucis metu, imperata fecere; ac poſtridie Regis juſſu exulare coacti, regni ejuſdē finibus exceſſerunt.

Sed cur abit oratio mea longius, neque ſe urbis noſtræ terminis continet? nonne hic apud nos deorum immortalium flamines,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

mines, qua ſunt avaritia, lymphatum fere ſemper aliquem, vel verum, vel fictum, ad populum convocandum, precio in ædes ſacras inducunt?

Eſt in hac urbe Fanũ Mercurii, omnium maximum ac ſumptuoſiſſimum. Cujus erat olim æditus Alexis quidam, ſpurcus homo, & flagitioſus. Hic, è numero quadruplatorum deterrimus, ac fœdis puerorum amoribus notus, furti ſæpe ſe alligaverat: præterea decretam ſemper aliquam domum habebat, in quam, quidquid erat ubique lenonum, aleatorum, perductorum, conveniret; demum, in quam omnes omnium libidines commearent: nemo in eam puer pedem intro ferebat qui pudicitiam ſalvam inde referret; nemo in eam caſtus ingrediebatur qui nõ inde aliquo pollutus flagitio regrederetur. Quibus artibus fiebat, ut omnibus carus in primis exiſteret. Sed demum à duce lictorum clam veneno ſublatus eſt, propterea quod falſum indicium ipſi detuliſſet. cujus poſtea Prætorem ac Regem ſacrorũ participem faciens, quibus id falſum eſſe conſtabat, habitus fuerat ab iis vel malignus, quod falſas criminationes, vel indiligens, qui res minus conquiſitas & exploratas afferret.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

afferret. attamen Dux idem lictorum palam multis audientibus dixit, damnum ſe hujus immaturo interitu facere, quo exploratore cohors Prætoris nullum neque meliorem, neque ſagaciorem haberet. In hac igitur æde ſacellum eſt Cereris perantiquum, ferreis clathris ſeptum; maxima antiquiſſimaq; religione præditum, quod lapidem habeat incluſum, in quo ſediſſe dicitur Ceres, laſſitudine victa, cum Proſerpinam quæreret. Hunc lapidem ad cerritos expiandos magnam habere vim dicunt. Conduxerat per id tempus Uranius, nobilis pictor, tabulam quandam pingendam, in qua deſcriberetur, quo pacto ſuæ Dianam Virgines, ex venatione ſudoris ac pulveris plenam, ſacro amne laviſſent. Huic, die quodam, à mane ad veſperum, vox ex adverſo clamantis aures verberavit, qui, completis ſacris, & inſtante jam noctis tempore, nihil de vocis contentione remitteret, ſed eandem vehementius intenderet. Senſit Uranius, vocem illam ex Cereris ſacello prodire. Confert ſe illo, atque hominem ibidem incluſum, quid clamaret, interrogat. Qui, Conductus ſum, inquit, hodie ab Alexi quindecim obolis, ut pro cerrito me geram, atque

ædem

ædem clamoribus & ululatibus impleam: ego ad ravim uſque clamavi; neque homo adeſt cum mercede: &, quod moleſtius mihi eſt, ventris deſiderio differor: quod ſi ceſſat venire, & clathros iſtos recludere, hic profecto alvum educam. Tum Uranius; Ita facto opus eſt. age, ventrem exonera; &, quod egeſſeris, cum ille venerit, ac te mercede pacta fraudaverit, in os eidem impingito.

Hæc elocutus obticuit. At Paulus Æmilius, Ubi ſunt, inquit, qui ajunt Romæ tantum ſycophantas & veteratores inveniri? Quantum audio, ubique locorum moribus eiſdem vivitur. Interim veniens à navarcho adoleſcens, nunciat, fluctus conſediſſe maritimos, ac ſtatutum eidem eſſe, navim ſolvere, & ad proximam inſulam remis veliſque contendere; proinde properaremus venire. Nos dicto audientes accurrimus, & navarchum cum chirurgo litigantem offendimus. qui eum opere orabat maximo, ut ſe cum aliis vectoribus in navim exciperet. navarchus recuſabat, quod plena navis neminem præterea caperet. Gallonius chirurgum rogat, unde tanta hæc navigãdi cupido eum inceſſerit, qui ſemper à mari abſtinuiſſet. Reſpon-

 dit,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

dit, patris ſævitia contingere, ut patriam ſedem exilio permutet, qui ipſum ædibus foras ejeciſſet. Heri, ut ſcire vos arbitror, nos, qui vulneribus manu medemur, ſervi in crucem acti cadaver à triumviris rerum capitalium accepimus, quo ad remedia vivorum incideremus, ac viſcerum poſituram, colorem, formam, ac magnitudinem pernoſceremus. Ego jecur à reliquo corpore avulſum domum attuli, quo omnes ejus partes, fibras, membranulas, quibus adnectitur ſepto, quod à præcordiis uterum dividit, diligentius contemplarer; illudque jecur raſtro cubiculi mei parieti affixo ſuſpendi; &, quia mihi erat negocium in foro, diſcedo. Aliquanto poſt cum prandii tempus jam præteriiſſet, domum redeo, cubiculum intro, aſpicio, neque jecur invenio; quæro ab ancilla, quid eo factum ſit, & cur, me abſente, auſa ſit illud attingere. hinc magnũ mihi cum ea litigium exoritur. Quo clamore excitatus pater meus eo venit, &, Quid hoc clamoris eſt? ait. quid vos velitamini inter vos duos? Ego, Propudium iſtuc, aio, jecur à me ſtudiorum cauſa allatum ſuſtulit; neque poſſum ſcire, quid eo ſit factum. Tum pater, Quid clamore opus eſt? inquit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

quit. ecquid mulier deliquit, ſi abſtulit? Ut tu ſcias, coximus, ex eoque paulo ante fecimus prandio funus; neque alias eſca una palato meo ſapiit magis. experire; tu quoque idem fatebere. nam tua tibi pars in arca ſervatur. Ego, ex ira, vix mei compos, (non enim erat ita facile jecur alterum invenire,) Elegans, inquam, facinus feciſti; crucifixi hominis jecur voraſti. Pater, qui nollet hoc ſibi dictum, exarſit, ac, Peſſime, exclamat; tua cauſa factus ſum hodie anthropophagus. cur non antea dixiſti? cur illud palam habuiſti? abi hinc in malam crucem, & cave te mihi poſthac oſtendas: quod ſi poſt veſperum in his regionibus conſpicor, fruſtulatim differam, ac mordicus tibi jecur abripiam, ut cum prandio cœna conveniat. Ego patris conſpectum veritus abeo, atque alias regiones perſequor. Et, quamvis parce admodum viaticatus ſim, facile tamen, ut ſpero, meo artificio me tuebor. Non ſine horrore & ſtomacho dicta adoleſcentis excepimus: hominem tamen riſimus, qui ſe humanis carnibus ſaturaſſet. Illum vero bonam mentem habere juſſimus. Et nauclerum oravimus, ut in navim reciperet. Qui negavit id fieri poſſe, ſi ſenex ille odioſus ve-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

niret, qui, qua erat ſuperbia, omnes morabatur. Ac dicturus erat plura de hominis inſolentia atque faſtidio; ſed nos ad ſe Pluſius attraxit; qui in crepidine portus lectitabat alteri neſcio quod carmen; ac vultu & ſignificatione videbatur eidem applaudere. Qui, ut nos aſpexit, evocavit, atque, Audite, inquit, lepidum carmen ab Arido, Virgilio adoleſcenti miſſum; qui filius eſt fratris Urſati, magni antiſtitis atque dynaſtæ; quem nuper extinctum deflevimus.

O ſurgens Populi ſpes nova, Virgili,
Vrſatique domus deliciæ, & decus;
Vt fauſto exoriens omine, lucidum
Cæli ſydus ades, læta micantibus
Virtutum radiis lumina proferens!
Cum natura tuis laudibus obſequens,
Nec parvum ingenium crediderit tibi,
Nec clauſum ſtudii finibus unici,
Parva ſicut aquam mole coërcitam;
Sed magnum, atque potens clauſtra refringere,
Perque artes varias ſerpere liberum;
Ceu flumen validum, cum imbribus, aut ſuis
Præpollens opibus, præterit alveum,
Ac per longa vagum rura perambulat.
Nam, centum ingenui præditus artibus,
Feſtinas ſolidæ ad culmina gloriæ
Magnis pene puer tendere paſſibus.
Ecquis non avidis ebibit auribus,
Quos fundis nitidos pectore diviti
Sermones, roſeo ac nectare fervidos;

Vel

Vel ſi Pieriis verba liges modis,
Vel ſi des numeris pergere liberis?
Quem grata implicitum compede non trahat
Ad ſeſe probitas hæc tua, moribus
Condita egregiis, nudaque veritas?
Cui non mira ferant gaudia, quæ feris
Ludens pulchra moves prælia belluis?
Sive aprum ſequeris, ſub jove frigido;
Seu cervam validis conficis ictibus.
Nec mirum, à teneris ſi hæreat unguibus
Vis hæc tanta tibi. namque domi pater
Splendet, ſplendet avus, qui valet ad chelym
Dulcis Trheïiciam ſiſtere flumina, &
Quercus aëriis ducere montibus.
Illis fortis adeſt & ſapientia
Læli, & Scipiadæ robur amabile.
At dum te puerum fingis, & inſtruis
Mores ad patrios ſedulus, obtines,
Vt cum jam fuerit fas tibi vivere
Ævum, ſponte tua, propoſiti tenax,
Obſiſtas ſolida mente libidini,
Ducenti cupidos in vetitum nefas.
Sic, quæ recta oriens aëra verberat
Pinus, vel tenero cortice fraxinus,
Cum late foliis fulſerit ardua,
Non imbres metuet, non tumidos notos,
Nec flexo feriet nubila vertice.

Delectavit me mirum in modum carminis cultus & nitor, ac, Libenter, inquam, Pluſi, ejus exemplum mecum afferrem, ſi eſſet ocium deſcribendi; ſed, mox diſceſſuri, temporis anguſtiis opprimimur. Pluſius humaniter, Habeto, inquit, hoc tibi.

nam unde deſcripſi, ſexcenta poſsũ exempla depromere. Accipio, & gratias ago. At ille eodem puncto temporis demonſtravit digito Philoſophum, ex ea familia quæ Minervæ cultui ſe voti religione obſtringit. Summa eorum hominum profeſſionis hæc eſt, ab uxoribus, & ab omni genere cõcubitus abſtinere: unum ſibi quotannis ex ipſis, magiſtri nomine, cunctorum ſuffragiis eligere, cujus imperio præſto ſint ad nutum: ſimili omnes veſtitu uti: una cibum capere: nunquam ſolos, ſed binos, ternos vel quaternos incedere: voluptates omnes reſpuere: virtutes amplecti; eam in primis, qua Minerva ſe jactat, nimirum caſtitatem. diſciplina à Xenocrate, Platonis auditore, inventa ac profecta exiſtimatur. itaque ob hanc opinionem virtutis, honoris gratia, à cunctis, illis aſſurgitur, deceditur, & tanquam præſentibus diis honor habetur. iis licitum eſt, ſine maleficii ſuſpicione, in ædes nobilium introire; ad intima eorum cubicula penetrare; mulieres, abſentibus maritis, inviſere, alloqui, conſolari; conſilio, opera, & auctoritate juvare. Unum igitur ex iſtis nobis Pluſius oſtendit, atque, Hic eſt, inquit, ille, qui hodie inteſtabilis vivit.

Quæ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

Quærimus, quid ſit hoc. Reſpondet; Hic eſt Philoſophi illius comes, qui Pamphilam Lyſimachi nobilis viri uxorem quotidie adibat, ac, remotis arbitris, ſolus cum ſola multas in cubiculo horas traducebat. Hic vero jejunus, una cum oſtiaria, puella non illepida, in altero cubiculo ſervabat ne alius adiret. Sed, die quodam, defeſſus expectando, puellæ inquit, Dic, obſecro, quid negocii intus iſti in cubiculo gerunt? Quæ ridibunda atque hilaris, Quid putas? ait. ſe mutuò ad caſtitatem cohortantur. Heus tu; lolione victitas, an veterno laboras, qui rem manifeſtam non videas? illi animo obſequuntur ſuo, & ſapiunt, mea ſententia: nos vero inertes ac jejuni eiſdem excubias agimus: cur idem ad exemplum nos quoque hilares non ſumimus dies? Non fuit opus multis verbis, hominem, & ætatis calore, & occaſionis illecebris, & mulieris oratione incitatum, ad nequitiam impellere. ſed veniebat illi in mentem profeſſionis ſuæ, & voti, quo ſe Minervæ obſtrinxerat: ſed virginem pluſquam ſe ſapere exiſtimans, Alii, inquit, Minervæ fidem, in eo, quod promiſerint, ſervent; mihi certum eſt occaſionem tam bonam non amittere, ſed ad id

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

vela dare unde flatus oſtenditur. Atque una opera virgini in gremium illabitur. Neque id eo tantum die factum eſt, ſed omnibus deinceps diebus, quoties ſocius in cubiculo clauſus navabat operam dominæ. Sed tandem, proceſſu temporis, virgini corpus extumeſcens, fecit ut dominus, uxore præſente, ejus tumoris cauſam depoſceret, &, cum res eſſet palam ac diſſimulari non poſſet, flagitii auctorem exquireret. At uxor, cui plenum erat corpus fallaciarum & doli, quæque noſſet, ancillæ dedecus cum ipſius infamia eſſe conjunctum, iratæ ſimilis, Vide, inquit, os hominis, ut ſimulat, ſe neſcire quod ſcit, nec feciſſe quod fecit; tanquam ſit obſcurum ad quem tantum nefas pertineat. tu, improbe, hanc culpam commeruiſti. me miſeram, non poſſe me, domi meæ, cujuſquam, vel ancillæ, vel liberæ, pudicitiam ab iſtius injuria defendere! cum hoc me patiar eſſe in matrimonio, qui domi pellices habeat, & uxoris rem negligat? ideone tali viro nupſi, ut hæc videam, & has contumelias feram? Ille, qui ſibi eſſet conſcius, nullum à ſe virgini vitium fuiſſe oblatum, uxoris jurgio incenſus, quo oſtenderet, nihil ad ſe crimen illud attingere,

impe-

impetum in virginem fecit, ac, Mihi, inquit indica, cujus ſis gravida. Sed, cum illa diſſimularet, ne, cum alterius flagitio, dominæ præterea dedecus invidioſa proditione detegeret, ardentius inflammatus, Non potero, inquit, hodie à te verum exculpere? Eductumque pugionem in virginis guttur intendit; & continuo eam ſe jugulaturum interminatus eſt, niſi indicaret, qui prior ipſi pudicitiam pepuliſſet. Quæ tandem, mortis metu adducta, ab hoc viro caſtiſſimo ſe fuiſſe vitiatam expoſuit, dum ſocium intus cum domina concluſum expectat. Ille, tanquam furiis actus, ad ædes Philoſophorum accurrit; magiſtrum appellat, flagitium in virginem admiſſum exponit, ac, niſi clamore & conviciis impleri totam urbem poſtulet, impurum illum tanquam noxam ſibi dari contendit, quo ejus ſupplicio atque cruciatu dolorem ſuum lenire, & ſaturare animum poſſit. Magiſter ſuo ab alumno crimen depellere, ac peccare eum largiter dicere, qui tantam Philoſopho illi, viro ſanctiſſimo, infamiam creet, quo nemo ea in domo neque frugalior neque caſtior inveniretur. Ille inſtare factum: magiſter negare factum. Sed, cum ille altius vocem

tolleret, veritus Magiſter ne concurſus vicinorum fieret, ac facinus divulgaretur, blande hominem aggreditur, ac domum ut abeat rogat; ſe enim rem tantam inquiſiturum, neque impunitam dimiſſurum. Qua ille oratione impulſus paululum iram ſupprimere, &, quoad magiſter promiſſi ſui ſummam expleret, expectare conſtituit. Interim Philoſophus, qui ſtupri fuerat accuſatus, magiſtri juſſu, in carcerem conjicitur, & poculum, ubi cicuta vino diluta erat, affertur, atque optio eidem datur, ut vel illud hauriat, quo hauſto, horæ unius intervallo vitam amittat, vel teſtes demetendos exhibeat. Ille, ſubductis rationibus, ſatius exiſtimans eſſe quovis modo quam nullo, teſtes lubens objecit. Aliquanto poſt, obducto jam vulnere, Magiſter Lyſimachum convenit, rogatque, num de alumni ſui innocentia certior ſit adhuc. Ille audacter, nihil ſibi certius eſſe, reſpondit, quam ab homine illo nequiſſimo fuiſſe virginem vitiatam: nec poſſe rem diſſimulari. Tum Magiſter; Jam faxo intelligas quanto in errore verſeris. Ac vervecem illum venire jubet, & præſente Lyſimacho veſtes ponere. Quo facto nudatum genitalibus inguen aperuit.

ruit. Tum magiſter, tanquam commotus, Quid ais? inquit. hicne idoneus tibi videtur qui mulieres prægnantes faciat? quem, inde à puero exectum, jampridem ob inſignẽ vitæ innocentiam Matris magnæ antiſtitem eſſe creatũ oportuit? Tu poſthac, cum agitur boni cujuſpiam viri exiſtimatio, linguam comprimas, ſi ſapis, nec continuo falſis hominum de illo rumoribus aures præbeas. Ille his præſtigiis profecto delinitus eſt, ita, ut ubi eſſet neſciret, nec haberet in præſentia quid reſponderet. Quamobrem, tum judicium, quod Minervæ alumnum invidioſo crimine diffamaſſet, tum uxoris iram metuens, ſtatuit cum ea redire in gratiam, & ſibi ipſi non credere.

Adeo delectavit me vafra illæcce Magiſtro familiæ ſuæ exiſtimationi hominum vindicandæ ſuſcepta ratio, ut non alias magis hominis cujuſquam ſagacitas & ſolertia majorem in admirationem impulerit. Sed Gallonius, Oſtendam, inquit, vobis, ſi vultis, ſenẽ illum muccidum, qui acetum pro vino miſit. Reſpicimus, ac videmus ſenem, ſiccum, incurvum, rugoſum, colore muſtellino, capillo ſubnigro, neque ulla adhuc canicie infecto; qui meretricis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

retrix de feneſtra ſciſcitabatur, quid ipſi ab illis ædibus deberetur. Merlinus, Aperi, inquit. te mihi eſt opus conventa. Meretrix, Non eſt, ait, operæ in præſentia; cum amatore meo ſum occupata. Sed continuo Merlinus exclamavit. Redde mihi argentum quod ſurripuiſti, venefica. ego te impudicam, non etiam rapacem exiſtimabam. Mulier, flocci eum non faciens, abiit, ac fruſtra litigantem reliquit. At ſenex nihilo minus clamabat, Redde argentum, impura. nam, niſi reddis, hic te pipulo differam ante ædes. Gallonius accurrit, quærit pro amicitia de eo, quid factum ſit, quod ita clamet? Ille, Solebam me, inquit, à prandio, animi cauſa, in domum iſtius propudii conferre, ac pomeridianas cum ea horas in lecto traducere. hodie, cum ex conſuetudine cum ea jacerem, furtim è lecto deſiluit, atq; mea ad femoralia recta iter habuit, mihique nihil tale ſuſpicanti marſupium eiſdem annexum exenteravit; poſtea rediens, inſtitit, oppreſſit, ut ſurgerem, atque amatori cuidam ſuo, qui maximo ſibi uſui eſſet, locum darem. Ego ſurgo, obtempero, morem gero; abeo; venio ad Janum, ut pauxillulum nummorum, quod de ratiuncula

amico

amico debebam, exolvam; manum in crumenam infero, ac nihil in ea relictum invenio; parenticida iſta omnem illi animam intertraxerat. ſed dum Merlinus infelix crumenæ ſuæ fatum deplorat, adeſt, qui nunciat, ſenem illum moroſum, qui erat in expectatione, ſubita correptum febri lecto teneri, nec, de medicorum ſententia, poſſe tuto mari ſe credere. Nauclerus deæ febri gratias agens, quod vomitum illum à ſua navi removiſſet, adoleſcentem medicum, de quo diximus, introducit. Nos, ſemel, iterum, ac tertio Gallonium amplexati, valere juſſimus; & vitam Neptuno commiſimus.

LIBER VIII.

EX omni hominum numero, qui erant nobiſcum in navi, unum omnes adibant, circumſtabant; rogabant, quonam pacto Fortuna ita repente ex ſummis opibus redegiſſet ad incitas; militem quendam, cujus nomen nō memini, ex quodam honorariorum militum ordine, cujus ipſe auctor extiterat. Etenim in iis regionibus

plures

plures ejuſmodi militũ ordines inveniuntur, qui Υ Græcum palliis aſſutum geſtant ex ſerico, ſive albo, ſive rubro, ſive ſimplici, ſive argento auroque interlito, prout ordinis cujuſque ratio poſtulat. Rogabant igitur, quanam ſua culpa, tam fortunato homini, ex improviſo fortuna terga vertiſſet. Qui reſpondit; neque illum fortunam unquam reſpexiſſe, neque latifundiis prædiisq; locupletatũ fuiſſe, quorum fructus tantos illos tamque ingentes ſumptus ſuſtinerent. Sed mirum eſt, quomodo ita inſtructus ad malitiam fuerit, ut callidis conſiliis ac dolis eam ſibi vim auri paraverit, quæ tam diu infinitis ejus ſumptibus ſuppeditarit. Principio cum pedem intro in eam inſulam tulit, egens, pannoſus, alieni indigens, pane victitabat emendicato ab iis qui ſuarum cœnarum reliquiis pauperum inopiam alunt: cum ecce tibi, ex improviſo, auri montes adeptus, ex Iro fit Crœſus vel Attalus; atque ædes magnificentiſſimas, magna mercede conductas, Attalicis periſtromatis ornat; penum, granarium, cellam vinariam inſtruit; ex honeſtis hominibus familiam cogit; circumpedes multos varia veſte induit; quotidie exornat ample magnificeque triclinium; nul-

nullum vas exponit niſi argenteum; Cereales menſas dat, quarum reliquiis catillones ſe complures implebant. Quid multa? Herculi quotidie ſacra fieri exiſtimaſſes. nummos aureos modio ac trimodio metitur. Rei novitas ad ſeſe omnium oculos attrahit. Spargitur in vulgus, ejus domi aurum effici. Atque hic rumor Regis ſacrorum aures attingit. Qui, pro imperio ac poteſtate, dat Quæſtori negocium, ut quærat, inveſtiget, inſpiciat, num aurei illi nummi, quibus ille circumfluebat, probi ſint, an adulterini. Qui nullam interponit moram; ſed una cum lictoribus hominem adit, aurum proferre jubet. Qui alacris profert. Quæſtor nummos ſumit; ſemel, atque iterum, ac ſæpius inſpicit; ac nihil deprehendit in eis vicii. Miles, quo res clarior atque teſtatior exiſtat, eorum non parum multos, atque omnes duplos, forcipe cædit, quo melius, ſi quid forte intus fraudis occultetur, appareat; eoſque deinde, tanquam faſtidiens, abjicit, & colligendos lictoribus tradit. Quæſtor ita diſcedit, ut eum & copioſe ornatum, & omnis fraudis ſuſpicione vacuum arbitraretur. Id Quæſtoris arbitrium tantam illi divitiarum opinionem confecit, ut palam omnium ad
eum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

eum concurſus fierent, tanquam ad Midam, ut inaurarentur. beatus ſibi videbatur, qui poſſet illi aurum credere, quod paucis diebus poſt pulchre ſibi fœneratum diceret. Augebat hanc de ſe opinionem ſumptu ac magnificẽtia. qua eatenus prodibat, ut certis quibuſdam anni temporibus, præſertim Aphrodiſiis, Veneris honoris gratia, cui ille militabat, puellis aliquot innuptis veſtes præberet; daretq; operam, omnibus rebus inſtructum paratumque convivium ut eſſet; ad quod non ſolum ſummates viri, amicique omnes, ſed quicunque vellent, adhibebantur. Qua liberalitate, in eam opinionem homines adducebat, ut pro certo crederent, auri conficiendi rationem à pleriſq; tentatam, ſed à nemine adhuc inventam, ipſum ſolum tenere. Neque ipſe diſſimulabat. nam palam ſæpe multis audientibus dixit, in manu ſua eſſe, paucis horis, nullo fere labore, auri maſſas, quantas vellet, habere. Neque dicto fides aberat. Etenim cum nõ parum ſæpe infiniti illi ſumptus, quidquid erat domi, nummorũ hauſiſſent, ac ne teruncius quidem unus veſperi ſupereſſet, poſtridie mane aureorum acervi in menſa conſpiciebantur. Oris commendatio, &

natu-

naturalis quædam virtus orationis,nõ parvam iis,quæ dixerat,fidem conciliabat. ea enim erat ſermonis efficacia, ut videretur non poſſe obſiſti. Præterea tantos ſibi ſpiritus, tantam arrogantiam ſumpſerat, ut par eſſe principibus poſtularet, ſummorum Regum oratores præ ſe contemneret, ac principum civitatis affinitates appeteret. Qui hac fama impulſi, quod illi Juppiter de cælo aurũ plueret,ultro etiam veniebant,ut gnatas ipſi ſuas in matrimonio collocarent. Sed ex omnibus conditionibus, Viæ filia placuit,virgo formoſiſſima,& Regum etiam aliquot ſtirpi annexa. Jamque prope erat, ut in viri manum conveniret; (nam convenerat, ut ne quid ea dotis ad ipſum afferret:) quæque opus erant ad nuptias aderant omnia;conopea, quæ Reges etiam ipſos decerent; rhedæ ſerico conſtratæ, auroque contectæ; varia veſtis ac ſumptuoſa; ad ornatum ephebo-rum atque circumpedum; aliaq; id genus quamplurima. In quibus comparandis æs alienum grande conflaverat. Quod ubi virginis matri oboluit, (eſt enim ea ſagacitate, ut decipi non poſſit,) continuo, ex ipſa re,incidit ſuſpectio: Hem æs alienum contractum, argentum fœnori ſumptum,

credita

credita pecunia res emptæ;non cohærent. nam ſi fontes auri noſſet, ut prædicat, nulla verſura, ſed præſens pecunia, ad res emendas adeſſet. profecto hujus magnifica verba, ni fallor, aliquid doli alunt. Atq; ab hoc ſuſpicionis aditu ad ejus doli cubile ita pervenit: creditores militis vocat; quid de eo ſuſpicetur, exponit. dat illis conſilium, ut prętoris decreto, tanquam ſi non ſit ſolvendo, & fugã adornet, eum abripiendum in carcerem curent. nam, ſi hanc contumeliam tam inſignem in ſe accipiat, neq; argẽtum promat quod illis perſolvat; manifeſta res eſt; hic merus eſt ſycophanta. Illi conſilium laudant, gratias agunt. curriculo ad prætorẽ eunt, deſiderium ſuum exponunt. Ille, cui militis inſolentia erat inviſa, ejusq; immoderati ſumptus ſuſpecti, nihil illis eſt auſus negare; ſed jubet, ut ante noctem in vincula conjiciatur, niſi vel debitum integrum ſolvat, aut ſatis vel cauto det. Itaquę ille miſer lictorum turba circumfuſum ſe antea videt, quam aut id leviter odorari, aut aliquà ad ipſum permanare potuerit; præſertim cum animum attendiſſet ad cavendum. neque, ut ſocors & ignavus, ſe in eorum poteſtatem tradit; ſed, educto gladio, conatus eſt ferro viam ſibi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

ſibi munire ad fugam. ſed fruſtra. nam à duce lictorum percuſſus in capite, coactus eſt conſiſtere, ſeque conſtringendum abripiendumq; in carcerẽ tradere. ubi paucos poſt mẽſes, ex animi ægritudine, diem obiit ſupremum. Sed compertũ eſt poſtea, nullas illi nuptias cordi fuiſſe. unde enim uxorem, eo præſertim genere ortam, cum tanta familia aleret, cui nihil erat in terris ubi in ſuo pedem poneret, neque aliud aurum vel argentum conficeret, niſi quod dolis atque fallaciis ex aliorum crumenis exprimeret? ſed, ſolũ, inquam, fuiſſe propoſitum, per ſimulationẽ nuptiarum, alios uſque ad vivam cutem auro tondere, & in primis mercatorem locupletiſſimum magno adamantium numero circumducere, qui omnes erant talenta auri ad quinquaginta. à quo ſi clam, precario, vel ſimulatione emptionis, potuiſſet auferre; celocẽ habebat paratam, qua ſe in patriam reciperet, ac fuga rem ſolveret. Sed in primis ad eos avertendos uſus eſt occaſione conjugii atque nuptiarum. nam ideo ſe velle eos emere ajebat, ut in veſte uxoris phrygio opere elaborata illigaret inſereretq;. Itaque frequenter ad domum mercatoris venire: phrygionem etiam cum particula

qua-

quadam ejus veſtis adducere:unumquemque adamantem in manus ſumere, inſpicere;experiri, nũ loculis in phrygio opere relictis convenirent: dicere,jam diem nuptiarum appetere: ſed neque precium ſolvere,neque certam ſolutioni diem præſtituere;unum inſtare,de tradendis adamantibus, vehementiſſimeque contendere. Mercator,qui eos invitus non haberet;Ne unum quidem, inquit, ex his poteſt à me quiſquam auferre, niſi præſenti pecunia. Ille elate magnificeque, ut conſueverat, loqui,ac,Tu mihi,inquit,formidas credere? cui alii ſexcẽta tanta ſoli enumerarunt, neque ſunt decepti in eis. neque eſt alter hodie quiſquam,cui æque recte credi homines putent.an neſcis,quod mox poſſum te auro totum obruere? Scilicet ita res eſt, mercator ait; non poſſunt aliter à me auferri. Tua iſthæc magnifica dicta hinc aufer.nunquam enim me hodie inducent ut tibi teruncium credã. At miles,ubi fidem ſuam ſic concidiſſe animadvertit, continuo deſpondiſſe eum animum ajunt.

Tum unus,qui ſermoni intererat;Miles hic aſtu maliciaq; victus eſt,inquit,à Geta, qui anno ſuperiore ex ultimis ac remotiſſimis orbis terræ partibus in eam inſulam,
unde

unde ſolvimus, venerat. Hic captus amore Philargyriæ, Agathonis clepſydrarum artificis uxoris, munera illi miſerat, armillas, periſcelides, torques, inaures, annulos. Quæ omnia ab aurifice amico ſuo mercede conduxerat. Sed cum jam ſuam ex ea libidinem expleſſet, ac pertæſus mulieris avaritiam eſſet; rationem excogitavit, qua ea, quæ dederat, eodem unde venerant reverterentur. Quæ ſane ratio feliciter ceſſit. Venit die quodam ad mulierem domum, perturbato ſimilis. Quem illa continuo, quid triſtis ſit, rogat, quidve turbatus? Quia, inquit, mihi litigium fuit cum aurifice, unde emi aurum, quo te donavi. Qui quidem inſanit de precio, neq; quidquam pudet. &, quia ſcit, illud ad te advolaſſe, neque me poſſe reddere, litium terrore ad ſuas cõditiones conatur attrahere. ac modo, ſe mihi dicam ſcripturum, ait; modo lictores & carcerem minitatur. deniq; multis modis ferox eſt, atque acer. Sed vin' tu facinus lepidum, quo oculi illi doleant, facere? redde aurum, quod dedi, ut ſibi habeat; ita enim illum probe ulciſcemur, ſi ea iterum venalia ſit habiturus, quæ jam ſe vendidiſſe crediderat. tu interim hanc ſyngrapham collybiſticam cape, nuper ad

me

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

me domo allatam; unde talenta bina ſtatim accipies; quæ vel in novis ornamentis, vel, ſi magis libeat, in fœnore collocabis. Mulier, quamquam aſtutia atque malicia infra ſe alias omnes lõgo intervallo relinquat; attamẽ, majoris ſpe lucri, barbari hominis conſilio ſuperata eſt: &, continuo, accepta ſyngrapha, data omnia reſtituit. Quibus ille acceptis, & aurifici, qui locaverat, redditis, velis remiſque contendit in patriam. Mulier vero decepta, talenta illa in ſomnis exegit.

Dum nos mulieri catæ ab homine externo tam pulchre os ſublitũ fuiſſe ridemus; ecce tibi lembus contra nos remigio contendit; neque aves, neque venti citius. Ubi, cum abeſſet à nobis propius, hominem inter lictores quatuor medium & catenis vinctum aſpicimus. Qui ſtatim à navarcho eſt cognitus, atque, Apollinis æditus, inquit, à fuga retractus, ad judicium, vel ad ſupplicium potius, attrahitur. Nos, vicio humani generis, incendimur ſtudio cognoſcendi ab eo, cujusnam rei capitalis affinis inveniretur? Qui non invitus huic noſtræ cupiditati morẽ geſſit. Atque, Hic, inquit, æditus ingenuum formoſum puerum, qua eſt in his rebus cupiditate, ad inſaniam

ſaniam adamabat; ac tundendo atq; odio dabat operam ſedulo, ut in cubiculũ ſuum perduceret. ſed nõ poterat perficere. nam puer, gnarus qua de cauſa arceſſeretur, novas ſemper cauſas fingebat ne veniret. At ille, libidinis æſtu tanquam furiis actus, hanc excogitavit rationem, qua ad ſe vel invitum attraheret. Erat puero in deliciis accipiter, ita ab eo aſſuefactus, ut, miſſus in ſublime, ad ipſum cum præda in pugnum reverteretur. Hunc, dum puer domo abeſt, ædituus ad ſe deferendum curat. Itaq; mittit, qui pueri verbis eum ſibi dari efflagitent, quem dicant in proxima urbi villula aucupio operam dare, ac vehementer avem illam cupere in prædam emittere. Familiares, qui nihil ſuſpicarentur, ſine mora dederunt. Puer domum rediens, neque accipitrem videns, quid eo factum ſit, rogat. Illi datum eſſe ajunt homini miſſo à ſe ex proxima villa, ubi aucupabatur. Ille clamare, ac flens dicere; Nullam à ſe villam inſpectam, nullum aucupium inſtitutum, nullum hominem miſſum. ſed ubiubi eſt, diu ille celari non poterit. nam omnia odorabor, omnium ędes interrumpam, inſpiciam, omnes in eis angulos perluſtrabo. Sed quærenti ſit obviam

viam æditnus. Qui, Scio, inquit, quid quæras. ſed quærēdi operam lucri facito; meæ domi tuus eſt accipiter. veni, ſis; nihil eſt in me moræ, quin ſtatim accipias. Puer, cui nihil longius videbatur, quam dum accipitrem ſuum recuperaret, ſine alia cura æditnum præeuntem ſequitur, ejuſque cubiculum intrat. Ille ſtatim peſſulum oſtio obdit; ac miſere multis precibus, blanditiis, ac promiſſis puerum, ut ſibi ſit morigerus, orat. Quæ audiens, vix tandem miſellus ille in eas ſe plagas induiſſe cognovit, quibus nihil antea æque metuerat; ac multis cum lacrimis orare hominem cæpit, ut ſibi haberet accipitrem, tantum abeundi poteſtatē faceret. Æditnus eum modo promiſſis lenire, modo minis terrere, quo ſibi obnoxium redderet. Sed, cum nihil proficeret, ad vim confugit: ac duplex telum exeruit; ferreum unum; alterum (honor ſit auribus) quod eidem ab inguine extendebatur, forma magnitudineque geminum illi, atque ſimillimum, quo Lampſacenus in primis deus ferox eſt atque terribilis; atque, Utrum, inquit, vis, elige. nam, velis, nolis, alterutrum tibi excipiendum eſt. Horribilis ejus membri facies fecit, puer animi ut incer-

tus foret, utri necandum ſe traderet, ferrone, an fœdo illi atque execrabili palo. non enim ſatis erat exploratum, unde levius eſſet vulnus accepturus Sed, dum deliberat, venit æditiuo ab ejus fani antiſtite nuncius, ut relictis rebus omnibus curriculo ad eum contendat. eſſe enim ipſi opus eo convento. Qui vocatus accurrit. Puer vero ſolutus omni periculo, diis gratias agens, ſine accipitre domum revenit; ac vix ſui compos, ex metu, patri rem omnem, ſicuti geſta erat, expoſuit; ac, Niſi, inquit, bonus ille antiſtes, quamvis neſciens quid boni ageret, ſubveniſſet, filio tuo horribili illo telo diſciſſo diſruptoque funus hodie curaſſes. Pater ira percitus ad antiſtitem venit; æditui flagitium narrat; ac primum diis, tum ipſi, ſe vitam filii referre acceptam ait, qui impuratum illum accerſiri juſſiſſet; ſecus enim ille cruciatu maximo peremptus apud mortuos eſſet. Antiſtes, æditui ſui nequitiam ferens indigne, amiciſſimis verbis à ſe hominem dimittit; & ſimul ſe curaturum ſpondet, ne qua in poſterum filio ipſius ab illo oriatur injuria. Neque expectavit dum ira deferveſceret; ſed ſtatim ædituum ad ſe accitum, ut par erat, objurgavit; juſſitque ut

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

ſtatim, atque accipitrem ad puerum retuliſſet, urbe illa, atque adeo tota inſula, ante noctem excederet. Qui dicto audiens, ſed plenus iræ ac malevolentiæ, ad pueri domum venit, commodum cum pater abeſſet: eumque ab oſtio provocat foras: ſed caſu tum puer torminibus excruciatus, lectuloque affixus, prodire non potuit. At ille accipitrem ancillæ cum redderet, cultrum, quem ſub veſte contexerat, profert, atque, Hic, ait, illi totus intra viſcera excipiendus fuerat, ſi prodiiſſet. ejus enim cauſa hinc exul ejicior. Ac ſtatim deinde pateris, patellis, urceis, phialis, acerris, argenteis omnibus, quibus Apollini ſacra fiebant, convaſatis, clam in proximam atque huic imperio ſubjectam inſulam fugit. Ubi in patella ferrea, à caupone, apud quem diverterat, precario accepta, vaſa illa ſacra comminuit, ut ad ignem eliquata in unam argenti maſſam redigerentur. Sed vix ignem ſenſere, cum ſtrepitus, crepitus, ſonitus, tonitrus, ſubito, prorupere & valide tonuit, ita ut ædes ruere viderentur. Accurrit caupo, & familia ejus tota, ac patellam illam, ad ignem appoſitam, cum fruſtulis illis vaſorum, & ſacrilegum illum, eo crepitu ad terram abjectum,

ctum, aſpiciunt. Sublatum magiſtratibus tradunt. A quibus in cuſtodiam datus, juſſus eſt de vinculis apud ipſos cauſam dicere. Nunc vero ad antiſtitem fani, quem expoliaverat, mittitur, ut ibi de eo legibus judicium fiat, vel potius, ut de confeſſo ſupplicium ſumatur. Audierat hæc quidam, quem ex ſupercilio, quadam quaſi nube obducto, promiſſaq; barba, ac dentibus atris, eſſe ſapientem intelleximus; qui, ſuſpirio alte petito, hæc contra laſcivos amores verba fudit ſapientia.

Hei! mihi quis numeret quæ fert non ſanus amator?
Ah gravis interdum mors venit atra minus!
Sæpe ſibi miſero ſua gaudia luget ademta,
Sæpe dolet læſam cenqueriturque fidem.
Solane mortales, inquit, perjuria mentes
Verſant? ah nullum crede fidele caput!
Tamne cito fugiat, venit quæ ſera voluptas?
Tam fixus triſti ſit mihi mente dolor?
Vera quidem memorat, duro eſt de marmore damnum;
Sed bona de fragili dixeris eſſe luto.
At tibi ſi placeat ſtabilis ſimplexque voluptas,
Illa eſt æthereis ſola vocanda locis.
Vel ſi par petitur, ſimilisq; in amore voluntas,
Mens eſt in facili tota locanda Deo.
Mutuus inde poteſt contingere pectoris ardor:
Cetera ſunt tacitis inſidioſa dolis.
Et nuſquam niſi vera trahes ſolatia cælo,
Gaudiaque impuris non violata notis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

At quæ pulchra nitent, mutatos reddere vultus
Tam cito cùm videas, nec tetigiſſe velis.
Lubrica ſunt, moneo, liquidoque ſimillima cælo,
Quod nunquam nitido jugiter ore micat.
O quoties ſubito nigra caligine claudi
Eſt viſus fuerat qui ſine nube dies?
Quam multos videas lætos tumidoſque ſecundis
Rebus; poſt liquido rore rigare genas?
Fortunæ celeri verſamur turbine rotæ,
Navis ut in pelago, dum furit aura noti.
Nã modo, quæ ſaliens feriit vaga ſydera, puppis
Tartara præcipiti tendit ad ima pede.
Quam ſæpe aurata conſpectus nuper in aula
Cogitur in viles pauper abire caſas?
Nulla fides igitur ſit inanibus addita rebus;
Quæ permiſtæ malo damna pudore ferunt.
Ingeniique bonis ſecurus nitere. namque hæc
Firma manent; mutant cetera ſæpe vices.
Dumque licet, pulchris animũ virtutibus orna,
Innocuos peragens & ſine labe dies.
Sed longas ne necte moras. nam diffugit ætas,
Et properans nigro mors venit atra pede.
Ac tibi poſt tardũ incutient tua damna pudorẽ,
Et mage, ſi feriat conſcia corda, timor.
Si redeant votis acti male temporis horæ;
Queis ſuperos precibus ſollicitare velim,
Redditus ut mihimet, cõmiſſa rependere damna,
Speſque ſimul nitar ſumere mente novas?
Tuque vaces culpa? Memori ſi mente recurras,
Præſentem nobis ſemper adeſſe Deum;
Et ſupereſſe novos poſt ardua fata labores;
Infernaſque domos; Tyſiphonemque feram;
Sævaque terrificis horrentia monſtra colubris;
Nigraque ſulphureis ire fluenta vadis;
Æternaſque oculis lacrimas ſine fine cadentes;

Quæque

Quæque nihil frangunt pectora dura preces;
Præcluſamque viam miſeris, nomenq; ſalutis,
Quod rigido fixæ ſtent adamante fores.
Tunc tibi, nec noceant oculi crineſque puellæ;
Præſtinguatq; aciem nec male fultus honor.
Quin ſi fœdus Amor cervicibus hæreat, ultro
Captivo retrahas libera colla jugo;
Turpibus ac niveo pulſis è pectore flammis,
Non tibi poſt ſimili ferveat igne jecur.

Videbatur fuiſſe plura dicturus, niſi orta inter nautas rixa omnem ab eo concionem avocaſſet. Nam cuncti eam ſedatum ierunt. Itaque à corona relictus obticuit, neq; inceptum carmen, & ad finem laborans, abſolvit. Nos vero ſoli in ſtega relicti, occupamur ab uno ex illis philoſophis, quos Minervæ caſtitatem ſuam dicaſſe ſupra commemoravimus. Cujus ſi faciem aſpexiſſes, quantumvis tibi precii viſus eſſet. ea enim illi in vultu ſeveritas inerat, ea in inceſſu gravitas, ut Socratem vel Xenocratem, aut aliquem ex veteribus illis Philoſophis dixiſſes, qui incredibili robore animi & continentiæ indole præditi reſpuerunt omnes voluptates, & directum ad virtutem iter habuerunt. Hic nos, inquam, aggreditur, ac ſalvere prior jubet. Tum, Novi vos, inquit. nam ſæpe vidi ire una cum Gallonio in via. Sed quid vobis venit in mentem eam urbem relinquere, qua non facile eſt in toto orbe terrarum invenire alteram neque venuſtiorem, neque deliciis pleniorem? omnino Amor, Voluptas, Venus, venuſtas, gaudium, ludus, jocus, ibi habitant, & amœnitates ſuas exercent. Quantarum miſero mihi ab ea per vim avulſo voluptatum diſtractio, diſſidium, vaſticies venit? Cum me ab ea

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

ſejunxi, & in navi pedem poſui, ſenſi partem mihi viſcerum mearum abrumpi. Sed fieri aliter non potuit; ſuperioris juſſum urgebat; obſequendum illius mori atque imperiis fuit; qui me in proximam inſulam, ſectæ noſtræ propagandæ cauſa, & in primis caſtitatis amorem in hominum animis frequentibus ad populum concionibus inſerendi gratia, mittit. At vobis, quantum intelligo, ad indagandas percipiendaſque voluptates dux defuit. nam ſi me magiſtrum adhibuiſſetis, in quas vos ego regiones voluptatum deliciarumque deduxiſſem? Sed facere non poſſum, quin ſigna & notas locorum indicé; quibus cognitis, ſi vos illuc iterum redire contingat, velut aurum, innumerabiles voluptates ipſi vobis fodere, & nullo errore invenire poſſitis. Facite igitur, ut memori hæc animo dicta inhæreant. Sed fugit memoria, niſi litterarum præſidio retineatur. Habetis hic tabellas & ſtylum? Minime, inquam. ſed habemus pugillaria. Recte ait. Scribe igitur. Si vos meretricum munditiæ capiunt, Clæretam lenam in vico Tuſco adite. ea ad vos puellarum greges adducet; atque eas ſiccas, ſuccidas, quam lepidiſſimas, quamque adoleſcentulas maxime; &, quod refert, minime vulgo pollutas; ac tam multas, ut quotidie conditiones mutare poſſitis. At, ſi virgines vos delectant magis, in foro boario Phanoſtratam petite. ea ſemper bolum aliquem habet domi ſepoſitum, quem vobis advenientibus objiciat. Vel, ſi inveneritis vos ipſi quod ametis, in ea re utilitatem faciet, ut cognoſcatis ſuam. nam ea eloquentia eſt, ut vel virgines Veſtales poſſit ab earum ſeptis abducere. Verum, ſi nuptæ nobiles cordi

ſunt

ſunt magis, non eſt diſcedendum in hoc genere ab Angello noſtri ordinis. ille ſolus quantum eſt ibi matronarum habet in poteſtate, ac vobis indicabit, quali unaquæque earum ſit pede, quo femore, quibus brachiis, clunibus. nam quamvis ſumme officioſus ſit, æque tamen ſui meminit; neq; mulierem fere aliquam alteri utendam exhibet, quin ſibi quoque uſurariam faciat. Ille igitur, honoris mei gratia, ſummo genere, ſummaque pulchritudine matronas dabit, quibuſcum voluptates maximas capiatis. Sed diſtrahit me à vobis debitas Minervæ majorum gentium numini à nobis cultus, quo deam quotidie certis quibuſdam precibus veneramur, ut ſit propitia, neque caſtitati, quam profitemur, maculã aliquam aſpergi permittat. Abeunti Paulus Æmilius, Grates tibi, inquit, agimus. &, ſi ea nobis repetenda urbs ſit, in illo tam vaſto deliciarum mari, quod prædicas, imperiti ac rudes, cum eo, quem oſtendis, cortice nabimus.

Sed, eo ab oculis amoto, unus, qui furtim ejus dicta ſublegerat, O tempora! inquit; ô mores! en cui tuas mulieres credas! en cui tuos liberos in diſciplinam tradas. iiſdem enim præceptis teneras illorum mentes effingit quibus vos conatur imbuere. & hic homo tam continens ad exteras nationes laudator caſtitatis publice mittitur! quem, cum dicere cœperit, concio tota, tanquam è ſinu Minervæ delapſum, aſpiciet; eo impetu, eo ardore animi, ea gravitate verborum ſententiarumque, libidinis vitia perſequitur. ſed, ſimul ac peroravit, ſi virginem, vel nuptam, in quam laſcivire poſſit, offendat, ſtatim re ipſa oſtendit, quænam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

ſua ipſius ſit de tota hac re voluntas atque ſententia. Angellum vero, quem nominat, pudet dicere nefanda ex ſeſe quæ dedit. nam, quod fecit flagitii, poteſt populo viritim dividi. quã multis ille matribus familias pudicitiam expoliavit? quam multis probrum caſtis, labem integris attulit?

Ac ſermonem longius protraxiſſet, niſi interpellatus fuiſſet fauſtis acclamantium vocibus, Euge, euax; venit, venit. Nos caput attollimus, ac triremes ad triginta celeri adverſus nos curſu tendentes aſpicimus; Hæ dicebantur Parthenium dynaſtam vehere, virum principem, omnibus naturæ fortunæque bonis cumulatiſſimum; qui, non ita multo ante in eum ordinem allectus, veniebat, ut una cum aliis dynaſtis Remp. illam capeſſeret. Ingentes viri principis virtutes, uno ore ab omnibus ſummis in cælum laudibus elatæ, injecerunt nobis cupiditatem ejuſdem non nævo aliquo, ſed corpore, ut dicitur, omni cognoſcendi. Ac certatim unuſquiſque huic noſtræ cupiditati conabatur occurrere. Sed unius tandem aptior ad hoc munus eloquentia vicit. qui, Si velim, inquit, omnia, quæ de eo dici poſſunt, exponere, dies me antea deficiat quam oratio. atque in demortui dynaſtæ locum ſuffectus plus illi ordini ſplendoris attribuit quam ab eo ipſe acceperit. nam quamvis locus ille æque ſummis atque infimis pateat; nec magis dynaſta ſit qui ex ſummo loco, quam qui ex infimo in eum ordinem venit: attamen laude & gloria præſtat alius alii longiſſime. Hic ex longa planeque innumerabili Regum maximorum ſerie ortus, in ipſo ætatis flore, & in ſumma rerũ omnium affluen-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

affluentia, legem ſibi ipſe indixit innocentiæ, virtutumque omnium. atque, ſi, detractis omnibus viciis, fingendus nobis ſit omni laude cumulatus dynaſta, hic profecto quaſi forma eſt & character eorum. &, quemadmodum nihil eſt tam in aliquo genere perfectum, quin perfectius ſit id unde illud, tanquam ex ore aliquo, quaſi imago exprimitur: ita etiam, ſiquis ſeſe ad ejuſdem vitæ ſimilitudinem formet ac fingat, longe infra ejus excellentiam inveniatur. Nullæ latent in ejus animo ad occultandas inſidias latebræ, nulli receſſus, nulla ſunt illi ad decipiendum inſtructa in corde conſilia, nulla infuſcata malevolentia, vel aſſueta mendaciis, vel fucata, vel fallax, vel erudita artificio ſimulationis ratio ineſt. Pietatem, religionem, juſtitiam, ſua ſponte, non quæſtus, aut commodi cujuſquam gratia, colit. Præterea præſtat ingenio, eruditione, doctrina. Domus ejus litteratorum hominum frequentia celebratur; ita ut quædam velut officina ſapientiæ exiſtimetur. ubi ſtatim ex omnium ingeniorum flore Academia excitabitur; quorum doctiſſimis ſermonibus, qui harum politiſſimarum artium ſtudio tenentur, mirifice delectentur, atque proficiant.

Sed attentos nos interpellavit ſubitus nautarum cachinnus ac ſibilus; quos navarchus, vir prudens, qui ſciret quid riderent, acri caſtigatione compeſcuit, ac tacere juſſit. nam, cum reſpexiſſent, triremes quatuor viderant, quæ dynaſtas aliquot in regnum Geryonis reportabant, unde ad Regis ſacrorum comitia velis remiſque contenderant, perſuaſi à mathematicis, qui ex poſitione aſtrorum prædixerant,

intra paucos dies Regem, qui tum rerum potiebatur, orco deſtinari. ſed, cum vidiſſent, menſem ab ea prædictione jam elapſum eſſe, neque ſpem aliquam oſtendi, ut apud inferos Regis dicam ex urna Minos educeret, triſtes, nec ſine riſu, eodem unde diſceſſerant, revertebantur.

Verum amœnitatem, feſtivitatem, lætitiamque exercentibus ceteris, unum aſpiciebamus, ſeorſum ab aliis, triſtem, capite demiſſo, tabulatum obtueri. Paulus Æmilius, ſive miſericordia, ſive vitio hominum qui ocio diffluentes aliena curant, eum adiit, rogavitque quid triſtis eſſet; cur, aliis in lætitiam effuſis, frontem contraheret, aliorumque lætitiæ velut oppederet? Qui, Hanc, inquit, mihi triſtitiam bellus creat affinis meus, qui ſororem mihi ſuam in matrimonio collocavit. nam cum domi meæ dotem enumeraſſet, quinquaginta videlicet minas, mihi dat virginem in manum. ego, tum ejus quamprimum potiundæ deſiderio incenſus, quia forma non mala eſt, tum etiam, ut concubitu firmiores eas nuptias efficerem, cum nova nupta me in cubiculum abdo, atque ocioſus ab animo argentum ibi enumeratum in menſa relinquo. at bonus ille vir, interea dum me intus cum ea oblecto, ſublato argento, clanculum ſe ab ædibus foras ejecit, nihilque mihi reliquum fecit niſi plorare. eo nunc in proximam hanc inſulam, quo profugiſſe eum ajunt, ut lege judicioque quod mihi ſublatum eſt perſequar, vel potius, ut prædoni illi animam adimam. Cui Paulus Æmilius; Næ tu flagitioſe ſtultus es, ait, qui alteri malum pro bono, injuriam pro beneficio rependas. tune

ſatis

ſatis pro merito gratiam illi referas, qui tibi uxorem, placidam tanquam ovem, reddidit? non enim, dote freta, ferox eſſe in poſterum poterit; ſed te in domini loco verebitur, metuet, atque omnibus tibi in rebus morigera erit. Deme igitur ſupercilio nubem, teque una cum aliis hilarem præbe, ac, ſi me audis, domum revertere. nam, ſi uxor tibi forma eſt luculenta, ut dicis, cum illic ſint voluptarii ac locupletes tam multi, manipulatim munerigeruli ab illis convenient.

Sed, cum maxime miſerum illum conſolari conatur, prodit alter, æque triſtis; atque, Hic, inquit, dos; mihi uxor eſt elapſa è manibus, neque, poſtquam fugit, inveniri uſpiam potuit. uter ergo noſtrum miſerior vivit? Cui Paulus Æmilius; Ain'? fugit? at eam diligentius tuis propinquorumque tuorum cuſtodiis aſſervatam oportuit. quod ſi feciſſes, non eam nunc lugeres amiſſam. At ille, Nimis quidem eam arcte habui. nam, & quod miſere amabam, & quod crebræ adoleſcentium quotidie præter ædes meas itiones reditioneſque ſuſpectam mihi reddiderant, ne latum quidem unguem pedem domo ſinebam efferre; neque Argus ita vaccam à Iunone ſibi commiſſam cuſtodiebat, ut ego eram oculatus in mea ſervanda. Cujus rei facultatem meum mihi artificium dabat. Etenim coquus ſum, ex eo genere, qui nunquam eunt foras coctum, ut ceteri, ſed domi, quod mihi affertur, curo, atque ita ſuavitate condio, ut placere etiam mortuis poſſit. quamobrem nunquam mihi opus deeſt. Verum proximis Cereris vigiliis à me opere petivit maximo, ut ſe in ædem Cere-

ris

ris ducerem; atque ita apte elocuta eſt ut perſuaſerit. Itaque circiter quartam noctis vigiliam ſurgo, Vulcanum in cornum includo, atque, ut me præeuntem ſequatur, jubeo. Imus, atque angiportum ſordidum ac lutulentum intramus: ſedulo eam moneo, ne luto veſtigia defigat; atque, Leonica, inquam, (id eſt illi nomen,) cave lutum, cave lutum, Leonica. Reſpicio; ſed Leonica jam è conſpectu evolarat. Ego exanimatus accurro, ut eunté perſequar. ſed nugæ: noctis enim beneficio occultatam aſſequi non potui. Nihilo magis tamen quærendi labori vel operæ parco, (nimis illa quidem cordi cara eſt meo,) ſed perrepto totum oppidum, ad ædem Cereris, ad ædes amicorum, propinquorumque, quo non? Nunc ſtatutum eſt mihi, circumjectas huic imperio inſulas omnes eam quæſitum adire, neque antea quærendi modum facere, quam inveniam, inventamque mecum domum reportem. Tum P. Æmilius; O ſtulte, inquit. quereris te fuiſſe moleſtia ac ſumptu levatum? Quod ſi ægre tibi illud eſt tamen, quod careas uxore, ſummamque in ea voluptatem ponis; redde huic dotem, quam à tua acceptam retines; tu vero ſuam ab eo uxorem accipe. nam, ſi ſapit, remittet tibi iſtam voluptatem, & ea ſe carere patietur. ita utrique veſtrum, quæ optat, evenient; illi dos, tibi uxor. Valete.

Interim ex alto procul inſula illa conſpicitur, unde ædituum ex fuga retractum eſſe narravimus. Placuit navarcho, illuc navem appellere, ut vinum, quod ibi præſtantiſſimum naſcitur, emeret, & in navim imponeret. Accedimus, portum intramus, ibique adoleſcen-
tem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

tem vita functum audimus, qui dynaſtæ Vio fuerat in amore atque deliciis, quique ex maximis divitiis, quibus ab eo fuerat locupletatus, ſua ſtultitia, ad ſummam ſeſe inopiam atque egeſtatem adegerat. De hoc adoleſcente narrabant, cum olim ejus dynaſtæ, quem diximus, domi honorarios inter ephebos aleretur, ac propter ſummam ejus ſuperbiam inſolentiamque ferri non poſſet, juſſum eſſe domo illa egredi, & in malam rem, quantum poteſt, abire. Itaque ab omni ope deſertum ſe in patriam recepiſſe. Vbi, cum neque arrogantia, neque inſolentia deſiſteret, ſed nova quotidie deſignaret, raptum fuiſſe ajebant in vincula. Sed ea, ſolita audacia, rupiſſe, ac rurſus ad dynaſtam ex fuga veniſſe: egiſſeque per amicos interpretes ſummates viros, ut, honoris ipſorum gratia, apud illum in veterem amicitiæ gratiæque locum reſtitueretur: quibus dynaſtam audacter reſpondiſſe, ſe quidvis antea paſſurum, quam talem domi ſuæ virum habere: tum demum illum, de hac ſpe dejectum, novam tentare fortunam, novaſque amicitias experiri conſtituiſſe; atque eadem opera lembum conſcendiſſe. Sed operæprecium eſt, intelligere, quemadmodum Neptumnus, qui noſſet, fortunā, quam ille quæreret, eſſe in ea terra quam linqueret, eum à mare repulerit. Evolarat jam è conſpectu lembus ventis operam dantibus: cum Neptumnus juſſit Æolum receptui canere, ac ventos navigationi illi ſecundos contrahere, vinculiſque conſtringere, adverſos autem ſolvere, qui mare commoverent, eodemque, unde ſolverat, lembum impellerent. Ille, Neptumni imperiis obſequens, ventos illos è carcere

cere eductos immiſit in mare. Sed vix erupe-
rant, cum, impetu facto, lembum invadunt, ac
vorſoriam capere, ſeque ad relictas regiones
recipere cogunt. Ad litus igitur ejectus, egens,
ac pene pannoſus, quam ſpem aut opem ca-
peſſeret, aut rebus ſuis conſilii quid capeſſeret,
non habebat. Aberat illis diebus dynaſta Vius,
ac villarum ſuarum amœnitatibus fruebatur.
Verum aderat Styliolus adoleſcens, qui tum
temporis apud dynaſtam illum plurimum au-
ctoritate & gratia pollebat. (nam eximium
ſemper aliquem habuit ignavum, inertem, ſi-
ne gente, ſine nomine, cui præmia rei pecunia-
riæ magna tribueret, locupletemque ex egen-
te, neque tam dicto audientem, quam ſibi im-
perantem, efficeret.) Sperabat igitur, ſi com-
mendaticias eo ab adoleſcente ad dynaſtam
litteras accepiſſet, fore ſibi in proclive quod
cuperet. Itaque aſtute ac malicioſe hominem
adiit; atque his verbis alloquitur: Emanavit in
vulgus commeruiſſe me culpam, quam pro-
pter dynaſta me domo foras ejecerit; idque
magnam ea res mihi offenſionem & contem-
ptionem apud omnes attulit. Oro, obſecro, ut
mihi ſubvenias, & conceptam hanc nomini
meo maculam deleas, quæ omnes cogitatio-
nes, omnia conſilia, omnes ſpes meas evertit.
Te deprecatore, dynaſta nihil denegare cui-
quam audet: Scribe ad eum, ut menſem unum,
neque eo amplius, me ſuorum familiarium lo-
co ac numero habeat, quo elapſo, ipſe me pro
expuncto habebo, ac, ſi per te licebit, quaſi ab
eo exauctoratus, tuam in domum, tanquam in
aliam militiam, tranſibo, tibique famulus ſer-
viam. Homo ventoſus, gloriarumque pleniſſi-
mus,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

mus, glorioſum ſibi fore putavit, ſi palam fieret, homines, dimiſſa dynaſtarum familiaritate, quod apud eas gentes honeſtum in primis exiſtimatur, in beneficio & gratiã ſuam appetere. Itaque inflatum accipit; atque ad dynaſtam litteras dat; in quibus hæc omnia exponit; & majorem ab eo in modum petit, ut exorari ſe ſinat, & adoleſcenti animum expleat; nihil enim ſibi gratius poſſe accidere, quam ut adoleſcens intelligat, ſe ab eo tantum amari quantum ipſe exiſtimat. Obſignat litteras, atque adoleſcenti tradit. Qui ſtatim ad dynaſtam refert; qui tum ruri erat, ut diximus. neque dubitavit, æſtate ſumma, meridie ipſo, duodecim millium iter pedibus facere. Dynaſta, litteris lectis, ac vehementi illa commendatione expugnatus, exclamat, Vincat; dummodo ſciat, eum, quem commendatum tantopere cupiat, quandoque ſuis rebus exitio futurum. Neque ita multo poſt cœpit omnem illi honorem habere; videlicet, ceteris, ut mos eſt illarum partium, honoris ergo aperto capite coram ipſo ſtantibus, ſoli innuere, ut ſe tegeret, ſoli ſua conſilia credere, ſoli rerum ſuarum fidem habere, ſoli res omnes, quibus aliqua ineſſet utilitas honorque, mandare, illum in oculis ferre, ſolum adhibere convivam ſibi, ſolum ipſi in cubiculo ſocium, in rheda proximum eſſe. Quæ ubi Styliolus & litteris multorum, & ſermone omnium accepit; ſane, ut par eſt, commotus, ſcribit ad dynaſtam, mirari ſe vehementer, quod adoleſcentem nondum ſibi remiſiſſet. menſem enim jam præteriiſſe; quo elapſo, ipſi ſe ille quodam quaſi ſacramento obligaverat. Dynaſta adoleſcenti litteras tradit;

man-

mandatque, ut, quæ ſibi videantur, ad illius poſtulata reſcribat. Qui ſtatim Styliolo reſpondit, ejus ſe impudentiam, vel ſtultitiam potius, ſatis mirari non poſſe, quod, tanquam à bajulo aliquo mercede conducto, ſuas ab ipſo operas exigat, qui plures domi ſuæ alat, honeſtiore, quam ipſe ſit, loco ac genere ortos, qui ipſi latrinam lavent. quamobrem poſthac cavebit malo, ſi ſapiet. nam, ſi pergit eſſe odioſus, ſentiet, quicum ipſi res ſit, quemque hominem habere ludibrio poſtulet. Dynaſta vero, ex rure in urbem reverſus, data perpetuando atque etiam exaggerando, majora in dies ſummi in adoleſcētem amoris ſigna præbebat. cui etiam omnibus rebus inſtrui exornarique cubiculum juſſit, conclavi illi impoſitum, ubi Styliolus cubitare ſolitus erat. Sed audite hominis inſolentiam atque faſtidium. Tantâ illâ apud dominum gratiâ ferox, totos dies noctesque ſaltando, curſitandoque, eo Styliolum adegerat, ut neque ſomnum capere, neque alteri cuipiam rei dare operam poſſet. is enim erat ſtrepitus, crepitus, ſonitus, ut cubiculum una cum ea ædium parte ſupra caput ejus ruere videretur. De quibus injuriis ſæpius queſtum ad dynaſtam ivit. ſed non aliud ab eo potuit reſponſum exculpere, niſi, illum eſſe puerum; puerorum autem juveniliter exultantium luſus cum riſu jocoque ferri oportere. Itaque deſperans, ſimulque, quod nimia pueri illius gratia ſibi eſſet inviſa, in ultima ac remotiſſima urbis parte ædes conduxit, eodemque tanquam exulatum abivit. Sed vix è limine pedem extulit, cum puer cubicula in præſtantiſſima ædium parte, quæ illius fuerant, occupat, ac veterem

ab

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

ab eis poſſeſſorem in perpetuum excludit. Sed, quo in dies magis auctoritate gratiaque pollebat, eo etiam arrogantius inſolentiuſque efferebatur. Qua inſolentia eatenus progreſſus eſt, ut olim in prandio, cum proximus dynaſtæ accumberet, neque quidquam niſi piſces ederet, (etenim, ex veteri earum gentium ſuperſtitione, eo die carnibus veſci religio erat,) evenerit, (fortaſſe quia valide fluctuaſſet mare,) ut non quidquam fere piſcium captum eſſet, quique aderant, care indicarentur. Itaque apponebantur illi piſces ſane vulgares, ſardæ, ſoleæ, mituli. Curaverat autem architriclinus, ut dynaſtæ ſiluri libra cariſſimo empta anteponeretur. Quod ille obſonium, cum prægustaſſet, ac ſuave recteque curatum offendiſſet, honoris & amoris ergo adoleſcentulo tradidit. Os hominis impudentiamque cognoſcite. Circumſtabant triclinium viri complures nobiles, honeſti, aperto capite, viri illius principis imperia expectantes, ut ad nutum præſto eſſent. Ille, ſtulta ac barbara arrogantia elatus, offam illam caro emptam canibus, cunctis ſpectantibus, objicit. At, qui aderant, mirari palleſcere, horrere; dynaſta quietus eſſe, tantamque adoleſcentis injuriam tacitus muſſitare. Adjecit ad tam inſignem deſpecti muneris cõtumeliam multo arrogantius factum proxima ſuperiore æſtate. Dynaſta in propinquam urbi villam ſuam, vitandi æſtus cauſa, ſe receperat; cum Megalobulo cognato ſuo, qui complura oppidula dominatu regio obtinet, una ibi ut eſſet: neque ſecum quemquam adduxerat, præter circumpedes paucos, & adoleſcentem, qui noctu, velut corporis ipſius cuſtos,

in procœtone cubaret. At ille, nocte intempeſta, nemine conſcio, ſurrexit, & ad urbem, citato equo, tranſcurrit. Paulo poſt dynaſta experrectus matulam poſcit; nemo accurrit: nomine adoleſcentem vocat; non reſpondet: iterum, ac tertio appellat; nihilo magis. tum è lecto proſiliens circumpedem ſeorſum alio in conclavi excubantem excitat, lumen proferre jubet; ac copulati quærunt, inveſtigant, atque ædes inveniunt, foribus tãquam faucibus apertis, hominem foras evomuiſſe, quem, libidine incenſum, ac geſtientem erumpere, intus continere non potuerant. Fit clamor; accurrunt alii, à quibus intelligunt adoleſcentem equum conſcendiſſe, & citato in urbem curſu ad libidines ſuas explendas advolaſſe. Sed dynaſtam male illud urebat, quod abiens ille fores non obſeraſſet, ſed apertas reliquiſſet. fuerat enim in poteſtate cuivis, vel inimico, vel furi, uſque ad lectum venire, ipſumque dormientem opprimere. Atque iratus cognatum Megalobulum vocat, improbum adoleſcentis factum exponit; enimvero hoc non eſſe ferendum, ſed curandum, ait, ut intelligat, quid ſit principes viros illudere. Megalobulus, cui ægre erat in primis, cognati ſui famam, ob nimiam gratioſorum ſuorum potentiam, malevolis iniquorum ſuorum ſermonibus dilacerari, neque antea, ob ejus præſtantiam dignitatis, auſus erat eum, ut tantam infamiam fugeret, admonere, continuo datam occaſionem arripuit, atque hortari hominem cœpit, ne poſthac impuris ac plebeiis iſtis ſuam vitam exiſtimationemque committeret: ſibi eſſe ternos liberos, forma atq; ætate præſtantes, quorum opera ſtrenua

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

nua atque fideli poſſit uti, ſi velit;eos ipſi dare, donare, dicare: de reliquo ſibi curæ fore, ne tanta hæc contumelia ſceleroſo illi, ſicut & ceteræ, procedat in numerum. Atque ita ab eo diſcedit, ut qui homines quatuor robuſtos, atque ad pulſandum verberandumque exercitatos, ſe inventurum dicat, qui advenienti ligna tanquam parochi præbeant; adeo ut totos tres menſes continuos lecto ſe cõmovere non poſſit. Nec fuit abeundum longius. Nam quatuor, ex eadem familia quibus adoleſcens crudeliter imperabat, hanc ejuſdem verberandi provinciam ad ſe receperunt. Neque aliud expectabatur, niſi ut rediret. Nam redeunti pro adventicia cœna res mala erat parata: cum ecce ſolutiſſimo animo redit, in atrium ædium ſe infert, recta ad dynaſtam intrat. Qui una cum Megalobulo ſuavibus colloquiis pomeridianas horas traducebat. Illi, qui fuſtes jam ceperant, ſignum expectabant, quo homini caput, ſcapulas, & brachia dedolarent. ſed quid exiſtimatis? juſſiſſene, illos in adoleſcentem irruere, vel, ſaltem eum graviter ab ſe increpitum ſuis ab oculis removiſſe? vel, ſi minus tantopere ſævire vellet, attamen triſtiore vultu, quo ſe commotum intelligeret, aſpexiſſe? Minime. Quid ergo? Accurrens irruit homini in amplexum, adventum gratulatur; atque, Hodie appoſitus eſt nobis, inquit, in prandio pepo, quo neminem ante hunc diem neque formæ melioris, neque ſucci ſuavioris, me comediſſe memini. Vin' deguſtare? Sic opinor. Accitoque tricliniaſta, Refer huc, inquit, eam peponis partem, quam juſſimus in cœnam ſervari; ac fer una tecum œnophorum nivati vini

quam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

quam optimi. Faciam, inquit tricliniaſta, quod jubes. At diligenter, ait ille, at mature. ſatin' hoc mandatum eſt tibi? Nec mora: affertur pepo; allatum ſua ipſe manu concidit, adoleſcenti anteponit; ipſe pocula implet, ipſe cyathiſſat; hortatur, ut bibat, & amiſſas ex itinere vires reficiat. Quo facto permotus Megalobulus, ſtatim rhedam conſcendit, & in ſua ſe caſtella recepit.

Dum ita ille ſermones cædit, interea in oppidum, edito amœnoque in loco ſitum, aſcendimus. In quo forum maximum, pulcherrimi fontes, tum plures latæ viæ perpetuæ, multis tranſverſis diviſæ, privata ædificia quampluri-ma atque ornatiſſima continebant. Sed, dum ille loqueretur, nihil nobis longius videbatur, quam dum dicendi finem faceret. Eramus enim cupidi cognoſcendi, quænam eſſet natura loci, qui ritus, quodque hominum genus. Atque audimus agrum illum eſſe eorum omnium feraciſſimum, quæ ſunt ad victum neceſſaria; vini, olei, tritici: homines vero quietiſſimos, officioſiſſimos; à furtis vero ita abhorrentes, ut, ſiqui forte nummi cuipiam excidant, nemo ad eos tollendos ſeſe demittat; præterea hoſpitum advenarumque adeo ſtudioſos amanteſque, ut quemquam, qui illuc ſe contuliſſet, violare, vel digito attingere, inexpiabilis cujuſdam ſceleris loco duceretur. Quibus cognitis, venit nobis in mentem, ſi vera eſſent quæ dicerentur, ibi conſiſtere, neq; alias regiones perſequi, ac maris pericula rurſus obire. Quæ poſtea oratione illorum aliquanto ampliora eſſe, nos ipſi quoque cognovimus. Itaque ſedem ac domicilium ibi noſtrum collocare

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

locare, &c, quod reliquum vitæ daretur, traducere conſtituimus. Atque in ſuſcepta ſententia ſtabilivit nos philoſophi illius oratio, qui vitia libidinis erat verſibus perſecutus, qui ibidem omnes æquo eſſe jure ajebat, neque plus uni licere, quam alteri. id adeo contingere, quod omnes fere eſſent pares, neque quiſquam alteri dignitate divitiiſque anteiret. quam rem ille in ſumma felicitatis parte ponebat. eſſe enim intolerabilem potentiorum ſuperbiam & injuſtitiam. ſibi vero facilem eam eſſe orationem, quod in eorum iniquitatibus non ſemel hæſiſſet, & in primis, quod ſibi bene de aliquot Principibus viris merito, quorum nomina non reticebat, peſſime ſibi gratia relata fuiſſet. Atque aliud ita orſus eſt carmen.

Eſt operæ precium pernoſcere divitis artes;
Nempe quibus viciis hic totus langueat ordo.
Quem, quotquot lacerant probroſo vulnere mentes,
Corripiunt animi morbi, nec deſerit ullus.
Hunc primum aëreo ventoſa ſuperbia curru
Abripit, admotis & vanum follibus inflat.
Nec ſic inflatus tumidos oſtendere vultus
Dignatur tenui, rerum cui copia deſit.
Iam non humano concretum ſanguine; verum
Se putat æthereis affinem civibus eſſe;
Ac Iovis æterni ſolium tetigiſſe beatum:
Quod prope divinos tradi ſibi poſcit honores,
Dum patitur, capite obſtipo genibuſque minorem
Auxilium donis inopem votiſque precari.
At neque ventoſi tantum, gaudetque ſuperbi
Nomine; ſed vitiis longe pejoribus ardet.
Surgit amor nummi, & fulvi ſitis atra metalli

Inſilit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

Inſilit exultim, atque imis ſedet alta medullis.
Vt cupido rapidis uruntur pectora flammis
Turpis avaritiæ! ſtudioque ut flagrat habendi!
Dum tenui ereptas fidoque impune ſodali
Injuſtus ſibi cogit opes, atque addit acervo:
Vel pacta artifices fraudat mercede miſellos:
Emptis ſive negat precium perſolvere rebus.
Nec ſævum potis eſt animum tetigiſſe querela
Inſontum: aut lacrimæ: reſonantiaque atria, circum
Creditor eluſus querulis quæ vocibus implet;
Dum, Mihi redde meum, magnis clamoribus inſtat,
Quo pueris caræque ſimul frigusque famemque
Depellam uxori, ſciſsis quæ veſtibus ægra
Sæpe dolet tenebris ſiccos ſe jungere ſoles.
Ipſe graves inter gemitus, mœſtasque querelas,
Crudelis gaudet lætis accumbere menſis,
Et ſymphoniacos lacrimis componere cantus.
Iam, quæ ſic aderit turpis vel dira libido,
Quæ non continuo venas inflaverit illi,
Ac tumidas rapido victrix impleverit æſtu?
Sic, ut nulla quies membris animoque ſuperſit,
Optatam donec valeat contingere metam.
Vertitur in rabiem furiis ardentibus acta
Sæpe libido furens, ſibi dum dolet eſſe negatum
Quod cupit, aut alios parili ſibi munere findi
Quadram poſcentes obliquo lumine cernit.
Vnde pudicitiam precio quæ vendere nolit,
Aut cupidi propere inſanis occurrere votis,
Huic olido cœno ſputantur ſæpe feneſtræ,
Aut lapidum dira franguntur grandine poſtes,
Quique audax abiit, bolum petiturus eundem,
Vel faciem retulit famoſo ſtigmate turpem;
Vel caput & ſcapulas præduro fuſte dolatas;

Vel

Vel fera non bellam ſubiit per vulnera mortem.
Sic gladio miſcetur amor, dum lividus ultro
Vult ſine rivali, quod diligit, ipſe potiri.

His auditis, & urbe tota perluſtrata, ædes in edito urbis colle conduximus; unde ab una parte proſpectus erat in agrum lepidiſſimus; in mare ab altera. Tum ex ea pecunia, quam nobiſcum attuleramus, fundum, qui nos aleret, coëmimus.

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 C 10